

KÕIGI MAADE
PROLETAARLASED, ÜHINEGE!tartu
riiklik
ülikool

EKP TRÜ komitee, TRÜ rektoraadi, ELKNÜ TRÜ komitee ja TRÜ ametiühingukomitee häälkandja

Nr. 1

Reedel, 12. jaanuaril 1979

XXXI aastakäik

Saadikukandi- daatideks valiti L. I. Brežnev ja A. Koop

Valimiseelse koosoleku juhataja kolmapäeval aulas sisse parteikomitee sekretär dots. A. Kiris. Ta andis sõna neuroloogia ja neurokirurgia kateedri juhatajale prof. E. Raudamile.

«Meie maal on saadikukandidaatideks üles seatud palju väljapaistvaid töötajaid. Kõik me teame ja hindame NLKP Keskkomitee peasekretäri, NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi esimehe L. I. Brežnevi tegevust meie riigi juhina. Oleme lugenud suure huviga tema memuaar-teoseid «Väike maa», «Taassünd» ja «Uudismaa», oleme tuttavd tema mõtetega inimestevahelistest suhetest, kaadrivalikust jm. Teen ettepaneku valida NSV Liidu Ülemnõukogu Liidunõukogu saadikukandidaadiks Tartu valimisringkonnas nr. 750 silmapaistva poliitika- ja riigitegelase L. I. Brežnevi.»

NLKP ajaloo kateedri juhataja prof. J. Kalits toetas L. I. Brežnevi kandidatuuri ning tegi ettepaneku üles seada samuti TRÜ rektori, NSVL Pedagoogika Akadeemia korrespondentliikme, prof. A. Koobi kandidatuur. «Prof. A. Koop on juhtinud meie ülikooli peaaegu kümme aastat. Selle ajaga on tunduvalt paranenud ülikooli materiaalne baas, oleme saavutanud häid tulemusi õppe- ja teadustöös.»

L. I. Brežnevi ja A. Koobi kandidatuuri toetuseks võtsid sõna veel taimestusteaduse ja geobotaanika kateedri juhataja prof. H. Trass, komsomolikomitee sekretär, üliõpilane M. Kallion ja prof. J. Peegel.

Prof. J. Peegel rõhutas rektor A. Koobi suuri ühiskonnatöö kogemusi, teda on valitud NSV Liidu Ülemnõukogu Liidunõukogu saadikuks juba kaks korda.

Ülikooli kollektiiv seadis üksmeelselt saadikukandidaatideks NSV Liidu Ülemnõukogu Liidunõukogu valimistel Tartu valimisringkonnas nr. 750 Leonid Iljitš Brežnevi ja Arnold Koobi.

Rektor tänas koosoleku lõpus usalduse ja toetuse eest.

EKP TRÜ komitees

25. detsembri istungil kuulati ära näitagitatsioonikomisjoni esimehe A. Porgi informatsioon. Nimetatud komisjon moodustati 1977. aasta oktoobris. On toimunud kuus kontrollkäiku, peetud 4 koosolekut teaduskondade aktiiviga. Patanunud on näitagitatsioon majandus- ja matemaatikateaduskonnas. Kõik teaduskonnad ei esita aga oma plaane õigeaegselt. Väheseks on jäänud side komsomoliga. Tagasihoidlik on seni olnud peahoone ja selle ümbruse näitmaterral. Ametiühingukomitee esimees H. Kabur lisas, et peahoonele on tellitud ühtne kujundus. Parteikomitee sekretär A. Kiris nentis, et alates komisjoni moodustamisest on sellealane töö ülikoolis paranenud.

NLKP liikmeks võeti istungil õigusteaduskonna üliõpilane Jaan Ginter ning arstiteaduskonna üliõpilased Mart Kull ja Ants Lõhmus.

8. jaanuari istungil kuulati ära arstiteaduskonna parteibüroo sekretäri prof. A. Tiku ülevaade teaduskonna parteiorganisatsiooni tegevusest õppevälises kasvatuses. Õppetööd on püütud tihedalt seostada õppevälise tegevusega. Selleks antakse iga kuu välja oma ürituste kalenderplaan, kaks korda aastas mitmesuguseid sündmusi käsitlevat ringkirja, dekanaadis peetakse kord nädalas nõupidamisi, mitu korda semestris korraldatakse kursusejuhendajate koosolekuid jm. Kursustel on sisse viidud kursusenõukogud, kuhu kuuluvad õpetatavate ainete õppejõud, rühmajuhendajad, kursuse kolmik. Ohiselamu juures tegutses 15-liikmeline funktsionaalne parteigrupp koos ühiselamunõukogu ja komandandiga. Niisugused töövormid ülikooli suurimas teaduskonnas on head vilja kandnud. Näitena võib tuua kasvõi internatsionaalset kasvatuses. Kursuste erinevatest rahvustest üliõpilased peavad oma üritusi koos: esmakursuslaste õhtuid, taidlusüritusi, poliitinformatsiooni. Ettekandja tõstis selles osas esile spordimeditsiinisiosakonda. Teistele eeskujuks on seatud ka arstide ühiselamut. Prof. A. Tikk mainis fotolaborit, fotolehte, tähtpäevalist näitagitatsiooni, klubi «Medix», ühiselamut saab ka mõningate spordialadega tegelda. Jooksvaid küsimusi püüavad kiiresti lahendada eespool mainitud parteigrupp ja ühiselamunõukogu. Viimasel ajal on aktiivsemalt tegeutsema hakanud ka teaduskonna komsomolbüroo. Huvitavaid üritusi on organiseerinud sõjalis-patriootilise töö komisjon, arstid teevad ka suitsetamise- ja joomisevastast selgitustööd. Asjalikult läks ÜPP atesteerimine, häid tulemusi on üliõpilasteadusel.

Kaasettekandja, keemiasakonna parteibüroo asesekretär M.-L. Allsalu toonitas, et arstiteaduskonna parteibüroo on tegelnud õppevälise kasvatusetööga pidevalt ja sisukalt. Küsimusi ei lahendata mitte paberil, vaid tegelikult, nende täitmist kontrollitakse. Võrdväärset hästi ei tööta siiski veel kõik parteigrupid. A. Paltser rõhutas teaduskonna rahva-kontrolli liikmete aktiivset ja kohusetundlikku suhtumist oma ülesannetes, eriti üliõpilaste poolset. Rektor prof. A. Koop ütles, et teistel parteibüroodel on arstiteaduskonnalt palju õppida. Plaanide taga on kompleksne töö. See on seotud õppeadukusega, üliõpilaste õppevälise tegevusega. Kiiduväärt on erinevatest rahvustest üliõpilaste koostöö. Edaspidises tegevuses tuleb sihiks seada töö kursustega, iga üliõpilasega. Arutatud küsimuses võeti vastu otsus.

NLKP liikmekandidaadiks võeti matemaatikateaduskonna vanemõpetaja Aivo Parring ja sama teaduskonna IV kursuse üliõpilane Raul Vatsar, NLKP liikmeks filoloogiateaduskonna õpetaja Ilmar Mulla-maa.

Rektor A. Koop informeeris parteikomitee liikmeid tänavutalvistest külmadest ilmadest põhjustatud häiretest kütte- ja energiasüsteemis. Ülikoolis moodustati vastav staap, kes kütteprobleemidega operatiivselt tegelema hakkab. Järjekindlalt tuleb kinni pidada ka kokkuhoiurežiimist (et ei põleks üleliigseid lampe, aknad oleksid topitud ja kleepitud jne.). Sama küsimust vt. ka «Reedest reedeni».

● Pealtnäha paistab jaanuar ülikoolis enamasti vaikselt kulgevat. Vähemalt esialgu. Siis näed jooksu-jalu tõttavat tudengit, teist, komandant, märkad, et ülikooli kohvikudki hõredamad. Sattudes mõne auditooriumiukse taha, veelgi enam, teisele poole ust, leiad vaikuse asemel närveerimist, pabistamist, arutlusi, ülerääkimisi, pisaraid, rõõmu-hõitskeid. Ja see on ikka nii jaanuaris, eksamikuul. Suurem osa on sellega algust teinud, tänaseks on osal pool sessiooni läbi. Vaid psühholoogia V kursuse alustab veel 19. jaanuaril. On esimesi läbikukkumisi, haigeksjäämisi, eksamide mitteilmumisi. Eksamisõel on halastamatu, sõeludes teri ja sõklaid, teadjaid ja mitteeadjaid. Enamik

pakib peagi oma asjad ja sõidab rahuldustundega vaheajaks koju.

● Enne aga, jah... kirume külma ilma, (nädala algul oli siiski mõõdukalt soe), topime ja kleebime ukseid-aknad kinni, paneme ennast soojemalt riidesse ja suleme ukse enda järel. Ohiselamute komandandid kurdavad just viimast — tudeng käib uksest sisse ja välja, ilma et ta selle kinni paneks. Haldusprorektor A. Otsavelilt pärisin kolmapäeval ülikooli nn. külmaavariide kohta. «Kolmas nädal on külm Leningradi mnt. 25 maja Pika tänava trassi lõhkemise pärast. Avariid püütakse likvideerida nii kiiresti kui vähegi võimalik. Avariid juhtus ka Kingissepa 19 hoones. Seal tekkis kütmise ööpäevane vahe ning katlamaja läks rivist välja. Ehitusjaoskonnast lubati, et uuel semestril võib õppetöö selles majas igatahes jätkuda.»

Erakordne külm tõi lüngad küttevõrusesse. Ülikooli tagavarad on küllaltki napid. Ainuüksi detsembrikuus tarbis ülikool umbes 420 tonni sütt, 120 tonni vedelkütust, lisaks puid ja brikketti. Praegune olukord on väga tõsine, seepärast rõhutas haldusprorektor olemasole-

vagi eriti säästlikku kasutamist. Hädavajalik on kinni pidada eespool mainitud akende tihendamisest ja muudest abinõudest. Nüüd on ülikoolis moodustatud vastav staap, kes operatiivselt asjad juonde ajada püüab. Teisipäeval arutati küsimust rektori juures nõupidamisel. Luuakse ka dispetserteenistus.

Jaanuar ja veebruar on aga teatavasti veel talvekuud, käre pakane-gi võib korduda. Korduda ei tohi veed ja avariid küttemajanduses.

● Aasta esimesel kuul on tavaliselt teele läinud ka ülikooli matkaklubi «Patrioot» talituriadi grupid. Esmakordselt Kamtsatkaale suunduv grupp lahkus Tartust 6. jaanuaril. Sellesse kuuluvad ülikoolist «Patriooti» president Alo Heinsalu, komsomolikomitee ase-sekretär Mercedes Pent jt. 23. jaanuaril väljuvad viimased osavõtjad. Selleks ajaks peavad eksamid tehtud olema.

HEAD PORUMIST ja VAHE-AEGA, sest järgmise ajalehenumbri ilmumise ajal, 26. jaanuaril ollakse tēnāoliselt kodus või mujal puhkamas!

VARJE SOOTAK

Pesupäev

Eksamil vastamine on omamoodi kunst. See on nagu sadamasse purjetamine. Sedakorda olen ununenud või hoopis tundmatute faktide karidest õnnelikult mööda loovinud. Ulja näoga oma hõredavõitu teadmiste turjal ratsutades jõuan veidi sügavamasse ja rahulikumas veete. Richardsoni «Clarissast» võiksin veel viis minutit jutustada, aga õppejõud arvab, et seks korraks aitab. Kiidan tema otsuse mõttes kogu südamest heaks, sest Richardsoni järgmise romaani «Sir Charles Grandisoni lugu» süžee on mu ajudest nagu peoga pühitud.

See sess algab siis «väga heaga». Ja julge algus tähendab teatavasti poolt võitu.

Astun uksest välja ja nüüd alles tunnen, et ilm on soojaks läinud. Nädalaid kestnud tappe külm on lõpuks ometi möödas. Ja köht on tühi. Siiani oli kogu elutegevus minus koondunud ajudeesse. Ja uus aasta on juba õige mitu päeva vana. Siis, kui ta tuli, polnud mul tollesama eksami pärast üldse mingit nääritunnet.

Seks korraks on elu jälle ilus ja mustad mõtted peast läinud. Viimased tükisid vägisi pähe siis, kui viie päevaga oli vaja viisteist sa-jandit väliskirjandust pähe ajada. Julgen öelda, et ma armastan kirjandust. Ainult et antud juhul oli tegemist juba kerge vägivallaga nii kirjanduse kui ka ajude suhtes. Kui ma olin järjest läbi võtnud kõik vanad keldi, germaani, anglosaksi, skandinaavia eeposed ja kangelas-laulud, siis kubises mu pea veel pool päeva ja terve öö takkaotsa kõikvõimalikest kuningatest, hiiddest, valküridest, lohedest, vägilastest ja nende kirglikest naistest.

Ning kui ma hästi järele mõtlesin, et suutnud ma enam kuidagi meelde tuletada, kust keegi neist päri-

!eksam!eksam!

nes, kes keda armastas või kes kelle ära tappis. Pärast forsseeritud süvenemist Moliere'i ja Shakespeare'i loomingusse käisin ringi nagu kuu-tõbine, peas ujumas seosetud värsi-red, mis ei pärinenud lausa ühest-ki loetud komöödiast ega tragöödiast, ent polnud ka enam päris minuaju produktid.

Tuiskan jälle tärpanud elujõu mõjul Vanemuse mäest üles, nagu poleks teda olemaski. Siis vaatan üle öla tagasi. Laiad lumeräitsakad vuhisevad ka üle mu öla. Ikka mäest alla, linna poole. Ja vana Taaralinn tundub äkki nii otsatult armas ja kodune olevat, nagu oleksin ma kogu elu ainult siin elanud-ki.

Astun toauksest sisse, käes poolekilone jäätisepakk ja kaks pudelit limonaadi. Toakaaslane naeratab mõistvalt.

«Sul läks vist hästi?»

Läks küll! Nii hästi kui veel vähegi minna sai. Raamaturiuli poole ma täna enam ei vaata. Tunnen ainult vastupandamatut soovi otsida kapist välja kõik vanal aastal pesemata jäänud riided, minna alla pesuruumi ja pesta nad puhtaks. Nii ma teengi.

RIINA MAASING

ARMEN TOROSJANI fotole jäänud ravi IV kursuse tütarlaste teadmisi hindab professor Jaan Riiv.

EDASI

Neli suurt lehekülge. Olime sellega harjunud. Igaüks teadis, mis-

suguselt küljelt teda huvitavat lugu leida võib. 1. jaanuarist pakub «Edasi» toimetuse 8-leheküljelise, esimesel pilgul täiesti uut moodi väljaannet. Tundub, nagu oleks 'eht mahukam, lugemismaterjali rohkem, mõistagi fotosid. Näeme ka üleaedsete esialgseid raskusi ofsettrükile

üleminekul, millesse mõistvalt suhtuda tuleb. Tähelepanuväärt sündmus on aga aset leidnud. Sel puhul soovib väike naaber «TRÜ» suurele linnaajalehele rohkem sisukaid kaastöid, loominguid, vaimuvärskest. Uhe sõnaga, õnnitleme nn. uue «Edasi» puhul!

KRAPP KRAPP

Käesolev «Krapp» on ühtne vähemalt selle poolest, et kõik autorid õpivad ülikooli esimestel kursustel: Olle Raudsepp, Ande Dobreluts, Mai Loog, Aado Lintrop (kaugõppes), Hubert Jakobs eesti filoloogiat ja Lauri Vahtre ajalugu. Edaspidi saab kindlasti lugeda ka Anne Uustalu, Meelike Saarna, Kalev Keskküla ning Arvo Pesti loomingut. Kajar Pruuli (eesti fil. II k.) mälestused noorkirjanduse algatamisest seonduksid nagu siia juurde, samasse sündmusse olid sattunud Olle Raudsepp ja Kalev Keskkülagi.

IMRE SIIL

HUBERT JAKOBS

Katkend oratooriumist „Pasunaturg“

Taliharjade ja suudlevate suvede
irulevaise nägude virvarri
süvasügiste ja kelmide kevadete
naervaise sirelisuudesse
jätavad aja kombitsad oma viirleva teeme
kus tuli kus tulid tulede mängu
kakkjate mõttekorstende virilasse suitsu
jää ja praadiva leeklambi üska
mahagoni ja belooni peenesse hukku
peitside ja värvide imelisse tuhka
kus tuli kus tulid tulede mängu
pasuna suu ja pasuna süda
helid keerlevad helid veerlevad ja kustuvad
helid sünnivad ja helid rangevad raugaks
hüplevad karglevad noodijoonestiku umbses vanglas
muutuvad varjudeks
sulle taevale ja täheookeanidele
veremeredele ja veerevatele helekeredele
kus tuli
kus tulid

TULEDE MANGU
su teed keerlevad su ümber kängu
su teed algavad lõppu ja haaravad lõbust
su teed kulgevad ümber sinu ja su päikeste
taliharjade ja suudlevate suvede
jälitavate kumlevatesse jälgedesse
sünnitavate käte lahkumiselvalusse
voogava vere kummitusseintesse
naervate naelade krampide sinivõlla
kus tuli kus tulid tulede mängu
valgete mustade kõmisevasse ohkesse
salgajate ja kummardajate libedasse surma
palujate ja palvete pragunenud valesse
surma surma ja teivas on hommik
surma surma ja rattal on kiivus
kus tuli kus tulid tulede mängu
taliharjade ja suudlevate suvede
kiskjate koolnute ja koolibrade mässu
sõnade lausete haisevad orud
mõtete uputavad pudelid
kas kesta kas kestab unede mäng

ÜLLE RAUDSEPP

„Põhjusetu“

Põhjused on põhiliselt põhja läinud.
Puudused meid ei puuduta.
Kogemused tulevad kogemata
ja tulemused on tulemata.

Meie ise ei olene oletustest.
Meie ei kohku kahtlustest.

Meie oleme oletamata,
meie tuleme tuletamata,
meie läheme läbimata.

Sisusse tungimise järele pole meil tsu.
Põhja põhjusetu miski ei kisu.
Meie valmime vaikselt kui nisu,
meie püsime pinnal, küsimata sisust.

Vaikides oleme vaigistamatud,
kõneldes küsitava väärtusega,
sõneldes lausa sõnatud.

Meid on sõnatud.
Meid on mõnatud.
Me ei vaja viisakusetut tähelepanu.
Me hoolime ainult hoolimatusest,
hoolimata oma kõrgest koolitatuses.
Me oleme küsitavus.
Me oleme küsimärk
inimkonna hingel —
sina ja mina ja tema
ja meie ja teie
ja nemad.

LAURI VAHTRE

Kriidiring

Võõraid inimesi kohtan
kooli-, sõidu-, kõnniteel.
Mõni teretab, teeb juttu,
arusaamatu ta keel.

Pilvi, päikest, lilli, õhku,
linde, loomi on ka siin.
Samapalju aitab näljast
isuäratav vitriin.

Pole asu. POLE ASU.
Sest ei pole armastust.
Kasukast ei ole kasu.
Ilm on valge. Ilm on must.

Pliiatski ei asu too.
Tekib kiri — roiskub soov.

KAJAR PRUUL

Tere. Sain Su kirja kätte, aitäh. Pärid, mis tsirkus see KS' 76 õieti oli. Ma ei tea. Siiski, võib-olla kasub, kui üht-teist tost ajast —, polnud me siis enam need sõbrad, mis aasta varem, huvid kiskusid eraldi jms. —, meelde tuletada püüan.

Ükspäev jõudsin jälle hilja koolist, linna pealt, roidunud, suitsuhaisune. Esikus teatas vanaema, silmad tavalisest suuremad, suu käbe, et mind küsinud keegi Onniste-gija moodi mees, kiitsakas, habemega, asjalik, kes seletanud ja rõhutanud mingeid kuupäevi, kella-aegu. Vanaema kuuleb meil kehva-poolselt. Nii jättiski tundmatu, sain muidugi peagi teada ta nime, mulle sõnumiku, täpse, üksikasise, napi.

Avapäeva hommik, sügis, selge, jahe. Pidin koolist läbi jooksma: oli ette nähtud, et tooksime kella kümneks kaasa oma «Faeces'ed ussimunadele.» Tippisimegi üle Mustamäe skvääride, mudaste, poolkülmunute, portfelliis kilemärsis või taskus tikutopsid, hoolikalt paberise mässitud (emal), niidiga kinnitatud. Tippisid Sina ka.

Garderoobis aknalaudadel kõrgusid pappkarbid, igauhel klassinumber. Panin tähele, et tüdrukuid on meie klassis põhiliselt kahesuguseid: ühed poetasid topsi karpi võimalikult sala, häbelikult; teised lasid sel sinna kukkuda, mõni viskaski, ise muiates üleolevalt, väljakutsuvalt. Teadsin, et laboratooriumis võetakse topsid lahti, analüüsitakse, ning need, kellel avastatakse soolenakkus, kutsutakse välja ja allutatakse ravile. Sellega on palju tööd. Mäletan veel: Sa seisid karbi juures, käsi aknalaul, ja rääkisid üht anekdooti, roppu, aga kaini naljakat. Läksin üle Mustamäe skvääride, mudaste, poolkülmunute, kirmetis praksus.

Troll sai väga täis. Varsti ei mahtunud tagumisest uksest enam kedagi sisse, esimest lahti ei tehtudki. Jalad jalgedel, küünarnukid kõril, näisid kaks mutli otse selja taga end siiski päris mõnusasti tundvat, jutustasid naljakaid juhtumisi oma elust ja anekdooti. Mul on varem ka bussis paha hakanud, aga kunagi

AADO LINTROP

teatena aknale koputab tuul
keerutab lehti ja kaob
vaikuse kämmal on kõvasti suul
verega südames taob
kehasse kogutud kahtluse viis

väsinud valguse tee
murdub mu silmis ja sädemed siis
süütavad lompide vee
keegi on astumas tulijateel
väraval avatud riiv
surm kõnnib järgi ja elu on eel
vahel on unenäolitu

tunnen kuid tihedalt maailmapuult
linnuna eraldub hing
tiivad veel nõrgad kui trotsides
tuult
algab ta rahutu ring

pole pääsu pole pidet
lib'seme lumeni
tubadesse taganeme
tulevase suveni

visas videvikuvilus
suurest suvest sonime
kartuleid vaid keldrist tooma
rammetuina ronime

ANDE DOBRELUTS

Talvine

talvel on
porised tänavad lume all peidus
tigidad koerad on kuudis
inimesed kõnnivad
imestus näol

Mälestusi

„Kirjandussünnimusest '76“

pole see paisunud füüsiliselt nii väljakannatamatuks, eluküsimuseks, võtnud hingamist. Imbusin kiledate sihisevate joppide samettuimade vastupidavate mantlite vahel. Tõnismäelt jätkasin jala, erutatuna.

Vestibüülis paigutus noori ja vanu ajakirjanikke. Mõnda tundsin ennegi: Andrest ja Evet, samuti Kalevit, sest temaga käisime samas koolis. Dorisestki olin kuulnud ja «Nooruses» lugenud. Ta osutus tõesti nii ilusaks tüdrukuks, kui räägiti.

Ei mäleta, kes viibis parajasti puldis, kui väljas järsku ilmatu mürts käis. Kõneleja manas näo kokkunuks ja arvas, et nüüd vist kukkus see seal väljas. Välisseinal teatavasti ripub Juhan Smuul, tumepruun, tardunud, vahel päikeses väiklev.

Saime kuulda palju uut, põnevat, subjektiivset, ilmselget: meile eelneb eesti kirjanduses peaaegu surnud põlvkonnatsoon (v. a. O. Remsujev jvm.); pole enam kuuekümnendad aastad; meil puudub elukogemus (ja jääbki tükemaks ajaks puuduma: keskkool → ülikool), ilma milleta ei tule tuhkagi, kooliprogrammid on liiga paksud; kaheksanda klassi kirjandusõpik on läbinisti absurd või vähemalt poole-nisti.

Vaheaja veetsime «Pegasuses». Lobisesin Andresega, kui märkasin Ursulat, kampsunis, pükstes. Läksin ja puudutasin teda õlast. Ta tahtis õhtul minu poole tulla, kuid vastasin, et jään vist pidu peale kauemaks, lahustuma, põrnitsemata. Äsja kuulsin: Ursula käivat tööl ja... kirjutavat luuletusi. Siinkohal toon ära ühe minu kätte jõudnu:

tule tule
üle tule
tuulepuule
huuletule
põle põle
kole pole
mine mine
imeline
kaudu raudu
kaudu haudu
läks
Seekord mõtlesin: mina esimese-

na küll ei helista, või kui, siis järgmisel nädalal.

Seminari ajal tsiteeris Jüri Üdi kedagi: «Pole head ega halba kunsti, on kunst ja mittekuunst.»

Lõppkoosviibimisel tundsime end täiesti vabalt, vestlesime ja rääkisime anekdooti. Ohel anekdoodirääkimisel fotografeeriti ka mind. Hiljem oli see pilt «Loomingu» Raamatukogu KS' 76 valikus. Samas jagati igale osavõtjale raamatute, mille sisekaanele päriskirjanikud oma nimed kirjutasiid. See oli Juhan Smuuli raamat ja mulle istus seal kaks luuletust. Et tagumine tühjaks unus, täitsime selle üksteise autogrammidega, kaarjate, loogeliste, rohkem või vähem mänglevate või mänglevalt lihtsatega.

Sünnimuse järel kohtusime Tallinna rahvaga üsna sageli, kord Andrese, kord minu pool, kord Kirjanike Liidus. Rääkisime anekdooti, jõime (enamasti kohvi), arutasime, harvem vaidlesime. Kord kolasisime mõnekesi linnamüüris, jõulises, reostatus, loopisime pisikivikesi väikekõnalanaste plekk-katusetele ja kaabudele. Veidi enne aastalõppu kogunesime Andrese kooli, traditsioonidega gümnaasiumi, kuulasime Bachi ja Emersoni. Ohu tõusis ja avaness, pehme lumi oli. Mingil pärastlõunal käisime kambaga Mati Undil külas. Ta võttis meid hästi vastu, oli meelitavalt kohmetu. Ainult tal oli väga kurb nägu. Tal on üldse kurb nägu, ei tea teist nii kurba.

Jah, näe, tuligi võimalus öelda, et kuidas aeg ikka lendab. Alles oli A. H. T. 1878—1978, Tallinn-80 juba tulemas; Disko-75, seda ei ulatu enam hästi puutumagi. Tahan veel öelda, et nad on kõik tõesti toredad inimesed: Andres ja Doris ja Ülle ja Eve ja Kalev. PRAEGU OPIME KOIK ÜLIKOO-LIS FILOLOOGIAT ja anekdoodid, mida mõnikord üksteisele vestame, muutuvad aina rafineeritumaks, sisemonoloogikamaiks, hirmuäratavamaiks.

Mingu Sul siis hästi ja kirjuta oma elust, karmist pakasest, metsadest ja merest rohelisest.

MAI LOOG

Maaria oli siis lame nurgeline tüdruk koledalt kõhnade jalgadega. Tal olid imeilusad beežid samsskingad ülikõrgete kontsadega. Kui ta saamatult puusi hõõritades mööda päikeselist unist 21. Juuni tänavat kõndis, oli temas aimatavat graatsilisust.

Tuli lasta panna uus kontsuplekk.

Kingaparanduse ooteruumis oli hämar. Suvine päevitunud linnakära kostis sinna summutatuna, paisudes lainetena ukse avanemisel. Ootetõid oli palju, tema vastas istus juba enne neli kirjudesse kleitidesse pigistatud daami. Kõigil neil oli ühes jalas ootetuhvel ja teises kummaliselt ilmetu valge king.

Oodata tuli ilmselt kaua. Anti aega mõteteks. Üks kärbes sumises lambi ümber. Mõtteid ei tulnud, tulid kujutelmad.

Kingsepp võiks olla noor mees või nooruslembeline vanapapi. Ta võiks mõelda, et ilusal kingal ilus omanik. Ta võiks elegantset samsskinga eelistada tisteile. Ta võiks kinga sisse peita karikakra. Maaria naeratas. See oli vist kohatu, sest üks daamidest oli just piinatult ohanud. Kärbes kõndis nüüd mööda põrandat. Võttis suuna ühe tuhvi poole.

«Number üheksateist!»

Daamid silmitsesid ootusrikkalt oma alumiiniumzetoone. Ükski neist ei tõusnud.

«Number üheksateist!»

«See ei ole minu number, ei ole,» mõtles Maaria kramplikult. Oli. See oli tema beež samssking.

Rõõmust kohmetuna pani Maaria kinga jalga. Karikakart polnud. Nell daami jälgisid teda nõrdinud pilgul.

Maaria põgenes tänavale, eredasse päikesesse. Mõõdudes töökoja ahnast, arvas ta tundvat endal hindavat pilku. Olad ja jalad kanges-tusid, samm muutus kramplikuks. Joovastus kadus, Maaria tundis pisaraid silmi valguvat. Ta oli õnnetu ja kohmakam kui kunagi varem. Tüdruk tundis kõrvetavat alaväärsust ja üks piinav mõte tagus peas:

«Ma ei ole ju veel see, kes peaks neid kingi kandma!»
Oli minimoe eelviimane suvi.

Dotsent Anatoli Mitt 70

Kauaaegne TRÜ kateedrijuhataja ja teaduskonna dekaan Anatoli Mitt sai 70-aastaseks.

Juubilar on sündinud 23. jaanuaril 1909. aastal Peterburis raamatupidaja perekonnas. Lõpetas Tartu Ülikooli matemaatikaosakonna 1932. aastal ja omandas 1938. aastal matemaatikamagistri kraadi. Aastal 1944 anti talle dotsendikutse ja 1949. aastal füüsika-matemaatika kandidaadi kraad. Ta on NLKP liige (1961), Eesti NSV teeneline kultuuritegelane (1964) ja autasustatud Lenini ordeniga, viie medaliga ning viie ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi aukirjaga.

Oli aastail 1929—1941 H. Treffneri gümnaasiumi õpetaja, 1941 TRÜ füüsikakateedri assistent, 1943—1944 raudteetöölaine, 1944—1945 dotsendi kt. ja kohakaaslasena ülikooli haldusprorektori abi, hiljem varustusprorektori kt. Töötas kaemat aega (1945—1960) üldfüüsika kateedri juhatajana ja 1951—1969 matemaatika-loodusteaduskonna, hiljem füüsika-matemaatika- ja füüsika-keemiateaduskonna dekaanina. Oli samal ajal (1960—1969) üldfüüsika kateedri dotsent, aastast 1969 on personaal pensionär ja teaduslik töötaja TRÜ aeroionisatsiooni ja elektroaerosoolide laboratooriumis. Ta on kahe kõrgkooliõpiku («Füüsika üldkursus» I ja II) kaasautor ja TRÜ Suure Isamaasõja järgset õppetööd kirjeldava mälestusteraamatu «Meenutusi» autor.

A. Mitt on aktiivne ka ühiskondlikus töös, olles Haridusministeeriumi kahe koolidealase komisjoni liige, 1955—1963 Tartu Linna TSN rahvasaadik ja aktiivne osavõtja ateismialasest tööst TRÜ-s, ühingus «Teadus» ja EKP Tartu Linnakomitees.

Juubilar suureks panuseks prorektori asendajana on ülikooli majanduse sõjajärgne organiseerimine, kateedrijuhatajana ja dekaanina üldfüüsika kateedri ja teaduskonna töö juhtimine, eriti aga üle tuhande üliõpilaskandidaadi füüsikaosakonda õppima suunamine.

Soovime juubilarile tugevat tervist ja jõudu edaspidiseks tööks.

Kolleegide nimel
dots. PAUL PRÜLLER

Meie ajalehel on aja jooksul olnud palju tublisid kaastöölisi. Nende hulgast tõuseb eriti esile tänane juubilar — dotsent Anatoli Mitt, sõnaosav ja sõnapidaja mees. Toimetuse teadis, et kui Anatoli Mitt juuba midagi lubas, siis oli see niisama hästi kui käes. Tuli aga Mitile midagi ootamatut vahele, helistas ta aegsasti lehetegijatele, et takis-

tusest õigel ajal üle saada. Niisuguse täpse ja hingelt noorusliku autoriga oli lausa lust koos töötada. Aga koos töötada tuli palju, sest 1970. aasta septembrikuust hakkasid üle nädala ilmuma Anatoli Miti mälestused «Ülikoolis veerand sajandit tagasi». Ja ilmusid kolme õppeaasta jooksul, olles seega meie väikese lehe kõige pikem sari kirjutis. 1977. aastal nägi omaette raamatuna maailmavalgust nende mälestuste lühendatud variant, mis kandis pealkirja «Meenutusi» ja andis ülevaate ülikooli juhtiva majandusmehe (ka seda rolli on tulnud juubilaril oma pika elu jooksul täita) Anatoli Miti muljetest 1944/45. õppeaastast. Tänuväärne pealehakkamine, millest ka teistel ülikoolipere elukogenud liikmetel tasuks eeskujuna võtta.

Anatoli Mitile tahab toimetuse (siia alla on mõeldud nii praegused kui endised lehetegijad) tema juubeli puhul lüüa tugevalt patsi ja soovida tervist ning tahet koostöö jätkamiseks meie lehega. Saagu need head soovid talle õnneks!

Toimetuse

Juubilaril autasustati kauaaegse aktiivse ühiskondliku tegevuse, teadusliku ja pedagoogilise töö eest ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi aukirjaga.

25. jaanuaril sai 60-aastaseks endine kauaaegne (1960—1974) TRÜ teadusproktor dotsent Johannes Tammeorg.

Juubilar sündis Tartumaal Kodijärve vallas metsavahi perekonnas. Lõpetanud Tartus 1936. aastal H. Treffneri gümnaasiumi *cum laude*, astus ta samal aastal Tartu Ülikooli farmaatsiaosakonda, mille lõpetas 1940. aastal samuti *cum laude*.

Pärast ülikooli lõpetamist jäeti ta assistendina tööle Tartu Ülikooli Farmakognoosia Instituuti. Pärast TRÜ taasavamist 1944 töötas juubilar farmakognoosiakateedris algul assistendina, alates 1945. aastast vanemõpetajana ja alates 1949. aastast kuni käesoleva ajani dotsendina. 1946. aastal anti J. Tammeorule uurimuse eest «Ravimtaimede kuivatamisest õhuvoolus» farmaatsiakandidaadi teaduslik kraad.

Pika pedagoogilise tegevuse vältel on ta pidanud loenguid ja juhendanud praktikume mitmes farmatseutilises distsipliinis, nende hulgas 1946—1974 toksikoloogilises keemias ja 1946. aastast kuni tänaseni farmakognoosias. Pärast professor A. Tomingase surma 1963 töötas ta ühiskondlikel alustel farmakognoosiakateedri juhatajana kuni 1966. aastani, mil kateedrid liideti ühtseks farmaatsiakateedriks. Alates 1974. aastast kuni käesoleva ajani juhatas ta farmaatsiakateedrit.

J. Tammeoru mitmekülgset võimet avaldusid eriti TRÜ teadusproktorina töötades. Olles suurepärase organisator, pani ta aluse TRÜ teadusliku potentsiaali kõrgele tasemele, mille tõttu samuti arvati TRÜ 1978. aastal NSV Liidu juhtivate

kõrgkoolide hulka. Tema initsiatiivil loodi TRÜ-s rida probleemlaboratooriume, võeti suund komplekssetele uurimistemadele.

1952. aastal valiti J. Tammeorg TRÜ Üliõpilaste Teadusliku Ühingu esimeheks. Tänu tema aktiivsele tegevusele ning heale organiseerimisele sai üliõpilaste teaduslik töö hoo sisse kogu ülikoolis ja saavutas kõrge taseme, mis on leidnud üleliidulist tunnustust. 1961. aastast kuni tänaseni on ta ÜTO Vabariikliku Nõukogu esimees, ühtlasi on ta ka üleliidulise nõukogu presiidiumi liige. J. Tammeoru juhendamisel on valminud mitmeid üliõpilaste võistlusteid ja väga arvukalt ÜTO konverentsidel ettekantud töid.

Teisteski teaduslikes seltsides on juubilar kuulunud aastate vältel juhtijate hulka. Ta on alates 1967. aastast Vabariikliku Teadusliku Farmatseutide Seltsi esimees, sama seltsi üleliidulise ja Tartu osakonna juhatuse liige. Palju aastaid oli ta ühingu «Teadus» üleliidulise juhatuse liige, Tartu osakonna esimees ja alates 1977. aastast sama ühingu aseesimees. Nende ühingute aktiivse liikmena on ta esinenud arvukate ettekannetega koduvabariigis ja väljaspool. Ühingu «Teadus» delegaadina on ta viibinud korduvalt ka Saksa Demokraatlikus Vabariigis, Soomes ja mujal.

Dotsent J. Tammeoru pedagoogiline, teaduslik ja organisatoorne tegevus on alati olnud tihedalt seotud ühiskondlik-poliitilise tegevusega. Mitme aasta vältel töötas ta TRÜ arstiteaduskonna õppe-metoodilises komisjonis, juhatas filosoofilisi seminare, töötas ülikooli parteikomi-

Dotsent Johannes Tammeorg 60

tee liikmena ja Tartu Linna TSN saadikuna. Ta on aktiivselt osa võtnud proviisorite täienduskursuste organiseerimisest TRÜ juures ja kuulub kursuste alaliste lektorite gruppi. Selle kõrval jätkub tal veel aega ja energiat organiseerida näitusi, konverentse, nõupidamisi ja teisi üritusi.

Erialalt on J. Tammeorg farmakognost — ravimtaimede spetsialist. Tema arvukate teaduslike tööde temaatika käsitleb Eesti NSV-s kasvatate ravimtaimede kogumist, kummeli kultiveerimist, osjade farmakognostiliste tunnuste fikseerimist, ogaõuna eri varietetide kultiveerimist ja nende alkaloidide biosünteesi. Mitmekülgse teadlasena huvitub ta paljudest probleemidest, mis viimasel ajal on esile kerkinud, olgu need siis seotud looduskaitsega, ravimtaimede ressurssidega või muude küsimustega.

Inimesena on J. Tammeorg väga seltskondlik ja abivalmis, õppejõuna printsipiaalne. Temaga vesteldes veetleb meid teravmeelne huumor, teadmised paljudelt aladelt ja oskus inimestega suhelda.

J. Tammeoru teeneid on hinnatud 1967. aastal ordeniga «Austuse märk».

Palju õnne ja raugematut indu tööle teadlasele!

IVAR TAMMARU

Juubilaril autasustati kauaaegse aktiivse ühiskondliku tegevuse, teadusliku ja pedagoogilise töö eest ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi aukirjaga.

22. jaanuaril 1929. aastal sündis praeguse Tartu rajooni Kambja külanõukogu piires põllumees Tammeorgi peres poeg, kellele pandi nimeks Evald. Nagu daatumid näitavad, on sellest ajast möödunud 50 aastat. Poisist on mees sirgunud, ja selline mees, kes on jätnud ja loodetavasti jätab tulevikuski sügavaid vagusid arstiteaduse põlule.

Lapsepõlv möödus nagu paljudel teistel selle ajajärgu maapoistel vanemate ja vanema õega põllul, metsas, aias ja karjas. Kambja algkoolini oli mitu kilomeetrit ja keskkooli kohapeal ei olnud. Opihulmine noormees hakkas edasi õppima Tartu I Keskkoolis, mille lõpetas 1947. aastal. Paistab, et isiku küpsus saabus noormehele samaaegselt küpsustunnistusega, sest sellest ajast peale on kõik kulgenud kindlat rada mööda seatud eesmärgi suunas:

— 1953. aastal TRÜ arstiteaduskonna lõpetamine;
— viimastel kursustel töötamine Tartu linna tervishoiuosakonnas kaadriinspektorina, tervishoiupunkti juhatajana, Tartu kau-

bastu sanitaararstina ja Tartu linna epidemioloogina;

— aspirantuur kohe pärast ülikooli lõpetamist;

— kandidaadiväitekirja kaitsmine 1957. aastal;

— TRÜ nakkushaiguste kateedri assistent 1956. aastast;

— dotsendi kutse 1969. aastast nakkushaiguste ja epidemioloogia õpetamise alal TRÜ nakkushaiguste ning dermatoloogia ja veneroloogia kateedris;

— kaitsmise ootel valmimisjärgus doktoriväitekirja.

Jah, kõik tundub olevat nii lihtne ja loogiline, ent kui suur töö on kõige selle taga. Trükis avaldatud töid on üle 70 nimetuse. Tegeldud on nelja teadusliku probleemiga. Neist tähtsamad on kõhutüüfus (kandidaadiväitekirja materjalid) ja viimastel aastatel nakkuslik kollatõbi, millele on pühendatud doktoriväitekirja.

Kogu teaduslik töö on tehtud õppetöö kõrval. Viimane on olnud aga mahukas — nakkushaiguste ja epidemioloogia loengud arstitea-

Dotsent Evald Tammepõld 50

duskonna üliõpilastele, praktikumide juhendamine subordinaatoritele, õpikute ja õppevahendite koosta-

mine. Mitmes trükis on TRÜ rotaprindi väljaandel ilmunud E. Tammepõllu «Desinfektsioon, desinsektsioon, deratisatsioon» ja «Nakkushaiguse laboratoorne diagnostika». ENSV Tervishoiu Ministeerium on välja andnud tema osavõtul koostatud metoodilise juhendi «Infektsioosse ja seerumhepatiidi diagnostika».

Aga ühiskondlik töö, tööd väljaspool ülikooli, kvalifikatsiooni tõstmine, kodu, lapsed ja lapselapsed jne., jne.

1962. aastast on dotsent E. Tammepõld NLKP liige. 1976. aastal lõpetas marksismi-leninismi ülikooli propagandafakulteedi. Aastaid on ta juhendanud arstiteaduskonna metodoloogilise-teoreetilise seminarirühmade tööd ja kuulunud ühingu «Teadus» TRÜ organisatsiooni juhatusse.

Väljaspool ülikooli tuleb juubilar suurematest ettevõtmistest nimetada tööd I. I. Metšnikovi nime-

lise Epidemioloogide, Mikrobioloogide ja Infektsionistide Teadusliku Seltsi Tartu osakonna juhatuse aseesimehena, ENE toimetuse autorina (14 kokkuvõtlikku artiklit), kirjastuse «Valgus» kaudu ilmunud brošüüri «Teadus ja usk nakkushaigustest» autorina, ravitööd Tartu Linna Kliinilises Nakkushaiglas, kvalifikatsiooni tõstmise seminaride juhendamist, loenguid nakkushaiguste eriala täienduskursustele.

Veel palju võiks kirjutada kolleegi saavutustest, kes on alati rahulik, tasakaalukas, täpne, heasoovlik ja peaasi — töökas.

Jätkugu tal kõiki neid häid omadusi ka teise poolsajandis! Dotsent Evald Tammepõllu kolleegid ja arvukad õpilased õnnitlevad teda juubeli puhul ja soovivad jätkuvaid tööõnne ja saavutusi!

Kolleegide nimel JOEL AASAV

SIIN TEHAKSE RAAMATUID

Ülikooli trükikoja väljastatakse aastas ligi 30 000 lehekülge õppematerjali ja teaduskirjandust. TRÜ väljaannete kasutatavus ei vaja tõestust.

Kas aga oleme mõelnud sellele, kes neid kirjutab ja kus neid trükitakse? Vaevalt küll.

taja nimi jms. andmed. Siis alustatakse tööd käsikirjaga. Põhitööd, keelelist korrektuuri, teeb keeleline toimetaja. Redigeeritud materjal trükitakse masinakirjas. Kontrolliks loevad keeleline toimetaja, vastutav toimetaja ja autor selle veel kord läbi.

protsess aeganõudvam.

Valmis trükis saadetakse lattu. Sellega on käsikirja ring kirjastus- ja trükiosakonnas tehtud. Laost saadetakse trükised müügipunkti või kaubandusvõrku.

tule neid hiljem maha kanda materjalide vananemise tõttu.

Kirjastusrahva suureks unistuseks on saada endale kirjutusmasin, millega saaks teha kõrgtrükile sarnast kirja ja trükkida mitmes keeles materjale ilma lehte masinast välja võtmata.

ofsettrükimasinat! Nii et kuidas selle minekuga siis jääb? Palju õigem on ju öelda, et lähen ülikooli trükikotta.

Veebruaris 1958 trükiti TRÜ trükikoja esimene väljaanne. 20 aastaga on võimalused õppe- ja teaduskirjanduse kirjastamiseks avarunud. Kui 1958. aastal suudeti kirjastada vaid ca 100 trükipoognat, siis 1977. aastal kirjastati 2168 trükipoognat. Muutunud on trükiste kvaliteet. Mõned väljaanded on trükitud kirjastusele «Eesti Raamat» ja «Valgus».

Ametkondlikest kirjastustest on ülikooli oma Eesti suurim. Tunnus-

Materjali vajalikkusele vastavalt kirjutab õppejõud käsikirja. Käsikiri toimetatakse ja retsenseeritakse sisuliselt, arutatakse läbi kateedris ja kinnitatakse teaduskonna nõukogus. Nüüd võib selle anda TRÜ kirjastus- ja trükiosakonda.

Kirjastusosakonnas avatakse käsikirja kohta kaart. Sellele märgitakse laekumise aeg, vastutava toime-

Edasi antakse käsikiri rotaprint-trükikotta, kus see ümber pildistatakse. Negatiiv kantakse alumiiniumplaadile, töödeldakse keemiliselt ja pannakse rotaprinti trükkimiseks.

Trükitud poognad volditakse ja võetakse lehekülgede järgi kokku, kaanestatakse. Väljaande tiitel ja kaanetekstid tehakse fotoladumiseadeldisega. Kõrgtrükis on tootmis-

Edukaks ja kiireks tööks on vaja häid tingimusi.

1. Kirjastusosakonnale esitatud käsikiri peab olema korrektne ja kvaliteetne.

Tähtajaliselt tuuakse ja keeleliselt korrektsed on paljude õppejõudude tööd (prof. M. Seljakin, prof. P. Alvre, prof. P. Kard, prof. E. Vasar, dots. J. Ant jt.). Kirjanduslikult on väga head dots. H. Palametsa tööd. Kehakultuuriteaduskonnast tuuakse käsikirjad tähtajaliselt, kuid nende keel jätab soovida.

2. Kirjastus- ja trükiosakonna kollektiiv peab töötama täpselt ja tähelepanelikult.

Kirjastusrahva töökuses ei ole tellijad siiani kahtlema pidanud. Töö organisatoorne külg paranes 1973. aastal, kui kirjastus- ja trükiosakonna juhatajaks sai M. Raisma.

Praegune kollektiiv on ühtne ja suure vastutustundega. Kirjastuse töö suureks plussiks on see, et inimene näeb siin vahetult oma töö tulemusi, saab vältida neis vigu. Alati on rangelt kinni peetud trükise valmistamise tähtaegadest. Aastatega on paranenud väljaannete kujundus. Tekst on liigendatud, oluline selles esile toodud. Trükiste parem kirjaserv on sirge.

3. Igas töös on olulised materiaal-tehnilised tingimused.

Praeguste kirjastusruumidega olakse rahul. Need on soojad ja valgendid, neis on hubane töötada. Trükikojaruumidega on lugu vastupidi. Need asuvad filoloogiateaduskonna ühiselamu keldris, on kitsad ja rööked. Väljapääsuks oleks trükikoja ületoomine raamatukogu peatselt vabanevatesse Tiigi tänava ruumidesse. Nii oleksidki ühe katuse all kirjastus, trükikoda ja ladu.

Omajagu raskusi ja muret teeb paberiprobleem. Et paberit jätkuks, peaksid teaduskonnad oma õppematerjalide tiraažid võimalikult optimaalselt kindlaks määrama. Siis ei

Nii juhtubki, et inimeste töö ja vaev ei leia tarbijat, sest üht või teist väljaannet ei teata endale nõudata. Ei tohi unustada ka seda, et õppevahendeid tuleb hoolikalt hoida ja mitte unustada auditoriumi lauasahilise, kust need pahatihti prügikasti jõuavad.

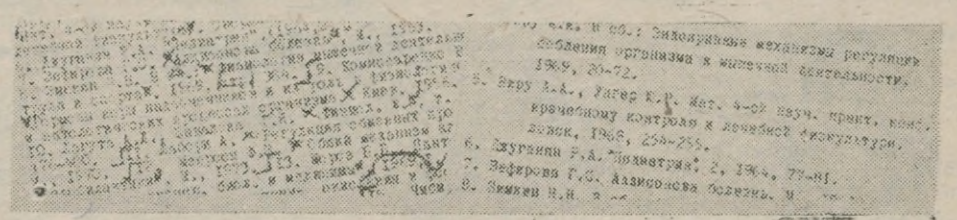
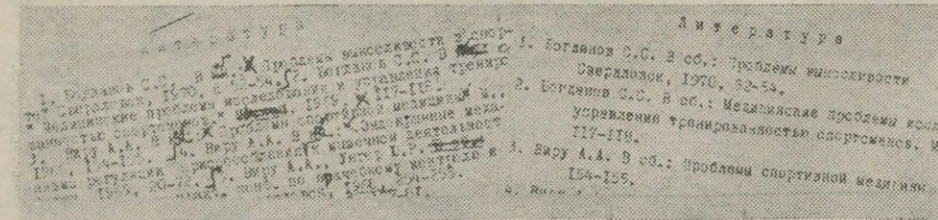
Vanasõna ütleb: enne mõtle, siis ütle. Meie ütleme: lähen ülikooli rotaprinti. Aga rotaprint tähendab

tuseks ülikooli kirjastustegevusele on seegi, et tema väljaandeid arvestatakse võrdseks vabariiklike kirjastuste väljaannetega. TRÜ trükised on nõutud materjal ka doktoridissertatsioonide kaitsmisel publikatsioonidena.

Töökale 39-liikmelisele kirjastus- ja trükiosakonna kollektiivile jääb vaid soovida jõudu tööle!

SILVIA SIBRITS

Fotodel. Kirjastusosakonna juhataja Marta Raisma võtab vastu uue käsikirja. Rotaprinttrükikojas. Korrektuurinäited.

Või kui terve? Ons üldse mõtet nii küsida? Vahest ikka. Siit-sealt on kuulda olnud, et TRÜ tudeng põdevat hoopis rohkem kui meie teiste kõrgkoolide õppuri. Novembrikuu nõukogu koosolekul kõneles üliõpilaste tervislikust seisundist meie arstipunkti juhataja Aija Landör. Vaatame pisut, millega tegeleb arstipunkti rahvas. Siit peaks selguma ka pealkirjas esitatud küsimus.

Ülikooli arstipunkti saab tudeng AJUTISE VABASTUSE ÕPETÖÖST. Mida näitavad arvud? TRÜ üliõpilaste haiguspäevade ja haigusjuhtude arv 100 inimese kohta ületab tõepoolest Eesti kõrgemate õppeasutuste keskmise (300 ja 55,1). Võrreldes 1978. aasta esimese poolaastaga 1977. aasta esimese poolaastaga on märgata haiguspäevade arvu suurenemist ja haigusjuhtude arvu vähenemist. Suurenemisid haigestumine grippi, südame põletikulistesse haigustesse, kopsupõletiku. Viimased kaks järgnesid enamasti gripi tüsistusena. Kõige levinum on gripp. Miks? Kahjuks ei pea tudeng kinni päevarežiimist, toitutakse ebakorrapäraselt, sporditakse vähe. Seepärast pole ka haiguste ees vastupanu.

Juba aastaid on kõige rohkem haigeid olnud filologia-, ajaloo- ja

matemaatikateaduskonnas. Võrdluseks: 100 filoloogi kohta tuleb 47,6 haigusjuhtu, 100 kehakultuurilase kohta vaid 17,3. Siinkohal tuleks aga arvude tahe pilk heita: filoloogid on ju suuremas osas tütarlapsed. Lausa terved ei olda juba sisseastumisel (selgituseks, et enamasti on need niisugused tõved, mis otseselt õppimist ei takista). Seevastu kehakultuuriteaduskonda pääseb õppima ikka vaid päris terve noor inimene.

Kui haige on üliõpilane?

Suure töökoormuse tõid arstipunkti rahvale läinud sügiskuud. Kõneldi lausa anekdootlike lugusid oma kursusekaaslastest, kiruti pikki järjekordi arstipunkti ukse taga.

Analüüs 1. septembrist 15. oktoobrini näitas, et 100 üliõpilase kohta tuli 17,9 haigusjuhtu, haiguspäevade arv oli 127,5. Absoluutarvudes vaadelduna läheneb see paljude aastate pooleaastastele näitudele. Kõige rohkem märgiti diagnoosiks ägedat hingamisteede katarri, seejärel grippi ja olmetraumat. Ei pidanud ju kehvema tervisega tudengid maal alati vastu, palju oli ka neid, kes füüsilisest

tööst vabastuse said. Mõtlemapanevalt palju kuhjus aga mujal väljantud töödeid (kõige rohkem arstiteaduskonna üliõpilastel). Vaid 21 protsenti kogu selle ajavahemiku töödeist oli saadud TRÜ arstipunkti. Mujalt toodud töödeid kontrolliti, nõuti välja haiguslugugi. Ja vahel ei kinnitatudki TRÜ arstipunktis säärast tõendit.

DISPANSERSELE ARVELE VOETUD üliõpilaste tervist kontrollitakse arstipunktis pidevalt, neid

dengit, kohale tuli 3757. 91 ei ole nende arvude kõrval küll eriti suur, kuid just nii palju oli neid üliõpilasi, kes pidevale meeldetuletamisele vaatamata kontrollima siiski ei tulnud. Fluorograafilisel kontrollil käisid seevastu kõik.

Profülaktilistel läbivaatustel määratakse tudengid vastavatesse kehalise kasvatusgruppidesse. Seepärast peabki kontrollile tulema kohe semestri algul. Terveks semestriks saab kehalisest kasvatu-

tipunkt ja profülaktorium kolivad üle Leningradi mnt. 25 ühiselamusse (mitte Leningradi mnt. 2, nagu algul jutud käisid). Ruumide ümberkorraldamine võtab aega, sügiseks saab ehk sisse kolida. Seal avatakse taas füsioterapiakabinet, mis mõne aasta eest vastavate tingimuste puudumise pärast suleti. Hambaravitoole on praegu kaks, neid tuleb kolm. Juurde saab mitu uut ruumi, suureneb ka personal. Praegu töötab Tartu linna II arstipunktis ehk TRÜ arstipunktis 3 öde, 0,5 kohaga sanitaarvõlker ning 2 arsti. Kõige kauem, 31 aastat on siin olnud vanemõde Oie Sörg. Tema mäletab nii mõnegi praeguse patsiendi vanemast sellest ajast, kui nemad ülikoolis käisid ja arstipunkti abi kasutasid.

Lõpuks palus arstipunkti rahvas avaldada tänu õigusteaduskonna dekaanile H. Kingsile suure abi eest. Tema olevat pidevalt silma peal hoidnud profülaktilisel kontrollil käijate üle. Ja 31. detsembriks olid kõik õigusteaduskonna tudengid arstipunktis käinud.

Küllap sügisel, kui kolimisraskustest üle saadud ja uues asupaigas sisse seatud, võiks vist hakata pärima, kui terve meie üliõpilane on.

VARJE SOOTAK

Viimane lutsi murraku tundja

1971. aasta juunis viibis TRÜ Juuresolnud seitsmele õppejõule, eesti keele kateedri ekspeditsioon, nende seas Huno Rätsepale, Tiit-Kagu-Lätis lutsi eestlaste juures. Rein Viitsole, Ellen Uuspõllule, Valve Kingisevale jt., ning viieteistkümnele üliõpilasele tundus Härma Jeesp väga selgelt ja loogiliselt kõneleva keelejuhina.

1973. aasta augustis vestlesid J. Germoviga ka etnograafid Aleksei Peterson ja Eevi Astel. Viie aasta jooksul ei olnud J. Germovil eesti teadlastega enam vestlust. Ainult alakirjutanu kirjutas talle ja palus tema majandusteadlasest tütrele Veera Skarbniecel vastata mõningaile küsimustele. Läänud aasta lõpul kavatsesin sõita Lutsimaale ja küsida J. Germovilt, kas ta kui tuntud rahvalauliku poeg ja pillimees teab mi-

dagi läti helilooja ja rahvaviiside koguja Emils Melngailise käigust (1930. aasta paiku) lutsi eestlaste juurde koos litylase Peter Volganskiga. Ent 1. detsembril õhtul saabus J. Germovi tütrele telegramm, et tema isa ei ole enam elavate keskel. Jäagu Jeesp Germovist kui hinnatud keelejuhust ja sõbralikust lutsilastest helge mälestus.

PAOLOPRIIT VOOLAINE

ÜTÜ sünnitusabi ja günekoloogia ring

tähistab 16. veebruaril kell 12 Kliinilise Sünnitusmaja auditoriumis oma 30. aastapäeva. Koosolekule järgneb pidulik koosviibimine. Oodatud on kõik ringi vilistlased.

OIGUSTEADLASED TULID VILNIUSEST

Vilniuses 1.—2. veebruaril toimunud teaduslikul konverentsil «Tsiiviil- ja kriminaalseadusandluse täiustamise probleemid NLKP XXV kongressi ja NSV Liidu uue konstitutsiooni valguses» peeti kriminaalõiguse ja kriminoloogia ning kriminaalprotsessi ja kriminalistika sektiioonides kokku 49 ettekannet. Meie ülikoolis esinesid prof. I. Rebane ettekandega «Kuriteo mõiste ja kuriteokoosseis» ja dots. A. Paltser «Kodanike põhiõiguste ja vabaduste kriminaalõiguslik kaitse». Valdav oas ettekannetest sisaldas konkreetseid ettepanekuid kriminaal- ja kriminaalprotsessi seadusandluse edasiseks täiustamiseks, nii üleliidulise kui ka liiduvabariikide seadusandluse osas. Nii olid prof. A. Ignatovi (Moskva) ja prof. M. Blumi (Riia) ettekannetes tähelepanu kesk-punktis «NSV Liidu ja liiduvabariikide kriminaalseadusandluse aluste» edasise täiustamise küsimused. Mõlemas ettekandes toodi esile vajadust viia nimetatud alused vastavusse kaasajaga, sest nende vastuvõtmisest on möödunud juba 20 aastat. Tähti ettepanekuid ühtlustada liiduvabariikide kriminaalõiguse aluste täpsustada selliste kuritegude koosseisulised tunnused nagu riigi ja ühiskonna vara riisumine, tapmine, mootorsõiduki ärandamine, samuti kodanike õiguste vastu suunatud kuritegelikud äranded. Suurem osa ettepanekuid kiideti konverentsi lõpp-plenaaristungil ning selle otsuses heaks.

Ole kahekümne ettekande kuulati konverentsi suurimas sektiioonis — tsiviilõiguse, perekonnaõiguse ja majandusseadusandluse sektiioonis, kus käsitleti õiguse teooria, omandiõiguse, elamuõiguse, majandusõiguse ja teisi aktuaalseid küsimusi. Sellest tingituna moodus kon-

verentsi loominguks ja diskussiooniks õhkkonnas. Et Moskva ja Leningradi teadlaste kõrval aktuaalsemaid liiduvabariikide teadlased, siis aitas konverents selgitada aktuaalsemaid probleeme erinevates liiduvabariikides ja üldistada seaduste kohaldamise praktikad ning andis mõtteid nii üleliidulise kui vabariiklike seaduste täiendamiseks.

Mitu ettekannet esitasid TRÜ tsivilistid. Professor V. Kelder esines huvitava teoreetilise ettekandega teemal «Ühiskondlike suhete sotsiaalse reguleerimise mehhanismi teoreetilised probleemid». Dotsent P. Kask kõneles teemal «Omandussuhete õigusliku reguleerimise mõistetest ja terminitest». Elamuõiguse küsimusi käsitles tuntuim elamuõiguse teadlane dots. E. Laasik teemal «Eluaseme õiguse konstitutsioonilised printsiibid ja elamuseadusandlus». Majandusseadusandlusest rääkis dots. E. Ploom ettekandes «Mitte kvaliteetse toodangu hankimise eest kehtestatud vastutuse teoreetilisi küsimusi».

Konverents oli pikaajaseid teaduslikke kontakte omavate teadlaste järjekordne kohtumine. Seepärast arutleti vabal ajal ka väljaspoole ametliku teemaikast jäävaid küsimusi, mis võimaldasid täpsustada ja kooskõlastada tulevasi uurimistemasid ja probleeme.

Sektsiooni töö kokkuvõttes rõhutati kõigi ettekannete sisukust ja uurimuste aktuaalsust ning formuleeriti ettepanekud kehtiva seadusandluse täiustamiseks.

Tehti kokkuvõtteid ka Vilniuse, Läti ja Tartu RU õigusteaduskondade vahelisest sotsialistlikust võistlusest. Jagasime esikohta Vilniuse kolleegidega.

ALBERT PALTSEER, ENDEL PLOOM

Kes mõtles välja minu?

Ma olen andekas ja teravmeelne humorist. Olen nüüd teravmeelne, et mõnikord hakkab mul teravmeelsusi välja mõeldes kui mitte just hirm, siis kõhe küll. Näiteks täna.

Istusin laua taha ja hakkasin kirjutama vägagi naljakat lugu ühest humoristist, kes istus ükskord laua taha ja hakkas kirjutama vägagi naljakat lugu ühest humoristist. Selle humoristi nimi, kellest hakkas üht vägagi naljakat lugu kirjutama humorist, kelle mõtles välja humorist, kelle mõtlesin välja mina, oli Ando. Minu nimi on Agaaton ja selle humoristi nimi, kellest ma kirjutama hakkasin, oli Toomas. Toomas, kes oli minu poolt välja mõeldud, pidi hakkama kirjutama humoristist nimega Jüri ja Jüri oligi see, kes pidi kirjutama Andost, humoristist. See andekas ja teravmeelne humorist Ando, kelle mõtles välja humorist Jüri, kelle mõtles välja humorist Toomas, kelle omakorda mõtlesin välja mina, pidi olema abielus Railiga ja imikku Triinu isa, peale selle veel IV kursuse matemaatik, aga see, kes mõtles välja humorist Ando — humorist Jüri, «epakas» —, pidi olema õnnelik abielus Annega, sest nii tahtis Jürit välja mõeldes humorist Toomas (poissmees, Tallinnast, «tipikas»), kelle mina oma vägagi naljaka loo jaoks välja mõtlesin. Mina olen ka poissmees, õpin psühholoogiat, ja olen sisse kirjutatud aadressil Puu 4—36 (aadress, muide, on välja mõeldud, sest mulle ei meeldi, kui mind vägagi naljakate lugude kirjutamisel segatakse).

Nüüsi istusin laua taha ja hakkasin kirjutama vägagi naljakat lugu humorist Toomasest, kes mõtles oma loo kangelaseks humorist Jüri, kes oma loo kangelaseks mõtles välja humorist Ando, kes pidi istuma laua taha humorist Jüri (s.t. humorist Toomase, s.t. minu) tahtei ja hakkama kirjutama ühte vägagi naljakat lugu pealkirjaga «Kes mõtles välja minu?». Järsku tabas teda (humorist Andot) selle pealkirja meeletu tõsidus: aga võib-olla on mind keegi oma loo jaoks välja mõelnud, järsku olen ma olemas ainult kellegi humoristi mõtetes, ja täpselt samuti mu abikaasa Raili ja meie laps (imik) Triinu. Nii mõtles humorist Ando ja tal hakkas kui mitte just hirm, siis kõhe küll. Ja sulle pani käest ka humorist Jüri, kes oli just äsja välja mõelnud humorist Ando ja tema hirmu, sest ka tema mõtles enda ja oma naise Anne olemasolu reaalsuse ja õnneliku abielu üle järele. Täpselt samuti ei kirjutatud enam sõnagi humorist Toomas, kes just nüüdsama mõttes, kuidas humorist Jüri paneb sulle käest. Ta näpistas ennast ninast, et kontrollida, kas ta on välja mõeldud või tegelikult olemas. Ta nina tundis valu, sest nii tahtsin mina, humorist Agaaton, kes ma olin ta ühes tema ninaga välja mõelnud.

Istusin laua taha ja jäin korraks mõttesse. Järsku koputati mu uksele. See oli humorist Toomas. Tema oli kaasa tulnud humorist Jüri, Toomase väljamõeldu, ja humorist Ando, Jüri väljamõeldu.

Kelle uksele koputati mina, mõtlesin ma kui mitte hirmu, siis väikesed kõhedused küll, kui Andole, Jürile ja Toomasele oma vastvalminud vägagi naljakat lugu ette lugema hakkasin.

Humorist AGAATON SORMIK

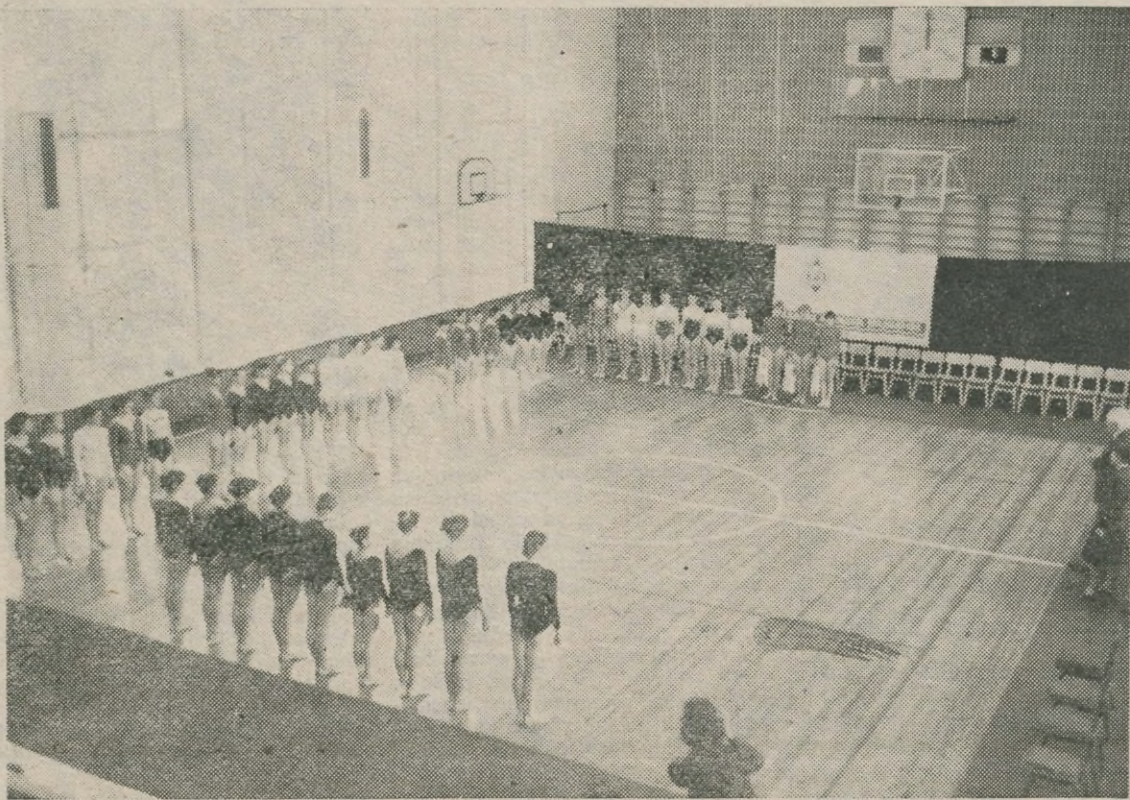
Tudengihumori võistlus lõpeb 15. märtsil!

NB!

Järgmisel reedel, 16. veebruaril ilmub erinumber ülikooli sisseastujatele, mis müügil ei tule. Seda saab osta toimetusest.

Meie võimlejad kolmandad

Seda Jüri Laane fotot kommenteeris telefoni teel võimlemise kateedri juhataja dotsent Helmut Valgmaa nõndaviisi: «Rektor prof. A. Koop avab 10 Nõukogude Liidu ülikooli (Valgevene, Tbilisi, Kasahhi, Dnepropetrovski, Kubani, Odessa, Kiievi, Leningradi, Moskva ja Tartu) võistluste iluvõimlemises. Väljaspool võistlust osales Moskva Keemia- ja Naftainstituut. Esikohta saavutas Tbilisi RU, teiseks tuli Kasahhi RU, kolmandaks jäi meie ülikooli võistkond koosseisus Tatjana Engels, Kai Vooglaid, Santa Jansone ja Inga Sahhatševski. Kolmas koht on viimase aastakümne parimaid tulemusi traditsiooniliseks kujunenud võimlemisvõistlustel.»

Moskvas, Tallinnas, Tartus

Närikuu viimastel päevadel külastas TRÜ kergejõustikukoondis MOSKVAT, kus leidis aset arvult juba 21. matškohtumine Moskva, Leningradi, Tbilisi ja Tartu RU-de vahel.

Võistlus kulges nagu eelmistel aastatelgi põnevas punktiheitluses, millest võitjana väljusid seni traditsiooniliselt kodupremehed 230 punktiga. Teiseks platseerus nagu mullugi TRÜ 180,5 punktiga, edestades LRU-d vaid 3 punktiga! Ohtlikku lähedusse esikolmikule jõudsid ka Tbilisi üliõpilased, kes esmakordselt olid suutnud komplekteerida täisesinduse ka naiste aladel.

Meie parimatest tuleks nimetada kergejõustiku kateedri aspirandi Tiina Toropi südi esinemist, kes võitis 50 m jooksu 6,6 ja kaugushüppe 5,66-ga. Tema õpilane Lehte Ots (maj. I) võitis 50 m tõkkejooksu (7,5). 600 m jooksus edestas Maie Kalle (1.36,9) treeningukaaslast meistersportlast Ille Kukke 1,2 sekundiga.

Meestest suutis alavõidu saavutada vaid Jevgeni Jessin (KKT IV) 300 m jooksus 37,9-ga. Võitjaga võrdse kõrguse teivashüppes (4,60) ületas Villem Savvi (KKT IV).

Võistluse parimateks tulemusteks võiks lugeda meistersportlase V. Paraštšuki (MRÜ) 5,6 sek. 50 m jooksus, naistest samuti MRÜ võistleja M. Salenko 1,75 kõrgushüppes.

TALLINNAS toimusid möödunud nädalavahetusel Eesti NSV sisevõistlused, kus sprindis andis tooni TRÜ sportlased. Naiste 60 m jooksu võitis T. Torop 7,5-ga (nädal tagasi Moskvas «Izvestija» karikavõistlustel elektroonilise ajanäitajaga koguni 7,63), korrates 16 aastat püsivat L. Häršingu tippaega, kaugushüppes platseerus ta teiseks oma selle sisehooaja parima 5,85-ga.

Meestest võitis nii 60 m kui ka 300 m jooksu J. Jessin, vastavalt 6,8 ja 36,0(!)-ga. Tema treeningukaaslane G. Organov viibib praegu üleliidulisel treeningukogunemisel Minskis ja valmistub NSVL sisevõistlusteks. Mõlemad trenib vastne Eesti NSV teeneline trener Martin Kutman.

Tubliit jooksis vabariigi rekordiomanik 3000 m jooksus Ille Kukke, kes võitis sel distantsil ka sisetippmargi 9.30,5-ga oma nimele. I. Kukke võitis veel 1500 m jooksu 4.36,6-ga.

Auhinnalisi kohti TRÜ-sse tõid veel L. Ots naiste 60 m jooksus 7,8 (III), T. Lelov (keemia V) kõrgushüppes 1,66 (III) ja N. Ossipova (KKT III) kuulitõukes 13,41 (II). Meestest I. Hanvere (KKT III) 800 m jooksus 1.57,3 (III), V. Savvi teivashüppes 4,40 (III) ja A. Komar (TRÜ spordikli) kolmik hüppes 15,17 (II).

TARTUS jätkub kergejõustiku sisehooaeg 13. veebruaril KKT kursustevaheliste võistlustega, 17.—18. veebruaril TRÜ teaduskondadevaheliste karikavõistlustega, TRÜ II — Rapla — Viljandi kohtumise aeg on veel lahtine, sisehooaja lõpetavad kergejõustikuosakonna võistlused 19.—23. märtsini.

HENN VALLIMAE,
TRÜ kergejõustikusektiiooni esimees

Sport kevadsemestril

Spartakiaaditabel näitab
Spordiaktiiv tuleb nõu pidama
Loosivad korvpallurid

○ Pärast 1978/79. õ.-a. rasket sügissemestril ja sellele järgnenud nii vajaliku vaheajaga on ülikoolis algamas kevadsemester. Vähem pingeliseks ei tohiks see kujuneda ka spordis. Selle kinnituseks on spartakiaaditabeli tihedalt punkteis pärast ujumist ja võrkpallivõistlusi (rohkesti alasiid sügissemestril läbi ei viidudki). Halvad ilmad ja põllutöö takistasid VTK suvist mitmevõistlust ja orienteerumist. Viimane tuleb korraldada koos ülejäänud aladega kevadsemestril. VTK suvises mitmevõistluses jäävad aga ülikooli meistrid sedakorda välja selgitamata.

Paremusjärjestus pärast kahte ala:

1. Tõõtjad 32 p.
2. Spordimed. 31 p.
3. Majandust. 29 p.
4. Bioloogia-geograafiat. 27 p.
5. KKT III. 26 p.
6. KKT II. 24 p.
7. Filoloogiat. 23,5 p.
8. Arstid. 23 p.
- 9.—10. KKT I. 21 p.
- Matemaatik. 21 p.
11. Füüsika-keemiat. 17,5 p.
12. Oigust. 16,5 p.
13. KKT IV. 13,5 p.
14. Ajaloot. 7,5 p.

○ Nagu näha, on kõigil veel võimalus võita. Ees ootab üheksa ala.

TRÜ spordiklubi

KLUBIS

Laupäeval, 10. veebruaril kl. 21

Disko
«Emerson, Lake and Palmeri» uus heliplaat «Love Beach», «Rooside paraad». Tantsumuusikat iga stiili austajatele.

Pühapäeval, 11. veebruaril kl. 21

PUHKEOHTU.

Neljapäeval, 15. veebruaril kl. 19

II korruse saalis kohtumisõhtu Tartu Linna Rahvakohtu ja noorsookomisjoni töötajatega teemal «Noorsoo kõlbeline kasvatus probleemidest Tartu linnas».

sulle, abiturient

Mina — matemaatik?

Millest kirjutada keskkooliõpilasele? Küllap ikka kutsevalikust. Sest näen liiga palju neid abituriente, kes tahavad kõrgkoolis edasi õppida, kuid ei saa sisse. Tartu Riikliku Ülikooli vastuvõtukomisjonist lahkub ju igal aastal niiviisi 1000 noort. Võib küll järgmisel aastal uuesti katsetada, kuid vastlõpetanuid on siis siin jällegi 2000. Nii et...

Õeldu põhjal olengi mõnevõrra imestanud nende üliõpilaskandidaatide üle, kes sajandana annavad avalduse erialale, kuhu võetakse vaid 25-liikmeline õppegrupp. Imedis ju ei juhtu ja 75 lihtsalt peavad tühjalt tagasi minema. Võib muidugi õigustatult end teadnamaks pidada igast 4–5 lõpetajast oma koolis, ent võib siis sedasama arvata sisseastumisel, kuhu on kogunenud kõikide koolide paremad õpilased? Ja eriti kurb just see ongi, kui 75 väljajäänut oleksid oluliselt paremad kui sissesaanud mõnel teisel erialal.

Tänapäeva kõrge tootmistasemega ühiskond vajab väga palju spetsialiste, kes tunnevad matemaatikat, füüsikat ja keemiat (neile ainetele rajaneb masinatega tootmine eelkõige). Sisseastumiskonkursside suurus aga näitab mittetäppisteadeuste liigset eelistamist. Eelistada ju võib, kuid ühiskondlikud huvid nõuavad endale allumist. Siingi on (valiku)vabadus vaid tunnetatud paratamatus.

Teatavasti on inimene väga suure kohanemisvõimega. Seetõttu sobib ta ka väga paljudele erialadele või ametikohtadele. Viimane selgub eriti ilmekalt koolijärgsel tööleasumisel, sest saab asuda, õigemini küll kandideerida, vaid vabadele olemasolevatele töökohtadele (uusi töökohti lõpetajate huvid järgi ju juurde ei looda!). Erialavalikul ollakse millegipärast aga kahjuks piiratumal seisukohal. Isegi võiks öelda, et ääretult pretensioonikal positsioonil: ainult seda, minu jaoks kõige meeldivamat eriala, ja ei midagi muud! Kui sedasama loogikat kasutada elus teiste oluliste valikusituatsioonide (näiteks abiellumise, töökoha, korterinaabrite vms. valiku) suhtes, defineeriks vist väga paljud isikud endale esialgu ainult tühihulga. Kuid see oleks ju vale, ja pealegi on mõned nimetatud olukorrad kutsevalikust korduvama iseloomuga. Seepärast õpetatakse inimest reaalsusega kohanema, oma parimat, mis pealegi võib illusoorseks osutuda, loobuma. Vastavad üldrahvalikud tarkused on viidud isegi n.-õ. nõuandevalemite tasemele: *parem pool muna kui tühi koor; parem varblane pihus kui kaks kõrtsi katusel; paremad jäävad parematele jne.*

Esitatuga on püütud lugejat juhtida mõttele, et võib-olla võiks valida oma «pingereast» teise või kolmanda elemendi, mis on indiviidide poolt statistiliselt vähem tunnustatud ja seetõttu ühiskondlikult otsekohe vajalikum.

Viimati öeldu kehtib kahjuks ka täppisteadeuste, eriti matemaatika õppimise kohta. Ajastu üldtendentsiks näib praegu olevat diplomi saamine vähima tööga (suurimad konkursid matemaatikat mittesisaldavatel erialadel). Vabariigi hariduselu ja ka üldise edasiarenemise huvides oleks aga vaja võimalikult ühtlast konkursi kõigil erialadel. Siis ei juhtuks sedagi, et ülikoolist lahkub 1000 õppimisvõimelist noort (kellest nüüd paljud leiavad, et võinuks ka matemaatikat õppida!), aga matemaatika jääb sisuliselt 30 kohta täitmata. On see vastuvõtu paradoks? Või kutsevaliku paradoks? Või arenguparadoks? Või hoopis eba-kompetentsus?

Et ühiskondlikuks ideaaliks on ühtlane konkurss igal erialal, peaks iga abiturient teadma kahte-kolme eriala, kuhu ta sobib ja mida soovib. Avalduse ümbertõstmise õigus on ju sisseastujal avalduste vastuvõtu lõpuni ja alatäituvusega erialadele veel vastuvõtuksamite algulgi. Et neid võimalusi saaks sel kibekiirel ajal operatiivselt kasutada, tuleks varakult valmistada vastuvõtuksamiteks, ja laiema programmi alusel. Oige on sellega alustada juba tänasest.

Palju edu lõpetamiseks ja asjalikuks kutsevalikuks!

Dotsent JAAN REIMAND,
matemaatika õpetamise metoodika
katedri juhataja

Miks mitte omandada kõrgharidus Moskvast või Leningradis?

Meie maa ühtne haridussüsteem võimaldab keskharidusega noortel jätkata õpinguid Nõukogude Liidu mis tahes kõrgkoolis. Tuleb vaid sooritada vajalik tasemel sisseastumiseksamid. Loomulikult toimuvad need väljapoole meie vabariiki peaaesjalikult vene keeles. Järelikult on konkursil eduka esinemise üheks eelduseks vene keele oskus.

Siiski on rida erialasid, kus vene keele valdamine sisseastumiseksami määra ei ole. Need on erialad, mille jaoks meie vabariigi kõrgkoolid kaadrit ette ei valmista või siis valmistavad vähem kui vajatakse. Niisugusteks erialadeks on näiteks ühiskonnateadused, arhiivindus, kinematograafia, meteoroloogia, sanitaaria, vene keel ja kirjandus jt. Neid erialasid on läinud Eesti NSV-st õppima viimastel aastatel ligikaudu 100 abiturienti aastas.

Sisseastumiseksamid sooritavad väljapoole vabariiki suunatavad sõltuvalt nende tulevases erialast kas Tallinna Polütehnilise Insti-

tuudi või Tartu Riikliku Ülikooli juures eesti keeles. Eksamid toimuvad üheaegselt sisseastumiseksamitega meie vabariigi kõrgkoolidesse. Abituriendid, kes sooritavad edukalt (s. t. «neljale» ja «viitele») kõik eksamid, kuid jäävad konkursist välja, võivad jätkata konkureerimist meie ülikooli sellesse osakonda, kuhu pääsemiseks vajalik samade sisseastumiseksamite sooritamise. Nii näiteks oli möödunud suvel suur konkurss rootsi keele erialale Leningradi Riikliku Ülikooli. Kohiti oli meie vabariigi jaoks eraldatud vaid üks. Soovijaid oli 11. Leningradi suunati kõik eksamid «viitele» sooritanud Tallinna II Keskkooli abiturient Mare Luts. Konkursil väljajäänust võeti neli TRÜ filoloogiateaduskonda õppima inglise, saksa või vene keelt.

Ka selleks aastaks on Eesti NSV-le eraldatud suur hulk kohti vennisvabariikide juhtivatesse kõrgkoolidesse. Erialad, mille õppimiseks tuleb sisseastumiseksamid sooritada TRÜ-s, on tabelis.

Lugupeetud abiturient, kui Sa

Eriala	Õppeasutus	Sisseastumiseksamid
NLKP ajalugu Filosoofia Teaduslik kommunism Arhiivindus	Moskva Riiklik Ülikool Leningradi Riiklik Ülikool	NSVL ajalugu, eesti (vene) keel ja kirjandus (kirj. ja suuline), võõrkeel
Poliitiline ökonomia	Moskva Ajaloo-Arhiivinduse Instituut Moskva Riiklik Ülikool Leningradi Riiklik Ülikool	Matemaatika (kirj.), NSVL ajalugu, geograafia, eesti (vene) keel ja kirjandus (kirj.)
Kinematograafia ökonomika	Üleliiduline Riiklik Kinematograafia Instituut (Moskvas)	
Raamatuteadus, raamatukaubanduse organiseerimine ja majandus	Moskva Polügraafia Instituut	
Biokeemia Bioloogia	Moskva Riiklik Ülikool Leningradi Riiklik Ülikool	Bioloogia, keemia, matemaatika (kirj.), eesti (vene) keel ja kirjandus (kirj.)
Prantsuse keel	Leningradi Riiklik Ülikool	Prantsuse keel, eesti (vene) keel ja kirjandus (kirj. ja suul.), NSVL ajalugu
Vene keel ja kirjandus	A. I. Herzeni nim. Leningradi Riiklik Pedagoogiline Instituut I. M. Setšenovi nim Moskva I Meditsiiniinstituut Leningradi Sanitaarihügieeni Instituut	Vene keel ja kirjandus (kirj. ja suul.), võõrkeel, NSVL ajalugu Keemia, füüsika, bioloogia, eesti (vene) keel ja kirjandus (kirj.)
Kehakultuur ja sport (vehklemine, maadlus (sambo), iluuisutamine, jalgrattasport, hoki, poks)	Moskva Riiklik Kehakultuuri Instituut	Sportlik eriala, bioloogia, keemia, eesti (vene) keel ja kirjandus (kirj.)
Kehaline kasvatus	Lesgafti-nim. Leningradi Riiklik Kehakultuuri Instituut	

Ajaloolaseks Psühholoogiks Defektoloogiks

Ajaloo-teaduskond võtab 1979. aastal I kursusele vastu 80 uut statsionaarset üliõpilast, kellest 30 hakkab õppima ajalugu, 25 defektoloogiat ja 25 psühholoogiat. Kõigil neil peavad olema avar ühiskondlik-poliitiline silmaring ning eeldused ja tahtmine töötada inimestega.

Ajaloo-osakonnas saavad üliõpilased põhikursuste kaudu süstemaatilise ülevaate inimühiskonna ajaloo ürgkogukondlikust korrast kuni tänapäeva sündmusteni. Opi-takse tundma nii NSV Liidu ja Eesti NSV ajalugu kui ka teiste maade ja rahvaste minevikku. Paralleelselt ajaloodistsipliinidega õpi-

takse ühiskonnateadusi ja keeli ning karastatakse ennast füüsiliselt kehalise kasvatus tundides. Alates III kursusest algab spetsialiseerumine. Põhiliselt on võimalik valida NSV Liidu ajaloo ja üldajaloo vahel. Väiksem osa üliõpilastest saab spetsialiseeruda ka arheoloogia, arhiivinduse, etnograafia, kunstiajaloo või museoloogia erialale. Individuaalplaani järgi võib õppida mõnda kitsamat eriala, nagu näiteks ajaloomälestiste restaureerimist. Sõltumata valitud spetsialisusest saavad kõik ajaloo-osakonna üliõpilased pedagoogilise ettevalmistuse. Opetöö põhivormiks on loengud ja seminarid. Teadusliku töö kogemused omandatakse kur-

susetööde kirjutamisega. Kõik üliõpilased teevad läbi arheoloogia- ja etnograafia-, pioneerilaagri-, arhiivi-, muuseumi- ja ekskursiooni- ning pedagoogilise praktika. Erialasele ettevalmistusele tuleb kasuks osavõtt UTU ajalooringi mitmepalgelisest tööst. Üliõpilaste teadmisi kontrollitakse põhiliselt kaks korda aastas eksamisessioonidel. Opi-ae-gestab 5 aastat. Lõpetamiseks on vaja kaitsta erialasel teemal kirjutatud diplomitöö ning sooritada riigieksamid. Ajaloo-osakonna lõpetajad saavad ajaloolase, ajaloo- ja ühiskonnaõpetuse õpetaja kvalifikatsiooni. Enamik lõpetajatest suunataksegi õpetajatena koolidesse. Kitsamal erialal ettevalmistuse saanud aja-

loolased asuvad tavaliselt tööle arheoloogidena, etnograafidena, restauraatoritena, muuseumi- või arhiivitöötajatena. Osa ajaloolasi leiab rakendamist ka teadusasutustes ning partei- ja komsomolitööl. Defektoloogiaosakonnas valmistutakse tööks vaimselt alaarenenud või kõne- ja kuulmishälvetega lastega. Erilist tähelepanu pööratakse meditsiini ja psühholoogia tundmaõppimisele ning emakeele õpetamise metoodikale. Opi-takse ka ühiskonnateadusi ja keeli. Erialane praktika toimub abi- ja erikoolides, laste

(Järg 2. lk.)

Imme VIIDALEPA kirjajukundus.

KÕIGI MAADE PROLETAARLASED, ÜHINEGE!

tartu riiklik ülikool

EKP TRÜ komitee, TRÜ rektoraadi, ELKNÜ TRÜ komitee ja TRÜ ametiühingukomitee häälekandja

VISIITKAART * VISIIT

Õigusteaduskond umbes 300 üliõpilasega on üks väiksemaid ülikoolis. Kuid üks 1802. aastal taasavatud neljast teaduskonnast oli samuti õigusteaduskond — seega läbi aegade ülikooli tugisambaid.

Arstitudengist saab arst ja filoloogist koolmeister, kelleks aga saavad meie teaduskonna lõpetanud? Enamik kujutab neid vaid kavalate advokaatide või talubukate uurijatena, teisi alasi teatakse vähem või üldse mitte. Seda näitavad ka paljuaastased uurimused meie esmakursustele seas, kellest enamik tahab pärast lõpetamist advokaadiks saada. Tegelikult teevad nii aeg kui rahvamajandusplaanid korrektilve, nii et advokaatidena hakkavad neist tööle vähesed.

Olgugi et tulevased elukutsed on küllalt mehelikud, on juristik soovivaid neidusid olnud enamgi kui poisse. Tänu eksamisõelale valitseb meie teaduskonnas siiski rangelt sugudevaheline tasakaal — üks ole õigusemõistmine ajalooliselt vaadatuna siiski rohkem meeste ala olnud.

«Õigusteaduskond annab teile kõlge humanitaarsema hariduse.» — nii õe'di meile kord erilasse sissejuhatavas loengus. Selles osas on meil ajaloolastega, kes antud tõsiasia kuidagi tunnistada ei taha, palju lõõmimist olnud. Meie vilistlasi, kelle diplomis on vaid üksainus sõna «jurist», töötab palju ka loomingulisel ametikohtadel ajakirjanduses, raadios, televisioonis.

Ka EÜE ja EÕM-i juhtimine on saanud õigustudengite pärisosaks — õpetatakse ju meie teaduskonnas juhtimisteadust. Õigusteaduskonna vilistlane on samuti ülikooli endine komsomolisekretär Kalle Liiv, praegune komsomolijuhi Madis Kallion valmistub sama teaduskonda lõpetama. Kõik see seletub suure ühiskondliku aktiivsusega — ÜPP osas meil raskusi ei ole.

Mida me veel teeme? On saanud traditsiooniks, et neli korda aastas koguneme uude kohvikusse pidu pidama. Kogu teaduskonnaga. Igal lumesa talvel peame suusapäeva Vellaveres. Spordis me lõpuks eriti kiidelda ei saa — on ju ka valikuvõimalus väiksem, küll aga püüame lüüa massiltsusega.

Kuid ühes ravis jääme alati viimaseks — oktoobri- ja mairongkäigus, sest algab ju õigusteaduskond õ-ga ja marsib ülikooli kolonnis viimasena.

Ühiskondlikust tööst nii ja teisiti

Ei ole vist saladuseks kellelegi, et juuratudeng oma ühiskondliku aktiivsusega läbi aegade silma on paistnud. Millest on see tingitud? Üks põhjusi on kindlasti selles, et noored, kelle päristööks saab pärast kõrgkooli lõpetamist töö inimestega n-õ riiklikul tasemel, peavad omandama selleks kogemusi juba stuudiumi ajal. Paljud äsja kesk-kooli lõpetanud, eriti need, kes kesk-kooli ajal komsomolitööd teinud, hakkavad seda ka esimesel kursusel tegema. Kuid juurat õppivate noorte hulgas on potentsiaal-ne aktiivikaader laiem kui potentsiaal-sed vajadused nõuavad.

Mitte iga eelnevate komsomolitöö kogemustega noor, astudes õigusteaduskonda, ei leia endale meelepärast rakendust. Miks? Üks põhjustest on kindlasti see, et meie teaduskonnas ühiskondlikke üles-

andeid vahetada ei armastata. Peale selle ei saa ju anda verivärskete üliõpilasele kohe alguses kaalukat ülesannet. Igal juhul võib mõni kõrvale jääda ja see tekitab ühiskondlikku töösse paratamatult teatud trotsi või isegi eelarvamuslikku suhtumist. Õigusteaduskonnas ei jää siiski ükski üliõpilane ühiskondliku ülesandeta, mida ilmekalt näitavad kas või viimase ÜPP arvestuse tulemused. 237 atesteeritud üliõpilasel oli täita üle 300 pideva ühiskondliku ülesande. Aktiivsematel on 2–3, mõnel isegi 4–5 ülesannet. Enamikus on need ülesanded kõik tõsised ja kaalukad, aja- ja töömahukad. Paljudel üliõpilastel on aga ülesanne vaid formaalselt.

Oppetulemustes see ühiskondlik ülekoormatus üldiselt siiski ei ka-

jastu, sest õigusteaduskonnas on aktivistideks traditsiooniliselt hea õppeedukusega üliõpilased. Nad ei jäta õppimist unarusse, näpistades selleks aega tihti ka oma vähestest puhketundidest. Küll aga on kuulda olnud nii mõnegi aktivisti arvamust, et kui koormus oleks pisutki väiksem, oleksid ka tulemused paremad, sest tegemiste ülerohkuses muutub praktiliselt võimatuks täieliku edu saavutamine mingis konkreetses tööloendis. Paratamatult piirab see loendamatu hulk pisitoime-tusi fantaasialendu, kulutab vaimu-jõudu ja energiat ilma suuri tule-musi andmata. Teisest küljest on selline situatsioon mingil määral tulevase töö mudeliks.

Teeme fööd ja näeme vaeva, see kulub meile ära — oleme ju lõppu-de lõpuks üliõpilased!

Tõde ja õigusteaduskond

Alljärgnevalt on püütud anda lühike ja kontsentreeritud ülevaade sellest, mis õigusteaduskonnas on,

mida ei ole ja mida oleks tarvis. Et juriste on aegadest aegadesse loetud ainult suurteks jutumeesteks,

siis järgnevalt on sellise arvamuse kummutamiseks antud mõningad mõtted tabeli kujul.

Mis meil on
Esimene trükimusta näinud «Visiitkaart»
Probleeme
Oma teaduskonnasisene «Uudisteleht»
EÜE-valmistus
Hulgaliselt kõrgel järjel naljamehi
Ühiselamu
Kõrgel järjel sporditöö
Palju sõpru vennasvabarlikide
Palju nägusaid tütarlapsi
Vahel on meil pidu
Tore teaduskond

Mida ei ole
Ei saa hästi aru, mida me taotleme
Probleemid ei ole lahendust
Paljundamisvõimalusi
Suvemallevapatriloote
Terast nalja
Sooja vett
Tippsporulasi
Teaduskonnasisest interklubi ja koos temaga teiste rahvaste toite
Teaduskondadevahelist tutvumisteenistust
Peopidamise kohta
Teisi arvamusi ei ole

Mida oleks vaja
Et oleks meie kohta, rohkem informatsiooni
Uusi teraseid ideid
Oma rotaatorit (või ei ole vastut!)
EÕM-i komandöre
Oma naljabaasi
Oma katelt (kirjutage, kuidas teil on?)
Uut spartakiaadijuhendit
Saage teilegi meie sõpradeks!
Ajurünnakut
Uut klubi
Et teisi arvamusi ei tulekski

Jääb lisada, et kui kusagil midagi on, siis on kindlasti juurakas

see, kes asjasse sekkub. Kas õnnestunult või mitte, see jäägu juba teie

Mida meist arvatakse

Füüsik: tänavapildis ma neid eristada ei oska, nii väga nad teis-test küll ei erine. Siiski, vahest kevadel ja sügisel. Nende tekiil on nimelt eraldusmärk: kilp kahe mõõ-gaga. See paistab kaugelt ära.

Arst: nii palju kui mina tean, pole õigusteaduskonna tudengite elamistingimused, hoolimaia uue-võitu ühiselamust, kuigi kiita. Seal puudub telefon, pole sooja vett, einelauda, ei ole ka korda ega lube kontrolli. Meie ühikas on elu

selles suhtes märksa normaalsem.

Ajaloolane: pole viga. Nad on head äraarvajad, see on ilmselt nende spetsiifiline omadus... Meie naabertoas käisid kaks külas. Palju ei joonud, palju ei söönud. Oliid täitsa viisakad, täitsa jõulised. Viskasid sünnipäevalapse kaks-kümmend üks korda kõrgele üles.

Filoloog: äärmiselt vajalik eriala. See nõuab äärmist objektiivsust. Meie, vastupidi, vaatame maailma täiesti subjektiivselt, s. t.

et vaatame elu ja inimesi erinevate mätaste otsast...

Keemik: minust õigusteaduskonna tudengit pole saanud, aga mõnest meie hulgast küll. Need peavad niisugused hakkajad olema.

Majandustudeng: õigusteaduskonna üliõpilased on agarad abielujad. Väga hea, kui abielupaar töötab ühel erialal ja on ühiste huvidega.

MAARJA PARL

Seletus

● Fotodel: Tuden-giks lõõmise õhtul on alati platsis pa-ragrahv.
● Sügismälestus Sõmerpalust.
JÜRI RAIDLA fotod

Tegijad

● Teaduskonna lehekülje panid kokku Andres Hall-mägi, Tiit Kuller-kupp, Jüri Raidla, Raivo Vare ja Rein Lang.

Komsomoliteaduskond

Traditsiooni kohaselt on iga õppeaasta 1. septembril komsomolisekretär üks neist, kes parimad soovid ja nõuanded esmakursustele kaasa annab. Ikka ja jälle loodetakse neilt, kes alles kõrgkooliteed algavad, täiendust komsomolitööle, mis mitme aasta vältel õigusteaduskonnas heal järjel püsinud.

1977. aasta oktoobris sai õigusteaduskonnast esimesena Eestis komsomoliteaduskond: kõik komsomoliteaduskonnas kuuluvad ÜLKNÜ ridadesse. Kvantiteedi osas tähistas see sündmus arengu finaali ning ammendumist. Paraku pole veel tegemist ideaalse olukorraga, kus tegeleksime vaid saavutatut säilitamisega. Vastupidi. Tähiseni, mil võiks kõnelda komsomoliteaduskonnast kvalitatiivses mõttes, jääb teha ulatlik organisatsiooniline töö.

Möödunud sügisel tähistasime juubelit: möödus kolmkümmend aastat oma komsomoliorganisatsiooni loomisest. Kutsusime külla kõik endised teaduskonna komsomolisekretärid (praegune sekretär on muide kahekümne teine). Meie vilistlased-sekretärid on praegugi säilitanud suure ühiskondliku aktiivsuse, paljud ei saanud seepärast ka kohtumisele sõita.

Rohkem kui kolmandik sekretäridest on truuks jäänud meie ülikoolile ja õigusteaduskonnale. Dotsentidena töötavad praegu teaduskonna esimene komsomolisekretär Edgar Salumaa ning Heldur Saarsoo. Sama rada on läinud rida nooremaid mehi, nagu Eimar Rahumaa, Paul Varul jt.

Komsomolitöö aastal 1948 ja 1978 erinevad nii sisult kui vormilt. Tänapäevastele veteranidele tuli omal ajal tegelda probleemidega, millest meie kuulnudki pole. Sekretäri sagedaseks kaaslaseks oli risk, rääkimata muudest komplikatsioonidest. Õigusteaduskonnas tehtavale kasvatus-tööle lisas omajagu keerukust see, et tegemist on kõige poliitilisema teaduskonnaga. Enesestki mõista olid algaastail tähelepanu keskpunktis maailmavaatelised probleemid, sest sotsiaalselt koosseisult oli tudengikond küllalt kirju.

Praeguses komsomolitöös on raske esile tõsta mõnd kesket ja teravat probleemi. Lahendamist vajaks terve küsimustekompleks korruga. On tegemist ideoloogilise ürituse või spordipäevaga — eestvedajaks on ikka komsomoliategija. Eelmisel ning praegusel aruandeperioodil on palju tähelepanu pööratud organisatsioonilisele tööle. Üks olulisemaid oli funktsionääride ametijuhendite väljatöötamine. Selle ellurakendamise peaks tagama stabiilsuse ja eesmärgipärasuse, likvideerima kasutu askeldamise, mis siin-seal veel tugevalt välja lööb.

Kahel viimasel aastal on tänu teadmishimulistele esmakursustele liikuma hakanud teaduskonna komsomolialaloo uurimine. Juuratudengid on edukalt uurinud ka ülikooli komsomoli ajalugu.

Kuidas pakkuda huvidele ja võimetele vastavat tegevust kõigile organisatsiooni liikmeile? See tähendaks komsomolitöö viimist iga kommunistliku nooreni. Kui aga objektiivsetele takistustele lisandub veel üliõpilase omapoolne passiivsus või vastuseis, pole seda ülesannet lihtne lahendada. Komsomoliorganisatsioon nagu iga teinegi peab kaitsma oma liikmete huve. Samal ajal peab ta reageerima ka üleastumistele. Kas jätkub alati kodanikujulgust, et kaaskursustele kaitumisele anda õiglane hinnang?

Sellist retoorilist loetelu võiks jätkata. Lahendust nõudvaid probleeme on hulgaliselt. Jõudmaks kvantitatiivsest komsomoliteaduskonnast kvalitatiivseni, tuleb ületada arvukalt raskusi, lahendada palju teravaid probleeme.

ÕIGUSTEADUSKOND * ÕIGUSTEA

Rektori käskkiri

Tõnis Vint. Kahekesi lillega. Tušš, gvašš. 1976.

Rahvusvahelise naistepäeva puhul õnnitlen Tartu Riikliku Ülikooli naisperet, soovin kõigile edu kutsetöös, ühiskondlikus tegevuses ning isiklikus elus.

Eduka töö eest avaldan kiitust järgmistele õppejõududele, teistujatele ja üliõpilastele: ajaloo teaduskonnast nooremteadur Marju Käärstle, vanemlaborant Ludmilla Meilelle, deканаadi sekretär Aire Tammele, üliõpilasele Tiina Eduale; arstiteaduskonnast dots. kt. Ilse Kõivule, nooremteaduritele Ello Paesalule, Tatjana Truupõllule, vanemlaborantidele Anneli Sikule, Ülle Kiigule, Maia Schmidtile, Silvi Männistele, Luule Philipsile, laborandile Helvi Parksepale, üliõpilasele Evi Kaljulale, vanempreparaatoritele Elle Essaule, Ella Väarsile; bioloogia-geograafi teaduskonnast vanemõpetaja Aino Bennole, inseneridele Tiiu Tõnsonile, Laine Kaldale, vanempreparaator Krista Reiskale, üliõpilastele Angela Teeverile, Reet Kraanile, Sirje Sotnikule; füüsika-keemia teaduskonnast dotsent Mari-Liis Allsalule, vanemteadur Maire Tammele, nooremteadur Lembi Tammele, vaneminsener Alma-Asta Kiislerile, deканаadi dispetšerile Virge Talvikule, laborant Leida Soosile, üliõpilasele Lydia Parisele; filoloogiateaduskonnast dotsentidele Jelena Gurjevale, Antidea Metsale, vanemõpetajatele Hilja Koobile, Elsa Mauringule, vanemlaborant Tamara Ettile, dispetšer Valve Vetesalule, üliõpilastele Kersti Grossile, Helle Kullile; kehakultuuriteaduskonnast vanemlaborantidele Kai Laidile, Marju Pedastele, üliõpilastele Karin Oravale, Ene Laanesele; majandusteaduskonnast dotsent Aino Siimonile, vanemteadur Ilme Kalmule, vanemlaborant Pärja Ounapuule, laborant Hele Nõmmele, preparaator Elvi Mandrele, üliõpilastele Kaja Uustalule, Maret Muinastele, Marianne Menningule, Vilvi Vainomäele, Zinaida Goršakovale, Jelena Tsvetkovale; matemaatika teaduskonnast dots. kt. Helgi Kilbile, preparaator Endla Kaljale, vanemmehaanik Virve Aedmale, laborant Kersti Kolgile, üliõpilasele Sirje Päivilile; õiguste aduskonnast vanemõpetajale Maie Ruusile, laborant Kadri Noorhannile, üliõpilastele Asse Tallile, Mare Savile; ühiskonnateaduste kateedrist õppekabineti juhatajatele Laidi Laiverikule, Tähle Kolgile, vanemõpetaja Helgi-Mallis Sillastele, õpetaja Inda Rajasalule, vanemlaborant Eve Tomsonile; teadusraamatukogust osakonnajuhatajatele Mare Rannale, Laine Kilgile, Lia Urbale, vanembibliograaf Hilja Käsperile; administratiiv-majandustöötajatest lepinguliste töde osakonna juhatajale Ester Zimmermannile, pearaamatupidaja asetäitja Mare Kiisale, vaneminsener Sirje Margile, inseneridele Armilde Lapi-nile, Luule Vietamehele, vaneminspektor Marge Talvikule, vanemraamatupidaja Laine Andressonile, vanemmetoodik Kaisi Karmile, laborant Aino Sootsile, kütjatele Linda Puustale, Salme Lestlile, maalritele Lille Lõhmusele, Helju Aimile.

Rektor professor ARLNOD KOOP

TÄHELEPANU!

Teisipäeval, 13. märtsil kell 16 koguneme aulasse. Üleliidulise kõrgkoolidevahelise sotsialistliku võistluse võitja esimese preemia ja rändpunalipu annab TRÜ kollektiivile NSV Liidu KKEH ministri asetäitja N. Jegorov.

TERVITUS ÜLIKOOOLI NAISTELE!

Neljakesi teetassi taga

Saame tuttavaks: JELENA SULKINA ja POLINA KOTLJAR Valgevenest, SOFIA VAISMAN Ukrainast. Kõik arstiteaduskonna raviosakonnast. Jelena õpib kolmandal, toakaaslastel teisel kursusel. Nad tulid Tartusse kohe pärast keskkooli lõpetamist, südames suurvastastavust, mis seal salata, tulid, et kodust eemale pääseda ning iseseisvat elu alustada. Keegi ei osanud arvata, et elu kodust kaugel algul nii raske ja harjumatu võib olla. Mõnikord panid igatsus ja nukrus pisaradki jooksema. Praeguseks on nad ammu harjunud ja tunnistavad omaks nii ühiskodu kui ülikooli. «Igatades meile siin meeldib,» kinnitavad nad, «muidu poleks võimalik õppida.»

Tuleb välja, et esialgu oli keelebarjäär suurem takistus kui uus keskkond. «Ohiselamus ei saanud ühestki teatest aru, võimatu oli suhelda igasuguste ametimeestega,» pajatab Jelena. «Eesti keel polegi nii raske. Tõsi, kunagi soovisin

õppida selgeks prantsuse keele. See jäigi unistuseks. See-eest oskan nüüd teie emakeelt! Kasutan iga võimalust, et seda juurde õppida.»

Aurava teetassi taga vonkleb juttu siia ja sinna. Nagu ikka, kui ülikooliajast räägitakse. Kõnealune kolmik tunnistab õigeks, et ühiselamus kaob palju aega märkamata just niimoodi juttu puhudes. Siiski on need õdusad õhtud millegi võrra rikastanud, pehmus ja sundimatu siirus on niisuguste koosolemiste iseloomulikud jooned.

Tüdrukuid kuulates püüan taibata, missugused nad on. Välisilmelt küllaltki erinevad. Jelena — energiline, särtsakas, elav; Polina — mõttlik; Sofia — malbe ja pehme. Naeruhimulised ja temperamentsed on aga kõik.

«Miks valisite Tartu ülikooli?» — «Teadsime, et siin on üks vanemaid kõrgkooli ja siin saab hea ettevalmistuse. Eriala meeldib. Linn tundub väike ja kodune. Kahju ainult, et Eestimaad pole peaaegu näinudki. Pealinnaga on

põgus tutvus tehtud, rohkem kohti polegi suurt nimetada.»

Kas poleks mõttekas kitsaste olude kiuste korraldada sügisel teistest liiduvabariikidest pärit vastsetele tudengitele ekskursioon mööda Eestit? Praegu õpivad nad küll eesti keelt, kogu meie elu ja kultuur jääb aga n.-õ. teoreetilisele pinnale.

Meedikute õppekava on tihe, aga töös tuleb teha ka hingamispause. Vabadel hetkedel lähevad toakaaslastel TRÜ aulasse mõnd tõsise muusika kontserti kuulama, astuvad sisse kohvikusse või üle «Vanemuise» ukse. Muusikat ei ole keegi neist õppinud, küll aga meeldib tõsist muusikat kuulata. Teatriski on tüdrukud valinud muusika- ja balletilavastusi või kuulnud transleeritud etendusi, sest muidu läheks keelebarjääri tõttu liiga palju pakutavast kaduma.

Sessiooni ajal aga nagu ikka ainult õpikud, konspektid. Polina ja Sofia suutsid talvise raske sessi ainult «väga headele» teha.

«On ju võimalik valida kümnete erialade vahel. Miks saab sinust arst, Jelena?» — «Selles on süüdi kodu. Ema ja vend on arstid. Ema tööga olen varem veidi kokku puutunud. Tahan saada sisehaiguste arstiks nagu temagi.»

«Kas sinu arvates võib arst haigele igas olukorras tött rääkida?» — «Õtlemata jätta võib, aga vale-tada ei tohi.» — «Mida sa elult ootad?» — «Tahan endale viit last. Selle koha pealt ei mõista mu tut-tavad mind. Nad leiavad, et see olevat liiga palju, aga minu meelest võiks lapsi enamgi olla.»

Armastan lapsi, aga lastearstiks pole kunagi saada tahtnud. Isegi ei tea, miks. Küllap on mu valikus ema mõju määrav. Ja veel arvan ma, et naine peaks kodule elama, üldse mitte töö käima või siis mõni tund päevas.»

«Te saate harva koju. Mida teete eelolevate vabade päevade ajal?» Jelena: «Lähnen oma grupiga Vella-verre naistepäeva tähistama.» Polina ja Sofia aga lubasid oma aja Tartus hubaseks muuta.

REET RIHVK

Veematkajad!

Veemattakool algajatele alustab tööd kolmapäeval, 14. märtsil kl. 18 Kingissepa tn. 19 aud. 307.

Venia legendi

Inglise filoloogia kateedri dots. kt. Asta Luigase *venia legendi* loeng teemal «Sinclair Lewis and the Development of American Critical Realism» toimub 21. märtsil kl. 8—10 peahoone aud. 134.

Prof. AGO KUNNAP, filoloogiateaduskonna dekaan

Veemattakainstruktorite kool (matkakogemustega, algõpetuse läbiteinutele) jätkab sealsamas kl. 20.

Oodatud on kõik huvilised.

TRÜ matkaklubi

KÕIGI MAADE PROLETAARLASED, ÜHINEGE!

tartu riiklik ülikool

EKP TRÜ komitee, TRÜ rektoraadi, ELKNÜ TRÜ komitee ja TRÜ ametiühingukomitee häälekandja

Ilmar ANVELDI plakat

1. MAI**1. MAI****1. MAI**

Tervitan TRÜ kollektiivi rahvusvahelise töölispüha 1. mai puhul! Täna seni tehtud eeskujuliku töö eest ning soovin jõudu järgnevate ülesannete täitmiseks. Parimate töötulemuste eest avaldan kiitust järgmistele seltsimeestele:

I. Asetada foto ülikooli autahvile

ADMINISTRATIIV-MAJANDUSOSAKONDADEST treial Hans Uiga, meister Johannes Temmo, koristaja Selma Kukulase, keskküttekütja Meeme Kriisemann.

AJALOOTEADUSKONNAST kateedrijuhataja professor Herbert Ligi, üliõpilane Ülle Kuusksalu.

ARSTITEADUSKONNAST kateedrijuhataja professor Vello Salupere, professor Arvo Tikk, dotsent Väino Mandel, dotsent Edvitar Leibur, internatuuri juhendaja Raissa Sor, üliõpilane Oleg Sevšuk, ÜMPI direktor Ants Kallikorm, ÜMPI osakonnajuhataja Toomas Sulling.

BIOLOOGIA-GEOGRAAFIATEADUSKONNAST dotsent Ain Heinaru, vanemteadur Jüri Jagomägi, üliõpilane Reet Roots.

FILOLOOGIATEADUSKONNAST professor Paul Alvre, kateedrijuhataja dotsent Juhan Tuldava, dotsent Nora Toots, üliõpilane Kristel Truu.

FUUSIKA-KEEMIAEADUSKONNAST dotsent Lembit Pung, dotsent Gunnar Karu, vanemteadur Ants Alumaa, üliõpilased Andrus Ansip, Juhan Kolk.

KEHAKULTUURITEADUSKONNAST dotsent Evald Mäepalu, üliõpilane Eve Mandel.

MAJANDUSTEADUSKONNAST kateedrijuhataja professor Raimund Hagelberg, professor Ilo Sildmäe, üliõpilane Jaan Krinal ja Meelis Roosimägi.

MATEMAATIKATEADUSKONNAST vanemõpetaja Mare Koit, assistent Peep Miidla, üliõpilane Anna Volodina. **TEADUSRAAMATUKOGUST** vanembibliograaf Imbi Pelkonen.

ÕIGUSTEADUSKONNAST vanemõpetaja Herbert Sepp, üliõpilane Ervin Luur.

ÕHISKONNATEADUSTE KATEEDRITEST dotsent Lembit Kiik, õpetaja Leili Möldre.

II. Avaldan kiitust

ADMINISTRATIIV-MAJANDUSOSAKONDADEST elektrik Jaan Siibekile, puusepp Adolf Juursoole, müürsepp Harald Teeveerele, lukksepp Georgi Krjukovile, treial Arnold Susile, õppetöökoja juhataja Kalju Allasele, vaneminseneridele Tarmo Lutsarile ja Mati Mättasele, meister Helmut Malinile, metoodik Mare Nõpsele, trükitööline Koi-

Rektori käskkiri

du Soopalule, fotograaf Arvo Jõgile, insener Tamara Galuškole, koristajatele Silvia Pullale, Alma Undile, Öie Rootsile, Ella Saksale, Jevdokia Kozlovale, Pärja Rosenthalile, laohoidja Linda Audovale, riidehoidja Liidia Rõõmule, töölisele Albert Valnolale, keskküttekütja Albert Rebasele, majahoidja Vladimir Sevtsenkole.

AJALOOTEADUSKONNAST dotsent Linda Eringsoni, vanemõpetajale Jaan Huigile, Tiiu Puigile, üliõpilastele Sirje Muldmale, Lillian Niitsoole, Ivar Mitrile, Kersti Mellikule.

ARSTITEADUSKONNAST professoritele Arnold Jannusele, Kaljo Villakole, Valve Saarmale, dotsentidele Regina Kaskmetsale, Liivia Lutsule, Mart Kullile, Valdek Riislaiale, Salme Sibulale, Selma Laanesele, Ernst Kõole, Uno Leisnerile, vanemõpetajatele Silvia Jürissonile, Mai Maserile, assistentidele Arno Adamssoole, Mare Saagile, Heidi-Ingrid Maarsoole, vanemteadur Silvi Jänesele, vanemlaborantidele Tiina Vinnile, Iia Atšikovalle, laborantidele Reet Raagile, Endla Annile, Helgi Mutsole, Oili Lühale, vanempreparaator Hilja Nuginile, Ella Semmile, ÜMPI vaneminseneridele Väino Järvele, Asta Madissonile, Tiiu Tammeorule, ÜMPI laboratooriumi juhataja Rein Teesalule, Aili-Tiiu Kengsepale, ÜMPI nooremteadur Mart Ustavile, ÜMPI vanemlaborantidele Terje Kondile, Ene Sadeikole, Ene Juhkamile, üliõpilastele Veiko Vasarale, Kai Haamerile, Külliki Suurmaale, Urve Putnikule, Mihhail Gusile, Ludmilla Neklessale, Urve Aasale, Reet Kuivale, Hannes Täakrele, Ants Lõhmusele, Kaie Lauterile, Urve Leedile, Ervin Vilsonile, Margus Viigimaale, Zanna Baklanovale, Urmas Suklesile, Andres Mäele, Inge Pihole, Andres Sarjasele, Jaak Tällile, Nadežda Ljüterile, Jakov Dudsakile, Hiie Mõttusele, Mihhail Feštšinile, Aleksander Levitile.

BIOLOOGIA-GEOGRAAFIATEADUSKONNAST dotsent Heino Mardisteke, vanemõpetaja Riho Mootsele, laborant Tiiu Vardjale, vanempreparaator Aili Kutsarile, üliõpilastele Ain Põldverele, Jaak Palumetsale, Uudo Timmille, Elle Puurmannile, Heldi Thomsonile, Oile Liiberile, Oile Kuusemetsale, Oile Lahkile, Anne Jäevale.

FILOLOOGIATEADUSKONNAST kateedrijuhataja professor Mihhail Seljakinile, professor Karl Murule, dotsentidele Ellen Uuspõllule, Savvati Smirnovile, vanemõpetajatele Lalla Grossile, Heila Laanele, Jaak Peebole, Aino Ro-

dimale, Natalja Selezņovale, õpetajale Irina Dušetškinale, Karl Lepale, Tiiu Vilmaale, vanemmetoodik Endla Kalde-mäele, vanemlaborantidele Mara Veinbergale, Svetlana Jevstratovale, laborant Lea Matiesenile, vanempreparaator Ljubov Langele, üliõpilastele Meeli Annomile, Oili Lind-järvele, Mall Mattole, Krista Poofakesele, Sirje Rometile, Ester Sankile.

FUUSIKA-KEEMIAEADUSKONNAST dotsentidele Mari-Liis Allsalule, Jüri Tammele, Aare Koppelile, vanemõpetaja Henn Voolalule, õppelaboratooriumi juhataja Mihkel Steinbergile, masinaülem Otto Tellerile, nooremteadur Teet Uustarele, insener Neonilla Hiimäele, vanemteaduritele Jaan Villemile, Hilja Iherile, vaneminsener Jaan Maasepale, insener Toomas Bernotasele, laborantidele Marge Kuningale, Raissa Ivusele, Varpo Redile, preparaator Eugenia Vetkale, treial Ateksander Vatsarile, üliõpilastele Peep Palumaale, Ain Pedakule, Mihhail Klopovile, Aleksander Rebasele, Girs Blumbergile, Enn Kasakale, Tiiu Gutmannile, Kalev Tarkpeale, Riina Leinbokile, Helgi Pähnole, Mati Treufeldtile, Erik Suurmaale.

KEHAKULTUURITEADUSKONNAST vanemõpetajatele Mart Paamale, Vello Truumaale, õpetaja Tõnu Sikkutule, laborant Enjar Saarele, üliõpilastele Jaan Kannele, Marika Rattasepale, Ene Laanesele, Nadežda Ossipovale.

MAJANDUSTEADUSKONNAST professor Karl-Feliks Sauksile, vanemõpetaja Saima Aronile, Vaiki Luigalehele, dotsent Olo Kauerile, assistent Inge Müürile, vanemteaduritele Jüri Sepale, Jaan Andersonile, vanemlaborantidele Silvia Keerile, Elo Pajole, üliõpilastele Gunnar Kivilale, Raivo Rebasele, Raivo Käile, Natalja Puhile, Anne Esterile, Ene Lootsmannile, Rein Kinkarile.

MATEMAATIKATEADUSKONNAST dotsent Jüri Afanasjevile, arvutuskeskuse juhataja Jüri Tapferile, osakonnijuhataja Raivo Reiljanile, vanemlaborant Gennadi Olenjevile, üliõpilastele Merike Hvaõnskajale, Maarika Kormile, Urmas Kullerkannile.

TEADUSRAAMATUKOGUST teadussekretär Malle Ermelile, vanemraamatukoguhoidjatele Anne Laumetsale, Arvo Teringule, raamatukoguhoidja Maimu Timofejevale, peabibliograaf Inge Maastikule.

ÕIGUSTEADUSKONNAST vanemõpetajatele Jaan Sootakile, Ilmar Rahumaale, üliõpilastele Aare Targale, Ene Kaalepile.

ÕHISKONNATEADUSTE KATEEDRITEST professor Rem Blum-Russakule, dotsentidele Igor Sorokinile, Viktor Fainšteinile, Meeta Murrule.

TRÜ rektor ARNOLD KOOP

KÕIGI MAADE
PROLETAARLASED, ÜHINEGE!

tartu
riiklik
ülikool

EKP TRÜ komitee, TRÜ rektoraadi, ELKNÜ TRÜ komitee ja TRÜ ametiühingukomitee häälekandja

Meenutusi ja mõtteid [võidupühal

Mõned aastad tagasi viibisin Stokholmist Leningradi suunduval reisilaeval «Nadežda Krupskaja». Oli septembri lõpu kohta erakordselt päikesepaisteline ja soe sügisilm. Mõõdusime kaljusest Suursaarest. Mulle meenus hoopis teistsugune merereis septembris 1941. Olin siis koos teiste kutsealustega transpordilaeval «Sibir». Ootamatult ründasid laeva fašistide pommituslennukid. Teisel rünnakul tabasid süütepommid laeva keskosa ja tekkis suur tulekahju. Kui olime pääsenud laevalaale, langeski pilk horisondil sinetavale Suursaarele. Osa inimesi püüdis end päästa ujudes, suurem osa jäi laevale. Appirutanud valvakaatritest sõitis mõni transpordilaevale nii lähedale, et saime neile peale hüpata. Tugeva lainetuse tõttu oli see küllaltki ohtlik ja mõnigi meist kukkus vette või jõudis kaatritele luumurdudega. Päästetööde ajal vaenlaste lennukite rünnakud kordusid. Kaatri trümmis asuvas ruumis tuli paljusid vigastatuid lahastada ja siduda.

Mind mobiliseeriti Nõukogude armeesse Saaremaal, tuleristsed olin saanud juba varem, samuti merel. Randumisel Rohuküla sadamasse ründas meie pisikest mootorlaeva vaenlase lennuk. Õnneks keegi viga ei saanud. Tegevarmee koosseisus tuli hiljem veel mitu korda lahinguis veetökeid ületada, näiteks Emajõel Kavastu mõisa ümbruses ja Muhu väinas 1944. aasta septembris. Et pidin vahetama 300. laskurpolgu sanitaarroodu komandöri koha 27. laskurpolgu omaga, ei tulnud mul osa võtta esimesena nimetatud üksuse draamatilisest dessandist Sörve säärel. Seal hukkus minu ametikoha üle võtnud meditsiiniteenistuse vanemleitnant V. Haav. Dessandi kohta leiame ilmeka kirjelduse Ü. Tuuliku raamatus «Sõja jalus».

Bioloogiast teame, et elu meie planeedil algas vees, kuid sõjas võisin näha, kui palju inimesi hukkus vees, kuival maal, õhus...

Polgu meditsiinipunktis töötades mõistsin, kui tähtis on haavataute etapilisel ravimisel esmane arstiabi. Eriti raske oli seda anda Kuramaal 1945. aasta märtsis, kus kõige ägedamad lahingupäevad langesid ühte kevadise teedelagunemisega. Seetõttu oli haavatuid transportida eriti keeruline. Pidime väga suurt tähelepanu pöörama vigastatud kehapiirkonna korralikule lahasesse panemisele ja võitlusele traumaaetilise šokiga. Nõukogude meditsiini märkimisväärset edu neil aastail näitas aga kindlasti see, et paljud need haavatud, keda me alalõua-, näo- või muude vigastustega tagalasse saatsime, tulid mõne aja pärast tervetena väeossa tagasi.

Võimatu on unustada ööd vastu 9. maid 1945. Olime metsas väli-laagris, et minna edasi pealetungil lähtepositsioonidele. Ärkasin lühikesest uinakust marulise tulistamise, valgustusraketide virvenduse ja hurraahüüete segaduses. Oli saanud võit ja rahu! Mõni päev pärast fašistliku Saksamaa tingimusteta kapituleerumist mõõdusid konvoi saatel meie polgu laagripaigast kapituleerunud armeegrupi «Kurland» rügemendid eesotsas ohvitseridega. Neid relvituid kolonne nähes mõtlesin ajale, mil kõik maailma agressiivsed jõud desarmeernud oleksid. Saabuks aeg, mida sümboliseerib üks tuntumaid Nõukogude skulptoreid oma jõulises taieses «Tagagem mõõgad atradeks!»

EUGEN TALLMEISTER,
mikrobioloogiakateedri dotsent

Ilmar ANVELDI plakat.

AUNIMETUSI

RAIMUND HAGELBERG,
Eesti NSV teeneline teadlane

Ministri käskkiri

Õnnitlen õppeasutuste kollektiive töörahva rahvusvahelise solidaarsuse päeva 1. mai puhul! Soovin edu partei ja valitsuse poolt püstitatud ülesannete täitmisel! Tööülesannete eduka täitmise ja ühiskondliku tegevuse eest avaldan kiitust: kateedrijuhataja professor HUNO RÄTSEPALE, dotsent JOHANNES MÄLLILE, dotsent VIRVE KASELE, dotsent LEMBIT MEHILASELE, dotsent ÜLO LEPALE, õpetaja HELGE KUBOLE, assistent TALIS BACHMANNILE, koristaja VALENTINA KURNOSOVALE, vaneminsener MILANIIDA PASTAKULE, laboratooriumijuhataja AGU TAMMELE, üliõpilastele ANU LAURISSONILE, URSULA RÄÄTSALE, EPP LAARINILE.

Avaldan kiitust ja premeerin preparaatoreid EVI PUNGA, ADELE LUTSU ja LINDA REBAST.

Minister ILMAR NUUT

ÜLIÕPILASTEADUSE TIPUD KOHTUSID REKTORIGA

Tsiteerigem kõigepealt möödunud aasta 8. detsembri «TRÜ»-d: «Üleliidulisel üliõpilaste humanitaar-, loodus- ja täppiseaduste alaste tööde konkursil autustati medaliga Villu Tamulit ajalooteaduskonnast ja Arne Rannikmääd füüsika-keemiateaduskonnast. Diploma said üleliidulisel konkursil Toomas Asser, Sofia Oskolkova, Eero

Vasar, Veiko Vasar arstiteaduskonnast, Anu Hartikalnen matemaatikateaduskonnast ja Tõnis Sildmäe majandusteaduskonnast. Üleliidulisel ühiskonnateadustealasel konkursil autustati II järgu diplomaiga Sulev Kannikest õlgusteaduskonnast ja aukirjaga Ljudmila Braginat füüsika-keemiateaduskonnast.»

23. aprillil tulid rektori vastuvõtule päevakangelastena Arne Rannikmäe, Toomas Asser, Tõnis Sildmäe, Ljudmila Bragina ja Sulev Kannike, samuti möödunud õppeaastal NSV Liidu Pedagoogika Akadeemia kuldmedali saanud Miia Rannikmäe, möödunud aasta medalitööde juhendaja prof. Helmut Piirimäe ja dots. Arne Tõldsepp, ÜTÜ vabariikliku nõukogu esimees dots. Johannes Tammeorg, ülikooli ÜTÜ nõukogu esindajana nõukogu aseesimees vabemõpetaja Vello Peedimaa, dotsent Reet Kasik ja Tiina Nugis ning komsomollikomitee esindajana asesekretär Mercedes Pent.

Oma avasõnas märkis rektor prof. Arnold Koop, et mis alal inimene ka ei töötaks, peab ta teatud määral tegelema teadustööga, teaduslikult lahendama praktilisi ettevõtteküsimusi. Seetõttu on väga tähtis anda kõigile üliõpilastele teadustöö kogemusi, õpetada teaduslikult lähenema kõigile probleemidele.

NSV Liidus kasvab pidevalt kõrgkoolide osatähtsus teadustöös. Sealjuures on kaks kolmandikku kõrgkoolide teaduslikust potentsiaalist koondunud 70 juhtivasse kõrgkooli, 60 kõrgkoolis pole aga ühtki teaduste doktorit, probleemlaboreid on ühes kolmandikus kõrgkoolides. Seega on kõrgkoolide teaduslik po-

tentsiaal, aga ka spetsialistide ettevalmistuse tase väga erinev. Et viimast ühtlustada, on vaja kõigis kõrgkoolides tõmmata üliõpilasi kaasa teadustöösse.

TRÜ kuulub juhtivate kõrgkoolide hulka. Siinse tugeva teadusliku potentsiaali tunnustajaks on seegi

fakt, et iga-aastastelt üliõpilastööde konkurssidelt toovad TRÜ tudengid ära 1–3 medalit, 5–6 diplomit, liisaks on kolm aastat järjest tulnud meie ülikooli üks neljast NSV Liidu TA kuldmedalist.

(Järg 3. lk.)

23. aprillil tulid rektori vastuvõtule päevakangelastena meie üliõpilasteaduse tipud.

Arne Rannikmäe õnnitleb rektor prof. Arnold Koop. Eduard SAKI fotod

SVEIKI ATVYKĖ, I VILNIAUS UNIVERSITETO MOKSLO DIENAS!

KÕIGI MAADE
PROLETAARLASED, ÜHINEGE!

tartu
riiklik
ülikool

EKP TRÜ komitee, TRÜ rektoraadi, ELKNÜ TRÜ komitee ja TRÜ ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 17

Reedel, 18. mail 1979

XXXI aastakäik

Kallid sõbrad!

Kogu ülikoolipere nimel on mul heameel ja au tervitada meie maa vanima ülikooli, Vilniuse V. Kapsukase nimelise Riikliku Ülikooli delegatsiooni eesotsas rektori professor Jonas Kubiliusega.

Tänavu sügisel on meie leedu sõpradel ja kolleegidel suur tähtpäev — möödub 400 aastat Euroopa ühe vanima kõrgkooli asutamisest Vilniuses. Tervitades sõprusülikooli esinduslikku delegatsiooni Tartu Riiklikus Ülikoolis, avaldame tunnustust ja lugupidamist kümnetele leedu teadlaskonna põlvkondadele, kes ränkade ajalookatsumuste — laastavate sõdade ja vallutajate julmuse, rahvusliku rõhumise ja kiriku pimedusejüngrite kiuste on kõrgel kannud juurdleva, tunneta-va, mõista tahtva inimvaimu heledat tungalt. Südamesse minevalt kõlavad tänasesse Vilniuse ülikooli suure kasvandiku, poeedi ja humanisti Adam Mickiewiczi sõnad:

«Ei, õõtluses ka elu anda / ja jõudu mööda maruga, — / see parem on kui jõuda randa / ja kurvalt haavu lugeda.» («Laeonik»)

Avaldades tunnustust Vilniuse ülikooli sajanditepikkusele ajaloolle, avaldame me tunnustust tema tänasele, Nõukogude Liidu ühe juhtiva teadus- ja kõrghariduskeskuse tänasele päevale, Leedu õpetlas- ja üliõpilaskonna kaasaegsele põlvkonnale, keda seovad meie ülikooliga ammused ja traditsioonilised sõprus- ja koostöösidemed. Vilniuse Riiklik Ülikool, mis on saavutanud oma õitsengu nõukoguliku ülesehitustöö aastatel, on andnud oma väärtusliku panuse meie maa kõrghariduse arengusse, teaduse paljudesse valdkondadesse — arvude teooriasse ja teenõususteooriasse, teoreetilisse ja pooljuhtide füüsikasse, kirurgiasse ja filoloogiasse...

Võttes täna vastu kalleid külalisi ja lugupeetud kolleegid Vilniuse Riiklikust Ülikoolist, õnnitlen neid Tartu Riikliku Ülikooli nimel, soovin uusi loominguilise võite teadus- ja haridustöös meie elu üllaima eesmärgi — nõukogude rahva hüvangu, rahvaste rahu ja üksteise-mõistmise nimel!

Tartu Riikliku Ülikooli rektor,
NSVL Pedagoogika Akadeemia korrespondentliige,
professor ARNOLD KOOP

NELI SAJANDIT

VILNIUSE RIIKLIKU ÜLIKOOLI
REKTOR,
PROFESSOR JONAS KUBILIUS

Vincas Kapsukase nimeline Vilniuse ülikool, vanim kõrgkool Nõukogude Liidus, tähistab sel aastal oma 400. aasta juubelit. Sündmus on tähelepanuväärne, sest Vilniuse ülikool on mitme sajandi vältel avaldanud suurt mõju nii leedu kui ka naaberriikide — valgevene, poola, vene, ukraina, läti intellektuaalsele arengule ning on praegugi suurim Leedu teadus- ja õppekeskus. Kõrgkoolil on kaalukas koht Leedu majanduse ja kultuuri arengus, samuti NSVL kõrgharidussüsteemis.

Ülikooli asutamine 1579. aasta 1. aprillil oli seotud algava majandusliku tõusuga, teaduse ja kultuuri arenguga 16. sajandi II poolel Leedu suurvürstiriigis. Vilniuse kõrgkooli eelkäijaks oli 1570. aastal asutatud kolleegium, mis 9 aastat hiljem muudeti ülikooliks. Algusaastast peale oli Vilniuse ülikool valgustuslik õppeasutus, mis ei jäänud maha Euroopa parimatest kõrgkoolidest. Aasta-aastalt kasvas ülikooli tegevuspiirkond ja mõju. Kui 1586. aastal õppis siin 700 üliõpilast, siis 1618. aastal juba 1210. Mõlemad arvud on oma aja kohta küllalt suured. Õpetati peaaegu kõiki humanitaar- ja loodus-teaduslikke almeid. Siin töötasid professorid paljudest Euroopa maadest, üliõpilaskond palistas silma oma paljurahvuslusega.

17. sajandil sai kuulsaks ülikooli kasvandik M. K. Sarbievius (hiljem seal-samas professor), ladina keeles luuletanud poeet. Ülikooli kasvandiku K. Simonavičius 1650. aastal avaldatud traktaat «Suurtükiasjanduse suur kunst» oli poolteise sajandi vältel Euroopa suur-tükiasjanduse peamine teaduslik alus-tugi. Traktaadis olid ära toodud raketi-tehnika põhimõtted, sealhulgas ka mit-meastmeliste raketite töötamisprintsipi-bid. 1618. aastal anti välja M. Smiglecki «Loogika», mis oli Euroopa ülikoolides väga populaarne. Z. Liauksminase

«Oraatori praktikat» anti Euroopa erinevats linnades välja tervelt 12 korda. Vilniuse ülikool oli esimene kõrgkool Leedu territooriumil, mis avallikult tunnustas Kopernikuse süsteemi. 1753. aastal loodi ülikoolis observatoorium — esimene Ida-Euroopas, neljas praegu tegutsevaist maailmas.

Ülikool on kogu aeg avaldanud mõju ka teiste rahvaste teadusele ja kultuurile. Selles õppis valgustaja-humanist Meletius Smotricki, kelle «Slaavi grammatika», mis anti välja 1619. aastal Vilniuse lähedal, pani aluse idaslaavi filoloogiale. Vilniuse ülikoolis on õppinud mõne aja ka Moskva ülikooli asutaja M. Lomonosov.

Vilniuse ülikool on etendanud suurt osa Valgevene kultuurilisel. Siin on õppinud ja töötanud tuntud Valgevene kultuuritegelased ja kirjakeele loojad T. Zan ja I. Cečet.

1585. aastal trükiti siin esimene läti-keelne raamat — väike Canisiusse kate-kismus, mis samal aastal avaldati ka valgevene keeles. 1595. aastast hakkas ülikool trükkida välja andma raama-tuid samuti leedu keeles.

Me ei hakka süvenema maa vanima ülikooli neljasaja-aastase ajaloo üksikasjadesse. Tahaksin ainult märkida, et vaatamata mitmesuguste raskustele jäi Vilniuse ülikool teadus- ja kultuurikeskuseks, kus kunagi ei kustunud eesrindlik teaduslik mõte. Sajandite tormis on ülikool säilitanud oma igavese nooru-se, pideva püüu kõrguste, teaduse, töö poole.

Nüüd, mil Nõukogude Leedu koos teiste vennasvabariikidega ehitab üles kommunismi, omandavad sa-janditepikkused internatsionaalsed traditsioonid uued vormid, on paranenud koostöö ja vastastikune abistamine. Rasketel sõjajärgsetel aastatel, kui Vilniuse ülikool oli tu-gevasti laostatud, aitasid meid pal-

jus teised, aitasid kõrgkoolid, eriti Moskva ja Leningradi teaduskeskused. Me hindame kõrgelt seda abi, tugevdame ja laiendame sõprussidemeid nõukogude ja välismaa teaduskeskustega.

Meid ei ühenda mitte ainult ühis-sed mured, vaid ka rõõmud. Tahaks jagada oma rõõmu eesti lugejate, teadlaste ja üliõpilastega, tähistada koos Vilniuse ülikooli auväärset juubelit. Seda enam, et Tartu ja Vilniuse ülikoolidel on kauaaegsed akadeemilise ja teadusliku sõpruse traditsioonid. Olles üheks maa vanimaks kõrgkooliks, on Tartu üli-koolil suuri teeneid leedu kultuuris ja teaduses. Leedu noorsugu on kõigil aegadel tundnud teed Tartu ülikooli. Neid on meelitanud õppe-töö ja teadusliku tegevuse kõrge tase, tuntud professorite nimed. Eriti suurenes leedu rahvusest üliõpi-laste arv Tartus pärast Vilniuse ülikooli sulgemist tsaarivalitsuse poolt 1832. aastal. 1831—1860 õp-pis Tartu ülikoolis 250 üliõpilast Leedust. Esimese maailmasõja ajal moodustasid Leedust väljaränna-nud ühe kümnendiku Tartu ülikoo-li üliõpilaskonnast. Nad löid Tartus leedu üliõpilaste ühingu, mis tegu-se aastail 1906—1918. Nende ini-tiatiivil organiseeriti 1918. aastal Vilniuses esimene leedu üliõpilaste konverents. Ühingu liikmed osale-sid aktiivselt üliõpilaste revolutsioo-

nilises ja progressiivses liikumises. 20. sajandi alguses õppis siin leedu kirjanduse klassik Jonas Bi-liūnas. Tartu ülikoolis õppisid kuul-sad meedikud Vladas Kuzma, Vla-das Lašas, Antanas Purenas, Pjatr-ras Avizonis.

Oleme uhked, et Tartu ülikooli seinte vahel kujunes ja karastus terve rida leedu revolutsionääre. Oleme uhked sellegi üle, et nad osa-lesid Tartu ülikooli revolutsioonivaimu, internatsionaalsete ja demo-kraatlike traditsioonide loomisel ja arendamisel.

Siin õppis aastatel 1915—1918 tuntud leedu revolutsionäär Karolis Požela. Ta võttis aktiivselt osa Tartu tööliste ja üliõpilaste revolutsioonilisest võitlusest. Pärast Veeb-ruarirevolutsiooni valiti K. Požela Tartu Töölise ja Soldatite Saadi-kute Nõukogu liikmeks ja VSĐT(b)P Tartu komitee liikmeks.

Eestiga on seotud episoodid tun-tud revolutsionääri ja teadlase, Leedu Kommunistliku Partei ühe asutaja Vincas Mickevičius-Kapsu-kase elust. V. Kapsukas elas ja õp-pis mõnda aega Tallinnas, oli side-meis Eesti revolutsionääridega, kes elasid ja töötasid Nõukogude Liidus.

Nõukogude aastail on Tartu ja Vilniuse ülikoolide sõprus saanud uue haarde ja sisu. Eesti üliõpilased õpivad meie ülikoolis, Leedu noorus

astub omakorda Eesti kõrgkoolides-se, nende hulgas ka TRÜ-sse.

Pidevalt tugevnevad mõlema üli-kooli teadlaste loominguilised side-med. Kõige tihedamalt teevad koos-tööd majandus-, õigus- ja filoo-giateaduskonnad. Ühiste jõupingu-tustega lahendavad Tartu ja Vil-niuse teadlased mitmeid tähtsaid teadusprobleeme. Mõlema poole teadlased on oponentideks kandi-daadi- ja doktoridissertatsioonide kaitsmisel. Vahetatakse teaduslikke artikleid ja üliõpilasrühmi tootmis-ja tutvumispraktika korras. Organi-seeritakse ühiseid teaduskonverent-se, tugevdatakse isiklike kontakte. Võib tuua palju kahe ülikooli ja ka-he liiduvabariigi kasuliku koostöö näiteid, kuid see võtaks liiga palju aega ja ruumi. Tahtsin näidata osa-kestki neist niitidest, mis juba am-mustest aegadest seovad Vilniuse ülikooli oma põhjapoolse naaber-kõrgkooli ja kogu eesti rahvaga ja mis on muutunud tugevaks sõpru-seks. Seda tahaksin eriti rõhutada juubelpäevade ajal, sest selles on Vilniuse ülikooli suurus ja kuulsus.

Fotol: Vilniuse RÜ rektor profes-sor Jonas Kubilius võtab vastu üle-liidulise kõrgkoolidevahelise sotsia-listliku võistluse rändpunalipu 1978. aasta tublide tulemuste eest õppe- ja teadustöös.

TERE TULEMAST VILNIUSE ÜLIKOOLI TĒADUSE PĀEVADELE TARTUS!

EKP TRÜ komitee, TRÜ rektoraadi, ELKNÜ TRÜ komitee ja TRÜ ametiühingukomitee häälkandja

Veel kord VRÜ teaduse päevadest

Päriskohtumise hetke on jääd-
vustanud ülikooli fotograaf Jüri
Laan peahoone ees 17. mai
lõunal. Rektor A. Koop võtab vas-
tu VRÜ rektorit J. Kubiliust. Meie
rektorist paremal on TRÜ parteiko-
mittee sekretär A. Kiris, Vilniuse RÜ
rektori kõrval näeme nende ülikoo-
li parteisekretäri K. Poškust. Kolme
bussitait leedulasi tervitas Tartu
Akadeemilise Meeskoori laul, koos
esimese «terega» anti lilli.

Eelkohtumiseks võiks pidada tut-
vumismaterjale nii «Edasis» kui
sellendamises lehes. Lugenud olime
palju, nüüd oli võimalus kõike ise
külastelt kuulata, järele pärida.
Peagi avati teaduse päevad au-
las. Presiidiumis võtsid koos üli-
kooli juhtidega istet külalised: pea-
le eespool nimetatute veel füüsika-
teaduskonna dekaan prof. V. Ky-
bartas, arstide kvalifikatsioonitea-
duskonna prof. M. Kiauleikene,
ametiühingukomitee esimees dots.
I. Zeberskis, filoloogiateaduskonna
dotsent J. Balkiavičius, orgaanilise
keemia kateedri juhataja prof. V.
Daukšas, kaubandusteaduskonna
dekaan dots. L. Butkiavičius,
õigusteaduskonna dotsent V.
Staskonis ja rakendusmatemaat-
ika kateedri dotsent A. Raud-
deljunas. Aktuse avas ülikooli rek-
tor prof. A. Koop. «Meil on väga
meeldiv ülesanne võtta vastu sõp-
rusülikooli delegatsioon nende suu-
re juubeli päevil, tutvustada oma
õppeasutust ja tutvuda külalistega,
nende tegemistega.» VRÜ rektor
prof. J. Kubilius tõi oma põhjaliku
ettekandes esile sidemeid Eestiga,
Tartu ja ülikooliga. Prof. A. Koobi-

le anti üle VRÜ mälestuslint ning
-plaat. Parteikomitee sekretär K.
Poškus tutvustas lähemalt VRÜ
parteiorganisatsiooni ajalugu, tä-
nast tegevust. Akadeemik Paul
Aristelt kuulsime huvitavaid fakte
leedu keele õpetamisest Eestis. Meie
ülikoolis spordimeditsiini õppiv lee-
dulane Virginius Brilis tervitas kü-
lalisi teiste Tartus kõrgharidust
omandavate leedulaste nimel. Rõ-
dul laulis naiskoor, saalis laulsid
ja tantsisid rahvakunstiansambli
liikmed.

Kahel õhtul esines Leedu tuden-
gite laulu- ja tantsuansambel, kee-
miahoones sai näha VRÜ-d tutvus-
tavat dokumentaalfilmi, õppejõud
käisid oma Tartu kolleegide juures,
J. Kubilius andis pressikonverentsi
«Edasis», ülikooli ajalehe toimetu-
ses kõneles oma probleemidest aja-
lehe kokkupanemisel VRÜ hääle-

kandja toimetaja Nugaraitė Aud-
rone.

«Kas žurnalistikatudengid teil
palju kirjutavad, kuidas kriitika ja
publitsistikaga on?» päris mõõdu-
nud aastal ajakirjanduse eriala lõ-
petanud noor toimetaja. Probleemid
paistavad ühised olevat: kaastööd
jätkub, seda on mitme numbril võ-
ra ette kogunenud. Kriitika piirdub
sageli repliikidega, vähe on sü-
gavamalt põhjusi analüüsivaid lu-
gusid.

Teaduse päevade lõppakordiks ku-
junes TRÜ ja VRÜ vahelisele sõp-
ruslepingule allakirjutamine.

Kaks päeva külaliste seltsis läk-
sid kiiresti. Need lõppesid suure
sõpruspeoga reede õhtul. Iga leedu-
lane viis kaasa «TRÜ» eelmise
numbril, mis nende puhuks välja
anti. Sügisel oodatakse meid VRÜ
400. juubeli pidustustele.

seesugust siirast autoriteeti, nii hul-
ga mõttejarglasi.»

Nii ütles 19. mail toimunud pro-
fessor Peegli juubeliaktusel rektor
professor Arnold Koop. Ja meil ei
ole põhjust tema sõnades kahelda.
Nende tõestuseks kogunes laupäe-
val aulasse hulgaliselt Juhan Peegli
talendi austajaid, tema sõpru ning
kõige rohkem tema endisi ja praeg-
usi õpilasi, mõttejarglasi, «pisikesi
peegleid».

Juubeliaktusel andis rektor pro-
fessor Peegli kätte Eesti NSV tee-
nelise teadlase tunnistuse. Ajakirja-

nike Liidu aukirja andis üle EKP
Keskkomitee propaganda- ja agitaa-
siooniosakonna juhataja asetäitja
J. Paalma ning kodulinna partei- ja
täitevkomitee aukirja EKP Tartu
Linnakomitee sekretär J. Kaarma.
Arvukate õnnitlejate hulgas olid ka
ENSV kultuuriminister J. Lott, kir-
jastuse «Perioodika» direktor
G. Valgma, TV ja Raadiokomitee
esimehe asetäitja E. Anupõld, Vil-
niuse RÜ žurnalistikakateedri juha-
taja V. Zeimantas (viimane neist
parempoolsel fotol).

(Järg 2. lk.)

Tõhustagem kasvatustööd

Dotsent ADVIG KIRIS,
EKP TRÜ komitee sekretär

Käesoleva aasta 6. mai vabariiklikud ajalehed avaldasid NLKP Keskkomitee otsuse «Ideoloogiatöö ja poliitilise kasvatustöö edasise-
rendamisest», mis näitab kätte põhisuunad parteitöö nimetatud lõiku-
des esinevate puuduste kõrvaldamiseks, sellealase töö kvaliteedi tõst-
miseks ja mõjuvuse suurendamiseks. Ülikooli töötajad võtsid otsuse
vastu suure tähelepanuga, kõik kommunistid on otsusega põhjalikult
tutvunud. Nüüd seisab ees otsuse seisukohtadest lähtudes sügavalt
ja kriitiliselt läbi analüüsida ülikooli kõigil tasanditel toimuv ideolo-
giatöö ja poliitiline kasvatustöö, täiustada selle vorme, kõrvaldada sel-
les töös esinevad puudused ja ebakõlad, leida uusi vahendeid, et ideo-
loogiatöös ja poliitilises kasvatustöös jõuda ülikooli iga töötaja, iga
üliõpilasele. Ainult meie senise ideoloogiatöö põhjaliku analüüsi ja selle
alusel tema olulise parendamise tulemusena saavad ülikooli partei-
organisatsioonid ja kõik kommunistid anda oma panuse meie partei
programmesmärkide realiseerimiseks inimeste kommunistliku tead-
likkuse kujundamise valdkonnas.

Otsuse realiseerimise üheks eelduseks meie kollektiivis on vabane-
mine väljakujunenud stambist ja trafaretist ideoloogiatöös ja poliiti-
lises kasvatustöös ning loidusest uute vormide otsinguil. See ei täh-
enda sugugi kogu praeguseks väljakujunenud ja üldiselt edukalt funk-
tsioneeriva süsteemi lõhkumist. Vaja on selles süsteemis muuta efek-
tiivsemaks need lülid, mis seni töötavad liiga väikese kasuteguriga.
Niisuguseks lülis on meil praegu kursusel ja õpperühmas tehtav ideo-
loogiatöö ja poliitiline kasvatustöö. Ülikooli parteikomitee, arutades
23. oktoobril 1978. a. küsimust «Üliõpilaste sise- ja välispoliitilise infor-
matsiooni korraldamisest», märkis vastava olukorra analüüsi alusel, et
kursusel ja õpperühmades toimuva ideelis-poliitilise kasvatustöö põhi-
liseks vormiks on poliitinformatsioon, mille tase aga mõnigi kord ei
vasta nõuetele ja piirdub üldiselt kättesaadava välispoliitilisi probleeme
käsitleva ajalehematerjali refereerimisega. Vähe oleme sellel tasandil
kasutanud ühingu «Teadus» lektoreid ja RSR-i aktiviste. Vaid üksik-
juhtudel oleme kursuse ette kutsunud esinema ühiskonnateaduste õppe-
jõude, kes on suutelised vastama paljudele meie maa sotsiaalset ja
majanduse arengut puudutavatele küsimustele. Ja peaaegu üldse ei ole
me korraldanud kursusel (osakondades) kohtumisi ülikooli komsomoli-
komitee, parteikomitee ja rektoraadi juhtivate töötajatega, kes mee-
leldi vahetaksid üliõpilastega mõtteid ülikooli komsomolitöö, õppe- ja
kasvatustöö ning muude probleemide üle. Kus on teaduskondade lek-
tooriumid, diskussiooniklubid, vestlusringid jms. regulaarsed ideelis-
poliitilise sisu ja suunitlusega üritused?

Määratu on osa, mida on etendanud ja etendab ideoloogiatöös ja
poliitilises kasvatustöös meie ülikooli ühiskonnateaduste kateedrite õpe-
pejõudude kollektiiv, seda nii ülikoolisiseselt õppetöö kaudu kui ka mit-
mesugustes vormides väljaspool ülikooli. Kiiresti ja oskuslikult on ta
reageerinud partei poolt seatud ülesannetele. Ka NLKP Keskkomitee
eespool nimetatud otsus on ühiskonnateadustes juba lülitatud õppetöö
mitmesugustesse vormidesse ja on asunud otsuse tundmaõppimisele üli-
õpilastega tehtavas õppetöös. Kuid, nagu seda märgiti ka ühiskonna-
teaduste kateedrite parteiorganisatsiooni aruande- ja valimiskoosolekul
22. mail, peab märgatavam olema meie ühiskonnateaduste õppejõu-
dude osa õppetöövälises kasvatustöös, tihedam sellesuunaline side tea-
duskondadega, efektiivsem üliõpilaste teadmiste veendumusteks kujun-
damise protsess.

NLKP Keskkomitee otsus omistab suurt tähtsust rahvahulkade tead-
likkuse tõstmisel massipropagandavahendite, «mis tagavad elanik-
konna informeerimise teda huvitavates paljudes probleemides ja nende
probleemide õige mõistmise». Sellise informeerija ja selgitaja osa üli-
koolis täidab meie ajaleht «Tartu Riiklik Ülikool». Nimetatud otsusest
lähtudes peab meie ajaleht julgemini tõstatama kollektiivi ette meie
ülikooli aktuaalseid probleeme, energilisemalt võitlema meie töös esi-
nevate puuduste ja raskuste vastu, arendama senisest enam kriitikat ja
enesekriitikat. Nende ülesannete täitmise eeldab aga ajalehe ümber
koondunud aktiivi laiendamist, ka meie žurnalistikaüliõpilaste ja õppe-
jõudude suuremat kaasatõmbamist ajalehe töösse.

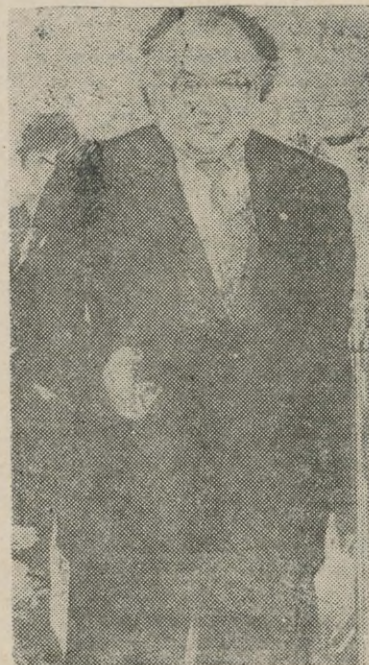
Otsus paneb ulatuslikud ülesanded ametiühingu- ja komsomoliorgani-
satsioonidele. Kuid kogu ideoloogiatöö ja poliitilise kasvatustöö suuna-
mise ja koordineerimise ülesanne jääb loomulikult parteiorganisatsioo-
nidele. Eriti rõhutab otsus kohustust tagada ideelise kasvatustöö kõrge
tase parteiorganisatsioonis ja kollektiivis, kusjuures parteialgorganisat-
sioonid ja parteigrupid peavad olema igapäevase ideoloogilise kasva-
tustegevuse keskused, kes koondavad kollektiivi, teevad oskuslikult in-
dividuaalset tööd inimestega, stimuleerivad nende sotsiaalset ja töö-
alast aktiivsust. Ülikooli kui noorsoo kasvatamisega tegeleva asutuse
kommunistide jaoks omab erilist tähendust otsuse nõue, mille kohaselt
«kõigi parteiorganisatsioonide pideva hoolitsuse ja tähelepanu objek-
tiks peab olema noorsoo, sirguvate põlvkondade kasvatamise igakülgne
täiustamine. Suurendada selles töös iga parteiliikme osa ja vastutust».

Siit lähtudes ei piisa sellest, et kõik ülikooli parteiorganisatsioonid
lähimatel parteikoosolekutel põhjalikult kaaluvad läbi NLKP Keskkomi-
tee otsusest tulenevad ülesanded ja fikseerivad need oma ideoloogia-
töö ja poliitilise kasvatustöö parendamise abinõude plaanis. Iga kom-
munist peab tõsiselt läbi mõtlema ka oma isikliku osa ideelis-poliitilises
kasvatustöös, rakendades maksimaalselt oma jõu otsusega kommu-
nistide ette püstitatud ülesannete täitmisele.

Praegu toimuvatel ülikooli parteiorganisatsioonide aruande- ja vali-
miskoosolekutel on teaduskondade kommunistid oma kasvatustöö küsi-
musi arutanud juba lähtudes eelnimetatud otsusest, seetõttu on ideo-
loogiatöö ja poliitilise kasvatustöö probleemid põhjendatult seisnud esi-
plaanil tehnikultuuriteaduskonna, õigusteaduskonna ja majandusteadus-
konna aruande- ja valimiskoosolekudel. Ülikooli kollektiivi ülesandeid
seoses selle otsusega arutab juunikuus TRÜ nõukogu koos parteikomi-
teega. Komisjon küsimuse ettevalmistamiseks ja vastava abinõude
plani projekti väljatöötamiseks on asunud tööle.

Mii palju „peegleid!“

«Ta on lihtne ja siiras, avaldades
seetõttu väga suurt kõlbelist mõju
neile, kellele ta suhtub. Selles pei-
tubki Juhan Peegli kui pedagoogi
suur jõud, mida ei saavuta ainuüksi
huvitavate teooriate ja hea äraõpi-
tud meetodidega. Ülikoolis on palju
professoreid, ent igapähe neist ei ole

Head teed!

Ajaloo-teaduskond

Stationsaarselt lõpetajad

Ajaloo-osakond

Allpere, Andres
Anni, Vivian
Juske, Ants
Kalm, Piret
Kivest, Ingrid
Lange, Kalle
Linnus, Urma
Lõugas, Anne
Metsallik, Romeo
Metsallik, Ruth
Multer, Olaf
Niitsoo, Lilian — kiitusega
Ojala, Tiiu
Paju, Elsa
Pukk, Piret
Pung, Aino
Pärtli Saar, Viive
Püvi, Toomas
Selirand, Urmas
Tõnismaa, Helgi — kiitusega
Tõnismann, Alar
Veenpere, Enn
Veispak, Teet
Vikkat, Reet

Psühholoogiaosakond

Allik, Lembit

Edula, Tiina — kiitusega
Ennuk, Marje
Gallit, Valdeko — kiitusega
Ignatjev, Valeri
Iivest, Mare
Karja, Ene
Keskküla, Olo
Kivisik, Ene
Kolk, Sven
Lasn, Maaja
Mitri, Ivar
Mägi, Heiki
Nuuma, Andres
Piiskop, Maret
Puškin, Boriss
Pöder, Endel
Riik, Helje
Riisalo, Riina
Ritsbek, Vivian
Sildoja, Imbi
Taar, Mati
Teiverlaur, Maria
Tiidema, Eelin

Defektoloogiaosakond

Dammert, Kersti
Jaago, Lena
Kannike, Leili
Keres, Aili
Kirsell, Virve
Laas, Helle
Lill, Riina
Luka, Urve
Lukk, Olaf
Mallo, Sirla
Mellik, Kersti

Oselein, Mare
Paltser, Reet
Puhm, Urve
Sula, Mai
Tappel, Ingrid
Toiga, Malle
Toome, Ülle — kiitusega
Tuusam, Reet
Viling, Luule

Mittestationsaarselt lõpetajad

Ajaloo-osakond

Aidak, Rein
Alber, Merike
Alto, Kaja
Artjomov, Boriss
Bogun, Maret
Egipt, Harry
Hagel, Tiiu
Jauk, Arved
Javois, Bruno
Jäger, Peep
Kahru, Mai
Kiidron, Kaja
Kodasma, Shirley
Kriis, Leili
Kungur, Vaima
Kõiv, Heiti
Kõll, Hellen
Küüna, Milvi
Liblik, Mart
Liiva, Eve
Loorits, Kalev
Lust, Karl

Mossolov, Ardalion — kiitusega
Multer, Piret
Niinepuu, Aino
Parhomenko, Leili
Parmas, Roman
Pruli, Tõnu
Põldmäe, Mall
Päid, Margit
Rohtla, Raivo
Roopalu, Ano
Saluri, Anu
Schmidt, Valve
Schön, Margo
Skadmane, Helve
Sõrmus, Siiri
Životnikov, Arkadi
Tasa, Epp
Telk, Maimu
Tihhomirov, Peeter
Toome, Kaljo
Ugand, Peeter
Valdmaa, Sulev
Veemaa, Helgi
Viiralt, Mare
Viilpus, Vladimir

Defektoloogiaosakond

Goidina, Maire
Hiiuväin, Aino
Juhanson, Tamara
Jõgi, Eevi
Jürisson, Mai
Korrol, Koidula
Lattik, Marika
Maremäe, Viivi

Passup, Mai
Pukk, Aada
Sillar, Öie
Timusk, Saima
Vainu, Marika
Väärtnõu, Ülle

Psühholoogiaosakond

Ani, Mari
Hälvlin, Johannes
Ilves, Koidula
Kaarelson, Reet
Kaarelson, Tõnu
Kaasik, Aare
Kalmus, Mart — kiitusega
Kiisel, Eha
Kivi, Maie
Lainjärv, Elle
Niidas, Rein
Paalandi, Arvi
Paju, Aino
Pöder, Leida
Raudsepp, Olev
Samoilov, Andreas
Siimon, Jüri
Siimson, Ilmar
Sork, Salme — kiitusega
Valk, Nadežda — kiitusega
Vasser, Tatjana
Öövel, Lauri

Arsti-teaduskond

Raviosakond

Adojaan, Aleksander
Adojaan, Bela
Arro, Andrus — kiitusega
Asser, Toomas — kiitusega
Bakhoff, Peeter
Ehatamm, Ruuta
Eesmaa, Sirje
Geršman, Maire
Haamer, Kai
Hanikat, Karin
Hunt, Ele
Iljina, Riina
Ivand, Reet

Josing, Arne
Jõesaar, Liia
Kaasik, Silvi
Kabel, Jaak
Kaljula, Eevi
Kann, Öne
Kiisküla, Sirje
Kõrgvee, Ago
Kägo, Koit
Käsper, Maire
Künnapu, Ene
Laarin, Epp — kiitusega
Laas, Anne
Labotkin, Rait — kiitusega
Laur, Taimi
Leinsalu, Riina
Lekk, Urve
Lepik, Elle
Lepik, Tea
Liivat, Aadu — kiitusega

Linnus, Kersti
Loide, Külli
Loige, Anne
Luige, Lii
Lumiste, Rein — kiitusega
Lüüs, Mart
Makke, Sirje
Margus, Mall
Mau, Sigrid
Meren, Tiit
Moppel, Marget
Mutso, Ülle
Mäeots, Rutt
Männik, Maie
Normann, Anne-Liit
Ollino, Jaak
Paesüld, Riho
Pank, Lea
Pariis, Juho
Pedakmäe, Kersti

Peetersoo, Ene
Puusepp, Helvig
Rosenthal, Arvo
Rägo, Lembit
Saks, Kai — kiitusega
Silland, Olev
Soonik, Tiina
Suurmaa, Külli
Zimmermann, Dagmar — kiitusega
Zirk, Malle
Tamleht, Eha
Tanne, Reet
Teras, Viive
Tiimus, Tõnu
Timmas, Vööbe
Toomla, Olev
Tsakko, Tiia
Tõlpt, Tiiu
Valkenklau, Karin
Varblane, Sõlvi

Vasar, Eero — kiitusega
Vasar, Veiko — kiitusega
Vähi, Riina
Väljaots, Kuido

Raviosakond (vene õppekeelega)

Baklagina, Ludmilla
Briliene, Tatjana
Davijeva, Roza
Feldman, Julius
Golubeva, Elviira — kiitusega
Gvianidze, David
Gvianidze, Kiira
Kravtšenko, Jelena
Laidina, Niina
Lessing, Veera
Markina, Valentina — kiitusega

(Järg 2. lk.)

KÕIGI MAADE PROLETAARLASED, ÜHINEGE!

**tartu
riiklik
ülikool**

EKP TRÜ komitee, TRÜ rektoraadi, ELKNÜ TRÜ komitee ja TRÜ ametiühingukomitee häälekandja

Teelesaatjad, teeleminejad

1

4

2

5

3

Õigusteaduskond

(Algus 2. lk.)

Simson, Anne
Suigusaar, Eha
Zimmermann, Kalev
Taimre, Olle
Takis, Kersti
Talviste, Üllar
Tamm, Sirje — kiitusega
Tammekivi, Margus
Tartu, Priit
Tartu, Raili
Tennosaar, Male
Tolk, Eve
Toomiste, Maie
Tullus, Arne
Vesso, Jekaterina
Vilipuu, Sirje

Mittestatsionaarselt lõpetajad

Aava, Meelika
Antik, Marjo
Erelt, Ülo — kiitusega
Hiemäe, Aili
Hindrekson, Siifara
Höbe, Helju
Ivanova, Ilse
Jemeljanova, Galina
Jõgar, Sirje
Jõgi, Oskar
Järvis, Toivo
Kaldvee, Külli
Kaljuvee, Jüri — kiitusega
Kazak, Rein
Klamas, Merje
Kodu, Juta

Kohal, Toomas
Kool, Evi
Krainev, Maret
Krull, Mare
Kukemelk, Jaan
Kuremaa, Olev
Lammertson, Toomas
Lepik, Peeter
Leping, Eve
Lindre, Inge-Varju
Lindsalu, Tõnu
Palm, Ruth
Palmpuu, Lembit
Perv, Astrid
Petermann, Vello
Plink, Ülle
Puhkason, Katrin
Pöder, Marje
Pärna, Krista
Rander, Gunnar
Rivis, Eva
Saar, Ülle
Sakkis, Arno-Jaanis
Sepp, Mare
Sokk, Siiri
Soo, Sirje
Stamberg, Marge
Tamaru, Küllike
Tamm, Andres
Tamm, Ülle
Tosin, Ants
Treisalt, Urve
Tšizova, Angelina
Varblas, Viive -
Viik, Maie
Viliste, Lea
Vitsut, Jüri
Väin, Milvi

1. Esimesena lõpetasid 21. juunil õigusteaduskonna üliõpilased. Lõpuaktuse avas dekaan Hengo Kings.

2. Oma kursuse saadab teele Lembit Saarnits.

3. Lilled õppejõule...

4. Diplomi saab ülikooli komsomolikomitee sekretär, õigusteaduskonna kiitusega lõpetanu Madis Kallion.

5. Üliõpilaspõlve viimane allkiri Aivar Ennokilt.

JURI LAANE fotod

ESIMENE KÕOLIPÄEV
TERE tere tere
esimene LOENG
LOENG tere tere
esimene tere tere
SOBBAD
ESIMENE SEMINAR
TERE tere tere
esimene koolinäide
LOENG LOENG
TERE tere

september

AHLI PIKATI joonistus

KÕRGKOOLI KOMPLEKSSE ARENGU POOLE

TAVAKOHASE INTERVJUU ENNE 1. SEPTEMBRIT ANNAB REKTOR PROFESSOR ARNOLD KOOP

Läinud õppeaastal pälvis üllkool üleliidulises kõrgkoolidevahelises sotsialistlikus võistluses rändpunalipu, esimese preemia ja diplomi. Milliseid meie kollektiivi saavutusi tõstaksite eriti esile?

Selles võistluses arvestatakse tänapäeva kõrgkooli kõiki põhinäitajaid: teaduslikku potentsiaali ja arengut, teadussaavutusi, õppejõudude ja teadurite kvalifikatsiooni, õppeedukust, väljalangevust, õigel ajal lõpetavate üliõpilaste arvu, neljale ja viitele õppijate arvu, üliõpilaste osavõttu teadustööst, ühiskondlikku aktiivsust, olmetingimusi, sporditegevust, sotsialistliku võistluse tulemusi, ühiskondlike organisatsioonide tööd jpm. Nagu näha, peetakse esimese preemia andmisel oluliseks meie tegevuse väga paljusid tahke, seepärast on nende seast üht või teist lõiku esikohale asetada päris raske. Peavad ju nüüdisaegse kõrgkooli töö ja areng olema ühtviisi kompaktsed, edasiminevad kõigis nimetatud valdkondades.

Mõistagi on igasuguses ahelas otsustavad lülid. Nii ka siin. Tähtsad on eelkõige need faktorid, millest kõige enam sõltub spetsialistide ettevalmistamise kvaliteet. Tahaksin rõhutada just õppe- ja kasvatustöö protsessi tähtsust, selle lahutamatu seost teadusliku uurimistööga ülikoolis, selle ümber-

korraldamist kaasaja nõudeist lähitudes.

Õppe- ja kasvatustöö protsess omakorda koosneb kolmest olulisest elemendist, mis on vastastikku seotud ja vastastikusel sõltuvusel. Oluline ei ole mitte ainult õppejõudude kvalifikatsioon, nende pedagoogiline meisterlikkus ja vastutustunne. Kaugeltki kõik ei sõltu ka õppeprotsessi materiaal-tehnilisest tasemest. Erakordselt tähtis on peamise tarbija, üliõpilase enda suhtumine, võime vastutada mitte ainult selle eest, et maksimaalse intensiivsusega ja loovalt omandada teadmisi, kujundada oskusi ja vilumusi. Tähtis on võime enesekasvatuseks, osata vastutada selle eest, kelleks saad, missuguseks inimeseks kujuned.

On rõõmustav märkida, et üllkooli edusammud just nendes otsustavates lülides mõjutasid tunduvalt selle kõrge tunnustuse kättevõtmist.

Millised uued suunad-kõrghariduse arenemiseks annab hiljutine NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määrus «Kõrgkooli edasiarendamisest ja spetsialistide ettevalmistuse kvaliteedi tõstmisest»?

Peamine rõhk määruses on asetatud spetsialistide kvaliteedile, nende paremale, sügavamale ettevalmistamisele. See hõlmab omakorda

õppeprotsessi täiustamist, materiaal-tehnilise baasi tugevdamist, samuti mitmeid organisatsioonilisi abinõusid, mis tagavad kõrgkooli tervikliku arengu ja struktuuri. Määruses juhitakse kõrgemate õppeasutuste tähelepanu ka sellele, et meie maa kaugeimad paigad Siber, Kaug-Ida jt. oleksid varustatud võimekate spetsialistidega. Ka seal asuvad kõrgkoolid on vaja komplekteerida kvalifitseeritud teaduslik-pedagoogilise kaadriga, luua tingimused materiaalse baasi parandamiseks ja üliõpilaste ning õppejõudude töö- ja olme parandamiseks.

Teaduslik-tehnilise revolutsiooni tulemusena on meie maal mitmesuguseid uusi erialasid, nagu näiteks metallurgias, mäe- ja naftatööstuses, ehituses, transpordis, põllumajanduses. Nende rahvamajandusharude spetsialistide ettevalmistamist peetakse väga tähtsaks.

Kokkuvõtlikult võiks öelda, et määrus on suunatud oma eriala väga hästi tundva, mitmekülgselt haritud, sotsiaalselt aktiivse spetsialisti ettevalmistamisele.

Mida uut toob uus õppeaasta ülikoolile?

Meie riigi elus on toimunud mitu olulist tähtsusega sündmust, mis otseselt ka üllkooli puudutavad.

(Järg 2. lk.)

Uue tarkuseaasta lävel

Auväärne alma mater on jälle noorenenud. Verisulis esmakursuslased kõnnivad kõikjal tähtsa näoga. On ju lõppenud ligi kuu aega kestnud eksamid, närvipinge, unetud ööd, õnnestumised ja ebaõnnestumised. Tublimad on leidnud oma nime vastuvõtnimekirjades ja elu suursoov on teoks saanud. Õnne ja edu talle, värsked tudengid kõikideks eelseisvateks tudengiaastateks!

Esimene september paneb ühtlasi punkti suvele, kolmandale semestri-le. Tullakse auditooriumidesse EÜE ja suvemalva ehitustelt, EOM-i töömailt, praktilt, turismireisidelt jne. Nüüd on vaja suvel kogutud energia valada jälle tarkuseaabitasse.

Algamas on aruande- ja vaaimisperiod komsomoliorganisatsioonis. Koosolekutel tuleb aru anda tehtust ja seada sihid edaspidiseks. Kogu ülikooli komsomoliorganisatsiooni tegevust kahe aasta jooksul vaagime üheskoos 25. konverentsil. Ees ootavad järjekordne komsomolijaloo konverents, ülevabariigiline laupäevak, rahvusvahelise üliõpilaspäeva tähistamine ja palju muud. Aprillis toimuvad järjekordsed, juba üheksanda rahvaste sõpruse päevad, mis on pühendatud V. I. Lenini 110. sünniaastapäevale.

Algav õppeaasta on eriti pingeline neile sadadele neidudele ja noormeestele, kes tuleval suvel asuvad olümpiaregati teenistusse. Viimasel aastal tuleb omandada kõik vajalikud oskused, et esindada väärikalt meie ülikooli, vabariiki ja kogu nõukogude maad nooruse spordipeol olümpiamängudel.

Õnnitlen komsomollikomitee nimel kõiki uue õppeaasta puhul ja soovin usinust õppetöös ning nooruslikku põlemist ja pealehakkamist üliõpilaselu korraldamisel!

MADIS KALLION,
ELKNU TRÜ komitee sekretär

35 aastat vaba TARTUT

23., 24., 25. august. Neil päevil ilmestasi meie linna lipud, tänavall kõndis rohkesti endisi sõjamehi, keda aumärkidest ära teadsid. Tudeng tuleb Tartusse tagasi alles 1. septembriks. Kas ta teab, mida tähendavad ülikoolilinnale augusti lõpupäevad?

Meenutagem. 25. augustil 1944 kell 22 saluteeris Moskva 20 kogupauguga 224 suurtükist Tartu vabastajalle, 3. Bahti rinde sõjameestele. Edukas pealetung oli alanud juba 10. augustil Petseri taga. Ot-

(Järg 2. lk.)

EKP TRÜ komitee, TRÜ rektoraadi, ELKNÜ TRÜ komitee ja TRÜ ametiühingukomitee häälekandja

KÕIGI MAADE
PROLETAARLASED, ÜHINEGE!

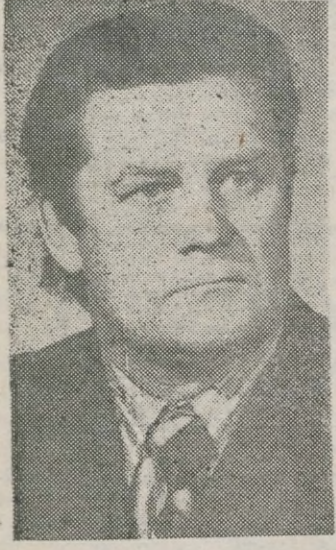
tartu
riiklik
ülikool

EKP TRÜ komitee, TRÜ rektoraadi, ELKNÜ TRÜ komitee ja TRÜ ametiühingukomitee häälekandja

TRÜ nõukogu

Ideoloogiaotsust ellu viima

AUNIMETUSI

ARNOLD VAIKSAAR,
Eesti NSV teeneline
sporditegelane

TRÜ nõukogu ja EKP TRÜ komitee 29. juuni ühise istungi peatähelepanu oli pööratud NLKP Keskkomitee otsusele «Ideoloogia- ja poliitilise kasvatustöö edasise parendamisest». Istungil võeti parteikomitee sekretäri dots. Advig Kirise ettekande põhjal vastu otsus ning kinnitati üksikasjalik abinõude plaan.

Selleks ajaks oli teaduskondades ja teistes allüksustes NLKP Keskkomitee otsusega põhjalikult tutvutud. Otsust arutasid oma loenguil üliõpilased, see oli peateemaks õppejõudude ja teenistujate koosolekuid. Ideoloogia- ja poliitilise kasvatustöö küsimused toodi ka eksami- ja üliõpilaste peaaegu läbi. Loenguil, seminaridel, eksamil tundmaõppimine mõistagi jätkub.

Otsuse aktuaalsed probleemid puudutavad tihedalt kõrgkooli õppekasvatustööd, üliõpilasi, õppejõude. Üliõpilaste ideelis-teoreetilise taseme ja sotsiaalse aktiivsuse tõus on suures sõltuvuses ühiskonnateadlaste tööst. Ülikooli parteijalola-

sed otsustasidki võtta näiteks igal aastal peetava ülevabariigilise meetodikakonverentsi teemaks ideoloogia- ja poliitilise kasvatustöö tõhustamise õppeprotsessis.

Õppejõudude ja teenistujate ideelis-teoreetilise taseme tõstmiseks on marksismi-leninismi ülikooli loengud, filosoofilistest seminaridest ja poliitringidest osavõtt. Kõik õppejõud on marksismi-leninismi ülikooli kaheaastase kursuse juba läbi teinud. Sügisel hakkavad õppima need, kes lõpetasid selle kursuse 70-ndate aastate algul. Dots. A. Kiris pidas vajalikuks parteihariduse õppeaasta plaanid veel kord läbi vaadata, viia sisse parandused ja täiendused, mis tulenevad ideoloogiaotsusest. Otsusest lähtuvad ülesanded tuleb lülitada ka ühiskonnateaduste kateedrite ja teaduskondade uurimistöö temaatikasse.

Ettekandja toonitas ka vajadust üleülikooliliste lektuuriumide järele, kus esineksid nii oma õppeasutuse kui linna ja vabariigi juhtivad töötajad ning lektorid. Enam kohtumisi tuleks pidada teaduskondades. Kasutamata on jäänud niisu-

guste kohtumiste küsimuste-vastuste vorm.

Üliõpilastega tehtav ideelis-poliitiline kasvatustöö on ülikooli kommunistidel järjekindlalt vaatluse all olnud. Senisest paremat täiustamist vajab üks selle liike, poliitinformatsioon. Kuigi mitmes teaduskonnas peetakse sisukaid poliitinformatsiooni regulaarselt, läheb see mõnel pool veel isevoolu teed. Kõrgkooli õppur ei tohiks ümber jutustada ajaleheartikleid. Oma sise- ja välispoliitilisi teadmisi saaks ta täiendada näiteks RSR-s. Aktiivseid üliõpilastelektoreid on aga viimastel aastatel vähe juurde tulnud. Nüüd on kavas lektorite ettevalmistamise põhjalik ümberkorraldamine. Peab ju iga kõrgkooli lõpetaja olema aktiivne propagandist mitte ainult oma erialal, vaid ka ühiskonnaelu küsimustes.

Ülikooli üheksa teaduskonna, kümnete laboratooriumide ja paljude teiste allasutustega on mitmepalgeline kollektiiv. Ülesanded spetsialisti ideelis-poliitilisel kasvatamisel on ulatuslikud. Selles on tähtis osa ka massipropagandavahendil. Partei- komitee sekretär märkis, et senisest

teravamalt on vaja ülikooli ajalehe veergudele tuua puudusi, leida toimetusel sobivaim koostöövorm žurnalistikaüliõpilastega. Veelgi on tarvis tugevdada ajakirjanike ideelis-teoreetilist ettevalmistust, nende koostööd ühiskonnateaduste kateedritega.

Sõnavõttud

Prof. Jaan Rebane: «Julgemalt peaksime propageerima oma saavutusi kõne all olevais valdkondades. Tagasihoidlik on olnud võitlus vaenuliku propagandaga.» Eriti rõhutas ta propagandisti osatähtsust, selle sügavaid teadmisi, oskusi neid ilmekalt, mõjusamalt edasi anda.

Rektor prof. A. Koop juhtis koosolejate tähelepanu sellele, et NLKP Keskkomitee ideoloogiaotsuse ilmumine oli igati seaduspärane, õigeaegne. Teaduslik-tehnilisel ajastul esilekerkinud probleemid vajavad uut moodi lähenemist ning lahendamist. «Vastuvõetav plaan on üksikasjalik, reaalne ja kavandatud pike- maks ajaks,» ütles rektor. «Uuest õppeaastast tuleb see ellu viia.» Eluviimine sõltub õppejõududest, nende suhtumisest, nende teaduslikust lähenemisest ideoloogia- ja poliitilise kasvatustöö küsimustele.

Juunist on saanud september, uus õppeaasta alanud. Alanud on ka kavandatud plaanide realiseerimine.

Sel päeval mõtleb igaüks enese tagasi kooliaega. Arvukatest esimestest septembritest on sügavamini mälu jäänud ikka esimene ja viimane. Täna on uue eluetapi alguseks rohkem kui tuhandele vastetele tudengile. Neid on täis aula toolid, rõdu, trepp ja fuajee. Suurem jagu püüab aulasse sisse pääseda. On see ju täna nende päral. Nende vastas presiidiumis on istet võtnud auväärne liikmeskond eesotsas kõrgharidusministri Ilmar Nuudi, linna parteikomitee esimese sekretäri Indrek Toome ja rektor professor Arnold Koobiga. Silmast silma tutvus tehakse ülikooli prorektorite, dekaanide ja teiste juhtijatega, kellega edaspidises kokku puututakse. Päeva kestvaima aplausi sai nendest vist küll vastuvõtukomisjoni

vastutav sekretär dots. Kalju Kudu. Tema suvine töö on lõppenud, parimaist parimad üliõpilaskandidaadid on läbi eksamite üliõpilase seisusesse jõudnud. Ees on aastad, mida hiljem elu parimateks peetakse, mida kujunemisaastaks nimetatakse. Alma mater'is on selleks tööks valmis üle 100 professori ja teadusdoktori, üle 400 dotsendi ja teaduskandidaadi, üle 300 teaduri. Koos kõikide teiste töötajatega tuleb kokku üle 3000 inimese enam kui 5300 päevase ja 2000 kaugüliõpilase tarvis. Need arvud nimetas rektor oma päevakõnes. Stardiootel on ülikool, pakutavat ootama ei või jääda. Iseseisev töö, head hinded, ringitöö, aktiivsus, terviklik omavalitsus, korras ühiselamutuba. Palju on nõudmisi, mida nüüd es-

AVA- PÄEVAL

makursuslaselt nõudma hakatakse. On ju Tartu Riiklik Ülikool terves Nõukogude Liidus üks vanemaid, silmapaistvamaid. Praegune sisseastunu on jõudnud kolmandale kursusele, kui ülikool oma 350. aastapäeva peab. «Parimaks juubelingituseks on oma kohustuste, ülesannete täitmine,» ütles rektor. Nüüdisaja spetsialisti ei tule sellest, kes end kursusel kursusele kolmedega veab. EKP Tartu Linnakomitee esime-

ne sekretär Indrek Toome meenutas lihtsat tõde: oma elu kujundamisel on lõplik sõna öelda ikka enesel. Seepärast on vaja kõrgkooliaastaile kohe kindel vundament rajada, õppima hakata, osa võtta ülikooli traditsioonidega komsomoliorganisatsiooni tööst.

Eesti NSV kõrg- ja keskerihariduse minister Ilmar Nuut kõneles õppimisest kui ühest raskemast tööst, pingutusest, visadusest, mida noorel tudengil vaja läheb.

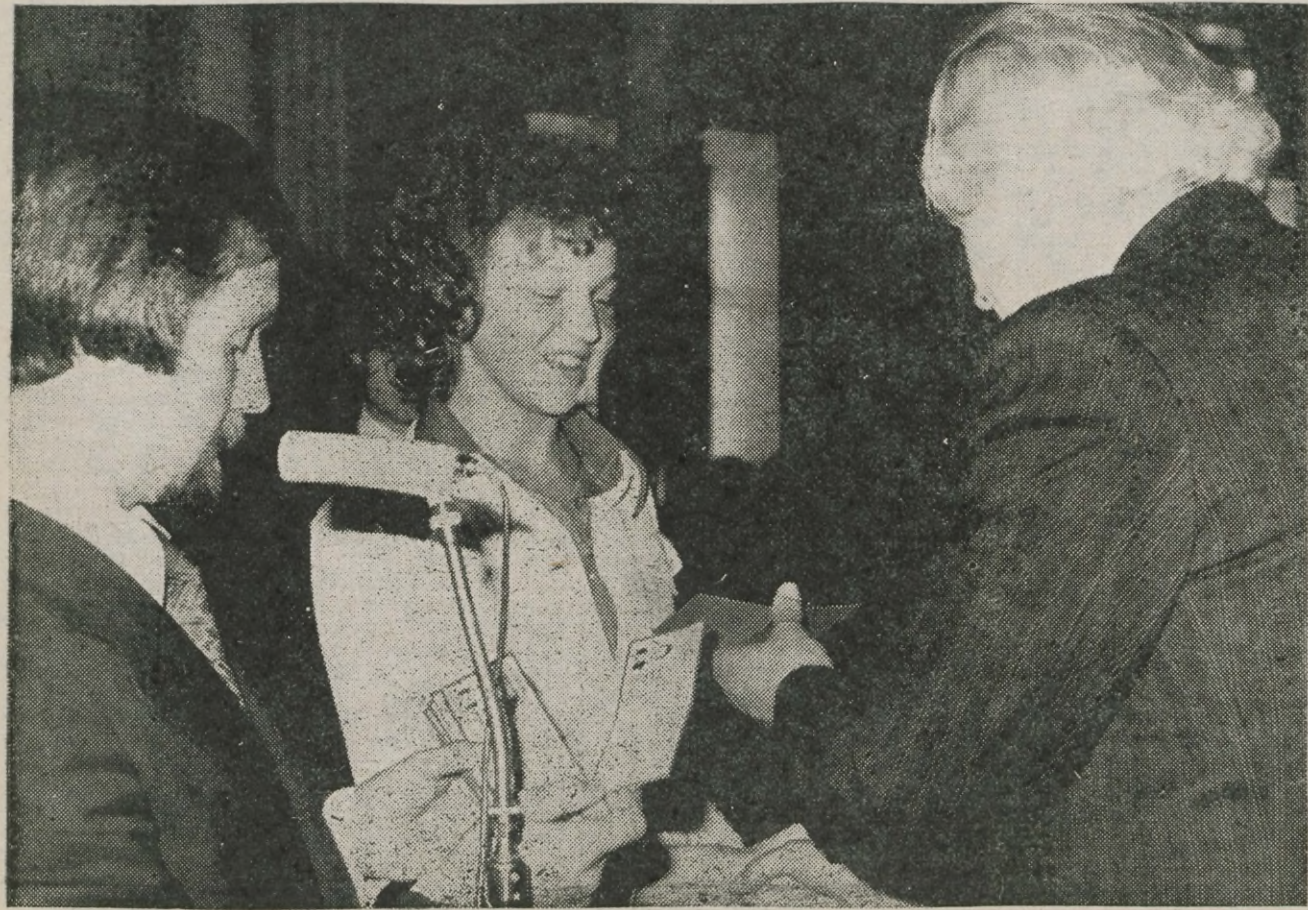
«Täna esmakursuslane on 21. sajandi kujundaja,» ütles ülikooli parteikomitee sekretär dots. Advig Kiris. Spetsialisti erialaseks ettevalmistuseks on ülikoolil tingimused olemas. Kevadine NLKP Kes-

komitee ideoloogiaotsus seab uued ülesanded tema maailmavaate, ühiskondliku tegevuse täiustamisel, kujundamisel. Tähtsaim selles eneseteostuse protsessis on omaenese töö.

Tervituse vanematelt üliõpilastelt tõi esmakursuslastele arstiteaduskonna komsomolisekretär Oleg Sevtsjuk. Kõnelesid ka esmakursuslased ise.

Kõige paremate hinnetega sisseastunutele andsid rektor A. Koop ja õppeosakonna juhataja M. Salundi kätte üliõpilaspileti. «Jõudu ja edu selleks, et te 5–6 aasta pärast siinsamas aulas kiitusega dip-

(Järg 2. lk.)

● Õppeosakonna juhataja Mati Salundi hõikab nimepidi välja. Rektor professor Arnold Koop ulatab punasekaanelise üliõpilaspileti.
● «Näita, missugune see on. Nüüd kutsuti mind.»
JURI LAANE fotod

Vabariigi kultuurijuht kõneles ülikooli aulas

Kolmapäeval, 12. septembril kohtus ajaloo- ja filoloogiateaduskonna üliõpilaste ja õppejõududega ENSV kultuuriminister Johannes Lott, kes andis oma ettekandes ülevaate kultuuriministeriumi probleemidest vabariigi kultuurielu juhtimisel.

J. Lott märkis, et Eesti teatrile on viimasel ajal osaks saanud laialdane üleliiduline huvi ja tunnustus ning et teatrikülastuste arvu poolest tuhande elaniku kohta on meie vabariik kindlalt esikohal. Ent esineb ka mitmesuguseid puudusi. Probleemiks on kaugemate piirkondade (Saaremaa, Hiiumaa) teenindamine, endiselt on halb olukord nute algupärandite lavaletoomisega. Muu hulgas avaldas kultuuriminister lootust, et seoses Jaan Toominga suunamisega «Ugalasse» tõuseb ka selle teatri kunstitase ning kasvab huvi «Ugala» lavastuste vastu.

Klassikalise muusika propageerimisel on ENSV Riiklik Filharmoonia teinud ära väga suure töö. Suure tunnustuse on võitnud ka Filharmoonia estraadikollektiivid. Ent esineb ka üksikuid puudusi. Filharmoonia peab suuremat tähelepanu pöörama kaadri valikule ja oma kollektiivi kasvatamisele, aga ka estraadirepertuaari valikule. Repertuaari tuleks täiendada vennasvabariikide heliloojate kõrgel ideelis-kunstilisel tasemel olevate lauludega.

Kujutava kunsti kitsaskohtadest rääkides mainis J. Lott, et noorte kunstnike teostes puudub sageli tihedat side eluga. Monumentaalkunsti teoste loomisel on sageli takistuseks teostusbaasi nõrkus kohapeal. Praegu on kombinaat «ARS» põhiliselt seotud olümpia tarbeks loodavate monumentaalteostega, see aga tähendab seda, et teised tööd tuleb seniks seisma jätta.

1980. aasta on vabariigi kultuuritöötajatele üldse väga vastutusriikas. Ees on Eesti NSV 40. aastapäeva tähistamine, vabariiklik üldlaulupidu ja olümpiaregatt, mille ajal toimub ka rahvatantsupidu.

Ent kultuuritöö on teataval määral ka materiaalsest baasist. Kultuuriasutuste ehitamine vabariigis on väga halval järjel. Enne, kui taotleda uute objektide plaani/õimist, tuleb saavutada kõigi juba eraldatud summade kasutamine. Viimastel aastatel on aga ehitusorganisatsioonid kultuurirajatiste püstitamiseks eraldatud summadest suutnud kasutada ainult 30–35%.

Kuulajate küsimustele vastates ütles kultuuriminister häid sõnu nende muuseumi- ja raamatukogutöötajate kohta, keda ministeeriumile alluvate asutuste jaoks valmistab ette Tartu Riiklik Ülikool.

Kohtumise lõppedes tänas ülikooli parteikomitee sekretär A. Kiris J. Lotti hulgaliselt huvitavaid fakte ja sügavat analüüsi sisaldanud ettekande eest.

RIINA MAASING

Kartul salve üliõpilaste abiga

Vastavalt ENSV kõrg- ja keskerihariduse ministri korraldusele on sügisestele koristustöödele saadetud ka TRÜ üliõpilased. Kõigepealt faktiline ülevaade.

Esimese ja teise kursuse üliõpilased on suunatud Tartu, Põlva, Valga, Võru ja Rakvere rajooni, kokku 44 majandisse 930 üliõpilast. Teaduskonniti paiknevad nad järgmiselt: arstiteaduskond Põlvas, ajalooteaduskond Võrus ja Tartus, bioloogia-geograafiateaduskond Tartus, filoloogiateaduskond Jõgeval, füüsika-keemiateaduskond Tartus, kehakultuuriteaduskond ja majandusteaduskond Valgas, matemaatikateaduskond Võrus ja Tartus, õigusteaduskond Tartus ja Rakveres. Need teaduskonnad on samades rajoonides tööd teinud ka möödunud aastal. Niisugune tööjõu ja tööpiirkonna vaheline seose pidevus tuleb töö laabumisele ainult kasuks. Tõsi küll, üliõpilased käivad stuudiumi vahel majandis tavaliselt ühe kuu õppetöö ajast, kuid teaduskonna juhtkond on «oma» rajooniga tuttav. Teatakse iga piirkonna omapära, isegi seda, millised tööd on kindlasti plaanis jne. Teiselt poolt arvestavad ka rajooni põllumajandusjuhid konkreetse eriala üliõpilastega. Eri teaduskondade esimesed kursused erinevad küllalt oluliselt kasvõi soolise vahekorra poolest. Seda peab tööandja arvestama.

Niisiis, 4. septembri hommikul pärast sissejuhatavat ohutustehnikaalast instrueerimist sõitis maale appi ligi üheksasada kätepaari. Majandites neid juba oodati. Majutamine ja toitlustamine on korras. Mitmes sovhoosis-kolhoosis tehti käsi mustaks juba sama päeva pärastlõunal. Neljapäeval, 6. septembril toimus esimene dispetšertund, kus kõik grupid kandsid lühidalt ette töö- ja olmetingimustest. Ei olnud ainsatki majandit, kus üliõpilased või nendega kaasas olevad õppejõud polnuks rahul kohapealse organiseerimistööga. Töölepingud on sõlmitud kahepoolset, allkirjadega kinnitatud ning ootavad täitmist. Tööd oli esimese nädala jooksul mitmesugust: põhu koristamine, lina kirkumine jm. Kartulivõtmine on juba alanud ning kombainid vagudel.

Sidet peame kord nädalas. Vajaduse puhul tihedamini. Tööd kestavad praeguste plaanide ja korralduste järgi 29. septembrini. Õppetööle tuleks siis esmakursuslane 1. oktoobril.

29. septembril toimub põllutöödel ulatuslik laupäevak, mil arvata-vasti ka ülikool enamuse töökätest põllule suunab.

MATI SALUNDI,
õppeosakonna juhataja

NBI
MAALOOD JÄTKUVAD 3. LK.

«Mitte kunagi unustada seda, et normaalsel inimesel on vaja lõpetada kõrgem kool selleks, et aru saada, kui vähe ta teab.

Praegu aga näib, et meil on väga palju noori, kes usuvad, et nende kõikteadmise tõendiks on diplom.» Hea meelega tahaks pühapäevast «Edasit» rohkemgi tsiteerida. Ja nimelt seda kohta, kus Kaarel Ird soovitas noortel «papalt-mammalt saadud andele lisaks ennast sunnida pidevalt töötama... ka siis, kui selleks kõige vähematki lusti, inspiratsiooni, tuju ega tahtmist ei ole. Ajaloo praktika näitavat, et absoluutne enamik suuri kunstnikke on kohutavalt palju töötanud.» Ja veel. «Peaaegu 90% kogu renessansiaja kunstnike loomingust on loodud tellimise peale.» Või teiste sõnadega: sunduse peale.

Need lõigud Kaarel Irdi intervjuust jäid eriti meelde. Miks? See kõik on meile teada. Mida enam ülikooli lõpetamise poole, seda rohkem mõistad, kui vähe sa tead ja osad. Ju siis vist seegi üheks näitajaks on, et suudad enesesse objektiivselt vaadata. Hilisemad aastad näitavad, et tööd tuleb sageli ka siis teha, kui tuju halb, kui laps haige, kui midagi väga viltu läinud. Ja siis korraga oled selle kõik

unustanud ning viskud peadpidi töösse. Küllap nii on olnud ka eespool tsiteeritu autoril endal. Ja küllap poleks muidu niisugust «Vaimustume, poleks Koidula, Wiera ja Menningu järel neljandana reas Kaarel Irdi. K. Kask sellesse ritta ta oma ettekandes juubelile pühendatud konverentsil igatahes seadis.

Konverents peeti laupäeval ja oli üks juubelisarja üritusi. Ird ja eesti teatri ajalugu, Ird ja noored lavastajad, Irdi teater ja muusikalavastused, Irdi teater ja selle sidemed teiste teatritega. Niisugused olid konverentsi ülevaate teemad Nõukogude Liidu teatritundjailt. Konkreetsemana pakkus enam huvi P. Vihalemma ettekanne, milles analüüsiti «Tõde ja õigust» ühe saalitäie vaatajate hinnanguis.

Üheks oodatumaks oli Juhan Peegli fragmentaariumi esietendus juubilarilavastuses pühapäeva lõunal. Sama päeva õhtuks koguneti kulminatsiooniks — austama juubilaril ennast. EKP Keskkomitee sekretär Vaino Väljas andis Kaarel Irdile üle EKP Keskkomitee, ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi ja vabariigi valitsuse auaadressi. Lenini ordeniga autasustatud teatriteglast õnnitlesid kolleegid Lätist,

Leedust, Ukrainast, Moldaaviast, Leningradist, Karjala ANSV-st, Saksa DV-st, Soomest, Tšehhoslovakkias, Bulgaariast.

Meie rektor professor Arnold Koop tegi teatavaks ülikooli kõrgeima autasu — ülikooli medaliga autasustamise. Statuudi järgi tuleb medali järele tulla aulasse ülikooli aktusele. Autasuga kaasneva üliõpilasmütsi omanikuks sai Kaarel Ird aga sealsamas.

Jääme ootama linna teatrijuhti oma aulasse. Jääme ootama uusi lavastusi. Et jõud ja vaim ei väsiks!

VARJE SOOTAK

NBI ESMAMULJEID «MA LANGESIN ESIMESEL SÕJASUVEL» LOE 3. LK.

EKP Keskkomitee sekretär Vaino Väljas annab juubilarile üle EKP Keskkomitee, ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi ja vabariigi valitsuse auaadressi.

KALJO RAUA fotod

KÕIGI MAADE
PROLETAARLASED, ÜHINEGE!tartu
riiklik
ülikool

EKP TRÜ komitee, TRÜ rektoraadi, ELKNÜ TRÜ komitee ja TRÜ ametiühingukomitee häälekandja

HOMME LAUPÄEVAKULE!

Ülevaariigilisel komsomoli ja noorte laupäevakul löövad kaasa ka kõik TRÜ üliõpilased. Esimesed ja teised kursused, kes praegu abistavad kolhoose ja sovhoose, on ka laupäeval põldudel abiks. Kolmandad ja neljandad kursused löövad põhiliselt kaasa Tartu linna objektidel.

TRÜ uue raamatukogu ehitusele läheb appi ravi III kursus. Vaneuise t. 46 õppehoone ümbrust aitavad korrastada geoloogia IV ja geograafia III kursus. Keemiahoone ümbrust hakkavad korda tegema keemikute III ja IV kursus. Leningradi mnt. kolme ühiselamu ümbrust teevad korda KKT III, geoloogia III ja geograafia IV, füüsikute III ja IV ning stomatoloogia III ja IV kursus. Botaanikaaias on abiks III ja IV kursus bioloogiaosakonnast, ehitusvalitsuse nr. 2 objektidel on õigusteaduskonna III ja IV kursuse üliõpilased.

Need, kes siin nimetatamata jäid, abistavad tõenäoliselt põllumehi.

Laupäevaku algus on 29. septembril kell 9.

Head tööd kõigile!

MART RAIK,
komsomolikomitee asesekretär

EKP TRÜ komitees

● 24. septembri istungil kuulati ära informatsioon EÜE tööst Tartu regiooni komandöri M. Raigilt ja süvemaleva tööst komsomolikomitee sekretäri M. Kallionilt. Tööplaanid täideti, korraldati mitmesuguseid huvitavaid üritusi. Mõningaid arusaamatusi oli kuraatorite töös. Nõupidamisest ei võtnud kevadel osa kõik kuraatorid ning seepärast päriti komsomoli- ja parteikomiteest veel suvel, missugune rühm kellelegi on määratud. Parteikomitee asesekretär dots. L. Kiik, kes istungit juhata, ütles kokkuvõttes, et selle suve malevlaste töö läks eelmistest mõneti edukamalt, paremini tuleks korraldada aga kuraatorite tööd.

● Istungil kinnitati ajalehe «TRÜ» 1979/80. õppeaasta sügissemestri tööplaan ning moodustati majandusteaduskonnas kaubanduse kateedri ja ajalooteaduskonnas eripedagoogika kateedri parteigrupp.

Kohe oktoobri algusest

Reedel, 21. septembril, seega täpselt nädal tagasi, oli dekaanide nõupidamine. Põhiküsimus — ühiselamud. Otsusest loeme, et

- 1) oktoobrikuu esimese nädala lõpuks peavad olema valitud igas ühiselamus kõik funktsionäärid alates ühiselamunõukogu esimesest ja lõpetades toavanemaga. Ühiselamu teadetetahvlile tuleb panna nõukogu nimekirj, korruste omadele korruse juhtkond. Toaelanike nimekirja peab olema iga toa ukse, esimesena märgitagu toavanem;
- 2) võtmemajandus tuleb kohe korda seada. Uusi lukusüdamikke võib ise panna küll, kuid ainult siis, kui toas on tööpoolest palju elanikke. Ilmtingimata on vaja üks või anda komandandile. Teadmiseks: kui peatselt algaval kontrollreidil jääb mõni uks suletuks, sest ükski või ei suuda seda avada, siis vastutab distsiplinaarkomisjoni ees korrarikumise pärast kõigepealt toavanem;
- 3) alates 1. oktoobrist kestab valveaeg 8,5 tundi (7—15.30 ja 15.30—24). Valvata tuleb kahekesi; puududa ei tohi, küll aga võib tõsise põhjuse korral asendada;
- 4) teaduskonniti seatakse sisse kontrollraamatud iga toa jaoks. Sellesse kantakse kõik pahandused ja puudused ning märgitakse konkreetne tähtaeg nende kaotamiseks. Täitmist jälgitakse järeelkontrolli;
- 5) üldkasutatavates ruumides tuleb kähu panna üles koristusgraafikud;
- 6) elektrikütetehasid võib kasutada ainult avariil puhul ning ka siis vaid komandandi eriloal;
- 7) moodustati distsiplinaarkomisjon, kes tuleb kokku iga kuu teisel ja neljandal kolmapäeval ning arutab kõiki ühiselamuküsimusi.

KOMMENTAAR HALDUSPROREKTORILT A. OTSTAVELILT:
«Üliõpilane saab ja võib oma toa korras hoida, nägusaks teha. Näiteks kassatšekiga on võimalik osta värve, tööriistu peaks edaspidi komandantide käest saama. Tšekid tuleb komandandi juures viseerida ning viia ülikooli raamatupidamis- se, kust raha välja makstakse. Ja veel Kohti on ühiselamus vähe. Need, kes korda ei austa, järgmisel semestril enam kohta ei saa. See pole ainult jutuks, mõnedki on pidanud juba ühiselamukohast loobuma.»

KAIA PAJU

TRÜ komsomoli ajaloo konverents

toimub ELKNÜ TRÜ organisatsiooni 39. sünnipäeval, 4. oktoobril kell 10 nõukogu saalis. Ettekanded on järgmised:

- «ELKNÜ TRÜ komitee juures tegutsenud huvialaklubid aastail 1960—1975» — dots. L. KIHK.
- «TRÜ klubi tegevusest aastail 1945—1960» — T. SEPP, õigust. II k. (juhendaja prof. J. KALITS).
- «TRÜ komsomoliorganisatsiooni parteilise juhtimisest aastail 1946—1950» — H. KOROTKOV, õigust. III k. (juhendaja prof. J. KALITS).
- «ELKNÜ TRÜ organisatsiooni tegevusest NLKP Keskkomitee otsuse «Ideoloogiatöö ja poliitilise kasvatustöö edasise parendamisest» valgusel» — M. KALLION, ELKNÜ TRÜ komitee sekretär.

Ülikooli komsomoli ajaloo uurimisest

TRÜ komsomoliorganisatsioon on jõudnud küpsesse ikka. 1980. aastal täitub 40 aastat selle loomisest. See on pikk aeg täis mitmekülgset tegevust, mis vajab uurimist, üldistamist, kirjapanemist.

Ülikooli komsomoli ajaloo koostamise mõte on liikvel juba ammu. ELKNÜ TRÜ organisatsiooni VIII konverents (aprillis 1960) fikseeris niisuguse ülesande ka oma otsuses. 1960. aastate esimesel poolel jõuti vähe ära teha. Tõsi küll, S. Vissaku sulest ilmus olukirjelduslik teos «Pilk üliõpilasel», kus olulisel kohal on 1963.—1964. aasta ülikooli komsomolielu probleemid. Kõige tõstatati uuesti aastaid hiljem seoses ÜLKNÜ 50. aastapäevaga. 1968. aasta veebruaris pöördus ELKNÜ TRÜ komitee NLKP ajaloo ja NSV Liidu ajaloo kateedrite poole palvega suunata üliõpilasi ülikooli komsomoli ajaloo probleemide läbitöötamisele. Seati sihtiks koostada kogumik, mis võtaks kokku viimase 5—6 aasta TRÜ komsomoli töö põhisuuna. Kogumikku koostada siiski ei jõutud, kuid seekordne tõuge oli tagajärjekam ja töö pandi käima. Aasta pärast, 1969. aasta mais, arutas komitee kriitiliselt materjali kogumist, kavandati mitmeid meetmeid komsomolijaloo uurimise hoogustamiseks. Organi-

seeriti kohtumisi komsomoliveteraanidega. Sama aasta sügisel ilmusid ülikooli ajalehes esimesed meenutused läbikäidud teest Jaan Partsi ja Aleksander Blumfeldtilt.

1970. aastal tuli trükkist koguteos «Tartu komsomol», kus avaldati ka S. Endre artikkel, mis kokkusuutud vormis sisaldab mõningat faktulist materjali TRÜ komsomoliorganisatsiooni tegevuse kohta aastail 1962—1968. 1972. aastal valmis NSV Liidu ajaloo kateedri dotsendi L. Eringsoni juhendamisel M. Kilgi diplomitöö teemal «Tartu Riikliku Ülikooli komsomoliorganisatsiooni tegevusest aastail 1960—1965».

Kõige viljakamad on olnud viimased aastad alates 1975. aastast. NLKP ajaloo kateedri õppejõudude, peamiselt professor J. Kalitsa juhendamisel valmis rohkesti õigusteaduskonna üliõpilaste kursusetöid. Autoriteks olid J. Lust, H. Pisuke, A. Vutt, J. Pikma, A. Ennok, A. Lauren, M. Jürjaja, A. Tali, E. Ahlberg, K. Tisop, H. Korotkov, T. Maidre, T. Vernik, I. Hallaste, P. Tohver, T. Rappu. Seni on suhteliselt rohkem käsitlemist leidnud aastad 1940—1941 ja 1944—1965.

1977. aasta 4. oktoobril, TRÜ komsomoliorganisatsiooni loomise aastapäeval, peeti maha ka TRÜ komsomoli ajaloo I konverents.

Meenutus eelmise aasta konverentsilt aulas. JURI LAANE foto

Nüüd, kus toimumas on kolmas konverents, võib rääkida juba peaaegu traditsioonilisest üritusest. Läänud aastal asuti TRÜ komsomoli ajaloo ülevaate koostamisele. Selle esimene osa professor J. Kalitsa sulest (aastad 1940—1959) on suures osas ilmunud ajalehtedes «Edasi» ja «TRÜ». Ka II osa (1960—1977) käsikiri on põhiliselt valmis.

Kuigi 1970. aastate teisel poolel on tehtud võrdlemisi palju, ei tähenda see kaugeltki, et ülikooli komsomoli ajaloo uurimisele võiks punkti panna. Suhteliselt vähe on uuritud lähemat ajalugu. Kui paljudes senistes üliõpilasuuringutes püüti anda ülevaadet kogu tegevusest teatud perioodil, siis nüüd oleks vaja rohkem tähelepanu pöörata tähtsamate tööloikude süvendatud uurimisele. Peaaegu täielikult puuduvad teaduskondade komsomoliorganisatsioonide tegevust käsitlevad uurimused (välja arvatud õigusteaduskond).

Arhiivmaterjalidega tutvumine

LEMBIT KIIK

NELJAPÄEVAL KELL 10 NÕUKOGU SAALI KOLMANDALE KOMSOMOLIAJALOO KONVERENTSILE!

Rektori käskkirja

Rektor avaldas kiitust uue põlvkonna innuka kasvatamise ja suurte edusammude eest teaduses poliitilise ökonoomia kateedri õppejõududele professorile MIHHAIL BRONSTEINILE ja VAMBOLA TÜRGALE ning dotsentidele OLO VANAASEMELE ja IVAN LARINILE, kellel täitub ülikoolis töötamisest 25—30 aastat.

VAINO VÄLJAS komsomolikomitees

Kolmapäeval, 10. oktoobril kogunes ELKNÜ TRÜ komiteesse vestrusring, kuhu peale komsomoliaktiivi kuulusid EKP Keskkomitee sekretär Vaino Väljas, rektor prof. Arnold Koop ja EKP TRÜ komitee sekretär Advig Kiris. V. Väljas ei olnud sedakorda tulnud rääkima, vaid rohkem kuulama. Teda huvitas, missugused probleemid on komsomoliaktivistidel, kuidas aitab komsomolitöö ülikoolis kaasa keerulise juhtimisteaduse omandamisele.

ja poliitpäeval

Olevabariigilisel poliitpäeval kõneles sama päeva pärastlõunal ülikooli perele ja marksismi-leninismi ülikooli kuulajatele aulas Vaino Väljas. Ta rääkis nendest ülesannetest, mis seisavad ülikooli kollektiivi ees seoses NLKP Keskkomitee ideoloogiatöö otsusega. V. Väljas rõhutas, et ülikool on Eestis peamine ideoloogiakaadri ettevalmistaja, mistõttu ideoloogiatööl on siin eriline kaal. Senisest suurem peab olema õppejõu osa, kellest peab saama üliõpilase ideeline kasvataja. Ainult nii saab üliõpilasele edasi anda seda tohutut ideoloogiatöö kogemuste pagasit, mis õppejõududel-kommunistidel on. Üliõpilases ei tohi kujundada mõtte stereotüüpe, vaid loovat, marksistlikku suhtumist. Just nii saab üliõpilasest hea spetsialist ja kvalifitseeritud ideoloogiataõtaja.

JURI LAANE foto

TAGASI VILNIUSE ÜLIKOOI JUUBELILT

Mõne aja eest saabus meie ülikooli delegatsioon tagasi Vilniuse ülikooli 400. juubeli pidustustelt. Meie lugeja on kannatamatult oodanud lähemaid teateid nii kaua ülikooli tähelepanu orbiidist olnud juubeli pidustustest. Ajaleht «Tartu Riiklik Ülikool» palub rektor prof. A. Koopi oma muljeid jagada kogu ülikooli perega.

Milline üldmulje jäi Vilniuse ülikooli juubelist, mille poolest erineb VRÜ 400. juubeli tähistamine teistest seninähtud kõrgkoolide ja asutuste juubelistest?

Meeldiv oli väljasõit spordibaasi, kus külaliste auks korraldati koguni tulevärk. Kuidas nägi välja VRÜ üliõpilane oma *alma materi* juubelpidustustel, tema osa selles? Kas jäite rahule meie üliõpilaskonna esinemisega juubelil?

Nende kohta tuleb öelda ainult kiitvaid sõnu. Enne juubelit võtsid nad osa oma ülikooli korrastamisest ja restaureerimisest.

Nad olid väga viisakad, korrektsed ja neid oli kõikjal. Väga meeldiva mulje jätsid nad rongkäigus ja miitingul.

Mis puutub meie üliõpilastesse, siis vastaksin meie Leedu sõprade sõnadega. Meie rahvas oleval kõikides üritustes väga hästi kaasa löönud ja näidanud ennast ainult heast küljest.

Kas olid märgatavad olulised muudatused Vilniuse ülikooli ja

võimsa mulje jätab ülikooli nõukogu saal. See on umbes samakujuline meie oma aulaga, samuti samastega, kuid teises stiilis. Erakordselt hea akustika ja orel võimaldavad seal eriti pidulikult läbi viia mitmesuguseid üritusi.

Väga palju on kulutatud ressursse, see näitab, kui suurt tähelepanu on Leedu KP Keskkomitee ja Ministrite Nõukogu pööranud ülikooli juubelile.

Kuidas reageeris Vilniuse elanikkond ja kogu Leedumaa VRÜ juubeleile?

Nagu juba öeldud, oli ülikooli juubel kogu Leedumaa pidupäev. Paljud olid sõitnud pidustusi jälgima teistest linnadest. Vilniuse linnas ise aga võtsid neist väga aktiivselt osa. Eriti torkas see silma rongkäigu ajal. Mitu kilomeetrit pikk tee läbi linna oli palistatud rahvaga, kes tervitas üliõpilasi aplausiga.

Milline oli vabariigi iuhitvate organite suhtumine juubelisse?

Moodustatud oli valitsuse komisjon, mida juhtis Leedumaa KP Keskkomitee sekretär. Sinna kuulusid veel plaanikomitee esindajad, keskasutuste juhatajad jpt. See polnud mitte n.õ. paraadkomisjon, vaid tõeline töökommisjon. Kõikide nende ürituste organiseerimine ilma keskorganite abita poleks ülikoolile jõukohane olnud.

Teie hinnang VRÜ juubelitrukistele?

Neid oli küllaltki palju, ja mitte ainult ajaloovaljaandeid. Ülikooli oli iseloomustatud peaaegu kõikidest tema eluaspektidest. Trükised olid maitsekalt kujundatud ja hea tehnilise kvaliteediga.

Kas oli juubeliüritustes midagi erakorralist ja uudset?

See juubel oli uudne juba selle poolest, et 400. juubelit pole ükski kõrgkool meie maal veel pidanud. Ja muidugi nii suures ulatuses pole juubeleid korraldatud.

Mida võiksite öelda juubeli nimekate külaliste kohta?

Külalisi oli palju. Juubelist võttis osa Teaduste Akadeemia president akadeemik Aleksandrov, kõrghariduse minister, tuntud teadlane Bassov. Kohal olid väga paljude ülikoolide rektorid. Esindatud olid Saksa DV, Poola, Bulgaaria, Tšeh-

hoslovakkia, Ungari ja Rumeenia ülikoolid. Külalisi oli Kanadast, USA-st, Soomest. Kohal oli ka UNESCO esindaja.

Kas Vilniuse ülikooli juubel oli meile mingil määral ka õppetunniks nagu Narva lahing Peetritele?

See oli suur kogemuste kool. Ja arvestada tuleb mitte ainult voo-rusi, vaid ka puudusi. Oli viimaseid ka Vilniuse ülikooli juubelil, üldiselt nii pisikesi, et need silma ei torganud. Mis puutub Narva lahingusse, kus Peeter kogemusi omandas, siis me ei ole lüüasaaja pool. Me õpime mitte kaotatud lahingust, vaid lõunanaabrite tugevusest. Muidugi ei kavatse me Leedu sõprade üritusi dubleerida. Osa neist aga tuleb ka meil läbi viia. Kahtlemata teeme seda omamoodi, vastavalt meie *alma materi* ajaloole, traditsioonidele ja kogemustele. Meil on ka omad kogemused — minijuubel on seljataga ja meie Leedu sõbrad ütlesid, et nemadki said sellest minijuubelist üht-teist endi jaoks. Nii see vastastikune rikastamine käib.

Kas juubelid on head asjad ülikoolide elus?

Juubeli ajal tehakse kokkuvõtte kogu käidud teest. Piik minevikku on õppetund, et paremini mõista olevikku ja vaadata tulevikku. Parim viis tähistada juubelit — püstitada need ülesanded, mis on veel lahendamata.

Muidugi on juubel ülikooli elus samasugune suursündmus nagu inimise eluski. Teisest küljest aga on see väga palju aega ja jõudu nõudev. Siin on vaja kogu kollektiivi jõupingutusi.

Kuidas kavatakse realiseerida kevadel sõlmitud kahe kõrgkooli vahelise sõpruslepingu, kas sellel on ka mingi seos TRÜ nii arvuka delegatsiooniga juubelil?

Juba enne allkirjutamist olid meil koostöövormid olemas. Lepingu realiseerimine toimub pidevalt, seda on konkretiseeritud teaduskonniti ja erialade kaupa. Juubel lähemas meid veelgi ja koostöö peaks muutuma veelgi tihedamaks ja viljakamaks.

Fotol TRÜ delegatsioon enne kingituse ja auaadressi üleandmist.

Vilniuse ülikooli 400. juubel polnud mitte ainult VRÜ pidupäev vaid kogu vabariigi ja kogu Nõukogude Liidu pidupäev, sest tege-mist on ju meie maa kõige vanema kõrgkooliga.

Pidustused kestsid peaaegu terve nädala ja olid suurejoonelised ning hästi organiseeritud. Üritused olid väga mitmekesised. Akadeemiliselt olid välja peetud aktus, tea-

kooli kirikusse. See on nüüd suurepärast restaureeritud ja näeb väga majesteetlik välja.

Meeldiv oli väljasõit spordibaasi, kus külaliste auks korraldati koguni tulevärk.

Kuidas nägi välja VRÜ üliõpilane oma *alma materi* juubelpidustustel, tema osa selles? Kas jäite rahule meie üliõpilaskonna esinemisega juubelil?

selle ümbruse hoonestikus, võrreldes Teie eelmise külaskäiguga sinna, kuidas rahuldab Teid kogu kujundus seoses juubeliga?

Vahe on väga suur. Töö, mille on juubeleelsetel aastatel ära teinud meie kolleegid, on erakordselt ulatuslik. Vanad hooned on saanud algkuju. Restaatorite poolt on väga palju ära tehtud ajalooliste mälestusmärkide taastamisel. Eriti

62 OKTOOBER

REKTORI KÄSKKIRI

Õnnitlen ülikooli kollektiivi Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 62. aastapäeva puhul. Avaldan tänu kõigile töösaavutuste ja aktiivse ühiskondliku tegevuse eest.

ASETADA FOTO AUTAHLVILE

Professorid Karl PUSS, Leo POKK, Kadri GROSS; dotsendid Valter LENK, Arved LUTS, Savvati SMIRNOV, Valeri VASSILTSENKO, Kalju KUDU, Heino SIIGUR, Madis VÄLJA, Heino MARDISTE, Jaak MAAROS, Edvitar LEIBUR; vanemõpetajad Linda PAGLANT, Virve LIIV, Mart SÖRG, Toivo LEIGER, Uno KALJULAIK; laboratooriumijuhatajad Rein PULLERITS, Agu TAMM, kino-fotolaboratooriumi juhataja Eduard SÄKK; vanemlaborant Paul HAGU, vanemteadur Rein TEESALU, vanempreparaator Leontine TEESALU, peabibliograaf Maare KUMNIK; agronoom Nadežda LUKKI; assistent Ellen PEDAK; üliõpilased Andrus LAUREN, Ene VALGE, Ene TALVIST, Mare RANDJÕE, Lia RANAMETS, Andres TOOMING, Riho KÕIVEER, Indrek MIIDLA, Andres MEOS; koristajad Jefrosine KÜLA, Alma ILVES; puusepp Adolf JUURSOO.

AVALDAN KIITUST

administratiiv-majandustöötajatest riidehoidja Anne KIRJANENILE, koristaja Jekaterina ZUKOVALE, koristaja Elfriede NÖMMELE;

ajalooteaduskonnast professor Helmut PIIRIMÄELE, kateedrijuhataja Karl KARLEPILE, dotsent Mihhail KOTIKULE, õpetaja Maia KÄPPALE, vanemlaborant Ene LEIUSELE, laborant Kersti AADUSOOLE, üliõpilaste Lauri VAHTRELE, Anne MAHONILE, Jane ROOSILE, Priit RAUDKIVILE, Sirje LUSMÄGILE, Ene LAASILE, August SARAPILE;

arstiteaduskonnast kateedrijuhatajatele prof. Ado TRUUPOLLULE, Jaan RIIVILE, Akivo LENZNERILE, professor Valve SAARMALE, dotsent Matt MÄGILE, Malev UIBOLE, Hilda LINNULE, kateedrijuhataja dotsent Johannes TAMMEORULE, dotsent Lembit MEHILASELE, Eugen MURASEVILE, Virve KASELE, vanemlaborant Maie SCHMIDTILE, Tiina VINNILE, Linda LAARMANNILE, internatuuriõsakonna juhataja Raissa SORILE, laborant Kaja PÄHNAPUULE, ÜMPI töötajatele: teadusala asedirektorile Hans VÄRELE, laboratooriumijuhataja Vello PÄLLINILE, vanemteadur Margarete OTTERILE, nooremteadur Raivo UIBOLE, Svetlana VIHLJAJEVALE, vaneminsener Mart USTAVILE, vanemtehnik Herbert SAARMALE, vanemlaborant Rita MÖTTUSELE, Vilma SUUROJALE, preparaator Valve SUVILE, üliõpilaste Urmas LEPNERILE, Margus MIHKELSOOLE, Irja KUUSIKULE, Urve LEEDILE, Maire VASARALE, Ervin VILSONILE, Malle MÄLKSÖOLE, Andres ARENDILE, Jaak ARULE, Tiina TEARILE, Marika ARRILE, Liliija MOSCINSKYTELE, Malle KLEINILE;

bioloogia-geograafiasteaduskonnast vanemõpetaja Juho KIRSILE, vanemlaborant Ilja KALALE, Mare ISAKARILE, laborant Ester SNURILE, vanempreparaator Evi PUNGALE, üliõpilastele Ivar RAIGILE, Tormi PRITSIKULE, Ain TARROLE, Tiit HANGULE, Tõnu MEIDLALE;

filoloogiateaduskonnast professor Zara MINTSILE, Eduard VÄÄRILE, dotsentidele Koidu UUS-TALULE, Elviira VASSILTSENKOLE, Pavel SIGALOVILE, Veera MÖRKHEINALE, vanemõpetajale Epp TAMMELE, Valve KINGISSEPALE, Malle LAARILE, Laine HONELE, Maila NEMSITSVERIDZELE, õpetajale Georg ALLIKULE, Epp WEINRAUCHILE, Enn VELDILE, vanemlaborantidele Sirje RAMMOLE, Ragna JOESAARELE, Reet KROLLILE, laborant Ülle IHERILE, üliõpilastele Jelizaveta KOSTANDILE, Galina PONOMARJOVALE, Jelena JABOROVALE, Veera ALEKSANDROVALE, Heli LEEGILE, Tiit KUSNETSILE, Eve KADANIKULE, Tiina LÄTILE, Margit HALLMÄELE, Aime KALAMANNILE,

Meele VAULE, Karin PÄRNALE, Irma VOROBJOVALE, Birute ZELVITELE;

füüsika-keemiateaduskonnast dotsent Vello LOODMAALE, assistent Helvi VAHEMETSALA, vanemteadur Ülle KIKASELE, Ants TIIRIKULE, Mart ROOSILE, vaneminsener Kale KANGURILE, Aarne PRUKSILE, nooremteadur Mare MUSTALE, Alla JALAJASELE, insener Ludmilla SINODSKAJALE, vanemlaborant Peeter PARISELE, Rein KAHUSKILE, preparaator Marta KANTERILE, üliõpilastele Reet SUSILE, Aleksander FRORIPILE, Arvo KÄÄRDILE, Maret EINASTOLE, Einari AAVIKULE;

kehakultuuriteaduskonnast vanemõpetaja Mart PAAMALE, Ants NURMEKIVILE, laborant Tiina LUKKILE, üliõpilastele Urho JURONENILE, Ingrid KIRISTAJALE, Mari PALMILE, Tõnu SIRELILE;

majandusteaduskonnast kateedrijuhataja professor Heiki MÜURILE, vanemõpetaja Ants AAMERILE, assistent Aino KONSINILE, vanemõpetaja Aavo OTSARILE, üliõpilastele Valdek JÄRVPOLLULE, Toomas SILDMAELE, Andrei GURJEVILE, Reet UNGALE, Evi NAVILE;

matemaatikateaduskonnast dotsent Lembit KIVISTIKULE, vanemlaborant Ester MUNILE, osakonjuhataja Liivi URMILE, masinaülema asetäitja Enn TEDERILE, üliõpilastele Valeri GORJATSEVILE, Aida ONGILE;

õigusteaduskonnast Erika MAASEPALE, üliõpilastele Valdeko MIKHEIMILE, Harri SOOMELE, Avo VIIOLILE, Peeter JÄRVELAIDILE, Gaida PRIILE;

ühiskonnateaduste kateedritest dotsent Paul KENKMANNILE, Aadu ARRAKULE, vanemõpetaja Mart KUBOLE, kateedrijuhataja professor Ivan VOLKOVILE, dotsent Jüri ANTILE, professor Lembit RAIDILE, stažöör Leo NÄPPINENILE;

Teadusraamatukogust peabibliograaf Aili NORBERGILE, raamatukoguhoidja Larissa TSESNAKOVALE, desinfektor Elsa SAKNALE, raamatukoguhoidja Mare KAHILE, vanemredaktor Heljo-Mall LAASILE.

Rektori ajutine kt. õppeprorektor prof. UNO PALM

Aktus

Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 62. aastapäevale ning sõjajärgse ülikooli 35. aastapäevale pühendatud aktus toimub aulal 6. novembril kell 14.

Demonstratsiooniks.

koguneme 7. novembril kella 11.45 Akadeemia tänavale.

Õppetöö

Esmaspäeval, 5. ja teisipäeval, 6. novembril on tavalised tööpäevad.

7., 8., 9. ja 10. novembril õppetööd ei ole.

Pühapäeva, 11. novembri loengud toimuvad reedese tunniplaani alusel.

Üliõpilaspäevad

Tulemas on jällegi üliõpilaspäevad, sel aastal toimuvad need 12.-18. novembrini. Üliõpilaspäevade organisatsioonid on seekordsete päevade programmi hajutanud tervele nädalale. Kultuuriprogrammi raames toimuvad:

Juhan Viidingu luuleprogramm (loeb autor) koos P. Pedajasega. Noorsooteater toob vaatajate ette «Hamleti laulud».

Nukuteater esitab fragmente oma lavastustest.

ERKI esineb näitusega vanas kohvikus.

«Ellerheina» kammerkoor esineb aulal uue programmiga, aulal esinevad ka R. Rannapi trio ja «Hortus Musicus».

Vanas kohvikus improviseerib O. Ehala.

Oma intermeediumidega esineb E. Baskin.

Akadeemik G. Naan kõneleb globaalsetest probleemidest.

«Vanemuises» toimub muusikafestival «Tartu sügis-79».

Ja hulgaliselt tantsuõhtuid ja kontserte TRÜ ja EPA klubis, EPA aulal ja noortemajas «Sõprus».

Toimub ka kooride kontsert sildadel jne.

Nii et kuulamist-vaatamist peaks jätkuma igale üliõpilasele.

Pääsmeid ja kutseid saab ELKNÜ TRÜ komiteest.

Tänases lehes

- ELKNÜ TRÜ komitee uus koosseis ja komsomolikonverentsi otsus — 3. lk.
- Uus uurimisgrupp — 5. lk.
- Uued rubriigid. «On uudist» — 2. lk. ja «Keelameel» — 5. lk.
- Algab raamatukogukuu — 6. lk.

NB!

Täna ilmub meie ajaleht 6-leheküljelisena, järgmine number reedel, 16. novembril on samuti 6-leheküljeline.

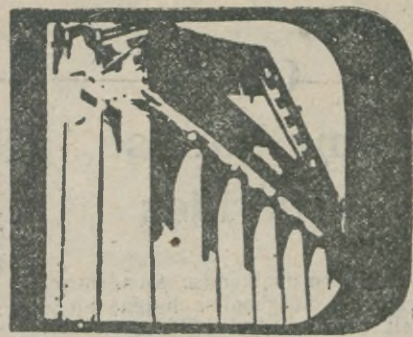

EKP TRÜ komitee, TRÜ rektoraadi, ELKNÜ TRÜ komitee ja TRÜ ametiühingukomitee häälekandja

Kontrollkõrval

tartu
riiklik
ülikool

EKP TRÜ komitee, TRÜ rektoraadi, ELKNU TRÜ komitee ja TRÜ ametiühingukomitee häälkandja

Nr. 35

Reedel, 7. detsembril 1979

XXXII aastakäik

Tere
tulemast

kõigile ajakirjanduse eriala lõpetanutele, kes täna taas kokku tulevad oma vana ülikooli vaatama. On heameel, et te tulite ja et te oma töös olete väga tublid olnud. See on parim tasu ülikoolile. See on aga meile ka suur kohustus üha paremini ja sisukamalt edasi viia seda tööd, mis sai alguse kakskümmend viis aastat tagasi.

Ikka teie

JUHAN PEEGEL,
žurnalistika kateedri juhataja

On uudist

Linna tulevik.
Ühishuvid.

Teisipäeval kohtus aulaga TRÜ ja EPA ühiskonnateadlastega EKP Tartu Linnakomitee esimene sekretär Indrek Toome. Kõne all olid Tartu arenguperspektiivid, meie koolinna tänane ja homme nägu.

Tööstuse arengust kõneldes rõhutas I. Toome harukondliku ja territoriaalse planeerimise ühtsuse vajadust. Ainult nii saab ühendada linna ja ettevõtete huve. Linnakomitee juures tegutseb vastav komisjon, kuhu kuuluvad ka kõrgkoolide esindajad. Komisjoni ülesandeks ongi territoriaalse ja harukondliku planeerimise huvide kooskõlastamine. Järgnevatel aastatel on keskkonnas mitmete hoonete ehitamist oodata — hotell, kauplus, ja ehk edaspidi ka linnahall. Kahjuks ei leidnud kultuuriministeerium võimaliku olevat hakata tegelema etnograafiamuuseumile Raadi mõisahoonete taastamise taotlemisega.

KATA PAJU

Väliskommentaare

Telekraanilt tuttav Simon Joffe kohtus kolmapäeval ajalooteaduskonna tudengitega. Populaarse väliskommentaatori nimi oli kohale toonud aulatäie rahvast, kus peale ajaloolaste oli rohkesti juriste ja teistegi teaduskondade üliõpilasi.

Aktuaalsetest probleemidest olid kõne all pingelõdvenduse ning olukord Lääne-Idas. Suur osa S. Joffe esinemisest oli pühendatud selle lihtsa tõsiasja valgustamisele, et poliitikut, kaasa arvatud selle maailma kõige vägevamad, on lihtsalt inimesed, kellele humorimeel pole kaugelki võõras. Ametlike, täpselt ettevalmistatud kõnede ja diplomaatilise protokolliga järgimise kõrval on tipp-poliitikutele sageli olukordi, kus saab loota vaid oma humorimeelele ja teravale keelele. Esineja rääkis mitmet sellelaadsest seigast, milles ta ise kui väliskomanderinguis viibinud ajakirjanik oli olnud.

Ajaloolastele (ja küllap teistelegi) sai ehk paremini selgeks, et ajalugu ei tehta mitte ainult ametlike deklaratsioonides, nootides ja kõnedes, vaid ka hoopis vähem ametlikes vormides. Ajalukku ei lähe mitte ainult poliitilised platvormid, vaid ka nende loojad, enamasti tugevad ja väljapaistvad isiksused.

JAAK RABA

Matkaklubi
«Patrioot»

juhtkond pidas komsomollikomitees maha lahtise koosoleku. Oli võtsid ka gruppide juhid. Viimastele edastati infot seoses algava matkahooajaga. Kõne all oli ka 5. detsembril (nüüd juba toimunud) TRÜ matkahooaja piduliku lõpetamise korraldamine. Järgmises lehes selgest pikemalt.

VAINU ROZENTAL

Luulemäng

Esmapäeval, 3. detsembril etendus vanas kohvikus klubi näiteringilt «Vaata, siin on inimene» (kompositsioon Fr. Tuglase proosast ja H. Runneli, A. Alliksaare, V. Luige, I. Volkovi, P.-E. Rummo, M. Vallisoo ja E. Enno luulest). Lavastas Reet London, kes juhib näiteringi neljandat aastat. Elektriorellil tegi muusikat P. Raid.

ENE VOOG

Uuendasime
lepingut

27. novembril sai aasta, mil «Vanemuise» ja arstiteaduskonna komsomoliorganisatsioonid sõlmisid sõprus- ja koostöölepingu. Nüüd tulti taas kokku, kõneldi senitehtust. Aasta vältel oli loominguiliste noorte ja tulevaste arstide vahel mitu kohtumist ja ühisüritust. «Vanemuine» aitas edendada meie isetegevust ja arstiteaduskonna komsomolibüroo kindlustas «Vanemuise» noori lektoritega. Seekordsel kokkusaamisel peeti maha ka esimesed spordivõistlused. Korvpalli võitsid 5-punktilise vahega üliõpilased, lauateniseturniiri teatrirahvas.

Leping uuendati. Nüüd kuulub «Vanemuise» kunstinõukogusse ka üks arstiteaduskonna komsomolibüroo liige. Teatripiletite hankimine kursuste kultuuritöö organisatoritel muutub lahedamaks ja vanemuislased saavad tuisukuid ülikooli spordibaasidesse.

JAAK ARU

Lepingule kirjutavad alla arstiteaduskonna komsomolisekretär Oleg Sevtsuk (vasakul) ja «Vanemuise» komsomolisekretär Marek Nepomnjaštš. Armen TOROSJANI foto

Parimad tööd konkursile

Konkursside parimate teaduslike tööde väljaselgitamiseks meie maa kõrgkoolides viiakse läbi NLKP Keskkomitee ja NSVL Ministrite Nõukogu 6. aprilli 1978. aasta määruse nr. 271 «Teadusliku uurimistöö tõhustamisest kõrgkoolides» alusel, et arendada fundamentaalseid ja rakenduslikke uurimistöid, enam ära kasutada kõrgkooli teaduslikku potentsiaali teaduslik-tehniliste ja sotsiaal-majanduslike probleemide lahendamisel.

Parimate teadustööde autoritele on kehtestatud 10 esimest preemiat 2000 rubla, kuni 20 teist preemiat 1000 rubla ja kuni 50 kolmandat preemiat 500 rubla.

Konkursile esitatakse ühiskonna-, loodus-, tehnika- ja humanitaarteadustealaseid aktuaalseid probleeme käsitlevaid uurimistöid, millel on suur rahvamajanduslik, teaduslik ja sotsiaal-majanduslik tähtsus, ja mis on tehtud konkursile eelnenud kahe aasta vältel.

Töid, mis on esitatud Lenini preemia, NSV Liidu ja vabariiklike preemiate, Leninliku Komsomoli, NSV Liidu TA ja vabariiklike teaduste akadeemiate preemiate andmiseks, konkursile ei esitata.

Tööde autoriteks (kaasautoriteks) võivad olla professorid, õppejõud, abi-õppepersonal, teadustöötajad, üliõpilased-kaasautorid jt. isikud, kes on vahetult osalenud konkursile esitatud töö teostamisel. Tööd võivad olla kas individuaalsed või kollektiivsed (kollektiiv ei tohi olla üle 12 inimese).

Monograafiatena või teadustööde aruannetena (vene keeles, vormistatud vastavalt GOST-ile 19600-74) vormistatud uurimistööd esitavad konkursile kateedrid ja teaduslikud allüksused, need arutatakse läbi kõrgkooli nõukogus ja esitatakse rektori poolt vastava alluvusega ministeeriumile kinnitamiseks.

Igale esitatud konkursitööle lisatakse järgmised materjalid: rektori kiri-esitis; nõukogu otsus konkursitöö esitamiseks; autorite nimekirja perekonna-, ees- ja isanime, teadusliku kraadi ja kutse, ametikoha äramärgimise; öiend iga autori panusest esitatud konkursitöösse; annotatsioon kuni 3 masinakirjalehte; arvamus, retsensioonid, juurutamise aktid; publikatsiooni nimekirja; diplomite, autoriõiendi, patentide, autasude, ühiskondlikku tunnustust kajastavate dokumentide kopeid; öiend teadusliku uurimistöö tulemuste rakendamise rahvamajanduses ja õppeprotsessis.

Konkursile esitavad tööd peavad olema kindlasti registreeritud üliõpiluses Teaduslik-Tehnilises Informatsioonikeskuses.

Konkursile ei ole lubatud esitada makette ja looduslikke eksponaate.

Teaduskonna ettepanekud esitada teadusprorektorile prof. H. Metsale 10. detsembriks k. a. Informatsiooni saab TUS-ist (ph. 301) M. Koorilt.

EKP TRÜ komitees

3. detsembri istungil kuulati ELKNU TRÜ komitee sekretäri Madis Kallioni informatsiooni TRÜ komsomoliorganisatsiooni tööst oma ridade täiendamisel. Selle tööloiguga tegeleb ideoloogia- ja sektori, mida viimastel aastatel on juhtinud U. Murte, A. Lauren ja nüüd U. Tik. Arvuliselt näeb kommunistlikuks nooreks astumine ülikoolis 1976. aastast alates välja niisugune: 43, 16, 27 ja käesoleva aasta 1. oktoobri seisuga 6 üliõpilast. Alates 1977. aastast on komitee kasutusele võtnud üliõpilaste arvestuskaardid tööks mittekommunistlike noortega. ÜLNÜ liikmed peaksid olema kõik need, kes ülikooli pedagoogi, ajakirjaniku, juristi jm. kutsega lõpetavad. Tuleb ju neil tööl asuda enamasti noortega. Kommunistlike noorte arv võiks ülikoolis vastuvõtu arvel kasvada 20—30 võrra igal aastal.

* NLKP liikmekandidaadiks võeti vastu üliõpilased Oleg Tensing ajalooteaduskonnast, Raimo Hanson ja Aarne Rannamäe filoloogiateaduskonnast, Oleg Kvašnin ja Anatol Poljakov majandusteaduskonnast, füüsikaaspirant Aleksander Luštšik ja komsomoliteaduse sekretär Valev Plato. NLKP liikmeks kinnitati Aleksander Pulver ajalooteaduskonnast, Ülle Lepp, Toomas Sildmäe ja Jaan Krinal majandusteaduskonnast ning Raivo Vare õigusteaduskonnast.

Et õpetada, on vaja õppida

Mais leidsid NLKP Keskkomitee otsuses käsitlemist ideoloogiatoõ ja poliitilise kasvatustöö edasise parendamise ülesand, juulis avaldati NLKP Keskkomitee ja NSV Liidu Ministrite Nõukogu määruse sotsialistliku riigi majandusmehhanismi ja planeerimise edasise täiustamisest.

Et üliõpilaskonnale paremini selgitada arenenud sotsialistliku ühiskonna majanduse ja ideoloogiatoõ ühtsust, otsustas NLKP ajaloo kateedri parteigrupp esotsas J. Kalitsaga käesoleva poliitõppeaasta pühendada neile probleemidele.

Alustati prof. H. Metsa ülevaateleonguga arenenud sotsialismi majandusmehhanismi täiustamise teedest ja suundadest. Novembri keskel toimunud kateedri teooriakonverentsil käsitleti keskse probleemina partei ja valitsuse määrust kui NLKP ajaloo kursuse materjali. Põhi-ettekanne oli dots. F. Kinkarilt. Nii ettekandja kui ka sõna võtnud õppejõud prof. J. Kalits, dotsendid L. Kiik, I. Sorokin, V. Ruus, E. Kivi-maa jt. rõhutasid vajadust selgitada NLKP ajaloo loengutel ja seminarides üliõpilaskonnale meie partei majanduspoliitika sihipärasust; näidata, millistele objektivsetele vajadustele tuginevad tehtavad ümberkorraldused.

Ettekanne NLKP praegusest agrarpoliitikast tegi dots. kt. N. Sevtsuk. Ta esitas ulatusliku võrdleva materjali viimase aastakümne põllumajanduse ja loomakasvatuse arengu tulemustest, mida kolleegid saavad kasutada õppetöös. Huvipakkuv, küsimusi ning arutelu tekitav oli tänapäeva rahvusvahelise kommunistliku liikumise põhiprobleeme käsitlev dots. kt. H. Dsissi ettekanne. Kommunistid tunnistasid arutelud kordaläinuks, said siit kaasa uusi ja huvitavaid mõtteid õppetöök. Detsembris jätkame ideelis-poliitilise kasvatustöö probleemide arutelud prof. J. Kalitsa põhlettekande järgi.

LEILI MÖLDRE,
NLKP ajaloo kateedri parteigrupi
organisaator

Ohutu matkamise huvides

TRÜ on matkamise arendamisel vabariigi kõrgkoolide hulgas kindla esikohal. Kui 1978. aastal oli 42 gruppi 317 matkajaga, siis aasta hiljem siirdus matkaradadele juba 68 gruppi 538 liikmega. See moodustab ligi 35% Tartu matkajatest, suusamatkajaid on aga ligi 40% kogu vabariigi matkajatest.

Töö paremaks juhtimiseks moodustati mullu TRÜ matkaklubi. Selle kõrgeim organ on konverents, mis otsustab kõik klubi tegevusega seotud põhiküsimused ning valib 6-liikmelise juhatus. Esiälgu on meil kaks komisjoni: suusa-mägi- ja veematkakomisjon. Plaanis on luua veel jalgsimatka- ja jalgrattakomisjon.

Oma tegevust koordineerib juhatuse rektoraadi, ELKNO TRÜ komitee, kehalise kasvatuse ja spordi kateedri ja spordiklubiga ning linna turismiklubiga.

Milleks on meie klubi vaja? On tarvis muuta matkajate hulgas valitsevat suhtumist. Eriti murettekita on olukord üliõpilastest matkajate ohutuse tagamiseks. Sageli rikutakse matkaeskirju ning matkagrupid satuvad ohtlikesse olukordadesse. Omavolitusel, näiteks novembrikuus korraldatud suusamatkal Koola poolsaarele (11 gruppi 101 osavõtjaga) polnud tudengid oma puudumist kooskõlastanud ei õppeosakonna ega dekaanaadiga. Tahame loota, et sääraseid arusaamatusi edaspidi ei juhtu. Vahel tuleb ette ka marsruutide ja koosseisude muutmist jn.

Arvame, et peame tugevdama kontrolli ja võtma ka mitmeid muid meetmeid vigadest hoidumiseks.

Vastavalt NSV Liidu kõrg- ja keskerihariduse ministri käskkirjale nr. 24 22. juulist 1979 on vaja kontrollida üliõpilastest matkagruppe igakülgselt ettevalmistust.

Üks kuu enne matka algust tuleb asjad kooskõlastada dekaanadiga (et matkama ei tuleks võlglast distsiplinarikkujaid). Seejärel tuleb täita avaldusteraamat, mille kinnitab Tartu linna või vabariiklik matka kontrollkomisjon.

Alles siis kooskõlastame matka ülikooli rektoraadiga ning saame marsruudiraamatu ja võime matkama minna.

Et talvisel hooajal arusaamatusi ei juhtuks, tuleb igal grupil juba varakult (s. t. detsembrikuu lõpuks) asjad korda ajada.

KALLE SOA,
matkaklubi «Patrioot»
juhatuse esimees

Ministri käskkiri

KKEH Ministerium autasustas aukirjaga 60. sünnipäeval pearaamatukoguhoidjat Tiina SEPPA ja 50. sünnipäeval prof. Arvo TIKKU kauaaegse kohusetundliku tööst, viljaka pedagoogilise, teadusliku ja aktiivse ühiskondliku tegevuse eest.

Kauaaegse viljaka tegevuse eest pälvis aukirja dots. Herman MURK.

Tänu ja preemia hea tööst sal 60. sünnipäeval riidehoidja Linda LILLEMETS.

Rektori käskkiri

ENSV otorinolarüngoloogide VI konverentsi hea organiseerimise eest avaldati tänu professor-konsultandile Elmar SIIRDELE ja mitmeaastase hea tööst ühiskondliku kasvatusõppiprogrammina dots. Leo-Peeter KULLUSELE:

Nakkushaiguste, dermatoloogia ja veneroloogia kateedri asutamise 60. aastapäeva puhul avaldas rektor tänu kogu kollektiivile. Eriti tõstis ta esile kateedrijuhataja prof. Herman VAHTER, dots. Ludmilla NURMANDI, dots. Elle ELBERGI, dots. Helgi SILMA, laborant Eevi SILMA tööd.

Dotsent Hilda Lind 60

Lugupeetud juubilar!
Eile, 6. detsembril oli Sinu elus üks tähtis juubelpäev, mille puhul ära pahanda meie pisikes sõnavõtu pärast.
Ega neid inimesi meil *alma mater* is nii palju olegi, kes nagu Sina said siin kõrghariduse, valisid eriala — Sinul sai selleks biokeemia — ja on jäänud sellele erialale ja teda esindavale kollektiivile truusi pikadeks aastakümneteks. Veelgi enam, iseseisev bioloogilise keemia kateeder loodi alles 1948. aastal, Sina õpetad aga biokeemiat juba 1946. aastast alates, mil see distsipliin oli veel füsioloogia kateedri rüpes. Eks selle perioodi vältel ole ka biokeemia kui teadus ja õppeaine tundmatusest muutunud. Sinul on aga ikka jätkunud tahtmist ja visadust selle uue omandamiseks ning edasiandmiseks üliõpilastele. Tõepoolest, nendele tuhandetele arstiteaduskonna üliõpilastele, kellele Sa biokeemiat ja kaasnevaid distsipliine oled õpetanud, jääb Sa selge ja loogilise esitusviisiga õppejõuks ning nõudlikuks, kuid objektiivseks pedagoogiks, mille tõttu tudengid on põhjendatult iseloomustanud Sind kui «objektiivset reaalsust». Samas tunnevad Sind paljud üliõpilased ja nüüdsed arstid, kellele Sa oled olnud rühma- ja kursusejuhendajaks, kui inimlikku, osavõtlikku ja hoolitsevat vanemat kolleegi.

NIMELISE STIPENDIUMI SAAJAD

Ta õpib arstiks

«Kõige kurvem on vaadata haigeid lapsi. Neid on Maarjamõisas igas vanuses — alates 10-päevastest kooliealisteni,» sõnas ANNA PINTSUKOVA, arstiteaduskonna V kursuse tudeng. Haiglaoludega on ta kursis, sest töötab teist aastat kaks korda nädalas Tartu Kliinilise Haigla neuroloogiaosakonnas meditsiiniõhena.

Õppimist ja ühiskondlikku tööd see ei sega: Anna õpib Dmitri Uljanovi nimelisele stipendiumile, täidab arstiteaduskonna komsomol-sekretäri asetäitja ja kolmandat aastat arvestussektori juhataja ülesandeid ning on tegev ÜTÜ neuroloogiaringis. Aprillikuust on ta ka partei liikmekaandata. Uhe 21-aastase inimese jaoks on seda piisavalt.

Anna: «Praegu olen jõudnud viienda kursusele ja tõepoolest — oma valikut pole kahetsenud. Võin seda julgelt väita, sest tänu praktikale on mul mõningane pilt tööst juba kujunenud. Tegelik elu on teooriast tunduvalt raskem.»

Tööd neuroloogiaosakonnas peetakse raskemaks, sest seal on enamjaolt lamajad haiged, keda tuleb abistada ühelt küljelt teisele pööratuna, ulatada veebasse jne.

«Eriti väsitav on koolipäev pärast kaheteisttunnist tööd. Vahetus

algab kell seitse õhtul ja kestab kella seitsmeni hommikul. Nüüd olen üsna harjunud n.-õ. läbi une kirjutama. Teisiti ei saakski. Mul on juba viis aastat kuldne reegel: kõik materjalid, mida meile loetakse, on kirjas. Minu jaoks ei asenda ükski õpik loengut. Kord võrdlesin huvi pärast raamatut ja konsepti. Viimasest oli loomulikult konkreetsem ja rohkem.»

Alma mater hinnaalandust ei tee — oled tudeng, siis õpil

Sessi ajal peab Anna kindlat päevakava: «Esimesel-teisel kursusel ei õppinud ma mitte vahetult enne eksameid, vaid pidevalt. Praegu langeb raskuspunkt sessile. Paraku.»

Puhvieline aitab tal olla võibolla ka nägemismälu. «Või ka see, et kõrgeim hinne pole mulle omanud eelmärgiks. «5» ei määra tarkust, tuupimine pole teadmine. Mulle meeldib iga aine enese jaoks avastada, selles selgusele jõuda. Pealegi on haiglatöö isegi siis väga raske, kui teoorias tugev olakse. Juhul kui viimasesse lüngad jäävad, peksavad omad viitsad hiljem kõige valusamini. Muud saladusi neil viitel polegi.»

Kui keegi nii paljude kohustuste ja ülesannetega edukalt toime tuleb, siis ei sobi ehk vaba aja kohta päridagi. Selgus siiski, et päris sa-

Üks unikaalne ja salapärase protsess elavas organismis on kange happe, soolhappe moodustumine mao limaskestas. Selle protsessi biokeemiliste aluste ja regulatsioonimehanismide uurimisele oled Sa saamuti truusi jäänud kogu oma viljaka teadusliku tegevuse vältel. Ei ole kahtlust, et selle probleemi edasiarendamisse ja kaasaegsete seisu-kohtade kujunemisse oled Sa andnud väärka panuse enam kui 50 teadusliku trükisega.

Palju on Sul olnud mitmesuguseid ühiskondlikke kohustusi kateedris ja teaduskonnas, alates üliõpilaste kasvatamisest ja lõpetades biokeemikute seltsi teadusliku sekretäri. Kõiki neid kohustusi oled Sa täitnud südamega ja kohusetruult. Ka käesoleval ajal on Sulle usaldatud parteigrupi sekretäri vastutusrikas ametkoht. Kõige selle kõrval tunnevad kollektiivi ja teaduskonna liikmed Sind kui alati avavalmist ja heatahtlikku inimest, kes kunagi ei keeldu jagamast oma rikkalikke õppe- ja teadustöö kogemusi nooremate kolleegidega.

Soovime Sulle, lugupeetud juubilar, veel paljudeks aastateks head tervist, õnne ja jätkuvalt indu biokeemia õpetamisel, üliõpilaste ja noorte spetsialistide kasvatamisel ning teadusprobleemide lahendamisel.

Kolleegid TRÜ bioloogilise keemia kateedri ja ÜMPI ensümolgia laboratooriumist

si, nendega suhtlema. Tasapisi kujuneb välja austavam suhtumine nii mõnessegi elunähtusse, kasvõi näiteks inimlikkusesse. Arvan, et tõeline inimene ei murra puud ega löö looma. Sellepärast teda ju inimeseks nimetatakse!»

Väike paus. Sügav vaikus.

«Arst PEAB olema oma ala jumaldaja. Siit alles tuleneb kõik muu — lugupidamine töö ja inimese vastu. See on ju elementaarne! Kuhu spetsialiseeruda? Kirurgiks mitte. Hea kirurg peab minu arvates tingimata mees olema. Naisterahval pole kodu kõrvalt lihtsalt võimalik nii palju hädavaialikku energiat näpistada. Minu alaks kujuneb ilmselt teraapia. Tööd tuleb palju, sest tänapäeval ollakse hoopis haigemad kui vanasti. Miks? Usutakse vist rohkem igasuguseid põhjusi. Eriti vanema põlvkonna seas on levinud arvamus: «Akki on mul ka sama haigus, mis kellelgi teisel või kolmandal?» Loomulikult kahjustab tervist ka keskkonna saastatus!»

Kindlust on andnud isa suhtumine. Kui varasematel aastatel pakkunud tütar mõne külmetushaiguse ravimisel abi, keeldunud too demonstratiivselt torisedes, et kuidas nii? Muna õpetab kana! Nüüd kuulab isa Anna soovitusi tähelepanelikult. Uhegi ettekirjutise vastu polevat pretensioone. Küllap tütar tõepoolest üht-teist juba teab — ta õpib ju arstiks!

MARE RAND

Eesti Üliõpilasmaleva autasudest

1966. aasta suvel hakkas malevas kuuluma hääl, et EUE-l võiks olla oma autasu. Prooviti mitmeti, anti aukirju ja aumärke, mõeldi kuldsest ja hõbedasest kellust. 1969. aastal kehtestas keskstaap maleva kuld- ja hõbemärgi statuudi. Maleva aumärke antakse välja kaks korda aastas: ehitate päeval ja maleva aktiivse tööperioodi lõpetamisel. Kuldmärgi juurde käib ka maleva stipendium.

Esimesel, s. o. 1969. aastal anti välja 27 kuldmärki. Teiste hulgas said EUE tolleagese kõrgelma autasu EKP Keskkomitee esimene sekretär Johannes Käbin, ENSV Ministrite Nõukogu esimehe esimehe asetäitja Edgar Tõnurist, ENSV kõrge- ja keskerihariduse minister

Arnold Koop, ENSV ehitusminister Uno Jürisoo ja ENSV põllumajanduse minister Harald Männik.

Aastal 1969—1972 anti välja ühtekokku 113 EUE kuldmärki. 1972. aastal anti kuldmärk ka EUE-1972 komandörile Toomas Mendelso-nile, kes tol aastal oli Sakala regiooni Leie rühma komandör.

Aastal 1973 tähistati EUE 10. ja üleüldilise maleva 15. aastapäeva. Seoses maleva 10. aastapäevaga loodi uus autasu — «EUE teeneteplaat». Kauaaegse ja aktiivse tegevuse eest EUE töö organiseerimisel ja sellele kaasaaitamisel ning seoses maleva 10. tööaasta lõppemise-ga andis keskstaap «EUE teeneteplaadi» järgmistele seltsimeestele:

1. Edgar Tõnurist — Eesti NSV Ministrite Nõukogu esimehe esimene asetäitja.
2. Aare Purga — Eesti NSV kõrge- ja keskerihariduse minister.
3. Indrek Toome — ELKNO Keskkomitee esimene sekretär.
4. Uno Jürisoo — Eesti NSV ehitusminister.
5. Vivo Tamm — vabariikliku koondise «EKE» esimehe esimene asetäitja.
6. Karl Adamson — EUE I komandör (1964).
7. Mikko Titma — EUE II komandör (1965).
8. Rein Romet — EUE III komandör (1966).
9. Toomas Etverk — EUE IV komandör (1967).
10. Aarne Vahtra — EUE V komandör (1968—1969).
11. Tõlv Pangsepp — EUE VI komandör (1970).
12. Peeter Vähi — EUE VII komandör (1971—1972).

13. Jüri Krills — koondise «EPT» juhataja asetäitja.
14. Endel Kraaving — Eesti NSV Põllumajanduse Ministeriumi Elektriitiseerimise ja Ehituse Peavalitsuse juhataja.
15. Elmar Savisaar — EUE veteran 1964. aastast, mitmel aastal EUE komissar ja peaarst.
16. Peeter Palu — EUE veteran 1966. aastast, EUE peainsener ja mitmel aastal EUE peadispetser.
17. Helmar Ausmees — Kingisõja MEK-I peainsener.
18. Lembit Linnupõld — EUE veteran 1968. aastast, mitmel aastal EUE peainsener ja peadispetser.
19. Raul Tammet — EUE veteran 1969. aastast, mitmel aastal EUE regiooni komandör-komissar.

MART RAIK

(Järgneb.)

Madis Kallioni Sri Lanka reis

ELKNO TRÜ komitee sekretär Madis Kallion viibis ÜLKNO Keskkomitee ja NSV Liidu Noorsoo-organisatsioonide Komitee delegatsioonil koosselus 30. oktoobrist 8. novembril Sri Lankas.

Selgituseks. Reisi korraldas sõprusühing «Sri Lanka—NSV Liit» jätkuna 1977. aastal toimunud Sri Lanka ja NSV Liidu noorte sõpruspäevadele. Delegatsioon oli 25-liikmeline: Valgevene Grodno linna vene tantsu ansambel, akrobaatide paar Moskva tsirkusest ja 9 komsomolitõotajat, juhiks oli Valgevene komsomoli keskkomitee sekretär Gurin.

Reis kestis 8 tundi Moskva—Colombo otseliinilennuki Il-62-ga. Vastuvõtt oli väga soe. Kohal olid Sri Lanka Kommunistliku Noorsoo-föderatsiooni töötajad. Iga külaline sai kaela lillepärsa.

Delegatsiooni eesmärk sõpruspäevadel oli tutvustada kontsertidega Nõukogudemaad ja rääkida töde NSV Liidust.

Kontserdid toimusid kuues suuremas linnas: Polonnaruwas, Ratnapuras, Kandys, Galles, Kalutaras, Colombos. Igaühes toimus lisaks kontserdile ka miiting ja kohtumine kohalike kommunistidega.

Kontserdilinnadest lähemalt rääkida oleks palju. Esimene kontsert oli kohe järgmisel päeval pärast Colombosse jõudmist riigi mahajäänud põllumajandusliku keskrajooni pealinnas Polonnaruwas. Kommunistliku partei mõju on seal suhteliselt väike ja kontserdil ning miitingul oli seepärast ka agitatsiooniline tähtsus. Teise kontserdi Ratnapuras (*ratna* 'vääriskivi' (singali k.), *pura* 'linn' (portugali k.)) asuvad riigi vääriskivivõõrlemise ettevõteted (neis jäi ajapuuduse tõttu käimata). Kolmas kontsert toimus iidises pealinnas Kandys, mis asub 1700 m merepinna ja pidas 16. sajandil kõige kauem Portugali valitajale vastu. Erakordselt huvitavat arhitektuuri kroonib suur Buddha tempel. Pärast neljandat kontserti kõige lõunapoolsemas, Portugali-aegses sadamalinnas Galles puhkas delegatsioon peaaegu terve päeva moodsas kämpingus Koggala lahes.

Pärast kontserti Kalutara linnas sai ring ümber ja algasid lõpp-üritused Colombos, kõigepealt sõprusühingu korraldatud pidulik õhtu linnahallis 6. novembril. Kõnede-ga esinesid kommunistliku partei peasekretär, sotsialistliku partei peasekretär ja sõprusühingu esimees. Järgnes kontsert. Kohal oli kogu NSV Liidu saatkond. 7. novembril korraldas NSV Liidu saadik kogu Colombo diplomaatilisele personalile

Oktoobrirevolutsiooni aastapäevale pühendatud piduliku vastuvõtu. Samal päeval kohtus delegatsioon Sri Lanka Kommunistliku Noorsoo-föderatsiooni juhtidega. Vesteldi ka partei peasekretäri de'Silvaga.

Lähemalt Sri Lankast endast kirjutati pikalt ja põhjalikult hiljutil «Edasis» (vt. «Edasi», 22. XI—1. XII «Saunaletsakuline sõprusreis»).

Pilk üliõpilaselu jäi kahjuks liiga pealiskaudseks. Põgus kokkupuude üliõpilastega toimus vaid Kandy linnas. Kohtuti Pyradenia (4500 üliõpilast) ülikooli kommunistliku noorsooföderatsiooni esindajatega. Riigis on 6 kõrgkooli 10 000 üliõpilasega (Sri Lankas on kirjaoskajate protsent 85, s. o. Aasia kohta hea näitaja). Seal kõrghariduse saanud spetsialistid on hinnatud kogu Aasias ja Ladina-Ameerikaski. Üliõpilaste põhiorganisatsioon on Üliõpilaste Rahvuslik Liit, mis on vasak-poolse kallakuga ja komsomoliorganisatsiooni mõju all. Ülikoolis õpitakse 4—6 aastat. Õppetöö algab aprillis. Suhteliselt väikest stipendiumi saavad vaid vaesemad üliõpilased.

Elamusi oli mitmeid. Näiteks Kandys toimunud rahvuslike tantsude õhtu oma eksootiliste rütmiliste lauludega ja (eriti meestel) värvi-kirevate rahvariitidega ning lõunamaine temperament ja tormiline kaasaalamine Galle kontserdil. Eriti marulisel vieti vastu akrobaatide trikid (trikid olid ka tõepoolest verdarretavad). Sügava mulje jättis maailmakuulus Pyradenia botaanikaaed (orhideesid üle 70 liigi!), aga elamus oli teisigi. Üldiselt — paradiis ookeanis, ilus loodus, iga samm toob aina uusi üllatusi.

Rahvas Sri Lankas on tõmmum kui hindud ja sale. Tüdrukud abielluvad 14-aastaselt (varem 12-aastaselt), poisid 16-aastaselt. Inimesed on looduslapselikult temperamentsed ja julged. Eriti meeldisid väikesed lapsed.

Lõpetuseks. Kõik need kümme päeva andsid ettekujutuse kommunistide elust ja võitlustest praegustes arenguriikides. Tore oli kohtuda inimestega, kes on täielikult pühendunud Sri Lanka rahva huvide kaitsele ja maa õnneliku tuleviku saavutamisele.

IVAR JÖESAAAR,
žurnalistika I k.

«Noori autoreid '77». Kirjastus «Eesti Raamat», Tallinn, 1979.

Almanahh? Vallmik? Raamat?
Pigem almanahhinõu. Ine «kõvade kaantega» vallmik-ülevalde 25 huvitava noore inimese loomingust 1977. aasta selsuga. Jah, neid on 25, kelle isikupära ja omalaadsus või vähemalt mingi alms sellest on kollaste kaante vahel mahutatud.
Kes nad on?
21 polsi ja 4 tüdrukut, kellest 14 on õppinud või õpi praegu meie tarkussammasse vahel. Enamik neist on teinud kaastööd ka «TRÜ-le».
Ja võib-olla selle, aga ehk ka mõne teise põhjusega on seletatav raamatu populaarsus üliõpilaste seas, sest peaaegu iga ühiselamutoa riistul on õpikute ja muude tarkade raamatute kõrval ka see vallmik.
Peaaegu andma veel tiivad, aga tiivad ei tule välja, need jäävad loomata ja hobune eksleb võõras alas, leidmata väljapääsu.
(O. Nilnemägi)

Raske on olla luuletaja. Raske on olla noor luuletaja. Raske on luua mõistetavalt. Seda on aga kõik veerandsada noort algajat piüdnud. Kuidas kellelegi meeldib, jääb igauhe enda otsustada. Näiteks arvamus meie endi hulgast.

URVE: «Raamat oli meeldiv. Kasvõi sellegi pooldest, et äldse võeti vaevaks niisugune kogumik välja anda. Paljudete, kui mitte enamikule on see esimene kord ja koht, kus oma loomingut kõvade kaante vahelt leiab.»

AIVAR: «Ainult pool sellest kogumikust oleks olnud avaldamiskõhlik, ülejäänud on lihtsalt enda tühjaks kirjutamine.»

TARMO: «Juba raamatu kaanekujundus tõmbab tähelepanu. See on sümbolne: noorte autorite siluetid, vaevalt jõudnud kontuure omandada, sulavad ühte.»

REIN: «Noorte inimeste väljakutse, mõtted, taotlused, üldine mandumine, pessimism, uued teed jne. Kõike võib leida. Ehk kordub midagi 1960-ndal aastail olnust? Tore oleks. Aga noor autor '77 ja sünniaastad 1943–1962? Seega on vanim 36-aastane. Huvitav. Ja veel. Kas pakutakse meile mõtteid lootuses, et neid mõistetakse oma mõistmise kaudu või ehk on see paaniline avaldumissoov, soov trükkki jõuda?»

MARE: «Tore on see, et mõned noored näevad ka oma minast kaugemale.»

TONU: «Raamat on hilinevad.»

RAIMU: «See raamat, nagu ma aru saan, ongi just noorautorite tase või kunstikõrge mingi perioodi heistatjaks. Niisiis, mis teatud, see tehtud, ja tagasi võtta enam midagi ei saa — see on trükisõna suurim voorus ja jäledaim patt. Aga hea, et ilmub selliseid raamatuid, see viib asju edasi.»

Eks igalhel meist ole oma arvamus. Põhjalikum kõnelemine noori autoreid mõõda toimus vestlusringis, kus ütlesid oma sõna sekka **TIIT HENNOSTE, KAJAR PRUUL, IMRE SIIL ja JAAN UNDUK.**

Urmast Mikk on kogumiku autoreist meie ainus varem tundmatu. Autori lühialade valik väljendab tema kontseptsiooni, tööd on ideestikult silmapaistavad, Rein Raua kõrval kogumiku tekstidest viimistletuid. Miku lühialadel on avar sotsiaalne ulatus. Suure osa ajast kirjeldab ta ruumi, kuid ruum iseseisvaks kujundiks ei tõuse — selline loomelaad oleks õigustatud, kui ruum suudaks jääda omaette sümboliks. Enamikku juttude puhul toimib sügavalt ironia: Villem Ottensson soovib oma elukäiku kiirendada, elule romantilist hoogu anda, tulemuseks pole aga mitte kiire ja sisurikas elu, vaid hirm nüüd

juba ruttu läheneva surma ees. Lugeses Miku loomingut, tekitab huvitavat liikumist ajas edasi ja tagasi, ilma et aja piirid oleksid välja toodud — kiiresti lugeses aga funnetame segadust, lause lauselt vahetub aeg — mitu aastat ühe lausega. Tundub, et autor kirjeldab kogu vöörandumist maalidelt. Maali ja kajaka motiiv liigub ajas, on ajajärgu väärtuste mõõdupuuks. Romantiline idee vaimse stagnatsiooni keskmenas, kas pole see ironia enam? Ent «Keeristormis» pakub autor just nimelt romantilist laadi väljapääsu tardumusest. Tundub, et siin on mingi seos Miku elukutsega. Maalikunstnikest kirjutajad kipuvad sõnadega maalima. Kui kunstnik kasutab sõna, veab ta selle laiali ruumi ja aega. Tundub siiski, et Mku ei ole ometi detailne kirjeldus, maaling, ta läheb pärast ühte pintslitõmmet kohe järgmise ruumi juurde.

Eve Kivipõllu luuletajamina on kuidagi vähe valiv, sellest ka ebaühtlus tema töödes. Kivipõllu innustab üks ja sama meeleolu, mis tekitab mingit paratamatuse tunnetamisest. Kivipõllu luule on tunduvalt sentimentaalsem ja nüansirikkam, aga mitte sügavam, pigem artistlikum kui Keskkülal, sest viimasele ei õnnestu sageli oma haledus-tunnet kunstiks kirjutada. Kuigi Kivipõllu luuletused on silutuvad, annab Keskkülale just selle konarus midagi omalaadset juurde.

Jüri Roosaare minategelasel on eetilise konflikti isendaga, mille olemusest tulenevalt ka selle sisemine lahendumine saab olla vaid niiperaadilik.

Rein Raua «Nukk» tõuseb esile erilise kontsentreerituse tõttu, algab sellega, mis võinuks olla loogiliseks puändiks, samal ajal suudab ta välja tuua puändina selle probleemi, mis ei tundugi esialgu nii olulisena põhikujundi kõrval. Ja muidugi täpselt paika pandud detailid.

Heiti Habicht ehitab väljamõeldud ja otsitud absurdsusest üles oma iseseisva maailma, millega paneb otsima midagi konkreetset — tekib tahe teada, mis on absurdi taga.

Ann Must on üks vähesed noori autoreid, kes suudab luua tajutavat maailma. Ta kuulub nende sulenaiste hulka, kes lihtsalt peavad kirjutama. See on elustiil.

Mitmed autorid pole käesolevas kogumikus antud representatiivset. Priidu Beler varem tuttavaks saanud loomelaadiga luuletajana on vaevalt äratuntav. Ka Raimu Hansoni luulenäited on usna kontrastsed. Luuletused «Läheb suvi, saabub luuletaja sõber» ja «Kaks ülast» on täiesti erineva stiili ja tasemega.

Linnar Päämägi taotleb oma sonettides klassikalist ilu, seda siiski ainult välisvormi osas. Sisuliselt ei ole Päämäe sonetid žanritäpsed.

Hallar Linnu jutu pealkiri «Rohutirtsud? Sipelgad?» on sotsiaalselt intrigeeriv, kuid konfliktit pühholoogiliselt autor lahendada ei oska. See pole ka lahtise kontseptsiooniga novellistruktuur, jutt oleks paremini mõjunud lõpetatuna.

Kalle Suuroja looming paistab silma konfliktit standardse ülesehitusega, on selles mõttes täiesti korralik jutulooming.

Jaos kogumiku tekstidest on teelolemine ilmselt kui ajastu ja noorse märk. Nii on Jüri Roosaaregi eetilise ummikuhahenduseks minek ükskõik kuhugi. Selgub aga, et lihtsalt niisama minna pole kuhugi. Selles mõttes kogenumad autorid Rein Pöder, Mikkel Mutk ja Eve Kivipõld eelistavad jõuda päralt: E. Kivipõld laste ja lilled juurde, M. Mutk häbelikult veiderdades sünnikoju, R. Pöder millegi juurde, millest varem on mõõda kihutatud. Kas on tegemist jõuetuse tunnustamisega või mingi kindlama oleku äratamisega? U. Mikk avastab siingi uusi raame ja otsib väljapääsu.

Raamat on huvipakkuv, seda võib järeledada ka tudengite arvamusel põhjal. Kurb on vaid, et raamatust, kus nii palju noortest ja noortele, on nii vähe räägitud.

Almanahh ei jää viimaseks, ajalehes «Tallinna Polütehnik» ütleb Julius Ürt, et 1981. aastal peaks ilmuma väljaanne «Noored autorid '80».

EVE ANT, journalistika I k.

Repliik

Rebasteidluse eesriiete sulgudes

mindu laiati. Zürii läks otsust tege-ma. See sai valmis ja avalikkusela teatavaks, aga ei toonud selgust paljudesse peas ringlevatesse küsi-mustesse.

Meie, rebased, ja teie, zürii, MANGIME ju UHT ja sama MANGU, ent ometigi ei teadnud enamik taidluritest ja nautijatest, KES ON ZÜRILIS. See jäi vaid ilmselt autoriteetsetest isikutest koosnevaks umbisikulisteks seltskonnaks esimeses reas. Siinseid kombeid tundu-mata meenuvad autorile konkur-sid, mis algavad tavaliselt zürii tutvustamisega.

Teadmata jäi ka, MIDA HINDAB ZÜRIL, rääkimata sellest, KUIDAS HINDAB ZÜRIL. Teati vaid, et tuleb isetegevus, et tuleb midagi ise teha. Ja tehtigi — määngiti määngu, tundmata reegleid. Pakuti kõike alates sügavtõsisest luuletusest ja mõttekavast ning lõpetades nõmetsemiseni jõudvate paroodiatega. Züriil olid suure valikuvõimalused. Seda enam jääb mõistmatuks inglise filoloogide Kalevipoja paroodia. Niigi on enamuse eestlase naljadest mõnitamised või parodiseerimised. Midagi enamit ilmselt ei osata öelda. Milleks seda veel pro-pageerida? Lisaks meenutas kava «originaalsus» kahtlaselt palju Enn Vetemaa teost. On siis paroodia parem tervest üliõpilashuumorist ja tõsisest mõttekavast?

Praegugi mitmed nädalad pärast rebasteidlust pole teada, KUIDAS PÕHJENDAB ZÜRIL oma otsust. Tarkust ei toonud juurde ka eelmise «TRÜ»-s avaldatud konkursi-ülevalde, mis jäigi vaid ülevalateks. Loodeti ehk midagi enamati?

Lootjale jääb lõpuks seegi lootus, et enne järgmist isetegemist suudetakse MANGUREGLID PAIKA PANNA.

Liisa. Väljavõtteid EOM-i isetege-vuskursi põhimäärusest: «... Enne esinemist tuleb züriile esitada isetegevusprogrammi üksik-osalik stsenaarium. Esinema luba-takse vaid stsenaariumi esitanuid. (Mitte stsenaariumi sai TRÜ taid-lus-zürii?)»

Põhimääruses hinnatakse muu hulgas ka noortepärasust, origi-naalsust (mitte originaalkava esita-ti TRÜ-s?), malevapärasust, esine-jate musikaalsust, meisterlikkust, liikumist.

«... kahemõttelised naljad, poliit-ilised libastumised toovad kaasa konkursilt väljalangemise...»

REIN SIKK

Abonemendiga kinno

Kinos «Ekraan» praegu linastuvale suurfilmile «Leiva maitse» — 3.—9. det-s. I ja II seeria ja 10.—16. det-s. II—IV seeria — on meie liikelooli tarvis eralda-tud abonemendid. Neid saab osta «Ekraani» administraatori käest. Soovi-tav oleks abonemendit välja osta kur-suste kaup, sest kokkuleppele õppeõu-ga jäetakse selle arvel ära üks ühis-konnateaduste seminar.

Klubi üritused

Leningradi mnt. 25 kohvikus Laupäeval, 8. detsembril ja pühapä-val, 9. detsembril kl. 20 puhkeõhtu. Leningradi mnt. 27 kohvikus Pühapäeval, 9. detsembril kl. 16 dzäs-sipanoraam (ansambel «Rütm», Lembit Saarsalu jt. Jazzsessioon.), Pääsmad ko-hapeal.

JÄRGISEL NÄDALAL Leningradi mnt. 25 kohvikus Kolmapäeval, 12. detsembril kl. 20 diskokohvik.

Laupäeval, 15. detsembril kl. 20 puh-keõhtu. Pühapäeval, 16. detsembril kl. 20 puh-keõhtu.

Leningradi mnt. 27 kohvikus Teisipäeval, 11. ja neljapäeval, 13. det-sembril diskokohvik. Reedel, 14. detsembril kl. 19 üheme-õhtu Karl Kalkuniga.

Klubi näitering

ootab uue lavastuse jaoks asjahuvilisi noormehi füüsiliskorpuses teisipäe-val, k. 19.30 ja neljapäeval k. 18.

NB!

Täna ilmub ka venekeelne lisalaht.

RSR

Elujõudu pole kerge tõestada

Kas uus tõus?

Ainult kuus oli neid, kes RSR-i mõonaperioodist alles jäid. Uueks eestvedajaks on nüüd Veiko Lõhmus, raskerelvadeks veel kaks noormeest, kes peavad loenguid ka ühingu «Teadus».

Eelmisest «TRÜ-st» lugemise vastuvõtust RSR-i. Veiko loodab mõnest uuest liikmest usna tugevat järeelkasvu. Selliste jõududega proovib RSR taas pinnale tõusta.

Ringil on kaks töövormi: väike ja suur ring. Väike ring saab igal neljapäeval kell 8 õhtul kokku komsomollkomitees. Teemade kaupa arutatakse välispoliitilisi probleeme. «Meie eesmärk on loetu-kuuldu üle mõtteid vahetada, kui vaja, siis oma arvamuset korrigeerida. Kuigi alati kõike enda jaoks selgeks ei räägigi, püüame kujundada ühtset seisukohta.» ütleb president.

RSR-i juhendavad vanemõpetaja Einar Rahumaa ja dots. Eero Loone. «Ringil on vaja inimest, kes on võimeline meie arutelust üldistusi tegema. Ise võime küll mõtteid vahetada, aga oleme enam-vähem ühel tasemel ja seepärast kuulub ära asjatundlikum inimene, kes viiks väikese ringi mõttejäreldused kokku üldistatumalt ja kõrgemal tase-mel.»

Kadugu kartus!

Väike ring on liikmete poolest tõesti väike. Kirjas on 11 huvilist. Sihiks ei olegi kooskäijate suur arv, vaid töö sisuline kvaliteet. Tahame luua sidemed majandussuhete ringiga ja paluda neilt ettekandeid. See suurendaks süvitsimineku veelgi.

Sisuline tugevus tuleb ainult hästi ettevalmistatud ettekannetega. Siit ka Veiko kopolus nende südamefunnistusele, kes on lubanud järgmiseks korraks ettekande teha, aga vajalikul hetkel kadunud.

Küllap on mõnigi mõelnud, et RSR-is on huvitav. Ühinemast keelab kartus: ma ei suuda küllaldaselt tasemel kaasa rääkida. Niisuguse ta-gasihoidlikkuse võiks eemale tõrjuda ja mõttevahetusi kuulama tulla. Ka vaikiv kohalolek annab kuulajale rohkem kui viljatu tahe. RSR ei ole mingi ebamaine ja kättesaamatu ühendus, vaid lahtine ring, mille üritused on mõeldud kõigile.

Peidus on nii palju

«Tahame väikese ringi baasil hakata teaduskondades pidama loen-guid, mis tõstaksid huvi välispoliitiliste probleemide vastu. Põhimõt-teline kokkulepe on sõlmitud õigusteatuduskonnaga. Laia loengulist tööd on meil raske teha, sest ettevalmistus pole nii põhjalik. Oleme end ise üles tõotanud. Õigusteatuduskond on alustuseks kõva pähk. Kergem oleks võtta autoriteet ja populaarsus mõnes teises teaduskon-nas.» tunnistab Veiko siiralt. «Tudeng ütleb end üldiselt olevat poliitika-huvilise. Ta loeb ka ilmuvaid sõnumeid ja kommentaare, aga ei oska tihti loetult lahti mõtestada. Ühelt poolt on põhjuseks näiline informatsiooniküllus, teisalt ei osata kogu infot teatest kätte saada. RSR-i liikmed tahavad äratada teadlikku huvi rahvusvahelise elu vastu, levitada teavet, mida ise on lugenud-kuulnud, ja õpetada seda teema teisigi.»

201 000 põhisoovarasse kuuluvat sõ-na ja 90 000 võõrsõna. Võõrsõnad eraldi 4 köites.

Partridge, E. Origins. A short ety-mological dictionary of modern Eng-lish. London—Henley, 1977. 972 lk. S ing — 51.

The Penguin All English Dictionary. Paris, 1970. 813 lk. S ing — 56.

Philosophie und Naturwissenschaften. Wörterbuch zu den philosophischen Fragen den Naturwissenschaften. Ber-lin, 1978. 1044 lk. 9 T — 24.

Reichow, J., Hantsch, M. Filmschau-spiele. A—Z. Berlin, 1977. 594 lk. 13 Bio — 26.

Webster's Dictionary for Everyday Use. New York—London, 1977. 446 lk. S ing — 54.

Argal, A., Ereht, T., Torop, K. Vene-estli kutse- ja ametinimetuste sõnastik. Tallinn, 1979. 480 lk.

Bibliography of Medical Reviews 1971—1975. Washington, 1977. 1094 lk. 22 B1 — 159.

Ehrlich, A. The Medical and Health Sciences Word Book. Boston, 1977. 446 lk. 22 S — 68.

Uut teatmekirjan-dust Toomel

The Columbia Viking Desk Encyclo-pedia. New York, 1963. 1202 lk. E (a)—5. Nykysuomen sanakirja 1—4. Kuudes painos. Porvoo—Helsinki—Juva, 1978—1979. 2830 lk. S so — 6.

Õppejõudude võimlemisrühm 20 aastat

1959. aasta hilissügisel hakkas liikuma mõte meesõppejõudude võimlemisrühma loomisest. Esialgu näisid lootused rühma kokkusaamiseks olevat nõrgad ning mõtte algataja Gustav Liiv võttis osa üliõpilaste võimlemistundidest. Kui asjasse sekkus temale omase innuga kehakultuurlane Uno Sahva, sõandati ametlikult rühma looma hakata. Kokku tuldi kaks korda nädalas Staadioni tänava võimlas ning harjutati poolteist tundi rööbaspuudel, kangidel vm. Et mõte oli liikuma läinud filoloogide hulgas, siis moodustasid nemad tuumiku koos mõne mujalt veendud kaaslasega. Esimeste hulgas olid G. Liiv, G. Kiviväli, H. Rätsep, A. Uustal, I. Kala, E. Väari ja O. Ojamaa, kellega liitus üha õppejõude ja aspirante. Kui esialgu oli tunnis 4–5, mõnikord ka 3 inimest, siis varsti oli neid 15–20.

Kahekümne aasta jooksul on Uno Sahva oma vabast ajast kulutanud palju võimlemisrühmale. Lisaks kahele regulaarsele õhtusele trennile on rühma liikmetele organiseeritud ujumistundeid H. Kullmani nim. kutsekooli siseujulas; on tehtud kevadisi jalgsimatku, mängitud staadionil jalgpalli ja võistlusigi peetud, osa võetud paljudest üleilmaalulistest suusamatkade ja organiseeritud mitmepäevasteid matku Eestimaa kõrgustikel. Tartu–Kääriku suusamaratonidest on mitmed osa võtnud juba 10 korda, paljud lähenevad sellele arvule.

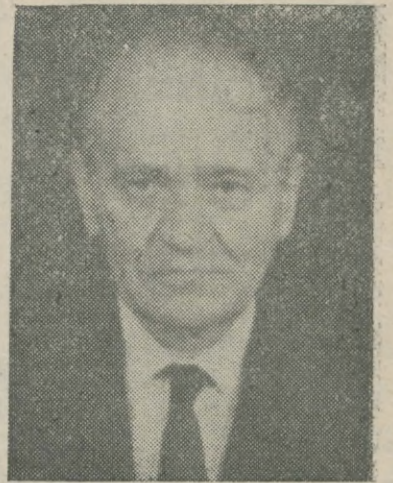
Rühma nimekirjas on kahekümne aasta vältel olnud üle 200 inimese. Peale rühma juhendaja U. Sahva on tänaseni esimestest liikmetest vastu pidanud rühmavanem G. Liiv ja allkirjutanu. Paratamatult on osa pidanud rühmast lahkuma mujale kolimise tõttu, mõne raskema haiguse pärast või ka lihtsalt loidusest, sest soojast toast väljumine

näiteks jaanuarikuu külmal õhtul nõuab teatud pingutust ka õppejõult. Eemalejäänute asemele on pidevalt tulnud uusi liikmeid ning nii on rühm hoidunud vananemisest. Praegugi on tegevliikmeid 35–40. Kuigi nad ei käi igas tunnis, sest välisreisid, stažeerimised, komanderingud jm. viivad inimesi ajutiseks eemale, tulevad nad ikka kohale, kui on kodumail. Et osavõtjate arvu ei ole praktiliselt võimalik suurendada, polegi tehtud uute liikmete leidmiseks. Kes on aga võimlemisest huvitatud, leiab rühma nägunii üles, sest kedagi pole seni tagasi saadetud.

Sagegi tahetakse teada, mida annab kesk- ja vanemaealistele tegevus võimlemisrühmas. Kindlasti aitab ta säilitada värskest ja vastupidavast valmisolekust ja füüsilisteks pingutusteks ning edasi lükata paratamatult vananemist. On lihtsalt meeldiv tõdeda, et võimlemine on täiesti vabatahtlik, et see pole küsuga korraldusega antud kohustus. Juba sellise nähtuse olemasolu kutsuvad tegevusele. Meeldib on maandada kõike seda, mis on päeva vältel kogunenud. Võib olla mõni konflikt lahenes selle tõttu kergemini. Kindlasti on mõnestki spordil ja kehakultuuril vastastes rühma tegevuse mõjul kasvanud kehakultuuri mõistet õppejõud.

Kahekümneaastasele tegevusele tagasi mõeldes tahaks ühtlasi tervitada kõiki neid, kes kunagi on olnud meiega. Jätkugu teil tahet teatud oma kollektiivides edukalt ka kehakultuuri alal. Meie ülikooli kõikidele õppejõududele aga meenutame, et terve keha ja terve vaim on eduka töö alus. Selle tõe teadmine ei peaks ülearene olema ka üliõpilastele ning see peaks aitama neid õigeks ajaks jõuda kehakultuuritundi.

EDUARD VÄARI

Paul Prüller

2. detsembril lahkus meie hulgas TRU vanimaid füüsikuid dotsent Paul Prüller, Nõukogude Eesti preemia laureaat, silmapaistev Tartu ülikooli ajaloo uurija.

Kuigi Paul Prüller oli õppetöoga ühiskoolis teatud määral seotud juba enne Suurt Isamaasõda, tuli ta lõplikult ning jäädavalt ülikooli füüsikute perre alles 1947. aastal.

P. Prüller sündis 25. märtsil 1905 Tallinnas koollõpetaja pojana. Lõpetas Tartu Ülikooli matemaatikaosakonna 1928. aastal. 1932. aastal osistati talle matemaatikamagistri kraad.

P. Prüller oli Ohistegeviku Kõrgkoolis matemaatikate õpetajana aastail 1928–1940 ja Tartu Ülikooli majandusteaduskonnas õppeinspektori ja matemaatikate õpetajana alates 1938–1940. 1941. aastal oli ta ENSV Rahvaloomisjärelevalde Nõukogu Asjadevalitsuse konsultant; keskkooliõpetaja 1942–1947, TRU üliõpilaste kaateedri assistent ja vanemõpetaja 1947–1948 ja dotsent aastast 1949 ning Tartu Ülikooli Instituudi dotsent kohakaaslaste alusel 1947–1951.

Temalt ilmus trükis 51 teaduslikku artiklit, 6 õppemetoodilist ja 6 populaarteaduslikku artiklit. Eraõppel suure vaetusel ja katsematerjalil põhjal koostas ta kandidaadiväitekirja «Atmosfääri ioonide spektri ja elektrooskoopide uurimise mõõtmete andmeid Tartus», mille ta 1969. aastal edukalt kaitses Leningradi Geofüüsika Peaoservatooriumi Teaduslikus Nõukogus. See uurimistöö atmosfääri ioonide kontsentratsioonide muutuste kohta Tartus aastail 1960–1963 on jäänud seni käesoleva sajandi kõige põhjalikumaks ja ulatuslikumaks teaduslikuks uurimuseks sel erialal.

1967. aastal autasustati P. Prüllerit kui vastava kollektiivi liiget Nõukogude Eesti preemiaga teadusliku töö eest atmosfääri ionisatsioonide ja elektrooskoopide alal.

Ta uuris suure põhjalikkusega kõigi Tartu ülikooli lõpetanud füüsikute tööd ja tegevust pärast kõrgkoolidiplomi saamist.

Viimasel ajal pühendas ta end füüsika ajaloo uurimisele Tartu ülikoolis 1802–1940. Siingi saavutas ta silmapaistvaid tulemusi, mis on avaldatud viies ulatuslikus uurimistöös, näit. «G. F. Parrot füüsikuna», 1967. Ta uuris ka teiste silmapaistvate füüsikute (B. Golitsõn, A. Sadovskij, J. Vilip jne.) elu ja tegevust Tartu ülikoolis.

Oma varasemate uurimistööde tulemusil kandis ta ette 1971. aastal rahvusvahelisel kongressil Moskvas. Rida tema põhjalikke artikleid Tartu ülikooli ajaloo alalt on trüki suunatud.

Ka astronoomia ajalugu ei jäänud talle võõraks. Suurt tähelepanu on äratanud tema monograafia «Eesti rahva astronoomia», mis on ilmunud nii eesti kui ka vene keeles. Tal oli suur huvi mitte ainult astronoomia, vaid loodusteaduste vastu üldse. Ta kuulus Eesti ja samuti ka Leningradi Loodusuurijate Seltsi.

Oma tööalaselt ja ühiskondlikult ülesandele täitis P. Prüller alati ülima kohuse- ja vastutustunde. Dots. P. Prülleri surmaga kaotas Tartu Riiklik Ülikool suure töömehe, kohusetruu kolleegi ja silmapaistva Tartu ülikooli ajaloo uurija. Paul Prüllerit kui ennastsalgavat ja kohusetruud tödmeest ei unusta kunagi tema kolleegid.

Kolleegide nimel
JAAN REINET

Toimetaja V. SOOTAK

Võrkpalli-rõhuga

- Kolmekesi võrguplatsi serval
- Mehed muutsid ujumisjärjestust
- Spartakiaadid järjestus

KKT majja jõuan esimese geimi keskpaigaks. Saalis silman kõigepealt pruunides särkides oma teaduskonna võrkpallitüdrukud servi vastu võtmas, siis kolme (mees)filoologi kohtunikelaual kõrvall pingil istumas ja kaasa elamas. Seisu Raivolt teada saanud (viipab tabloole — viik), vaatan ringi. Teisel pool kohtunikelauda on majanduse (mees)poolhoidjad (meist umbes kaks korda rohkem), vastasseinas terve pingirea jagu oma naiskonna mängu (meie omadega) jäätavaid bioloogid-geograafid. Ka mu bussisõidukaaslane, kes sama asja pärast (mängis ise lisaks veel meeskonna eest) oli Tartusse tötanud. Vaatan tüdrukute mängu ja võrdlen mõttes meie (meeskonna) omaga. Hästi mängivad. Eelmise aastaga võrreldes on kaks uut esimese kursuse tüdrukut juures. Kaja ja Marje korralik servi vastuvõtt, Carmen ja Margiti head tõsted, Ingridi läpsed ja Irma võimsad ründelöögid. Mitmel korral meie meestega korraliku ründelöögi jõudsimine... Tea, kas saaks vastu? Esimese geim tuleb meie. Võtame oma mantlid-kotid kaasa ja läheme teisele poole võrku. Samasse kõrvale jäävad majanduse omad (nemad kohta ei vaheta). Teeme kolmekesi, mis võime (Andrus peab ära minema), s.o. apodeerime, vilistame ja karjume valju häälega. Opetusi me targu ei jaga (platsil on palju teadjamaid), siiski ei pea vahel vastu ning siis need no-Margiti-ist-istõste või Irma-pane-nüüd sekka tulevad. Eks vist rohkem enese rahustamiseks. Ka kõrvallpingil omad ei istu niisama. Vahetame pilke ja repliike, muigame (mehed) vastastikku ning püüame õnnestavate (siiski vaoshoitud) märkustega vastaste psühikat mõjutada. Ega ta kõige ausam ole, aga mis parata («Kalevi» hallis juhtub hullumatki), võit peab tulema. Geimi lõpp on raske. Mängijatele (jäävad taha 14:15), aga eriti meile, sest ka bioloogid-geograafid on asunud vastaste poolele (meie kaotus on neile kasulik...). Vahetame umbes 3:30, aga me ei alistu, s.o. eelnevale lisaks vehime kätega ja kargame solidsust kaotades ka kohalt püsti. Ei tea, kas otsustab meie ennastsalgavus, aga pärast head blokki ning Ingridi, Irma ja Marje tugevaid lööke võit tuleb, 17:15. Umbes 10 minutit on meil (ka mängijal) aega kosuda, siis algab veelgi ebavõrdsem võitlus (platsi serval) bioloogid-geograafidega. Enne aga istun veel ühe tuttava majanduse mängija kõrvale. Anu lõ-

sine ilme ei muutu minu ebaõnnestunud diplomaatiast («bioloogide-geograafidega mängus oleksin teie poolt olnud») põrmugi. «Teie profid peavadki võitma,» saan tusase vastuse. Mina pole nõus, tema jääb edasi tõsiseks (ega minagi pärast kaotust teistmoodi oleks) — alanud mäng meie vaidlusaega ei anna. Jääme 2:5 taha. Vastaleer plaksutab ägedalt, kaks nende meest on tõusnud püsti ja ergutavad (treeneritena) mängijaid päris-päris platsi serval. Meie katsume vastaseid ehmutada, s.o. huilgame ja õhkame vahetult enne servi vastuvõttu. Esialgu ei paista mõjuvat. Siis aga lööb lisaks Irmale ja Ingridile nr. 4 pealt hästi Marje ja võidame 15:12. Läheme Raivo ja Andrusiga teisele poole võrku, kuhu samuti liikuma hakanud vastaleer meie ühe pingi on alles jätanud (kaks teist võetakse kaasa). On see väsimus (teine mäng järjest) või liiga vara tulnud võiduaimus, aga jälle levad vastased ette 8:4. Meie omad löövad küll tugevasti, aga pall tuuakse (vahel lausa õnnega pooleks) üles ja nende nr. 1-le blokki kuidagi ette ei saada. Korraaks asi paraneb (12:11), siis ei ole aga jälle blokki ja Margiti lööb rünnaku liiga pikalt ning tuleb veel kord kohti vahetada (kaotame 12:15). Kui ka 3. geimi alguses tabloole 0:2 näitab ja kõrvallpinkidel juubeldatakse, mõtlen hetkeks: kas tõesti... Edasi mõelda ei lasta, tüdrukud saavad mängu jälle käima ja viimast korda jalutame teisele poole võrku pinke kandvast vastaleerist mõõdukes seisul 8:3. Siis tuleb veel 10:3, meie hüppame püsti juba iga õnnestunud löögi järel, aga vastased teavad, et geim lõpeb 15 peal. 11:8 juures istume halva end eärahoimiseks tagasi pingile (vahetult olime otsustanud viimased punktid püsti seisest vastu võtta) ja ei eksi. Ingrid hakkab peale pahaste pilkude (kohtuniku poole) ka palle vastaste poolele saatma. Marje lööb Carmenit täpse efektiselt lausa 3 meetri peale ja Irma kahest löögist viimast vastased enam määruste järgi vastu ei võta. 15:10 ja kokku 2:1. Pidu meie tšannavas! Meistrimängid saavad Irma Kirpu (ingl. fil. IV k.), Ingrid Jorjo (eesti fil. III k.), Carmen Piir (eesti fil. III k.), Kaja Miider (pr. fil. II k.), Margiti Sepp (eesti fil. I k.), Marje Sikk (inglise fil. I k.), Piret Kelgo (saksa fil. III k.).

Ole! jäänud naiskonnad järjestusid: 2. mandusteaduskond, 3. bioloogia-geograafiateaduskond (omavahel 2:0), 4. spordimeditsiinosakond, 5. õppejõud. Meeste finaali mängisid end lisaks eelmises lehes nimetatutele veel bioloogid-geograafid ja füüsikud-keemikud. Mängud algavad Kingissepa t. võimlas laupäeval, 8. detsembril kell 14 ja pühapäeval, 9. detsembril kell 16.

- Pärast 108 meesvõistleja ja 18 teatevõistkonna ujumise järjestusi: 1. spordimed. osak. 348 p.; 2. KKT II k. 312 p.; 3. majandust. 176 p.; 4. KKT III k. 132 p.; 5. filoloogid. 128 p.
- 100 m vabal: 1. Oleg Labzin (KKT I k.) 56,8; 2. Igor Iltsenko (KKT I k.) 67,5; 3. Kalle Lihvamaa (KKT II k.) 58,7.
- 4x50 m vabal: 1. KKT II kursuse 1.55,9; 2. spordimeditsiini osakond 1.56,5; 3. majandusteaduskond 1.58,1.

- Pärast juurde arvestatud ujumise ja naiste võrkpalli asetatakse: 1. Filoloogid. 54 p.; 2. bioloogia-geograafid. 49 p.; 3.—4. majandust. ja spordimed. osak. 44 p.; 5. matemaatikad. 37 p.; 6. KKT II k. 35 p.; 7. arstid. 28 p.; 8. töötajad 27 p.; 9.—11. KKT IV, KKT III k. ja KKT I k. 25 p.; 12. õigust. 24 p.; 13. füüsika-keemiat. 22 p.; 14. žurnalistikaosak. 18 p.; 16. ajaloot. 2 p.

PRIIT JOGI

Moskva, XI 5.

list lahkunud, ja nagu selgub, kel pole kuhugi minna. Nad reisivad koos. Naine püüab teda aidata, kuid lugu lõpeb traagiliselt: kaitses naist noormees hukub.

(vt. «TRÜ» 26, 27, 31 ja 34)

Filmi «Kõnelus» teema on maailmas ilmselt praegu väga aktuaalne, sest põhimõtteliselt sama probleem oli veel kahes nähtud filmidest, nimelt: pealtkuulamispärraadid. Peategelane on ühe firma teenistuses, ta täiustab mitmeid aparate, andmata endale aru, mida ta tegelikult teeb. Kuulatakse konkreetsete inimeste kõnelusi. Juhuslikult näeb mees mõrva, millesse ka tema tegelikult segatud on (süürealistlik stseen filmis: absoluutselt valge vannituba, absoluutselt valge klosetid, mille põhjas on kork; kui see eest ära tõmmatakse, hakkab põhjast tõusma veri, tõuseb üle poti ääre, ujutab punaseks kogu ekraani). Tegelikult jõuab tema teadvusesse alles siis, kui ta oma nahal tundma hakkab oma tegude tagajärgi. Tema absoluutselt salastatud telefonil helistatakse, et ka tema korter on kuuldavuses. Hulusehoos lõhub mees kogu korteri seinapaneelidena välja, et leida mikrofone, kuid edulult. Väsinult istub ta siis keset risu ja rämpsud ja mängib saksofoni.

Ristilisal on filmis peale puhtrist-

liku tähenduse veelgi teinegi tähendus: see on perekonnapea, kõige võimekam poegadest, kes on oma õdedele-vendadele moraalseks toeks. Itaallastest emigrantide teine põlvkond Ohendriikides. Perekondade vaheline vaen, selline vaen, et kätte makstakse läbi mitme põlve. Iga senaator teab, millal ja kus tehakse talle atendaat. Midagi ei jää tasumata, konkurendid hävitatakse. Karistiisad.

Kõigist nähtud filmidest kõige helgemaks ja puhtamaks pean Jaapani filmi «Põhjarebane». Filmitegemine võttis aega enam kui nell aastat, kuigi filmis on aeg kokku võetud ühte aastasse: näeme ühe rebasepere elu talvest talve. Autor on suur loodusõber ja -tundja, vaheldumisi ja ühekorruga teadlane ja kunstnik. Kui K. Kurahara filmile meile tuntust parallele otsida, siis võiks ehk pakkuda Rein Marani loomingu. Nime poolest küll mängufilm, kuid raske on siin dokumentaalset ja lavastuslikku materjali teineteisest eraldada — nagu filmi algulgi, taas kõlab meeliülendav Rick Wakemani «White Rock», ent rebasepaar on uus. Ood elule, loodusele ja armastusele on see film.

Siis saavad otsad kokku ja ringongi täis.

AUNE NUIAMAE

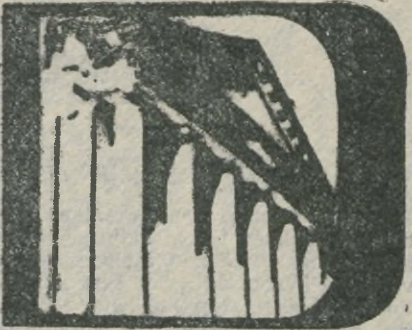
Ajalole «TRÜ» toimetuse aadress: 202400 Tartu, Ülikooli t. 18, TRÜ, ruum 302, tel. 341-21/253. Hans Heldemanni nim. trükikoja trükk. Tartu, Ülikooli 17/19. III. Oskl. numbril hind 2 kop. Tellim. nr. 4676. MB-06252.

«Тарту Рийклик Юликоол» («Тартуский государственный университет»). Орган парткома, ректората, комитета ЛКЦМ и профкома Тартуского государственного университета, г. Тарту, Эстонской ССР.

KÕIGI MAADE PROLETAARLASED, ÜHINEGE!

tartu riiklik ülikool

EKP TRÜ komitee, TRÜ rektoraadi, ELKNÜ TRÜ komitee ja TRÜ ametiühingukomitee häälekandja

Kutsume kõiki

TRÜ ajaloo komisjoni IV laiendatud sessioonile. Neljapäeval, 20. detsembril kell 11 aulas avakoosolek ettekan-

TRÜ ajaloo komisjon

ÜTÜ nõukogu teatab

11. detsembril toimus TRÜ ÜTÜ nõukogu koosolek, kus arutati 1979. aasta üliõpilaste teaduslike tööde vabariikliku konkursi laureaatide au-

VELLO PEEDIMAA, ÜTÜ nõukogu esimees

komsomolikroonika

TRÜ komsomolikomitee 11. detsembri koosolekul anti soovitus NLKP-sse astumiseks Sulev Haldrele (ravi VI k.) ja Paavo Russakule (KKT IV k.). NLKP liikme-

SIIANI

239

«1954. aasta sügissemestrist peale, seega siis 25 aastat on Tartu Riiklikus Ülikoolis tegeldud ajakirjanduse õpetamise ja õppimisega.

«1954. aasta sügissemestrist peale, seega siis 25 aastat on Tartu Riiklikus Ülikoolis tegeldud ajakirjanduse õpetamise ja õppimisega. See on lühike aeg, kiiresti on ta mööda läinud, juubeliks sellest vist ei piisa ja juubelit me täna ei tahagi, aga arvasime, et asjaosaliste kokkutulekut on tehtud töö siiski väärt, samuti pisikest ülevaadet ja mõttevahetust selle ümber.»

«1954. aasta sügissemestrist peale, seega siis 25 aastat on Tartu Riiklikus Ülikoolis tegeldud ajakirjanduse õpetamise ja õppimisega. See on lühike aeg, kiiresti on ta mööda läinud, juubeliks sellest vist ei piisa ja juubelit me täna ei tahagi, aga arvasime, et asjaosaliste kokkutulekut on tehtud töö siiski väärt, samuti pisikest ülevaadet ja mõttevahetust selle ümber.»

on uudist

Linnakomsomoli aruandepäev

Linna komsomoliorganisatsiooni XXII konverentsi peeti 7. detsembril. 568 delegaadi hulgas oli kõige arvukamalt esindatud TRÜ organi-

«Teaduse» kokkuvõte

Esmaspäeval, 10. detsembril pandi punkt ühingu «Teadus» TRÜ organisatsiooni eelnevale perioodile. Konverentsi aruande esitas juhatuse esimees dots. Märt Saarma.

KRISTA VOOG

150 «nullikat»

Iga aasta detsembris alustab ülikoolis tööd ettevalmistusosakond. Tänavu oli esimene koolipäev 3. detsember.

MEELIKE SAARNA

Poliitharidusüsteemi tööst ülikoolis

TRÜ poliitharidusvõrk on üsnagi omanäoline ja vaieldamatult üks vabariigi suuremaid, hõlmates ligemale 90 protsenti ülikooli rohkem kui 8200-liikmelisest kollektiivist (sealhulgas 4900 kommunistlikku noort ja ligemale 600 NLKP liiget ja liikmekandidaati).

Otsustades seminaride-ringide tööplaanide järgi, on kõik planeeritud üldteemad seotud aktuaalsete filosoofilis-metodoloogiliste ning ühiskonna arengu dialektika probleemide käsitlevate sõlmküsimustega. Kõikjal on ette nähtud ka küllaldane arv (7-8) õppusi. Plaanid, kui head nad ka oleksid, iseenesest aga ei realiseeru ja siin seisab teaduskondade ja osakondade parteibüroodel koos seminaride-ringide propagandistide-juhendajatega ees suur töö nende kõrvalekaldumatul elluviimisel.

A. Kasemaa taiesed

Juba mõni aeg on Kunstnike Majas lahti meie kunstikabinetil juhataja Andrus Kasemaa taieid väljapanek. 50-st esitatud tööst on suurem osa valmis saanud viimasel aastal.

ILMAR KOPPEL

30. novembril

30. novembri koosolek algas nagu ikka õppejõudude ümbervalimise ja konkursi korras valimisega. Zurnalistika kateedri juhataja professori kohale hääletati filoloogiadoktor prof. Juhan Peegli poolt ning vene keele kateedri professori kohale filoloogiadoktor dots. Savvati Smirnovi poolt. Doisendi kutse taotlemise poolt hääletati Uno Leisnere, Edvitar Leiburite, Ivar Aroldile ja Kaidõ Jaansonile.

Filosoofia õpetamist ülikoolis käsitles vastava kateedri juhataja prof. Jaan Rebane. Lühidalt ettekantust. Filosoofia põhikursuste (dialektiline ja ajalooline materialism, teaduslik ateism) kõrval õpetatakse veel mitmeid plaanilisi ja fakultatiivseid erikursusi (filosoofia ajalugu, eetika, esteetika, sotsioloogia jt.). Eriolist tähelepanu pööratakse marksismi-leninismi rajajate tööde ja aktuaalsete parteipoliitiliste materjalide tundmaõppimisele. Üliõpilased valmistavad referaate (keskmiselt 1400 õppeaastas) ja mitmesuguseid uurimuslikke töid. Parimad tööd on pärvinud laia tunnustuse: VI ja VII üleliidulise ühiskonnateaduste konkursil saadi 1 esimene ja 1 teine preemia, 3 diplomit ja 1 NSV Liidu TA kuldmedal. Mitmendat aastat peetakse ülikoolisiseselt konkursse. Oppeedukus dialektilises ja ajaloolises materialismis on pidevalt tõusnud. Filosoofia ajaloos oli tagasimineku 4,7% (põhiliselt vene filoloogia IV kursuse pärast).

TRÜ filosoofia kateedri kui marksistlik-leninliku filosoofia õpetamise vabariiklik baaskateedri on aastate jooksul teinud testide abil võrdlevat järelkontrolli filosoofiaalaste teadmiste püsivuse ja sellega ühtlasi ka selle aine õpetamise efektiivsuse kohta vabariigi kõrgkoolides. Testide põhjal võib TRÜ üliõpilaste teadmisi filosoofias teistest paremaks pidada.

Kateedri arvuline kosseis ei vasta praegu tegeliku töö mahule: õppejõude on vähe, koormus liiga suur.

Mitmed sõnavõtjad leidsid algallikate mahu liiga suure olevat. Prof. J. Kalits arvab, et kateedril tuleks rotaprindil välja anda õppevahend, mis õpetaks just algallikatega töötama. Ka referaadid on ju suunatud algallikatega tutvumiseks. Tihedamat koostööd on vaja teha keskkooli-õpetajatega, sest põhikontingent astub kõrgkooli ikkagi keskkoolist.

Vastuõetud otsuses peetakse vajalikuks viia õppeaasta esimese semestri lõpul sisse arvestus, kui filosoofia esimese kursuse õppimine toimub kahe semestri vältel; neil erialadel, kus filosoofia õpetamine toimub tehniliste kõrgkoolide õppeprogrammi järgi, viia see vastavusse ülikooli programmidega; erilist tähelepanu pöörata filosoofia ajaloo õpetamise ja teadmiste kontrolli meetodika täiustamisele jm.

Teadusprorektor prof. H. Metsa ettekanne käsitles TRÜ kui juhtiva kõrgkooli teadustöö arengut.

NSVL KKEH Ministeerium kinnitas oma käskkirjaga nr. 942 27. juulist 1979 juhtiva kõrgkooli teadusliku uurimistöõ osakonna tüüp-põhimääruse. Niisugune osakond ühendab õppeasutuse kõik teaduslikud uurimused. See luuakse olemasolevate teaduslike allüksuste baasil (teadusliku uurimistöõ sektorid, teadusliku uurimise probleem-, haru- ja kesklaborid, katsejaamad jt.). Osakond koosneb teaduslikest ja funktsionaalsetest allüksustest, vastavalt tüüpstruktuurile peavad selles olema teadustöö planeerimise ja juurutamise, patendi-, teaduslik-tehnilise informatsiooni ja teadustöö finantseerimise osakonnad. Põhiliselt teaduslike allüksuste kujuneb teadussektor, mille koosseis on teadusliku uurimistöõ laborid ja muud kateedrite allüksused ning lepingulised uurimistöõd. TRÜ nõukogu juures tuleb moodustada teadusliku uurimistöõ osakonna (TUO) ja teadusorganisatsiooniliste põhiküsimuste läbivaatamise teaduslik-tehniline komisjon. TUO funktsioonid sarnanevad paljus TUS-i funktsioonidega.

Sama ministeeriumi 11. juuli käskkiri k.a. nr. 895 kinnitas kõrgkoolide teadusliku uurimistöõ põhimääruse (sellele lisandus instruktiiivkiri teaduslike uurimistöõde planeerimise korra kohta kõrgkoolides). Ülikooli teadustöö planeerimise aluseks on välja töötatud teadusliku töö põhisuunad. Põhisuunade programm on osaliselt koostatud, nõukogu vaatab need läbi tuleva aasta algul. Teadusprorektor rõhutas vajadust veel kord plaanid üle vaadata, sest TRÜ kui juhtiva kõrgkooli uurimisprogrammid ja uurimistöõ plaanid kinnitab edaspidi ENSV KKEH Ministeerium koos NSVL KKEH Ministeeriumiga.

NLKP Keskkomitee ja NSVL Ministrite Nõukogu läinud aasta 6. aprillil ühismääruse täitmiseks ilmus tänavu vastav instruktioon teaduslepingute täitmise korra kohta kõrgkoolides. Ettekandja käsitles detailsemalt dokumendi neid sätteid, mis eelmisega võrreldes uut moodi on. Uuest instruktioonist on juhindutud juba mõnda aega. Novembri lõpul jõudis ülikooli ka teine lepingulisi töid puudutav dokument — kõrgkooli teadusliku uurimistöõ harulaboratooriumi tüüp-põhimäärus. Uues määruses toonitatakse, et harulaboratoorium moodustatakse vastava rahvamajandusharu tähtsate probleemide lahendamiseks (neid laboreid on ülikoolis praegu 4). Järgmisel viisaastakul on plaanis moodustada juurde veel 3–4 harulaborit. Praeguste harulaboratooriumide lõpetatud teadustööde tulemuste juurutamine on läinud rahuldavalt. Juurutamise majanduslik efekt oli aasta esimesel pooltel 130 000 rubla.

Mitmed direktiivdokumendid käsitlevad patendiuringuid kõrgkoolis. Kõigi rakenduslike tööde puhul tuleb nüüd patendimaterjale uurida ja koostada vastavad aruanded. Ülikoolis on nimistu, mille kohta patendiinformatsiooniuringud teha tuleb. Kahjuks toimub see töö mõnes laboris ja kateedris veel stiihilisel.

Kõik teaduslikud tööd on vaja registreerida üleliidulises infokeskuses. Iga uue teema juhendaja ei esita TUS-ile vastavat kaarti õigel ajal, seepärast pole informatsioon meie teaduslikest uuringutest alati operatiivne. Teadusprorektor mainis, et osale ülikooli töötajale on vaja korduvalt meelde tuletada lõpetatud töö aruande esitamist.

Teadustöö arengu kohta võttis nõukogu vastu otsuse.

VARJE SOOTAK

Kuula tudengikoore!

Neljapäeval, 6. detsembril käis TRÜ Akadeemiline Naiskoor oma selle semestri esimesel kontserdisil. Seekord viisid bussid meid Lõuna-Eestisse. Päeval esinesime Valga 1. Keskkoolis. Vastuvõtt oli soe. Nagu alati sellise publiku puhul meeldisid rohkem hoogsamad ja rõõmsamad laulud.

Pärast kontserti oli pisut vaba aega ja siis läks sõit juba Võru poole. Võru kultuurimajas «Kannel» võttis meid vastu kohalik meeskoor. Kell 19 algas kontsert. Saalis oli palju koorimuusikahuvilisi. Kontserdi esimeses pooles kõlas klassika koori vana koosseisu esituses. Teises osas liitusid ka noored lauljad. Esitasime rahvalaule ja teoseid laulupeokavast.

Aplaus oli tormiline. Mitmed laulud tulid kordamisele. Meid olid tervitamas Võru naiskoori, segakoori ja meeskoori esindajad. Pärast kontserti hoolitses meeskoor õhtusöögi eest. Hiljem keerutasime valssi ja laulsime koos meestega mõned laulud. Siis oligi aeg lahkuda.

Meie naiskoori kuulamiseks avaneb aga kõigil soovijail peagi võimalus ülikooli aulas.

Laupäeval, 22. detsembril kell 19 toimub auals TRÜ Akadeemilise Naiskoori ja Tartu Akadeemilise Meeskoori semestrikontsert. Tulge kuulama-vaatama tudengikoore!

ENE SÖÖT,
TRÜ AN-i laulja,
eesti fil. II k.

Üleliiduline olümpiaad

«Üliõpilane ja teaduslik-tehniline progress» — sellise nimetuse all korraldatakse juba mitmendat aastat kõrgkoolides üleliidulist olümpiaadi. Tänavu on see juhendatud V. I. Lenini 110. sünniaastapäevale. Kutsume osa võtma kõiki üliõpilasi. Olümpiaad on üliõpilastele suure võimalus kontrollida ja näidata oma võimeid ja võrrelda neid kaasa-üliõpilaste omadega nii erialal kui üldainetes.

Selleaastane jõukatsumine tuleb matemaatikas (üld- ja eriaine), teoreetilises mehhaanikas (üldaine), keemias (üld- ja eriaine), füüsikas (üld- ja eriaine), bioloogias (üld- ja eriaine), vene keeles ja kirjanduses (eriaine), vene keele (üldaine), võõrkeeles (üld- ja eriaine), pedagoogikas (pedagoogilistele erialadele), eesti keeles ja kirjanduses, kehakultuuri meditsiinilis-bioloogilistes alustes.

Ülikoolisene voor viiakse läbi detsembrist 1. märtsini kirjalike tööde või suuliste vestlustena. Konkursitööid hindavad erialakomisjonid, mille esimeesteks on almal

mater'i suurte kogemustega õppejõud.

Parimad võistlevad ülikooli võistkonna koosseisus erialade vabariiklikes voorudes, kus kohtutakse teiste Eesti kõrgkoolide võistkondadega ja selgitatakse ka individuaalvõitjad.

Juunikuus korraldatakse olümpiaadi konkurss parimate diplomiga kursusetööde, aga samuti menetluspraktika tulemuste selgitamiseks.

Üleliidulise olümpiaadi kokkuvõtet tehakse Moskvast, kuhu kutsutakse liiduvabariikide olümpiaadi võitjaid.

Kõikide voorude võitjaid autastatakse mälestusemetega, rahalise preemiaga, tuusikutega puhkekodudesse, laureaadi medali või diplomiga jm. Premeeritakse olümpiaadil parima tulemuse saanud komsomoligrupp.

Üleliidulise olümpiaadi «Üliõpilane ja teaduslik-tehniline progress» eesmärgiks on üliõpilasnoorsoo kommunistliku kasvatused edasine tugevdamine, noorte spetsialistide

ettevalmistustaseme tõstmine ning õppegruppide osa suurendamine võitluses sügavate ja püsivate teadmiste eest.

TRÜ üliõpilased on olümpiaadist alati arvukalt osa võtnud. I voorust osalejate arv on ületanud kauget viie tuhande piiri; siinjuures tuleb arvestada, et paljud üliõpilased võtsid osa mitme eriaine olümpiaadist ning seetõttu statistiliselt arvestatuna esinesid mitme üliõpilase eest.

Ka kvalitatiivsed näitajad on olnud head. Meie üliõpilased on nii võistkondlikult kui ka individuaalarvestuses võitnud II voorus enamiku konkurssidest. Tore on tõdeda, et veel mõni aasta tagasi edukalt olümpiaadil esinenud neidudest ja noormeestest, kel nüüd juba ülikool selja taga, on saanud nimekad noored teadlased.

Püüdke selgi aastal säilitada saavutatud kvantiteet ja ületada kvaliteet. Selleks kõigile palju edu ja head pealehakkamist!

LEMBIT PUNG,
ülikoolisese olümpiaadi
organiseerimiskomisjoni
esimees

Eesti Üliõpilasmaleva autasudest

(Algus eelmises lehes)

20. Kalli Holland — EOE veteran, mitmel korral rühma ja regiooni komandör.
21. Jaak Annus — EOE veteran, mitmel korral rühma ja regiooni komandör.
22. Enn Bekker — EOE veteran 1966, kauaaegne maleva edukalma Muhu rühma komandör.
23. Aino Sepp — EOE veteran, olnud mitmel korral regiooni komandör.
24. Teet Kajandu — EOE veteran, olnud rühma ja regiooni komandör, EOE staabiüle.
25. Jaan Tällo — EOE veteran, kaks korda sotsialistliku võistluse võitnud rühma komandör, EOE majandusjuht.
26. Kaarin Pajumägi — EOE veteran 1967. aastast, EOE sekretär ja staabiüle.

1974. aastal «EOE teeneteplaati» välja ei antud.

1975. aastal said «EOE teeneteplaadi»:

1. Jaak Kaarma — ELKNO Keskkomitee sekretär.
2. Aare Neudorf — kauaaegne EOE peainsener.
3. Rein Remma — EOE-75 ohutus-tehnika insener.
4. Donald Visnapuu — EOE VIII komandör (1973–1976).
5. Heino Kallaste — Vinni NST direktor.

Jälle jäi aasta vahele ja aastal 1977 said kõrgema autasu omanikuks Olo Langel — EOE veteran aastast 1971, kauaaegne Tartu tsooni komandör ja Mari Suurväl — EOE raudteerühma kauaaegne komandör.

Peale eelpoolnimetatud autasude autastatakse EOE Kesksaap igal aastal malevasi ka oma aukirjaga ja EOE hõbemärgiga.

Igal aastal autastatakse paremaid malevasi oma aukirjaga ELKNO Keskkomitee, ministeeriumid ja keskasutused, samuti rajoonide RSN täitevkomiteed, EKP ja ELKNO rajooni- ning linnakomiteed.

EOE ise võitis oma esimese autasu esimesel eksisteerimisaastal. Ehitati Kasahhi NSV Kõksetavi oblasti Štšutšinski rajoonis. Oblastis tuli meie rajoon esikohale. Võidetud punalipp on tänaseni kesksaabis ja näha võib teda kõikidel EOE suurüritustel. ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi aukirjaga autastati malevasi esmakordselt 1968. aastal, 1969. aastal sai selle aukirja ka Eesti Üliõpilaste Ehitusmalev. 1970. aastal sai malev EKP Keskkomitee, ENSV Ülemnõukogu Presiidiumi ja ENSV Ministrite Nõukogu tänukirja.

Aastatel 1974 ja 1975 võitis EOE NSV Liidu Ehitusministeeriumi süsteemsi töötavate malevate vahelise sotsialistliku võistluse, kusjuures talle anti ÜLKNO Keskkomitee ja NSV Liidu Ehitusministeeriumi rändpunalipp.

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidium autastab oma sealusega 25. juunist 1971 NSV Liidu ordenite ja medalitega üliõpilaste ehitusmalevate kõige rohkem silma

paistnud liikmeid. Eesti üliõpilastest said medali «Tõõvapruse eest» EOE staabi liige Peeter Palu, medali «Eeskujuliku töö eest» EOE staabi liige Mart Lahi, ERKI üliõpilane Tõnu Liigand, TRÜ üliõpilane Maret Napritson.

NSV Liidu Ülemnõukogu Presiidiumi sealusega 22. aprillist 1976 autastati ordeniga «Austuse märk» EOE peainseneri Toomas Mendelsoni ja TRÜ üliõpilast Andres Eesmaad, medaliga «Tõõvapruse eest» TPI üliõpilasi Olari Taali ja Rein Hansteini, TRÜ üliõpilast Mercedes Pentti, EPA üliõpilast Aiu Salumetsa, TPI parteikomitee sekretööri Aadu Taltsi ning TRÜ stažööri Igor Gräzimit. Medalid «Eeskujuliku töö eest» said TPI üliõpilased Viktor Gorbatšov, Tiit Soorurm ja Peeter Pihelgas, TRÜ üliõpilane Jüri Asari ning TPEDI üliõpilane Mati Lukas.

Aastatel 1964–1971 autastati ligi kolmekümmend Eesti Üliõpilaste Ehitusmaleva liiget medaliga «Uudismaade ülesharimise eest». Selle on saanud Kasahhi NSV-s ja Mägi-Altai AO-s töötanud rühmade tublimad liikmed.

MART RAIK

(Järgneb.)

Matkasellid tegid kokkuvõtteid

Võõrad, kes 5. detsembril õhtul ülikooli uue kohviku uksest sisse piilusid, märkasid kindlasti fuajee seinale riputatud stendi fotodega ning saalis kaetud laudu. Kohvik oli seekord matkajate päralt. Toimus hooaja pidulik lõpetamine. Mis puutub fotodesse fuajees, siis need olid jäädvustused suusa-mägimatkajate viimastest matkadest, saalis olnud fotod näitasid aga veematkajate võitlusi mässavate jõevõududega.

Avasõnad ütles TRÜ matkaklubi «Patrioot» juhatuses esimees Kalle Soa. Kokkuvõtteid mõõdnud hooajast tegid suusa-mägi- ja veematkakomisjoni esimehed Mati Türk ja Mati Stroom.

Erinevatel marsruutidel käis tänavu ühtekokku 68 gruppi (44 suusa-, 16 vee- ning 8 mägi- ja jalgsi-

matkal). Suusamatkajaid tõmbas kõige enam Koola poolsaar. Käidi ka Väike-Kaukasuses, Kuznetski-Alataus, Altas, Uuralites. Mägimatkajate meelispaigaks olid Suur-Kaukasuse ilusad mäenõlvad. Seal viibis 5 gruppi. Uue hooaja hakul uuritakse kõige enam Altai mägi-rajoonide kaarte.

Süstadesse istus eelmisel hooajal üle 80 inimese Põltsamaa, Piusa, Võhandu ja Koiva jõel ning Leedu jõgedel sooritati I kategooria matkad. II matkakategooria pabereid taotleti Ströi, Msta ja Vongga jõel. Meie üliõpilased lasid süstade vette ka Ohta ja Oka karestikulistesse vetesse. Neid matku hinnati vastavalt III ja V kategooriatega.

Veidi tulevikuplaanidest. Talvel

VÄINU ROZENTAL

Tudengi tervise heaks

Kes meist ei teaks üheksakorruselisel ühiselamul Leningradi mnt. 25. Et selle «torni» teisel korrusel ülikooli profülaktooriumi asub, ei aima paljud. «Mida see endast kujutab?» pärib peaaegu iga kolmas tudeng. Mõned arvavad profülaktooriumi paigaks, kus profülaktika mõttes ilma järjekorraga süste ja kaitsepookimisi tehakse. Tuntakse isegi valehirmu.

Profülaktoorium on sanatoorset tüüpi raviprofülaktiline asutus. Ravitakse tudengeid, kes põevad kroonilisi haigusi, on dispanseritud, vajavad dieetravi, on end üle treeninud. Ka doonorid ja üliõpilased, kellel on kergemad tervisehäired (üleväsimus, õppimisvõime langus jne.) taastavad seal jõudu. Profülaktooriumi põhiülesanne on üliõpilaste tervise tugevdamine. Soovijaid suunab ülikooli arstipunkt. Tuusik

vormistatakse ametiühingukomitees ja maksab 15 rub. 30 kop. See on umbes kolmandik tegelikust maksumusest. Vahe tasub ametiühing. 20% ravile suunatuist saavad vajaduse korral tasuta tuusiku. Aastas on üksikest 24-päevalist vahetust. Õppetöö sel ajal ei katke. Tuusik võimaldab tudengile rahu, vaikuse, sooja toitva toidu (profülaktooriumi söökla ühiselamu all) 3 korda päevas, vajalikud raviprotseduurid. Dieettravi oliaiale valmistatakse dieettoite.

Uhes vahetuses võetakse vastu 45 üliõpilast. Voodikohti pole küll eriti palju — 24, kuid suur osa ravi-alustest käib ambulatoorselt või lihtsalt söömas. Toit on tõepoolest tervist tugevdav.

Üldjuhul võimaldatakse profülaktooriumituusik kuni 2 korda kalendriaastas, kuid võimalikud on ka mõõndused.

Mis hirmusse puutub, siis, nagu näete, pole seda tõepoolest tunda vaja. Vähemalt nii kinnitasid need, kes ise seal olnud. Kõik tudengid tahtvat tagasi ja tulevad ka. Võib julgesti öelda, et ravikuur võrdub sanatooriumituusikuga, eriti nüüd, kui ollakse uutes avaramates ruumides. Eelmisest kohast Lutsu tn. 7 koliti Leningradi maanteele selle aasta septembriks. Paranes tunduvalt sanitaarhügieen.

Kahjuks ei tea paljud (eriti nooremate kursuste) tudengid midagi sellest asutusest. Agaramad on teistest rahvastest üliõpilased, kes tihti profülaktooriumi teenuseid pruugivad. Praegu on registreeritud üle 6920 üliõpilase, kes 24 aasta jooksul end profülaktooriumis ravinud. Aita Sinagi selleks kaasa, et 16. aprilliks 1980, asutuse 25. sünnipäevaks, oleks külastajate arv ümmargune 7000.

HANNES TAMME,
zurnalistika I k.

Võitjad on selgunud

Kolm aastat tagasi tõi tookordne majandusteaduskonna diplomand Tõnis Sildmäe informiinile oma esmakursuslasest venna ja tema kursusekaaslase. Selleks ajaks oli Tõnis Sildmäe enda võistlejastaaž juba 3 aastat. Uue trio start oli edukas — võideti esikoht. Sama kordus 1977. aastal. Sel aastal tuli TA aspirant Tõnis Sildmäe koos IV kursuse majandusteadlaste Toomas Sildmäe ja Tiit Sarvega taas esikohale 35,3 punktiga 38 võimalikust. Et kogemustel on suur kaal, näitas ka ajaloolaste võistkonna — V. Blum (IV k.), D. Ozolinš ja P. Raudkivi (V k.) — hea esinemine. 31,4 punktiga saavutati 2. koht. Eriti hästi esineti kolmandas voo- rus, kus tuli valida õige vastusevariant neljast pakutust; ära mõis- tatada omaaegseid üliõpilaskonna argoosõnu ning helilindiid kuulud

õppejõudude hääli. Teisele kohale kaotasid vaid 0,35 punktiga mullused võitjad majandusküberneetika V kursusel: V. Järvpõld, K. Keevend ja J. Kivi- rähk. Omaonoliseks tegi seekordse jõu- proovi kahe EPA võistkonna osa- võit. Varem lehes avaldatud suure rin- gi küsimusi lahendati samuti aga- ralt ja mis peasi — õigesti. Pare- muse pidi siin otsustama vastuste laekumise järjekord. Kõige kiirem oli praegu Moskva RÜ-s õppiv V kursuse matemaatik Tarmo Soome- re, järgnesid alati korrektselt vastus- te vormistamisega silma paistvad III kursuse keemikud Ain Pedak ja Rannar Sillard. Informiini lõppedes tegi võistlus- õhtu juht dots. H. Palamets teata- vaks 14. ülikoolisese informiini ja

suure ringi võitjad, kes võivad asu- da preemiareisile mõnele ÜTU kon- verentsile NSVL Euroopa-osas. Osavõtjatele jagati välja auhinna- raamatud ja määrati kindlaks, kes esindavad TRÜ-d järgnevatel võis- tustel. Nimelt toimus 6. detsembril Tallinnas TA raamatukogus II vabariiklik kõrgkoolidevaheline in- formiin, milles osalesid 4-liikmeli- sed I—IV kursuste üliõpilastest moodustatud võistkonnad. Esitatud tingimusi arvesse võttes kuulusid meie ülikooli esindusse suure ja väikese ringi edukamad: A. Pedak, R. Sillard, T. Sarv ja T. Sildmäe. Samas komplekteeriti TRÜ esin- dus ka osavõtuks üleliidulise televi- siooni võistlusringist «Кто? Где? Когда?». Fotoid võistlusest saab näha ja tellida Toome raamatukogu biblio- graafiaosakonnas.

IMBI PELKONEN, vanembibliograaf

Leningradi kunstnike sügisnäitusel

Novembrikuu lõpppäevadel tegi ajaloo I kursuse sõidu Leningradi. Asjatoimetuste ja erialaste muuseumide külastamise kõrval sai tutvuda ka Leningradi tänase kunstiga, sest Manežis oli avatud Neevalina kunstnike sügisnäitus. Võrreldes Tallinna ja Tartu näitusesaalidega on Maneži aastaabid tohutud. Ka taieised oli väljas väga palju, esin- datud olid peaaegu kõik kunstiliig- id, vaipadega alustades ja lito- graafiaga lõpetades.

Maalis oli selgelt näha 1950.— 1960. aastate traditsioonide jätkam- ist nii tehnikas kui temaatikas, kohati 1940. aastate maalikooli. Hoogne ja veidi rohkem pintslit- tõi, impressionismi meenutav kontu- uride vähene toonitamine, eseme- te ja inimeste teatud kandilisus ja realism korraga. Idealiseeritus. Ühte osa maalidest iseloomustas tinglik-

kus, eriti maastikes. Kuid uut ja kaasaegset oli minu arvates suhte- liselt vähe. Meil levinud hüperrea- listsi esindasid vaid kaks tööd: N. F. Žirkovi «Pähklinatüürmort» ja J. P. Semaši «Natüürmort kapsa- ga». Tundus, et osa töid oli esitatud kiirustades ja valikuta. Mõni aeg tagasi Tallinnas toimunud Moskva ja Leningradi kunsti näitus oli hoopis sümpaatsem ja leningradla- sed jätsid palju huvitavama mulje. Millest nüüd küll selline tavalisus? Rohkesti oli ühes žanris ja pea- aegu ühesuguseid töid. Loomulik suure linna kohta. Hulk portreid oli esitatud mingites standardpoosides. Palju oli töid kirkavõrviseliste küla- elust, kolhoosipulmadest, traktorist- tudest ja õrnrohelisest kasemetsa- dest. Graafika oli huvitavam ja mitme- kesisem. Kõrgel tasemel oli värvoi- line litograafia ja eksliibrid.

Meelde jäid V. S. Vilneri värvilises litograafias maskid, A. Komarova plüatsijoonistused ja Majeovski tuši- tööd «Suveaeg». Skulptuuris domineerisid portree ja pisiplastika. Viimane oli kohati üsna ilmetu. Portreed olid aga sü- damlikud ja sümpaatset. Palju oli üliõpilaste ja pioneeride portree- büste. Kõige meeldivama mulje jätsid vaibad ja klaas. Värvilist klaasi oli huvitavalt kasutatud, erinevaid toone omavahel seotud. Teatrilavas- tuste maketid paistsid eksperimen- taalsete ja kaasaegsetena. Häiris, et kõikidel täielist polnud juures täielikke andmeid või puudu- sid need hoopiski. Selline oli põgus mulje ühe suure, kuid üsna igapäe- vase näituse kohta.

HARRY LIIVRAND, ajaloo I k.

Väike väikeste lavastus

29. novembri õhtul kella kaheksa paiku täitus Pälsoni tn. 14 ühisela- mu teletuba kiiresti filoloogidega. Vaatamiskorda seatud toolidest tu- li nappus kätte. Toodi lisagi, kuid ikka jäid paljud püsti seisma. Meie ühiselamurahvale tuli külla Tartu 2. Keskkooli 5. a. klassi näitetrupp Pille-Riini lugude lavastusega «Kuidas Pille-Riini endale pühade- soengu sai». Kes käis EPA aulab selleaastasel sügisballil, mäletab kindlasti neidsamu õpilasi.

Väiksearvilisem pealtvaataja- kond aitas tublisti kaasa, et pisike- sed näitlejad oma osaga hästi toi- me tulid. EPA aulab tundus eten- dus igatahes kaugem olevat ega jõudnud nii hästi publikuni. Tele- tuba seevastu oli iseenesest teater:

meie ise mängisime samuti mõttes kaasa, tundisime end samaväärse- tena laual (tinglikul) olijatega. Meilgi on tihtipeale tahtmine väike ja rumal (heas mõttes) laps olla, kuid see ei õnnestu enam rahulda- valt. Sellistel julgetel algkooli- jantsudel aga küll. Küllap me sel- lepärast neile tänulikud olimegi, et saime nende silmade läbi taas väi- kelasteks. Ega «Pille-Riini lood» vist talugi suure lavale toomist — see jääks ilmselt näivõimiseks. Kooliõpilastel tuli see välja kuidagi lihtsalt ja loomulikult. Oma- laadne on seegi, kuidas nad vanai- nimesi mängivad: nii nagu nad neid ette kujutavad. Kontakt oli nüüord tugev, et ta- bava dialoogi ajal oli saal täis sundimat naeru. Oma lapsepõlve

meenutamise ei maksa vist rääki- dati, igauks tegi seda omal viisil. Kogu etendus kestis vaid paar- kümmend minutit, aga selle kohta võib õigusega öelda: lühike, kuid sisukas. Kindlasti keegi ei kahetse- nud, et oli vaatama tulnud, seda oli aplausistki tunda. Plaksutamisi on üldse üsna mitmesuguseid: tuli- seid, laisku, tugevaid, nõrku; on ka lihtsalt kombetäitmiseks käte kok- kulöömine. Too neljapäevaõhtune kuulus igatahes tuliste aplauside hulka, mis tavaliselt siis kõlab, kui midagi head ja sügavat on pealt- vaatajatele kaasavõimiseks antud. Ega meenedki ja üliõpilaspäevade aukiri ainult kombetäiteks antud, selle taga oli ikka üks suur süs- talvine aitäh hinge süvistamise eest. ANATOLI AKSJONOV

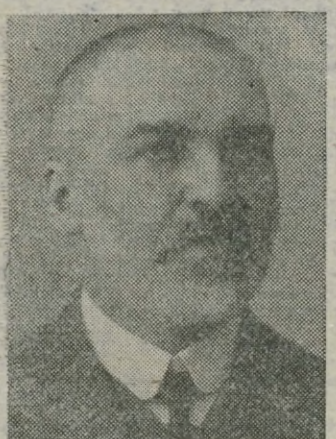
Harukordne kohtumine

LEO LEESMENT

1902. aastaks ilmus ülikooli jär- jekordseks juubeliks Tartus kahe- köiteline teos ülikooli ajaloost. Selle autor oli Tartu, tol ajal Jur- jevi vene ja slaavi keelte professor Jevgeni Vjatšeslavovitš Petuhhov. Nimetatud fundamentaalne teos on nüüdki veel suur abiline ülikooli ajaloo uurijatele. J. Petuhhov sündis 1863. aastal Tomskis. Tartus oli ta ametis aast- ail 1895—1918 vene keele profes- sorina. Tema teaduslik tegevus oli viljakas. 1918. aasta suve lõpus evakueerus Petuhhov koos enamiku Tartu ülikooli õppejõududega Vo- roneži, kus rajati meie õppeasutuse baasil uus ülikool. Kuidas kulges Petuhhovi edasine elukäik ja saatus? Viibisin 1947. aastal õigusteadlaste konverentsil Moskvas, mille oli organiseerinud Oiguse Instituut. Ühel päeval pöö- rduis hotellis minu poole NSV Liidu Teaduste Akadeemia korrespondent-

liige slavist D. Abramovitš, kes üt- les, et samas hotellis minu toa kõrval peatub endine Tartu ülikoo- li professor J. Petuhhov, kes soovib minuga tuttavaks saada. Ta oli kuulnud, et olen TRÜ-st. Mul oli samuti huvitatud tutvuda nimeka õpetlasega. Üle kaheksa- kümne, haruldastel kõbus, isegi noorusliku olekuga professor oli veel ametis Simferopoli Pedagoogi- lises Instituudis. Ta võttis osa slavistide konverentsist. Teda hu- vitasid meie ülikool, Tartu ja mit- med teised küsimused. Tal oli ol- nud Elvas kaks suvilat. Mis neist on saanud, ta ei teadnud. Uurisin hiljem järele ja selgus, et üks oli sõja ajal maha põlenud, teine sivi- tajaile antud. Nii ma talle kirjuta- singi. Professori vastukirja andsin TRÜ teadusraamatukokku käsikir- jade osakonda. Umbes aasta pärast seda kohtu- mist sain teada J. V. Petuhhovi surmast.

olnust o olnust

Raamatuvõlgnikud

Opperaamatukogu lugemissaalil polnud detsembriks raamatuid ära toonud:

Allmäe, E.	Kimmel, S.
Avdrjan, A.	Kurašvili, K.
Belovas, L.	Kuzik, N.
Elnre, L.	Kõiv, H.
Fjodorov, I.	Lepik, L.
Haller, A.	Libe, E.
Järvine, E.	Listra, E.
Hellstvee, I.	Lääne, S.
Iijin, S.	Maas, A.
Kaldmäe, M.	Mallinovski, A.
Kannisto, U.	Metslang, M.

Molodtsov, A.	Nemirovski, I.
Nikolajev, V.	Renser, E.
Rõzkov, N.	Segal, K.
Sinisaar, T.	Solomonova, T.
Teder, O.	Traksmaa, R.
Truutsi, N.	Tšanturija, B.
Uustalu, Helje	Valk, A.
Vassiltsenko, T.	

KLUBIS

Järgmisel nädalal

Leningradi mnt, 25 kohvikus

Kolmapäeval, 19. detsembril kell 20 diskoohtu.

Laupäeval, 22. detsembril kell 20 puhkeõhtu.

Pühapäeval, 23. detsembril kell 20 puhkeõhtu.

Leningradi mnt, 27 kohvikus

Teisipäeval, 18. detsembril kell 20 diskoohtu.

Neljapäeval, 20. detsembril kell 20 diskoohtu.

UUEST PÕHIKIRJAST

Avaldame lühendatult ÜTU nõukogu liikme P. Järvelaiu ettekande ÜTU aruande- ja valimiskonverentsil

TRÜ Üliõpilaste Teaduslik Ühing on üliõpilaste vabatahtlik teadus- lik organisatsioon, mis tegutseb koostöös rektoraadiga, TRÜ nõukogu ja ühiskondlike organisatsioonidega. Oma tegevuses juhindub ÜTU põhikirjast, mis võeti vastu 1965. aastal. Selle aja jooksul on ühing läbi teinud suure arengutee. Paljud senikehtinud põhikirja sätted on aegunud, kerkinud on uusi problee- me, mis vajavad normatiivset reguleerimist. Uue põhikirja projekti väljatöötamisel lähtuti teaduskondade ÜTU nõukogude ja ringide ettepanekuteist. I peatükk käsitleb ÜTU eesmärke ja ülesandeid. TRÜ ÜTU taotleb järgmisi eesmärke:

- 1) aidata kaasa NLKP programmi elluviimisele, süvendada üliõpi- laste sidet kommunismi ehitamise praktikaga, anda omapoolne panus rahvamajanduse teadusliku ja tehnilise programmi täitmisel;
- 2) süvendada ja laiendada üliõpilaste erialaseid teadmisi;
- 3) aidata üliõpilastel omandada teadusliku uurimistöös marksistlik- leninlikku meetodit;
- 4) arendada üliõpilaste silmaringi, kasvatada kohusetunnet ja töö- armastust ning soodustada loomingulist töössesuhtumist.

Oma eesmärkide saavutamiseks osutab ÜTU igakülgset abi üliõpi- laste laialdasel kaasatöötamisel teadustöös, levitab uurimistöös ees- rindlike kogemusi, korraldab üliõpilaste teaduslike konverentse, teaduslike tööde ülevalatust ja konkursse, peab sidet teiste kõrgemate õppeasutuste ÜTU-dega, korraldab paremate tööde kirjastamist ning teadustöös eriti silmapaistvate üliõpilaste ettevalmistamist teadus- töötajateks.

II peatükk (teadustöö organiseerimine) on muudatusi töö planeeri- mises ja aruandluses, paindlikkuse suunas. ÜTU töö põhivorm on teaduslik uurimistöö kateedrites väljatöötatud temaatika alusel. ÜTU põhilisest organisatsioonilisest töövormist on ringide töökooolekud üksiküksimuste refereerimiseks ja arutamiseks, samuti erialasteks lühiinformatsioonideks. Ringide aastase töö kokku- võtteks korraldatakse ÜTU teaduskonverentsid.

ÜTU töötab tööplaani alusel, mis koostatakse järgmiselt: (1) ÜTU liikmete teadustöö plaan koostatakse individuaalselt tähtaegadega; (2) ÜTU teadus- konverentsi plaan koostatakse hiljemalt 1,5 kuud enne konverentsi algust. Aru- andlus ÜTU-s toimub järgmiselt: (1) ringi liige annab aru oma tööst ringi koosolekul vastavalt vajadusele, tema aruandeks on referaat või teaduslik töö; (2) ringi vanem (juhataja) annab aru ÜTU teaduskonna nõukogus vähemalt kord aastas teaduskonnakoostöö tööplaani alusel; (3) teaduskonna ÜTU nõu- kogu annab aru teaduskonna ÜTU liikmete või volinike koosolekul üks kord aastas; (4) ÜTU teaduskonnakoostöö esimees annab aru ÜTU ülikoolinõukogule vastavalt viimase tööplaani; (5) ÜTU ülikoolinõukogu annab aru TRÜ nõu- kogu vastavalt TRÜ nõukogu tööplaani; (6) ÜTU ülikoolinõukogu annab aru TRÜ ÜTU konverentsil üks kord kahe aasta jooksul.

III peatükk käsitleb TRÜ ÜTU liikme õigusi ja kohustusi. TRÜ ÜTU liikmeks võib olla iga õppetöös hästi edasijõudv TRÜ üliõpilane, kes võtab aktiivselt osa teaduslikust uurimistööst ÜTU erialarin- gis ja kes tunnustab ÜTU põhikirja.

ÜTU liikmeks vastuvõtmine arutatakse läbi ja otsustatakse ringi koosolekul. Vastuvõetule antakse liikmepilet ning seatakse sisse arves- tuskart. Liikmete arvestus lasub ringil.

IV peatükk reguleerib üliõpilaste teaduslike ringide tegevust. ÜTU töö organisatsiooniliseks põhivormiks on üliõpilaste teaduslik ring, mis ühendab ühel eri- või huvialal töötavad üliõpilased ühe või mitme kateedri õppejõudude juhendamisel töötavaks kollektiiviks. Kõrgkooli- devaheliste ringide korral moodustatakse ülikoolis selle ringi sektsioon, millel on võrdsed õigused ja kohustused ülikooli ÜTU ringidega. Rin- gi töö organiseerimiseks valib ringi koosolek üheks aastaks ringi va- nema (juhataja).

V peatükk — ÜTU teaduskonnaorganid. ÜTU kõrgem organ tea- duskonnas on ÜTU liikmete üld- või volinike koosolek, mis kutsutakse kokku kord aastas. Volinike esindusnormi määrab kindlaks ÜTU tea- duskonnakoostöö. Koosolek arutab ÜTU tööd teaduskonnas ja valib üheks aastaks teaduskonnakoostöö.

VI peatükk — ÜTU ülikooliorganid. TRÜ ÜTU töö juhtimiseks va- litakse ÜTU aruande- ja valimiskonverentsil kaheks aastaks ÜTU üli- koolinõukogu. VII peatükk — ÜTU konverents. ÜTU kõrgeim organ on ühingu konverents, mille ÜTU ülikooli nõukogu kutsus kokku vähemalt kord kahe aasta jooksul. ÜTU konverents võtab vastu ja muudab vajadu- se korral põhikirja, kuulab ära ja kinnitab ÜTU ülikoolinõukogu aru- ande, valib lihtääletamisega ÜTU ülikoolinõukogu, vaatab läbi üli- õpilaste teadusliku uurimistöö arendamise tähtsamad küsimused. ÜTU konverentsi delegaadid esindusnormi määrab ÜTU ülikoolinõukogu.

VIII peatükk — ÜTU töö juhendamine. Üliõpilaste teadusliku uurimistööd ülikoolis juhivad rektor (teadusprorektor), teaduskonnas de- kaan ja kateedris kateedrijuhataja. Töö koordineerimine, tegelik (jook- sev) töö lasub teaduskonna ÜTU teadusjuhendajal, kelle määrab de- kaan, ja ringi teadusjuhendajal, kelle määrab kateedrijuhataja. ÜTU töö juhendamine hakkab toimuma põhiliselt kahel tasandil: ringi teadusjuhendaja ja ÜTU teaduskonna teadusjuhendaja kaudu. Ringi teadusjuhendaja koordineerib üliõpilaste teaduslikku tööd kate- edri tööga, võtab osa ringi töökooolekuteist ja tõmbab kaasa teisi õppejõude, koordineerib kateedri õppejõudude tööd üliõpilaste teadus- like tööde juhendamisel. ÜTU teaduskonna teadusjuhendaja suunab üliõpilaste teaduslikku tööd ja võtab osa ÜTU teaduskonna nõukogu koosolekust, kooskõlastab ÜTU tööd dekaanadi ja ühiskondlike organi- satsioonidega, aitab organiseerida ÜTU konverentse, abistab üliõpilasi tööde kirjastamisel, koordineerib ringide teadusjuhendajate tööd.

IX peatükk käsitleb ÜTU vahendeid, X peatükk reguleerib põhikirja muutmist.

Kes? ... Gulliver

MIS? ... Mati Undi nukunäidend täiskasvanuile «Gulliver ja Gulliver» Jonathan Swifti motiivi- del.

MILLAL? ... 19. ja 20. selle kuu päeval algusega kell 19.

KUS? ... Tartu noortemajas «Sõp- rus».

KUIDAS? ... ENSV Riikliku Nu- kuteatri esituses. Täpsemalt: lavastanud ENSV teeneline kunsti- tegelane Rein Agur, kujundanud Jaak Vaus, laulutekstid Juhana Viidinguil, avalaol Urmas Alenderiil, muusika Jaanus Nõgistolt ja Mar- gus Kappeliil. Näitlejatest teevad kaasa ENSV teeneline kunstnik Hendrik Toompere, Maie Toompere, Malle Peedov, Mare Soomre, Harri Kõrvits, Urmas Alender ja Are Uder.

MIKS? ... Aga miks ka mitte?! Kui on ole- mas nukunäidendid lastele, võib neid samahästi lavastada ka täis- kasvanuile. Muide, Swifti maailma- kuulus teos «Gulliveri reisid» oligi algselt mõeldud täiskasvanutele. Tartusse tulemata jätta nukutea- ter lihtsalt ei saa. Ühel poolt mui- dugi on teatritegijatel olemas veendumus, et tudengid üks üle- mata uudishimulik ja uute muljete lembene rahvas on, teiselt poolt jälle pisike kogemus üliõpilaspäe- vadelt, kus meie nukkudega ülesas- tumine ülikooli uues kohvikus heaks kiideti. Nii otsustasimegi, et

GULLIVER TULEB TARTUSSE!

TIINA VAPPER, nukuteatri pedagoog.

Post toob toimetuse kõrgkoolilehti Moskvast, Riias, Petroskoist, Vladivostokist jm. Täna peale tahame kord taas heita lühilpilu teiste tudengite elule.

60 AASTAT MRÜ KOMSOMOLI-ORGANISATSIOONI

MRÜ komsomoliorganisatsioon loodi 5. novembril 1919. aastal. Kuueliikmelisest ühinguist on saanud suurim algorganisatsioon Liidus ligi 26 tuhande liikmega. Veel mõned arvud juubeliartiklist: aastail 1974–1978 on 30 üliõpilast eduka teadustöö eest saanud KKEH Ministri ja TA medali, 23 noorteadlast on Leninliku Komsomoli preemia laureaadid. Viimase viie aasta sees on ülikoolis peetud 15 teaduslik-praktilist konverentsi komsomoli ajaloost ja rahvusvahelisest noorsooliikumisest.

60. aastapäeva puhul anti komsomoliorganisatsioonile üle ÜLKNÜ Keskkomitee vimpel, mis on olnud kosmoses orbitaaljaama «Saljut 6» pardal.

«MÜ» nr. 44, 2. nov. ja nr. 47, 16. nov. 1979.

AJAKIRJANDUSTUDENGITE PRAKTIKAST

Oktoobris peeti Moskva Riiklikus Ülikoolis iga-aastane parteiaktiiv seminar. Ajalehes «Moskva Ülikool» võtsid sel puhul sõna MRÜ parteikomitee sekretär B. Kvitkin ja mitme teaduskonna parteisekretärid. Zurnalistikakateedri parteisekretäri J. Blažnovi artiklist saame teada sealsete ajakirjandustudengite praktikast.

«Sisseastujad teevad läbi loomingulise konkursi. I kursusel on neil ulatuslik tutvumispraktika. Praktikad koordineerib dekanaadi juurde loodud ühiskondlik osakond. Alates III kursusest on üliõpilastel nädalas üks vaba päev loominguliseks tööks. IV kursusel jagunetakse kitsamale erialale. Neid on viis: tööstus, põllumajandus, kultuur ja olme, sport ning noorsooprobleemid.»

«MÜ» nr. 43, 26. okt. 1979.

PÕNEVA NIMEGA KATEEDRI JUUBEL

1. septembril 1939 avati MRÜ ajalooteaduskonnas lõuna- ja läänslaavi ajaloo kateeder. Kateedri juhataja prof. V. Karasjov kirjutab artiklis «Töö- ja otsinguaastad», et 40 tegevusaasta jooksul on kateedris ette valmistatud 900 slaavi ajaloolast, üle 100 noore on lõpetanud aspirantuuri. 150 lõpetanut on kaitsnud kandidaadi- ja 21 doktoriväitekirja. Kateedril on tihedas sidemed kolleegidega Poolas, Tšehhoslovakkias, Bulgaarias ja Jugoslaavias.

«MÜ» nr. 42, 19. okt. 1979

UUDISEID TPI-ST KOMSOMOLIKONVERENTSIST

TPI komsomoliorganisatsiooni XXIII konverentsi peeti juba oktoobri lõpul, täpsemalt 29. oktoobril. Aruandekõne esitas instituudi komsomolisekretär Raivo Vihvelin. Aruandekõne lühirefereringust «TP-s» toome: «1. oktoobri seisuga on TPI komsomoliorganisatsioonis arvel 4893 ÜLKNÜ liiget. Kahe konverentsi vahelisel perioodil on TPI komsomoliorganisatsioon suurenenud 178 liikme võrra. Üldse moodustavad ÜLKNÜ liikmed instituudi üliõpilaskonnast 91,7%. ... NLKP liikmed või liikmekandidaadid on praegu 52 üliõpilast.»

Sekretäri kokkuvõttes kõnes puudutati kõrgkooli noorte tähtsamaid probleeme: õppetööd, ideoloogilis-poliitilist kasvatustööd, EÜE-d, üliõpilasklubi jt.

Uus komitee valiti 28-liikmeline, komsomolikomitee sekretäriks valiti taas Raivo Vihvelin, asesekretärideks Igor Pihela (ideoloogiatöö), Teodor Lutškovski (õppetöö), Pavel Zukovets (organisatsiooniline töö) ja Andres Paling (EÜE).

«TP» nr. 33, 5. nov. k. a.

PRESSIKONVERENTSIST

12. novembril sai teoks «Tallinna Polütehniku» toimetuse ja pressiklubi korraldatud pressikonverents. Küsimustele vastasid rektor akad. Boris Tamm, õppeprorektorid dots. Valdek Mikkal ja dots. Boris Tamm, teadusprorektor prof. Heino Lepikson, haldusprorektor Harri Eesmaa ja parteikomitee sekretär Aadu Talts.

Mida küsiti, mida vastati? Huvitas instituudi areng, TPI seos olümpiamängudega, omavalitsus jpt. probleemid. Siinkohal teeme mõne küsimuse-vastuse äratrüki, sest niisamasugused probleemid peaksid aktuaalsed olema TRÜ-ski.

Kas teid rahuldab üliõpilaste omavalitsuse praegune tegevus ja milliseid võimalusi näete edaspidi üliõpilaste sotsiaalse aktiivsuse suurendamiseks?

Parteisekretär A. Talts: «Ei rahulda. Üliõpilased osalevad stipendiumide määramises, ühiselamunõukogudes, EÜE-s. Uut omavalitsusvormi pakub meie komsomolikomitees praegu kavandamisjärgus olev nn. tööbüroo, kus tudengid ise koordineeriks kõigi nende üliõpilaste tegevust, kes tahavad õppimise kõrval (kas puhkuse ajal või õhtuti) töötada.»

Kas poleks mõeldav kasutada ühiselamuse elavaid üliõpilasi palgalisena nii korrapidamisel kui puhtuse hoidmisel?

Haldusprorektor H. Eesmaa: «Võtame üliõpilasi valvuriteks, ka elektrikeks ja santechnikuteks, ning maksame neile ettenähtud korras töötasu, kui on olemas nende endi soov tööle asumiseks ja instituudi kaadriosakonna ning dekanaadi nõusolek.»

Kas olete rahul suitsetamise probleemi lahendusega TPI-s? Rektor B. Tamm: «Mingil määral küll. Et meie ruumides enam ei suitsetata, on suur samm edasi. Ideaaleni pole me veel jõudnud, kuid põhiprobleem on lahendatud. Kõigil tuleb tegutseda edasi lõpplahenduse saamiseks.»

«TP» nr. 35, 23. nov. k. a.

Novembrikuu oli mürk ja vihmane. Nagu tavaliselt? Spordis võib novembrit lugeda kuuks, mil sportlik raskuse on kandunud märgadelt staadionidelt spordisaalide sooja. Rahva meeli hakkavad üles kütma vaatamängulised pallivõistlused. Ent kõik oleneb, mis tasandil ja mis moodi vaadata. Võib ju novembriski kergejõustikku teha ja ehtsal rohelisel murul tennisit toigida (aga mitte meil). Või näiteks: (palli)-mängulimbelleid eestlased ei taipu üle mere rahva kannatlikkust tammuda 30-kraadises pakases jalalt-jalale ainult selleks, et kord kordjuda mõddarühkivale suusatajale «Heja. Heja». Aga vaevalt teisedki rahvad meist aru saavad — muidu põhjamaalaskult rahulikud ja kaalukad, ent korvpalli-kirgide loomas võimalised kõigeks, kusjuures kohtuniku seebiks keetmise ähvardus on vist see kõige väiksem patt.

November ülikooli spordielus tähendas eelkõige TRÜ spartakiaadi jätkumist. Tehti algust kolme uue alaga: ujumine, võrkpall ja male. Selle semestri viimased alad. Neist novembris lõmmati joon alla ujumisele. Ujuti kahes jaos — enne naised ja paari päeva pärast mehed. Naistest realiseerisid oma arvulise ülekaalu oskuslikult punktideks ja esikohaks naisfiloloogid. Kahjuks meesfiloloogid reetsid oma aatekaaslast — ei ühtegi võistlejat. Ei tea, kas on ennatlik öelda, ent tundub, et filoloogiateaduskonna edu pandiks on tulihingelised naispatriooidid, sest ka võrkpallis näpas naiskond esikoha endale, meeskond aga ei suutnud pärast üht kaotust võistkonda kokku saada. Meestest olid teistest üle spordimeediisni osakond, KKT II ja majandusteaduskond. Kokkuvõttes pälvits üldvõidu stabiilseim (esimeste hulgas nii naiste kui meeste ujumises) võistkond — spordimeediisni osakond. Ujumisvõistluste korraldusega võis rahule jääda. Teaduskondadele eraldatud kindlad ajad õigustasid end, vältisid liigset võistlejate kuhjumist ja sellest johtuvat segadust. Novembrikuu ei pannud veel lõp-

Novembri-spordi

likku punkti võrkpalli taha. Teadmata oli parim meeskond (vt. selle kohta spartakiaadirubriigist). Seni nähtud mängudest võis kõike leida, oli rannavõrkpalli, kus tähtsaim pall kuidagi üle võrgu sokutada. Kuid oli ka meisterlikke tõsteid, pommilööke, oskuslikku sulustamist, liblikaidki.

Finaalmängude ajal, kui terad aganatselt eraldatud, peaks nägema võrkpalli selle sõna otseses mõttes. Problem «proffidest» ja asjaarmatajatest kerbib kõige teravamalt üles kollektiivmängude puhul. Siin enam massilisusega ei löö. Paratamatu eelis on KKT-lastel, kel vastava ala mehi alati võtta. Võib-olla põhjendada sellega mõnede meeskondade loobumist — niikuinii pole mingit lootust, milleks veel rahvale võhiklikkusega nalja pakkuda.

Ka males ei andnud novembrikuu vastust küsimusele, kes on kes. Novembrikuu parimaks võib pida spordimeediisni osakonda. Tõusti 7. kohalt 3.—4. koha jagamiseni. Juhtohjad on filoloogiateaduskonna käes. Kui veel suudetakse veidi ka meesfiloloogide vankrit vedama saada...

Kes teab, kes teab...

Kõrgkoolide teaduskondadevaheline korvpalliturniir hakkab lõpule jõudma. Kahjuks on ilus mõte mõnel ainult mõtteks jäänudki. Väga palju on loobumisvõite ja kaotusi. Konservatooriumi, ERKI ja Pedagoogilise Instituudi võistkondadel jätkus vaimu vaid esimesteks kohtumisteks. Meeskondi võistleb 8. Kaotuseta on TPI majandusteaduskond. Neli võitu viiest on EPA

Kuus võrkpalliloomustust. Igaüks näeb ja seletab ümbritsevat paljus omamoodi. Võrkpall on minu jaoks eelkõige psühholoogiline mäng. Kelle närv osutub otsustavatel hetkedel tugevamaks (enamgi-vähem võrdsete võimete juures), see ka võidab. Tihedamini kui teistel spordialadel võib siin võimalikuks saada nõrgema võit tugevama üle. Ikka sellesama parema (mängu)vaimu arvel. Hea vaim väljendub mitmeti, enamasti siiski platsipealses vastastikusel erutamises, pisemastki kriitiseerimisest hoidumises. Seepärast taas loon meeste finaalmänge just selle kandi pealt.

Tugeva käega pani spordimeediisni osakonna meeskonnas asju paika vanem heledapäine mängija. Kritiseeris, õpetas, käskis palli maha lüüa. Samas stiilis «toetas» oma meeskonda ka osakonna paljurahevuseline pealtvaatajaskond. Lisaks veel pukikohtuniku eksistentsi lõpetada lubavad nüri järjekindlusega sõnavõttud. Mehed platsil katusid siiski ka mängida (võimete taha asi pidama poleks jäänud). Otsustavas geimis füüsikute-keemikutel vastu paar puudu olevat punkti kaisu korras miskipärast siiski ei tulnud.

Juuraüliõpilased olid oma (vähestest) võimetest liialt enesekriitilise pildi loonud. Päriskatama ei mindud, siiski otsustas see alateadvuses peituvana paaril lootust-andval hetkel asja nende kahjuks. Aga vastu hakati ja visa kaitseti ning üksteise ülesaitamist oli hea vaadata.

Minu ettekujutusega peaaegu kokkuminevat psühholoogiat ja sellest tulenevat hoogu, pallide meisterlikku päästmist ning hea sportliku vihaga sooritatud ründelööke nägin bioloogide-geograafide mängus. Opepöördumisel võidetud geimis iseäranis. Võrkpallile omaselt piisas aga siingi üsna vähesest järeleandmisest, hoo kaotamisest (ka vastaste kogemustest tulenevast rahulikkusest), et asja mitte pärielt enda kasuks pöörata. Meelde jäi veel Varri Väli teistelegi kindlust andev sundimatu ja tarbetu

TAGASI VAADAE

metsanduse ja maaparanduse korvimeestel ja ka põllumajanduse mehhaniseerimise teaduskonnal. Olikooli kahest võistkonnast on edukam olnud arstiteaduskond — viiest mängust kolm võitu. Naistest juhib-nelja võiduga meie arstiteaduskond.

Massisportist korraaks tippsporti. Peaaegu, et terve novembrikuu kestis NSV Liidu korvpallimeeskonna turnee USA-s. 14 mängust 9 võitu — pole paha. Veidi ootamatu oli teada saada Heino Endeni arvamisest Liidu koondisse. Aga eks Aleksander Gomelski ole ennegi üllatanud koondise komplekteerimisel. Mis plaane ta oma üllatustega haub, seda teab vaid koondise vanemtreener ise, kuid tühja tujukusena neid võtta oleks liig lihtne. Igal juhul käis Heino Enden läbi tulla, vee ja vaskkorde. Vaatame, mida toob algav korvpallihoogaeg. «Kalevi» korvpallimeeskond pidas novembrikuus mitmeid kontrollmänge. Vorm oli ikka nagu hooaja hakul — vahelduv.

Tallinna «Kalevi» võrkpallimeeskond võistles juba märksa kindlamalt, kuid meeskonna võitlus pääsu eest kõrgliigasse oli ka juba alanud.

Siit-sealt tulid sõnumid talispordialade kohta. Suuremaid rahvusvahelisi rinnapistsmi oli aga vähe, seepärast on veel vara tali-olümpiamängude tulemusi ennustama hakata. Küll detsember selle vea parandab. Ja spordifanatikutel avaneb võimalus oma lemmikuid vaidlustes kaitssta.

ENNO TAMMER

Liidrivahetus

aukartuseta mängujuhi roll. Pluss kaasaplaksutajate loomulik-terve teaduskonnapatriotism.

Aidata oleks tahtnud KKT IV kursuse võrkpallimees Tarmo Kajandit, kes sõna ja ise hästi ette tegemisega püüdis (nagu ka kõigis teistes kohtumistes) elustada oma meeskonnakaaslasti mängus füüsikute-keemikutega. Sedakorda pörkas ühe mehe tahtmine teiste põhjendamatu loidumise. Muudes kohtumistes tõi neile omane tugev ühtsustunne aga edu.

Vanade heade aegade spordivaim oli alles õppejõududel. Kus ei saanud kõrge hüppe ja akrobaatilise pallingutõrjega, saadi randmehga suunatud löökide ja õigesti ajastatud blokiga. Ja ikka kõva närviga, süüdistuseta ning (kodu-«Kalevile» mõeldes) märgatavate mõonadeta. Neist õhkuvat enesekindlust näisid tunnetavat ka kohtunikud, kellel vana kooli kohaselt sõrmedega ülalt võetud pallingutõrjete puhul polnud kerge objektiivselt otsustada.

Isemoodi olid kuus füüsika-keemiateaduskonna meest. Arvasin juba alguses neid (ainsana) õppejõude pidurdada võivat. Kolmele ülikooli koondisse kuuluvalle pikka kasvu mehele toetuv ründemängu-sendas aukartust. Palling (mida alagrupis ise proovida sain) ja hea tõste peale selle. Ebaharilik näis (tõsi, nii oli see ka mullu) meeste peaaegu emotsioonideta tegutsemine väljakul. Ei spontaanseid rõõmuhanguid, ergutushõikeid (see kõik jäi ilmselt sissepoole). Võrdselt ajalikena võeti jälle kohad sisse nii ebaõnnestumiste kui edu järel. Paaris mängus (alagrupis KKT II kursusega, finaalis spordimeediisni osakonnaga) näis see kätte maksma

kippuvat. Aga ainult näis. Kaotuseisu kriitiliseks kasvades ei muutunud meestes väliselt midagi (veidi reelsid ehk paar elavamalt vahetatud pilku või repliiki). Lihtsalt võeti mäng käsile ja vigadeta vastuvõtu, keerulise servi ning kõrgete üleblokkidega jõuti 15-ni enne vastaseid. Sellisest parasjagu pingutamist loobuti päriselt vaid üheks korra, esikohamänguks õppejõududega. Ka lubati senisele vaoshoitusele lisaks hetkerõõmu õnnestunumate tegutsemise puhul. Kas selline mudel teistele sobib, raske öelda. Võit igatahes tuli. Ole mitme aasta jälle üliõpilastele. Peep Palumaa (keemiaos. III k.) nimetas mänginutena veel Ain Langelit (keemiaos. IV k.), Arno Pihlakut (füüsikaos. III k.), Margus Mölderit (füüsikaos. III k.), Aho Oisi (füüsikaos. V k.), Alvar Normetit (keemiaos. I k.) ja Einari Aarikut (keemiaos. III k.). Ülejäädud reastusid (tagant ettepoole), nagu eespool toodud.

Meeste esimaletaja teada. Selgus see alles pärast 7., otsustava vooru lõppemist. Vahariigi tuntusega Toomas Mihkelev (bioloogia-geograafia) võitis ka viimase parili Jaanus Pikani vastu ning 6,5 punktiga 7-st sal Gunnar Uusi käest ülikooli meistrimängi. Alar Tamm (matemaatikateaduskond) vastane ületas välgutamiseks läinud löppmängus mõtlemissaia, — 6 punktiga teine koht. 5,5 punkti kogusid mitu võistlejat. Paremad koefitsiendid andsid kolmanda koha Ants Olevile (matemaatik). Naiste turniir veel kestab.

Teaduskondade tabel muutus. Meeste võrkpalli edukus tõi üldjärjestuses etteotsa bioloogide-geograafid. Tervelt 5 kohta tõusid ka füüsikute-keemikud. 1. bioloogia-geograafid. 61 p.; 2.—3. filoloogid ja spordimed. os. 54 p.; 4. matemaatik. 52 p.; 5. KKT II k. 43 p.; 6. matemaatik. 42 p.; 7. töötajad 41 p.; 8.—9. KKT IV k. ja füüsika-keemiat. 38 p.; 10. arstid. 36 p.; 11. õigust. 35 p.; 12. KKT I k. 30 p.; 13. KKT III 25 p.; 14. zurnalistikaos. 18 p.; 15. aialoof. 7 p.

PRIIT JOGI

Venia legendi

Loogika ja psühholoogia kateedri dotsendi kt. PEETER TULVISTE venia legendi loeng teemal «Mõtlemine ja kultuur» toimub 27. detsembril kell 12.15 Tiigi tn. 78, aud. 336. Dots. ALLAN LIIM, ajalooeaduskonna dekaan

Klubi üritused

Leningradi mnt 25 kohvikus
Laupäeval, 15. detsembril kell 20 puhkeõhtu.
Pühapäeval, 16. detsembril kell 20 puhkeõhtu.
Leningradi mnt 27 kohvikus
Reedel, 14. detsembril kell 20 ühemeheõhtu Karl Kalkuniga. Disko.

RSR

Neliapäeval, 20. detsembril toimub järjekordne RSR-i suur ring, kus seekord vaatatakse NSVL ühe momendil kõige huvipakkuvama lõunanaabri, Iraaniga seotud probleem: USA-Iraani suhted, Iraan maailma kütuseilansis, usulidrist riigipeaks, vähemusrahvuste taotlused.
Jälgige reklaamit!

EÜE vana-aastatrall

Laupäeval, 15. detsembril kell 19 noortemaas «Sõprus». Kavas: näärivana, laulmise ja isetegevise võimalus kõigile, kõnevedu, korvpall, ansambel «Medium», uue maeva aasta vastuvõtt, diskot teeb Valerka Kärstnast.

Toimetaja V. SOOTAK

KÕIGI MAADE PROLETAARLASED, ÜHINEGE!

tartu riiklik ülikool

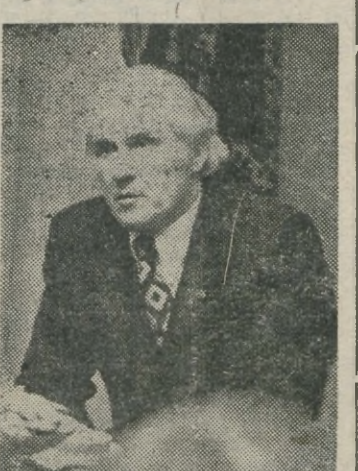
EKP TRÜ komitee, TRÜ rektoraadi, ELKNÜ TRÜ komitee ja TRÜ ametiühingukomitee häälkandja

Nimelised stipendiumisaajad kohtusid rektoriga

Möödunud reedel kohtus rektor nimeliste stipendiumisaajatega. Kell 16 tuli rektori kabinetis 14 inimest 23-st nimelise stipendiumi saajast. Kohal olid ka õppeosakonna juhataja Mati Salundi ning kompromisskomitee sekretär Madis Kallion.

tulevikuplaanide tutvustamisega. Mitmed hooned on amortiseerunud ja vajavad remonti ning ajakohastamist. Rajatakse tugeva tehnilise varustusega füüsika õppekompleks, rekonstrueeritakse botaanikaaed. Ehitada on vaja Maarjamõisa ühiselamu arsti- ja majandusteaduskonna tudengitele, õppejõudude maja, millest kolmandik eraldatakse üli-

sammast ja uued õppehooned. Jutuajamist jätkati üliõpilasprobleemidega. Rektor tundis huvi, kas üliõpilaste arvates pole programmi- des liigseid õppeaineid, kas lõpetajad on rahul töökohtade valikuga jm. Tulevased arstid (Margus Viigimaa ja Sergei Nazarenko) mainisid kahetsusega vähest praktikat oma eriala programmides. Leiti, et

prof. Arnold Koop alustas vestlust sellest, milliseid nõudeid aeg nende ette seab. Iga ühiskonnaliige, eriti kõrgharidusega spetsialist peab täielikult mõistma poliitilist situatsiooni maailmas. Inimkond on loonud ja kogunud kahe vastandliku poliitilise leeri olemasolu tõttu niivõrd suure hulga hävitusvahendeid, millest piisaks kogu elava mitmekordseks hävitamiseks. Seepärast ei saa keegi, isegi ainult teadusele pühenduja, kõrvale hiilida vastutusest, mille on meile ette seadnud need surmavarud.

õpilasabielupaaridele. Praegu on ülikoolis õppijatel ligi poolteistsada last. Kui valmib uus raamatukogu, muudetakse vana ülikooli muuseumiks. Esialgsel kujul taastatakse ka vana kohvik. Toomemäele peab kerkima *alma mater*'is õppinud kuulsuste memoriaalkompleks. Ülikoolil t. 40 asuvat vanast ülikoolihoonest peaks tulema teadlaste maja. Nende plaanide täitmiseks on kindel tähtaeg teada — 1982. aasta. Siis möödub 350 aastat meie õppeasutuse rajamisest.

tähtis on õige valik õpitavas ja see, et just põhiline ja tulevases elus vajalikum tugevasti mälu kinnistuks. Kohalviibijad näitasid, et nimelise stipendiumi saaja on tõepoolest väga lähedal musterüliõpilasele. Kuulasid-rääkisid noored, kes on ühevõrra tublid nii õppe- ja teadustöös kui ühiskondlikus elus. Seepärast käiski jutt niisuguste aktuaalsete probleemide ümber nagu distsipliin, sotsiaalne aktiivsus, tudengiteadus jt. Arvati, et nemad, «nimelised» peaksid ise teisi eest vedama. Jahedasse talveõhtusse mindi optimistlike mõtetega.

Koos aja nõudmistega peab muutama ka kõrgkool ise. Rektor jätkas ülikooli lähimate

MIHKEL VANARI tekst, JÜRI LAANE foto

ÜTÜ aastakokkuvõte

On selgitatud Nõukogude Liidu ja Eesti parimad üliõpilasteadurid 1979. aastal. Preemiad ja diplomid antakse kätte ning laureaate õnnitletakse Eesti Põllumajanduse Akadeemia aulas täna, 21. detsembril kell 15. Autasustamisele oodatakse kõiki laureaate. Meie ülikoolist on need järgmised.

Üleliidulisel humanitaar-, loodus- ja täppisteaduste alasel konkursil said medali Eero Vasar, Mihhail Gus ja Arvo Rosental arstiteaduskonnast, Toomas Saat ja Peeter Laarin bioloogia-geograafiateaduskonnast, Viktor Peet füüsika-keemiateaduskonnast ja Viktor Arhipov majandusteaduskonnast. **Diplomi** said üleliiduliselt konkursilt Mare Laul ja Juri Rosenfeld ajalooteaduskonnast, Lembit Rägo ja Andrus Arro arstiteaduskonnast, Toivo Maimets bioloogia-geograafiateaduskonnast.

Peeter Valle majandusteaduskonnast sai **Üleliidulise Teaduslik-Tehnoloogilise Ühingu Nõukogu diplomi**.

Vabariikliku humanitaar-, loodus- ja täppisteaduste alase konkursi tulemused

I järgu diplom, rahaline preemia ja rinnamärk: Irina Anatoljeva, Merike Ellervee, Taibja Lagunova majandusteaduskonnast, Irina Avramets, Aleksander Danilevski, Krista Poolakene filoloogiateaduskonnast, Jüri Kaljuvee, Viktor Kaasik, Rein Kazak õigusteaduskonnast, Jaan Penjam, Martin Viil matemaatikateaduskonnast, Vladimir Rozengauz, Andres Virro füüsika-keemiateaduskonnast, Eero Vasar ja Mihhail Gus (kollektiivne töö), Oleg Sevšuk, Veiko Vasar, Toomas Asser, Kersti Pedakmäe, Lembit Rägo arstiteaduskonnast, Mare Viirlaid, Nadežda Valk ajalooteaduskonnast.

I järgu diplom ja rinnamärk: Kaja Altov, Alar Tõnismann, Ene Karja, Maaja Lasn, Ülle Toome, Eve Urgan ajalooteaduskonnast, Jaan Ginter, Madis Kallion, Jüri Põld õigusteaduskonnast, Maire Kriisa, Margit Reimann, Irja Tiits, Riina Tamm, Rein Ulevaino, Udo Uibo filoloogiateaduskonnast, Riina Leinbock, Ergo Nõmmiste, Anto Unt, Andrei Muršak, Lydia Paris füüsika-keemiateaduskonnast, Reet Maran, Mati Nõmmiste majandusteaduskonnast, Sergei Nazarenko, Ülle Saalis, Heli Rooma ja Margus Viigimaa (kollektiivne töö), Vööbe Timmas, Reet Savvi arstiteaduskonnast, Mall Paat, Tiia Penjam, Anu Gross matemaatikateaduskonnast, Kaire Vaimel kehakultuuriteaduskonnast, Tõnis Örd, Urmas Liiber, Reet Väärand bioloogia-geograafiateaduskonnast.

II järgu diplom ja rinnamärk: Peeter Aleksaškin, Enn Kure, Heli Rajasalu õigusteaduskonnast, Jaan Jõgi, Arvo Kikas füüsika-keemiateaduskonnast, Liina Järv ja Mari Kask (kollektiivne töö), Margus Viigimaa ja Meelis Väinu (kollektiivne töö), Ervin Vilson, Urve Leet, Reet Palusalu, Ervin Vilson arstiteaduskonnast, Milvi Pullonen ja Marje Ruus (kollektiivne töö), Maarja Kivi majandusteaduskonnast, Priit Ligi, Allan Espenberg, Ülle Liitaja ajalooteaduskonnast, Mall Oja filoloogiateaduskonnast, Kalev Pulla, Mari Palm kehakultuuriteaduskonnast, Katrin Kõkk matemaatikateaduskonnast.

Vabariikliku ühiskonnateaduste alase konkursi tulemused

I preemia: Allan Espenberg, Imbi Sildoja, Karl Lust ajalooteaduskonnast, Jaan Kivistik füüsika-keemiateaduskonnast, Toomas Oossalu õigusteaduskonnast, Rein Kinkar majandusteaduskonnast, Raini Pahlkla filoloogiateaduskonnast.

II preemia: Andrus Lauren, Triinu Vernik, Peeter Järveldi õigusteaduskonnast, Galina Zemtsovskaja arstiteaduskonnast.

III preemia: Raivo Aavisto, Hannes Korotkov õigusteaduskonnast, Kalju Tello, Vladimir Rozengauz, Aarne Paul füüsika-keemiateaduskonnast, Erkki Juronen bioloogia-geograafiateaduskonnast, Jakov Duzelzak arstiteaduskonnast.

Diplom: Tiit Maidre, Avo Viil, Sirje Siiman õigusteaduskonnast, Natalja Puhh majandusteaduskonnast.

Ühingu «Teadus» majanduspoliitiliste üliõpilastööde vabariikliku konkursi tulemused

III järgu diplom ja rahaline preemia: Urve Jakovleva, Tiina Tamme majandusteaduskonnast.

Jätkame tudengibussist

«Toetan «kahe käega» mõtet tudengibussist marsruudil Tartu — Tallinn ja tagasi. Sobiv sõiduplaan oleks: väljumine Tartust laupäeval kell 11, Tallinnast pühapäeval kell 20. Tudengibuss peaks peatuma ka Kose-Ristil, kust peale minu asutakse peale veel 4—5 üliõpilast. I kursuse bioloog.»

tati läbi hulka tudengibussiga seotud probleeme. Lahtiseks jäid vaid eelmüügi aeg ja koht ning busside väljumisajad. Kaaluti tavalisest tunduvalt pikema eelmüügi võimalusi. Raske on otsustada, kui puudub tudengipoolne sõna! Jõuti järeldusele, et aasta lõpuks kiirustada enam pole mõtet.

Ja see oli kahjuks kõik, mis kahe nädala jooksul toimetuse kirjastki kolksatas. Toimetuserahvas pidi nentima, et sama tulemuse andnud ka möödunud aastal palve tuua toimetusele soov-ettepanekuid lehe sisu kohta. Nii et traditsioon. Tõsi, suusõnalisi arvamusi-nõuandeid oli siiski rohkem. Päril ajalikegi, millest abi, aga ka satii-rilis-humoristlike (siiraid!) soovitusi Tartu — Tallinn — Tartu tudengimaratonist ja tudengipaadist. Niipalju siis vastukaja, tagasisidet. Ülikooli ametiühingukomiteeni oli jõudnud kuulud teaduskondades läbiviidavaist küsitlustest. Kahjuks polnud sellel tõenõhja all.

Asjad sai selgeks räägitud haldusprorektori Ain Otsaveli kabinetis koos TRÜ ametiühingukomitee esimehe Helve Kaburiga. Aru-

«Ülikooli administratsioon toetab täielikult seda algatust ja teeb omalt poolt kõik ning kui tudengid nn. küll-teised-teevad-mentaliteedist lahti saaksid ja ise ka sõna sekka ütleksid, oleks asi otsustatud.» ütles haldusprorektor Ain Otsavel.

MARGUS METS

Rektori käskkiri

Rektor tänas hea töö eest ja õnnitles riidehooldajat Linda TOOMIKUT 70. sünnipäeval.

60. sünnipäeva puhul avaldas rektor kiitust dots. Hilda LINNULE kauaaegse tulemusriikka teaduslik-pedagoogilise ja ühiskondliku töö eest.

Kauaaegse väga hea töö eest ja seoses pensionile jäämisega sai tänukirja vanemõpetaja Pärja TIIDO. Teadusraamatukogu filiaalijuhataja Leili VELDI sai kiituse osaliseks kauaaegse eeskujuliku töö ja 50. sünnipäeva puhul.

25 aasta jooksul noore põlvkonna kasvatamise ja aktiivse ühiskondliku töö eest ülikooli seltsimeheliku kohtu esimehena avaldas rektor tänu vanemõpetajale Linda PAGLANTILE.

Rektor õnnitles 50. sünnipäeva puhul vanemlaboranti Aino RAISI ja tänas teda pikaajalise hea töö eest ülikoolis. Samal tähtpäeval sai rektori tänu komandant Silvia KILK tööühenduste hoolsa täitmise eest.

EKP TRÜ komitees

17. detsembril istungil võeti NLKP-sse üliõpilased Sirje Muldma ajalooteaduskonnast, Sulev Haldre arstiteaduskonnast ja Paavo Russak kehakultuuriteaduskonnast ning NLKP liikmekandidaadiks Urmas Usai ajalooteaduskonnast. Veel arutati doktorantuuriküsimust ja autasustamisi.

20. detsembril võeti NLKP liikmeks Katrin Lendok eesti keele kateedrist ning üliõpilased Agnes Adamson filoloogiateaduskonnast, Liidia Harlašova majandusteaduskonnast ja Sergei Jegorov füüsikaosakonnast ning liikmekandidaadiks Aavo Kaur majandusteaduskonnast.

24. veebruaril 1980

toimuvad Eesil NSV Ülemnõukogu ja kohalike nõukogude valimised. 13. detsembril peeti aulal ülikooli valimiseelne koosolek. Teaduskonnakirurgia kateedri professor Kaljo Põder tegi ettepaneku esitada linnakomitee valimiste linnakomisjoni koosseisu prof. Henno Tikko.

Eesti NSV Ülemnõukogu valimiste Tartu Jaama valimisringkonna nr. 152 ringkonnakomisjoni koosseisu on ülikoolist üles seatud peadiat-riakateedri juhataja Leo Tamm, teadusliku uurimistöö sektori konstrueerimis- ja eksperimentaalosakonna treial Aleksander Dolgoplov, sünnitusabi ja günekoloogia kateedri assistent Ilse Kõiv, õigusteaduskonna II kursuse üliõpilane Liia Petuhova, automajandi dispetšer Ade Sonn ning tsiviilõiguse ja -protsessi kateedri vanemõpetaja Paul Varul.

Ministri käskkiri

Viljaka pedagoogilise ja teadusliku töö, ühiskondlikust tegevusest aktiivse osavõtu eest ja 50. sünnipäeva seoses autasustas KKEH Ministeerium majandusteaduskonna dekaani dots. Valner KRINALIT oma aukirjaga.

Aktiivse osalemise eest EÜE-79 tööperioodi ettevalmistamises ja läbiviimises autasustati KKEH Ministeeriumi aukirjaga filosoofiakateedri õppejõudu Igor GRAZINIT ning üliõpilasi Mart KULLI ja Ervin LUURI.

487 lektorit

Eelmise lehes mainitud infole lisaks anname täna lühikokkuvõtte 10. detsembril peetud üldise «Teadus» TRÜ organisatsiooni konverentsist (eesimehe konverents oli 1977. aasta jaanuaris). Kõigepealt juhutuse esimehe dots. Märt Saarma aruandest.

Juhatusse kuulus 9 liiget: M. Saarma (esimees), H. Palamets (aseesimees), S. Luik (vastutav sekretär, tema haigestumise tõttu aus sellese ametisse G. Reenomägi), K. Indre, L. Pung, E. Tammepõld, T. Tenno, V. Türk ja J. Valge.

20 sektiooni kuulub 487 lektorit, aruandeperioodil oli sektioone 18, hiljem jaotati NLKP ajaloo sektioon kaheks: NLKP ajaloo ja teadusliku kommunismi omaks. Seoses OMP-i rajamisega loodi ka nende sektioon. Et edaspidine töö konkreetselt ja sügavalt oleks, tegi juhatus esimees ettepaneku reorganiseerida sektioonid algorganisatsioonideks, muuta suuremate (arsti-teaduse, keele ja kirjanduse) sektiooni struktuuri.

Loengud. Eelmisel aruandeperioodil see arv kolme tuhandet veel ei ületanud, nüüd küll — 1. detsembril seisuga 3269, kuid aruandja seda rahuldavaks veel ei arvanud. Pealegi ei laekuvat vastutavale sekretärile andmed õigel ajal, seepärast on alust arvata, et kõik peetud loengud polegi kirja pandud.

Ühiskondlik-poliitilistel teemadel oli peetud 40–50% kõikidest loengutest. Esile tõsteti NLKP ajaloo, riigi ja õiguse ning majandussektiooni (J. Kalits, L. Raid, H. Kärtner, M. Kubo, O. Raju, S. Lepik).

Väga aktiivse loengulise ja metodoloogilise töö poolt paistis silma pedagoogika sektioon (16 liiget, aastas kokku 300–350 loengut). Aktiivseimaist mainiti K. Indret ja H. Kurmi.

Kirjanduse ja kunsti sektiooni loengute arv on aastate kaupa kord langenud, kord tõusnud, võib-olla on ka põhjuseks loengute registreerimata jätmine.

Keemia, füüsika ja matemaatika, geoloogia ja geograafia ning bioloogia sektioonide loenguid on igal aastal enam-vähem ühepalju peetud. Loengute teemad peaksid aktuaalsemad ja haaravamad olema.

Arstiteaduse sektioonis esineti viimasel aastal 330 loenguga. Et lektoreid on aga 85, siis on loenguid peetud vähevoitu. Tegevamad on olnud J. Saarma, M. Uibo, L. Mehilane.

Ülikoolis on peetud loenguid tänavu 10 kuuga 278 (üldse 2789). Siingi arvati, et kõik loengud pole kirja pandud. TRÜ teadlased ei levita oma teadmisi mitte ainult ülikoolis ja Tartu linnas, vaid kogu vabariigis (ka raadio, televisioon). Lektorite päevad toimusid Hiiumaal ja kahel korral Kohtla-Järvel. Järjest rohkem on esinetud rahva-ülikoolides.

Temaatika. 1978. aastal andis linnaorganisatsioon välja uue temaatika. Tänaseks on see mõnevõrra aegunud, sest koostamisele kulub küllaltki palju aega. Päriskohaseks ei osutunud ka venekeelsete loengute temaatika, mis ülikoolis välja töötati. Hiljutisel atesteerimisel näitas lektor arvestuskaardil ära ka oma teemad. Nüüd oleks vaja nende andmete põhjal välja töötada eraldi eesti- ja venekeelsete loengute temaatika.

Suurenenud on marksismi-leninismi teooria, ÜLKNÜ ja ELKNÜ ajaloo, rahvusvahelise noorsooliikumi ja teiste ühiskondlik-poliitiliste teemade loengute hulk. Eriti tõusis ideoloogilise võitlusest peetud loengute arv.

Liikmed. Praegu on neid 487, juurde tuli aruandeperioodil 24 inimest. Uute lektorite hulgas oli vähe üliõpilasi. Selle üks põhjusi oli kõnekooli populaarsuse langus (ülikoolisise kõnekool ei õigustanud ennast kuulajate ebastabiilsuse pärast). Nüüd on üliõpilaselektorite ette valmistatud peamiselt teaduskondades. Ettekandja tõstis siin esile ühiskonnateaduste kateedreid, ajaloo-, filoloogia- ja majandusteaduskonda. Plaanis on avada ülikoolis noore lektori kool. RSR on saanud uue presidendiga ja juhendaja, töö peaks nüüd laabuma. Rohkem liikmeid peaks ühinguusse kuuluma õppejõudude ja teadurite hulgas.

Sõnavõttud. L. Raid kõneles NLKP ajaloo sektiooni tööst. Käsitletakse aktuaalseid teemasid, palju tööd tehakse ka giidide koolis. Loenguid oleks tarvis diferentseerida. J. Valge peatus pikemalt ISR-i (Internatsionaalsete Sidemete Rahvaülikool) töö, mille rektor ta on. Töötab 5 teaduskonda 8 õppegruppi. Taasavada on kavas vene teaduskond. Osavõtjaid on üliõpilasi 130, rohkem tuleks kaasa haarata töölisi. Töö toimub kaks korda nädalas. H. Kärtner ütles, et õigusteaduskonnast on suurem nõudmine tööõiguse probleemide järele. Lektorite arvu poleks vaja suurendada, vaid tõsta loengute taset, püüda vaba esinemise, vahetu kontakti poole. Sotsialistlikus võitluses tuleks loenguid kõrgemalt hinnata. I. Soop tutvustas detailsemalt pedagoogikasektiooni tööd. J. Kalits peatus noorte lektorite ettevalmistamisel. Selleks oleks vaja algorganisatsiooni lektorite kooli (10–20 inimest), mida juhiks komsomoli, administratsiooni ja ühingu esindajate nõukogu. Lektoriteid peaks ette valmistama erialade kaupa. A. Kiris: 3300 loengut aastas tähendab seda, et kümned tuhanded inimesed on saanud osa neist teadmistest, mis lektoritel on tulnud välja pakkuda. Pooled loenguist on peetud ühiskondlik-poliitilistel teemadel, väheseks on jäänud loenguid ülikoolis endas. Rohkem ideelis-poliitilisi loenguid tuleks pidada üliõpilastele, tööle panna noorte lektorite kool.

Uus juhatus valiti 28-liikmelise, juhutuse presiidium 10-liikmeline (esimees M. Saarma, aseesimees E. Rahumaa).

Konverentsil said lektoritegevuse eest ühingu aukirjad U. Pragi, H. Kärtner, T. Tenno, J. Valge, E. Rahumaa, Rektori käskkirjas märgiti ära M. Kubo, J. Ant, L. Kiik, L. Raid, J. Kalits, I. Soop, K. Indre, A. Michelson, E. Tammepõld, O. Prints, M. Uibo. EKP Keskkomitee tänukirja said J. Kalits ja H. Palamets.

Lõpuks võeti vastu otsus.

Ülevaate tegi VARJE SOOTAK

Saksa keele ringis

11. detsembril oli OTÜ saksa keele ringi järjekordne üritus. Seekord «Muljeid SDV-st».

Vanemõpetaja Rutt Vesklmeister rääkis suvel Leipzigit toimunud kõrgkooli õppejõudude täienduskursustest. Tal oli kaasas palju diaposiitive viimasel ja ka varasematelt reisidelt.

Külas olid ka V kursuse tudengid koos juhendaja dots. K. Uustaluga, kes mõne aja eest naasis praktikalt Güstrow'i Kõrgemas Pedagoogilises Koolis. Kõneldi õppetööst, sealsete üliõpilaste elutingimustest, huvitavatest kohtumistest vabal ajal, ekskursioonidest Berliini, Potsdami, Leipzigitse ja Weimaris. Huvitav oli oma silmaga näha paiku, mis tuttavad juba õppetükidest või õpetaja jutustustest keskkooli-päevil.

Niiugused üritused on kahtlemata tore vaheldus igapäevastele saksa keele tundidele. Neist võiks olla hulga rohkem osavõtjaid, eriti neid, kes on valinud saksa keele oma erialaks.

ULVI SOERUMAE

Toimetus tahab teada

Kul kava vedeleb ja tolmub Karl Ernst v. Baeri pronksbareljeef Vanemuise tänavale õppehoone vestibüüli ühes etapis, ootab ülespanemist. Kas meie ülikooli bioloogia-geograafia-teaduskonna ja zooloogiamuuseumi õpetatud meestel ja naistel pole enam kübetki pieteeditunnet oma teaduse suure eelkäija, meie ülikooli kuulsu kasvand ja vastu. Niimoodi me siis õpetame üliõpilasi austama ja lugu pidama minevikupärandist, demonstreerides neile iga päev ka veel lohakust ja hoolimatust suhtumist kunstiväärustest. Niiakaugele oleme siis jõudnud! Käime põhimõtte järgi — ega meie jõua teda seinale tõsta ja pole meie asi tema ülespanekut organiseerida.

Vähemalt kinni katta oleks ikka võinud, ta eest ju kallist raha maksud.

Ootame vastust.

TULLIO ILOMETS

Tere, jõudul

Kui Teie arvate, et mina siin Põrgus Teie elust Maa peal midagi ei tea, siis Te eksite rängalt. Ei aha minagi ajast maha jääda — olen endale tellinud nii ajakirjad Maarjamaa ajalehed ja ajakirjad, telerist ning raadiost rääkima. Vahimehe ametist vabal ajal püüan end kõige toimumuga kursis hoida, Mind huvitavad kõiksugu kultuurilood, aga oma ajaloolist missiooni unustamata huvitun ka majandusprobleemidest. Kõige rohkem ootan muidugi lugusid, kus minust (mis parata, olin ju vanasti kuningas) või siis ka isand Kreutzwaldist juttu tehakse.

Esmakursuslaste taidlusest kuulsin mõningase hilinemisega (ajaleht «TRÜ» ei tule nii kiiresti kätele). Lugusin huviiga, sest ma ju ka esikohas osaline olin... Ei, noh, olümpial tahaksin küll ära käia, aga need peavad... need peavad ei taha ega taha lõkendama hakata. Aga olgu sellega kuidas on, asi hakkas mind huvitama ja nüüd need küsimused, mis Teil peas ringlevad.

Mitu stsenaariumi sai TRÜ taidluszürii? Need nn. stsenaariumid jõudsid minu palvel siia Põrgusse ja ma vaatasin neid. Oh, vormvorm! Kokku oli neid kaksteist (esinemisi teatavasti 15), alates paberilehel loetletud numbritest ja lõpetades stsenaariumidega... oot,

* (vt. «TRÜ» nr. 34 Vahur H. Kalmre «Esmakursuslaste taidlusest» ja nr. 35 Rein Sikk «Rebastaidluse eesriiete sulgudes».)

Pitludem veel kord rebastaidluse eesriiete tahal Nagu näha-kuulda, et taha tänavuse taidluskonkurssiga üleskerutatud probleemid unustuse hõlma vajuda. Üksteise järel haaravad südame sunnil sulle nii ennast solvatuna tundvad kui ka lihtsalt tulihingelised.

Nõutakse selgust küsimustes, kes olid züriis, mida hindas zürii, kuidas hindas zürii. Kriteeriumina või vähemalt järgimisväärtuse eeskujuna näikse pakutavat EOM-i isetegevuskonkursi põhimäärust. Kas ei näi see siiski kohatu targutamisena? Tuleks silmas pidada, et ülikooli õpilasmalev on paraku kaks erinevat kohta, mille vahel paralleelne lõmmata ei pruugiks. Mis puutub mängureeglitesse, mille paikapane-mist nõutakse, siis vahest ehk on neidki juba olemas, aga lihtsalt veidi vabamad, kajastumas aastate jooksul ülikoolielus väljakujunenud

Esmakursuslaste taidluskonkursi zürii (EKP TRÜ komitee ideoloogiasekretär Lembit Kiik, ametiühingukomitee esimees Helve Kabur, ametiühingukomitee kultuurikomisjoni esimees Olev Saks, ballettmeister Helju Mikk, TRÜ klubi direktor Heino Varik, klubi kunstiline juht Anne-Liis Moss, komsomolitee ideoloogiasekretär Andrus Lauren, üliõpilased Maire Aunaste, Ela Vood, Valdo Randpere, Vahur Kalmre) vabandavad ja kahetsevad, et oma koosseisu õigel ajal, s.o. konkursipäevil ei tutvustanud. Kürii zürii korrektnesse esitlemine tõesti ilus tegu on, kinnitame, et taidluse-tulemusil poleks see muutnud. Ja veel — praeguse naabrimehelt naabrimehele hilinenud raadiõnnesoo-viisarnase poleemika asemel võiks järgmine kord heade ettepanekutega kohapeal välja tulla.

Tuleb tunnistada, et alles pärast R. Siku repliiki sai zürii teada kohustusest anda oma tööst aru konkursil osavõtjatele. Mis puutub originaalmaterjalidesse, siis seda pole TRÜ klubi kunagi nõudnud. Kõik, kes kavade koostamisel ei kasutanud omaloomingut, viitasid kasutatud allikatele. Repliigi autori nõudvat tooni tähele panemata võime öelda, et zürii sai enne konkursi algust kolm üksikasjalist stsenaariumi ning ülejäänutelt üldisemad kavad. Viimane pole zürii arvates

„Palun, öelge...“

Iga päev toob raamatukogudesse juurde uusi raamatuid, ajakirju, ajalehti. Kuidas leida nende hulgas just seda, mida on vaja ettekan-de, referaadi, kursuse- või diplomitöö koostamiseks?

Raamatutega on asi lihtsam: igas raamatukogus on kataloogid, kus sees kõik need teosed, mis vastava kogu fondides leida. Eesti NSV-s ja NSV Liidus ilmunud raamatute kohta saab andmeid vastavalt «Raamatukoonikast» ning väljandest «Книжная летопись». Välismaal ilmunud ja NSV Liidus olemasolevaid teoseid leiame väljaandest «Сводный каталог новых

Avalik kiri

REIN SIKULE ja teistele, kes ennast puudutatuna tunnevad.*

Ma vaatan järele... stsenaarium — filmi, ka mõne muu etenduse vms. üksikasjaline kavand. Kui Teie toote näitena EOM-i põhimääruse, kus nõutakse «üksikasjalikult üksikasjalikkude kavandit», siis ülikoolis peaks piisama vaid «stsenaariumist».

Mitu originaalkava esitati TRÜ-s? Ma küsin vastu: mis on originaalkava? Teile ei meeldi inglise filoloogide «originaalsus», aga kus on öeldud, et see on originaalkava. Nende poolt züriile esitatud kaval on selgelt kirjas, et «idee on võetud E. Vetemaa «Kalevipoja mälestustest». Ja minu teada ei ole sm. Vetemaal ühegi sõnaga mainitud olümpiamänge Lindanis... või seal... Tallinnas. Või on originaalkava Teile poolt koostatud «Mina ja sirta — inimesed», kus Te kasutasite R. Roždestvenski, M. Ur-di, L. Koidula, A. Alliksaare, ... puhh... J. Viidingu, J. Smuuli, P.-E. Rummo, ... oih, vahepeal peab hinge tõmbama... J. Kaplinski, T. Otsa ja A. Ehini loomingut. Või on originaalsus see, et nii palju autoreid ja üks kava. Ainukesed originaalkavad olid juurakatel, füüsikutel ja kehakultuuritüdengitel (ehk ka majandusel — stsenaariumist ei selgu: kust on Alfred?). Nii et, originaalsus ≠ originaalsus. Milleks seda (mõnitamise ja pa-

rodiseerimisi) veel propageerida? Hoollmata sellest, et ma siin Põrgus juba hulk aastaid olen olnud, pean end endiselt põhjamaalaseks (kas järelikult ka kargeks ja naljavaeseks?). Minu pärast ei maksa Teil muretse-da, mina olen isand Kreutzwaldi ja sm. Vetemaa juba ühise keele leidnud ning koos oleme kõvast naerust ka kõhtu valutanud. Aga enda pärast peaksite küll muretsema, eriti kui rebaseks lõmist meelde tule-tate. Mis puutub minu mälestustesse sm. Vetemaa sule läbi, siis oleks aeg teda ennast tsiteerida:

«Meie ajalugu, samuti meie kirjanduse veel usna õhuke «kultuurikiht» teevad paljusid meie mineviku suhtes õige hellaks. Just seetõttu suhtume oma möödäniku saavutustesse tihti nagu reliikviateesse ning mõnikord tahetakse neid hoida lausa steriilses klaaskapis. Et ole vist ühelgi rahval nii palju tahvleid ja tahvikesi, küll vanadel taludel, küll puudel, mille all tublidad meie vanaisadest istusid. [...] Rahvuse moodustamise ajal on oma mineviku idee'iseerimine mõistetav, mõistlik ja vajalik. Kui aga juba pisut küpsemalt ei suudeta ikka veel olla — kas või vahel harvagi — lõbusalt eneseirooniline, siis... siis lihtsalt vist ei oldagi veel küpsemad.»

Lõpetuseks võib öelda, et ega järkelüpsiminegi paha ole.

Lugupidamisega Kalevipoeg P.S. Kui mängureeglid paika panete, saatke mulle ka palun üks eksemplar.

Rebastaidluse jälgedes

Tavades. Vahest ehk üliõpilane ei peaks enam nõudma endale ja oma mõttele sellest rangelt piir-tust, nagu see keskkooliõpilasele vajalik on.

Samuti kripeldab tühja töö tegijail südamele vääriisest tunnustusest ilmajäämine ainukesel züriile esitatud stsenaariumi eest. Aga oli's seda vaja? Sellisel juhul kaotanuks ju mõtte taidlusevõtte eelvoor, mis mõned päevad enne päris-konkurssi aset leidis.

Mõistmatuks jääb ka, miks osa asjast huvitatuid arvab, et zürii vea tegi, kui mõne sügavmõttelise

luuleprogrammi või tõise mõttekava esikohale asetamata jättis. Kas siis ainult elu mõtte otsimises ja leidmises-mitteleidmises väljendub noortepärasus, originaalsus? Julgeme välja, et ka see on juba liiga kulunud teema, kandmaks millegi enama kõrgelennulist nime. Ja ega siis kõik muu kohe nõmetsemine ole!

Mis aga puutub väitesse, et inglise filoloogide kava originaalsus kahtlaselt palju Enn Vetemaa teost meenus, siis pole allakirjutanutel muud lisada, kui et see kava lausa antud teose põhjal üles ehitatud oli ning et seda ka keegi varjata ei püüdnud. Pruukinuks halvasti üteldi soovijail oma süütleendeid veidigi kontrollida, kui nad oleksid selle tõsiasja lausa must-valgelt paberile panduna leidnud.

Inglise filoloogid I kursuse nimel TIINA TAMMUR

Repliigivastus züriilt

küllaldane põhjus esinema mitte lubada.

Tõsiasi, et TRÜ taidluszürii ei võta hindamisel aluseks EOM-i isetegevuse põhimäärust, ei vaja kommenteerimist. Seda enam, et nii üks kui teine hindab kavade kunstilist taset, noortepärasust, musikaalsust. Lisaks sellele ootame üliõpilastelt tudengipärasust ja enesestmõistetavalt esinemiskultuuri. On kiiduväärne, et repliigis hoiatatakse kaas-üliõpilasi kahemõtteliste naljade ja poliitilise libastumise eest, mis toovad endaga kaasa konkursilt väljalangemise. Seekord seda õnneks ei juhtunud.

Vaatamata zürii nn. laiadele valikulivõimalustele oldi mitme kava puhul üsnagi üksmeelseid. Inglise filoloogide paremus ei kahelnud ükski 11 züriiliikmest; et teiseks tunnistada majandusüliõpilaste kava, selle vastu oli üks hindaja. Kõige rohkem vaidlusi tekitas 3.—5. koha vääriisest kavade rittaseadmine, kuigi siin kuulus liidrikoht vaieldamatult züriiliikmetele.

Miks siis võitis ikkagi inglise fi-

loloogide kergevoitu näitemäng ja mitte züriilistide sügav mõttekava (repliigi tähelepanelik lugeja võis ridade vahelt just selle küsimuse leida)? Kui iseloomustada kolme esimest kava ülivõrdega, võib öelda, et züriilistidel oli kõige professionaalselt lavastus, majandus-üliõpilastel kõige selgemalt piiritletud probleem ja inglise filoloogidele momendil aktuaalseim teema, mis lavale jõudis heatasemelise huumori ja sädleva mänguna. Omad puudused olid kõigil kavadel, teil, züriilistika I kursuse, oli selleks liigni fragmentaarsus. Tuli see nüüd liigsuurest materjalist, mis mahutatud liiglühikesele ajavahemikule, või millestki muust (tervet züriid küündimatuses süüdistada oleks pisut üle pakutud), igatahes jäi teie ülesastumisest eelkõige meelde hunnik küsimärke ja bravuursus, mis kava läbivat sügavõistist joont kohati varjutama kippus...

Et eestlased mõnitamise ja pardeerimise kõrval ka tervet tudengiraja tunnistavad, selles veenis züriid vähemalt üks taidluskava, mis seekord jättis varju nii mõnegi ilmselt publikut-rabama-pidava efektse mõttekava.

Toimetuselt:

R. Siku repliik tõi ootamatult palju vasturepliike. Looles, et kevadeks tudengitaidluseks mõttevahetusest tulu on olnud, paneb toimeus nüüd nappi!

jalid, mis on jaotatud teadusalade kaupa alaliikidesse.

«Personaalia kartoteegist» võib leida artikleid tuntud isikute kohta teaduses, kunstis, kirjanduses jne. Kasutamist leiavad ka «Ilukirjanduslike teoste pealkirjade kartoteek», «Temaatiline kartoteek» jt. Kõigile, keda huvitab tänu küsimus Tartu kohta, on miniväärseks allikaks «Kodukohakartoteek», mis sisaldab materjali kõigist Nõukogude Eestis Tartu kohta ilmunud raamatutest ja artiklitest.

Osakonna teatmestus on tähtsal kohal entsüklopeediade, leksikonide ja teatmike fond. Neist saab mõnele küsimusele sageli kõige kiiremini vastuse. Nõukogude ja välis- (Järg 3. lk.)

иностранных книг в библиотеках СССР». Kõiki neid võib kasutada ka N. V. Gogoli nim. Tartu Linna Keskraamatukogu teatmebibliograafia osakonnas.

Kuid võib-olla on see materjal, mida vaja, ilmunud perioodikas? Kus? Millal? Jällegi võib vastuse saada teatmebibliograafia osakonnast, kus on olemas kroonikad nii eesti- kui venekeelses ajakirjanduses ilmunud artiklite kohta: «Artikleite ja Retsensioonide Kroonika», «Летопись журнальных статей», «Летопись газетных статей» jt.

Materjalide leidmist hõlbustavad kartoteegid. Suurim neist on «Süsteemaatiline artiklite kartoteek», millesse on koondatud eesti- ja venekeelses perioodikas ilmunud mater-

KRAPP KRAPP

NAK ja ülikool

Osna loomulikult on Tartu NAK-i liikmeskonnast alati vähemalt pool koosnenud üliõpilasautoreist ja ülikooli ajaleht on olnud meie loomingu järjepidevaks avaldamiskohaks. Praegustest üliõpilastest kuuluvad Kirjanike Liidu Tartu osakonna noortekoondisse Enn Lillemets (eesti fil. IV k.), Kajar Pruul (eesti fil. III k.), Taavi Tuulik (biol. IV k.) — ühtlasi ka NAK-i juhatuse liikmed; Ann Must (eesti fil. kaugõpe), Anne Raiste (žurn. III k.), Merike Mäemets (biol. II k.), Eve Kivipõld (eesti fil. II k.), Mai Loog (eesti fil. II k.), Maie Mets (psühhol. II k.), Eda-Kai Simmermann (eesti fil. V k.), Katrin Kiik (inglise fil. kaugõpe), Doris Kareva (inglise fil. kaugõpe), Raimu Hanson (eesti fil. V k.), Ilmar Särg (arst. VI k.), Priidu Beier (ajal. IV k.), Urmas Nagel (ajal. kaugõpe), Aado Lintrop (eesti fil. kaugõpe), Kalev Keskküla (eesti fil. II k.), Mari Vallisoo, Rein Veidemann ja Tarmo Kulmar on ülikoolis tööl, Jüri Roosaare õpib Moskva Riikliku Ülikooli geograafiaaspirantuuris.

Käesoleva «Krapa» autoreid on varem mitmetes väljaannetes tutvustatud. Ann Must on peagi loodetav raamatuautor, oodata võiks samuti Eve Kivipõllu ja Taavi Tuuliku luulekogumikke.

Meenutan veel, et NAK-i kuulub nii neid autoreid, kes on avaldanud kaks raamatut (Aivo Lõhmus ja Rein Sander) kui ka neid, kellelt üldse midagi trüki ilmunud pole (vaid NAK-i seminaridel ette loetud). Värske põhikiri, millesse Tartu Noorte Autorite Koondis oma tegevuspõhimõtted kokku võttis, lisab NAK-i liikmeks saamise ühe tingimusena avaldatud loomingu olemasolu siiski juurde. NAK-i juhatuse omalt poolt püüab kõigi kirjanuslike eeldustega noorte esilepääsule mõistvalt kaasa aidata.

IMRE SIIL,
Tartu NAK-i esimees

Ilmar Särg Trallerdus

Metsast tuln läbi
maasikate taha
Punastaval nõlval
kuue heitsin maha

Võtsin kotist pilli
poolenisti lelu
ja siis hulga aega
terviitasin elu

Kõlasid mu viisid
maasikate unne
Tuksuma löi nendes
suur ja harras tunne

N oli otsustanud loovastada A artikli, ta alustas A ründamist. Ta tundis ammu A vastu huvi, juba näiteks aasta varem nägi ta pikki tunde vaeva, et A-d äratuntavalt skitseerida. See ei olnud õnnestunud ja ega N-i vajadus tabada A-d kujutava kunsti vahendusel polnud ka kuigi suur. Siis tekkis tal idee dramatiseerida A teaduslik artikkel orgaanilisest keemiast. See mõte üllatas algul N-i ennastki, kuid juba varsti sai ta aru, et orgaaniline keemia on küllalt elulähedane aine, palju elulähedasem kui näiteks anorgaaniline. Kohe mõistis N ka, et kutsuda A poseerima oleks sobiv ettekäänd tutvumiseks. Oli juba mõningaid ideid.

N-i oli vilets mälu ja ideed ta unustas. A-ga sai ta tuttavaks hoopis lõbustuspargis. N ei käinud muudu kunagi lõbustuspargis, ja nagu hiljem selgus, ka A mitte. Tookord oli paha ilm ja lõbustuspark oli tühi, ehkki töötas ja sealt sai õlut ja sigarette. N tuli ostma sigarette, A aga õlut. Siis astuski N esile ja teatas, et tahab A-ga rääkida. A oli põhimõtteliselt nõus, ainult pidi õlle koju viima. A piltgust oli N-il tunne, nagu teaks A N-i sihti. Tunnet ei jätkunud aga kauaks ja et minna kindla peale välja, otsustas N end nooreks keemikuks valetada. Et teda huvitab mõni küsimus.

A tuli tagasi ja nad vestlesidki orgaanilisest keemiast. A jagas

N-ile asjalikku nõu ja kuulas ära ka N-i märkused. Siis läks N koju ja proovis jälle, justkui harjumusest A-d joonistada. See ei tulnud tal välja ja ta asus misanustseid kallale. Oigeti vaimu polnud aga kuskilt võtta. Ibsen olevat kirjutanud üksikute stseenide kaupa ja hiljem need mingi arvuuse järgi kokku pannud, kuidas vormistada aga üksikstseen sellise aine puhul? Ja pidevalt hõljus N-i silme ees A implitsiitne nägu.

Ta jälgis nüüd A-d kõikjal — nii ajakirjades, tänaval kui ka sibulapeenarde tarkamises. Puhtjuhuslikult oli ta teada saanud, et A-l oli paar sibulapeenart ja nüüd jagas iga teele sattunud sibulapeenar informatsiooni A sibulapeenarde kohta, informatsiooni nende võimalikust olukorrast. Jah, A-l oli palju tahke. N ponnistas ka ise artiklit, aga ikka ainult A-le ettenäitamiseks. Artikkel ei edenenud. Ka näidend, see tegelik fõõ, ei edenenud. Tal oli õnnestunud küll A-s huvi äratada, kuid see huvi oli passiivne. Iial ei läinud A endast välja, pisutki, ei reetnud oma südant tühisegi liigutusega. Kuidas saigi N-ll näidend edeneda, kui peategelane tundus käituvat täiesti invariantselt?

Viimaks läksid N-il närvid krussti ja ta pörutas väikelinna lõdvetuma. Selles linnas elas B. B viitis ta looduslikult kaunitesse paikades-

iga päevaga
väljad muudavad värve
aina hallimaks
kõlvivad tuhiarred
tuul toob põldudest suitsu

õunapuuaia
hämärus tiheneb ööks
ainsa hääleta
uue näoga on kodu
ärgates härmatisse

ütled suvi kaob käest
kevadet polegi olnud
ja sind veetud on käest
hoides maanteede tolmus

sisemaa suvi lendab
tahaksid mere äärde
lõketelt tuhka lendab
vaatad õhtuti läände

mõttes kahandad kaugust
kuni minek on alanud
kuigi varsti on august
vihmad pole veel alanud

Taavi Tuulik

mõnikord suve lõpul
olen ma üksinda
jõuan mõtete lõpud
lõpuni mõelda

üht-teist on ära olnud
miski veel olemas
teile on settinud tolmud
vihmad on tulemas

halli augustitaevast
elab mu silmades
unistus palavast päevast
salaja südames

Eve Kivipõld

Linnalapsele

Varakult õppisin rääkima sõnu,
mida head tüdrukud üldse ei kasuta.
Pahade poistega sõprust ja sõdu
pidasin, kinosse trügin tasuta.

Kaklesin, aga ei läinudki puruks.
Minust ei saanud head, kuulekat tohukest,
last, kelle pilk aiva paitusi nuruks.
Autodest teadsin. Ja pisut ka hobustest.

Sündisin majas ja kasvasin majas.
Mängisin tänavail, ehitusplatsidel.
Omases keskkonnas, omases ajas.
Tahmakiht kopsudel, kivitolm patsidel.

Ann Must TUBA

se. Suletuna tõmbas ta tummi kaari mägedelt avanevate panoraamide kohal. B hoidus teda puudutamast, N aga puudutus just igatseski. Ei ole hüsteerika vastu paremat rohtu kui elav inimih. B justkui vaatas seda, nagu oleks ta N-i soovi teadnud, aga siis kohe, juba pool sekundit hiljem, vaatas teda jälle täiesti suletult. Vestlusjärjes olid kooliajad. Muuseas ütles B, et oli elanud ühes intritoas A ja C-ga. Mida sa võid öelda A kohta? küsis N. Midagi, ütles B.

Jälle mõõdus päevi täis keemiat ja dramaturgiat, öid täis D-d. Iga kohtumine A-ga erutas teda, kuid aja jooksul see erutus siiski kahanes. Ka hakkas talle terenduma näidendi kondikava. A, tundlik, ent dresseeritud natuur tegutseb orgaanilise keemikuna. Et ta on õppinud nimelt keemiat, väljendub ta isiksuse kõige rafineeritumalt just keemias. Just tema mõttekäik keemia alal, täpsemalt nukleiinhappe derivaatide alal sisaldab kõige enam A isiksust, nagu ta meile kombatab on. Näitlejad esitavad A valemite ja definitsioonide nimeliku sissepsüühilise pinget, otsingut, püüdlu-

sed lahendusele — just nukleiinhappe derivaatide rafinaadis. Artikli nõrgima koha dramatiseeringusse lisab N kunagi tulevikus puhtkunstilise detaili — kristalli mudeeli. See peab juhtima A mõtet õiges suunas, «Vorm on sisu lahendus!» hüüab A kristalli vaadeldes. Peale sellele mõttele tulemist on näidendi põhieel interpreteeritud.

Viiale auhinna keemia-artiklite eest. N-ile kulus see vägagi ära — D nimelt ei teeninud ka kuigi palju. Nad otsid muu hulgas mitu pudedlit pepsi-koolat, sest armastasid seda jooki. Kas tead, ütles N pepsit imedes, mind huvitaks see C kätte saada. See nende tuba on hämmastav. Sa oleksid pidanud seda B-d nägema. Ta mõjus nagu A mingi see osa, mis A-l puudu on. Aga ma tunnen, et neil ka kahe peale kokku on veel millestki puudus. See ongi arvatavasti C-s. A on nagu hing, B nagu mõtestatus. Ja C on see kolmas, puuduv. Mis sa siis kokku saad? küsis D. Ma ei tea, ütles N ja haaras D ümber kinni. Sina oled mu elus väga tähtis, lihas ta siis millegipärast, sina, D. D oli kergelt üllatunud, ei vaielnud aga vastu.

N töötas nüüd A juures instituudis. Ta mõtles aina näidendile — isegi kui unustas, arendas mingi osa ta alatadvuses seda edasi. Uha tõsisemalt hakkasid teda nüüd orgaanilise keemia probleemid pae-

Etüüd liivakastist. Tüli.

Seisab üksi keset liivakasti
jonnipunn. Ja jonnib nagu laps,
keda kohe tuppa tulla kästi,
või siis tukistati, anti laks.

Jonnib jonnipunn. Ja meil on tüli.
Paha oled. Ise oled päh.
Võta oma labidas ja käru.
Kastekann ja kallurauto — sähl!

Anna tagasi mu mängukaru,
beebinukk, kaks taldrikut ja pann.
Võta oma labidas ja käru.
Aga kummale jääb jonnipunn?

luma (tema näidendi olustik) — ta ei töötanud enam A jaoks. Selles mõttes oli ta A alistatud. Kuid alustamine selles pindmises mõttes toonitas veelgi A alistamatust teises, N-ile olulises mõttes — A sisse N ei jõudnud, tial ei puudutanud A teda, ei tulnud teda puudutama, isegi ei teretanud kättpeidi. Armas ja tundlik A jäi N-ile niisama käsitamatuks kui armas ja korrektsed B, väikelinna asukas. Siis äkki meenus talle see päev lõbustuspargis, mil vihma sadas ja tema arglikuna A ette astus teadmata, mis öelda. Täiesti selgelt ilmus ta ette

A nagu, ilme, kuidas ta vaatas, kuidas ta ilme muutus. Akki sai N aru, miks tal A joonistamine ei olnud õnnestunud — A nina oli ju kergelt ülespidi, aga nii kergelt, et ilma spetsiaalse vaatamiseta seda vaevalt märkab, ka ei olnud A näo ülejäänud osa seda tüüpi, mis eeldab ülespidi nina. Nüüd joonistaks ta peast täiesti täpselt — ei joonistaks, vaid pildistaks oma visiooni. Ometi ei võinud ta pliiatsit. Ta nautis, valuses meenunud stoppkadrit märjas lõbustuspargis, hetke, mis võib-olla oli olnud nii lootusterohke, jah — võib-olla, jah — oli olnud, kuid lootusterohket! Ja see tundmine summutas temas undava sõna «lüüasaamine», mattis peaaegu kuuldamatuks, ja kui ta nüüd ikka veel pliiatsit ei võtnud, siis rohkem selle pärast, et kujutav kunst polnud õieti tema ala.

Kogume ja säilitame käsikirju ja fotosid

„Palun, öelge...“

(Algus 2. lk.)

maised entsüklopeediad, V. I. Lenini teoste kõiited ja sisuregistrid, seaduste kogud, erialased leksikonid, käsiraamatud — kõik need väärtuslikud väljaanded on lugejate kasutada.

Osakonnas koostatakse ka soovitusnimestikke, mis sisaldavad kogu raamatukogus leiduvat materjali antud teema kohta.

Tänu kartoteekide kirjanuse nimesistikele ja teatmeteostele suudab teatmebibliograafia osakond anda vastuse küsimustele, mis puudutavad vägagi erinevaid eluvaldkondi. Milliseid raamatuid või artikleid on üldse ilmunud teatud teema kohta, mida uuemast ilmunud sel alal, missugune raamat või artikkel vastab kõige paremini antud teemale? Paar kuni paarkümmend minutit — ning lugeja on informeeritud.

H. HAAR

Teadusraamatukogu käsikirjade ja haruldaste raamatute osakonnas talletatavale käsikirjakogule rajas alused moodunud sajandi hakul raamatukogu esimene direktor Karl Morgenstern.

Manuskriptide kogu täienes pidevalt nii Tartu ülikooliga seotud kui ka Baltimaade aialooses ja õigusse puutuvate käsikirjadega, kroonikate, mitmesuguste ürikute, kirjade, pevikute ja salmikute, ka sajanditevanuste ilmutineeritud raamatkäsikirjadega mitmelt teadusalalt. Mõõdunud sajandi keskpaiku saabusid raamatukokku suure väärtusega De la Gardie perekonnaarhiiv (16.—17. saj.), K. Morgensterni käsikirjapärand koos ulatusliku kirjakollektsiooniga, F. L. Scharduse autograafide kogu (üle 3000 kirja), Praegu hõlmab käsikirjakogu üle 14 000 silliiku 13.—20. saj. Ajalikkude on manuskriptide kogule lisandunud 65 isiku ta asutuse fondi ning kollektsoonid. Neist 45 on ülikooli professoride, teenistute, silmapaistvate kasvandike, ülikooli allüksuste, asutuste ja seltside fondid. Väärtuslikumaid ning suuremaid — Academia Gustaviana ja Academia Gustavo-Carolina, Tartu Tseusuurikomitee, professori E. K. F. v. Baeri, C. Chr. F. T. Goebel, J. K. S. Morgensterni, J. W. Krause, L. G. Masingu, V. Grabari, L. Puusepa ja F. Klementi fondid.

Ka osakonna fotokogu (üle 7000 foto ja negatiivi) on sisult ülikooliteemaline. Põhiosa moodustavad õppejõudude ja nimekate kasvandike portreed ning fotod nende elu- ja tegevuspaikadest, ülikooli hooneite sise- ja välisvaated, õppe- ja teadustööd ning mitmesuguseid üritusi kajastavad pildid. Teaduslik ning praktiline väärtus on botaanikaprofessor E. Russowi stereofotode kogul 19. saj. lõpuastail. Fotokogu suurimaks harulduseks on kaasaegse fotograafia rajaja W. H. F. Talboti originaalfotod ja fotograafid, saadud 1939. aastal kingituseks ta lapselastelt.

Praegu on raamatukogu käsikirjade ja fotokogu täiendamisel peasuunaks Tartu teaduselu, eelkõige Tartu ülikooli puudutava ainese hankimine. Teatavasti antakse ülikooli kateedritest ja teistest allüksustest kogu säilitamist vääriv dokumentaalne materjal jooksvalt üle ülikooli arhiivi. Käsikirjade ja haruldaste raamatute osakond on seadnud eesmärgiks ülikooliga se-

tud silmapaistvate isikute käsikirjade komplekteerimise, läbitöötamise ja säilitamise. Nii näiteks on eravaldusest käesoleval aastakümnel raamatukogu hooldatesse jõudnud professorite F. Klementi, L. Loone ja H. Normanni (koos väärtusliku fotokoguga) pärandid. 1970—1978 saadi kauaaegse raamatukogu juhataja, raamatuteadlase F. Puksoo materjalid, mille läbitöötamine on lõpetamisel. Raamatukogusse on jõudnud ka osa prof. A. Linkbergi pärandist. Oma käsikirju ja fotosid annab järkjärgult üle dots. P. Nurmekund ja uurijad on neid juba kasutanudki. Hiljuti saabusid raamatukogusse prof. K. Ramuli materjalid, on oodata prof. G. Kangro käsikirjade ja fotode üleandmist. Ulatuslike käsikirjapärandite kõrval saab raamatukogu annetustena ka üksikuid rohkem või vähem ülikooliga seotud fotosid ja käsikirju, nagu loengumärkmeid, ettekandetekste, teaduslike tööde käsikirju, biograafilisi dokumente, kirju, pävikuid jms. Heldematest

annetajatest nimetagem dotsente P. Nurmekundi, P. Prüllerit ja T. Ilometsa. Mõistagi on terelelnud ka üksikutel, eriti mõõdund saajanditest. Hinnatud on kõik enne 1940. aastat ilmunud ülikooli pisitrükised, nagu põhikirjad, seadused, ringkirjad, õppekavad, -programmid ja -korraldused, eksamikavad, ürituste kavad ja kutsed, diplomid, ka akadeemiliste seltside põhikirjad, kodukorrad, liikmete nimestikud jms. Materjal, millel üksikomaniku kätes ei ole ehk alati tähtsust, annaks ülikooli fondi (1802—1940) koondatuna olulist lisa ülikooli ajaloo uurimisele.

Loodame kateedrite ja õppejõudude asjatundlikule abile ülikooliga seotud käsikirjade, fotode ning mainitud pisitrükiste koondamisel meie teadusraamatukokku.

Käsikirjade ja haruldaste raamatute osakond
(Vanemuise 33, tel. 32-577)

Pildilugu

Tirgutumne

Juba kannab Emajõgi koera, pisike järve meest. Kalapüüdjad inimestel pole aega oodata. Noore jääga võtab kala kõige paremini, teavad vanad kalamehed, ja tulevad. Puuridki on ligi võetud, rohkem õige tunde tegemiseks kui tarvidusest.

See ei ole südaltvine Peipsi või Liu ja Lao ahvenaparadiis, pinkide kõrval pole ei särje-, ei siikuhjasid. «Kala ei ole — rõõba netu» ütlesid vattides vennad ja solgutasi edasi, sikuskavars peos. Kui ei võta nüüd, võtab kesktalvel, paksu jääga. Ja juhtub, et kala siis ei taha, — hakkab sööma jäämineku ajal. Või siis suvel. Kunagi ta ikka võtma peab.

VALDUR TELLISKIVI
tekst ja foto

Infomaterjale bioloogia-geograafiateaduskonnale

Teadusraamatukogu infoosakonnas on materjale, millega saab tutvuda kohapeal või laenutada kateedritesse.

ВНИТИ väljaannetest saabuvad infoosakonda signaalinformatsiooni väljaanded. Nels bülläänides on toodud ВНИТИ-sse saanud väljaannete vastavastavuste publikatsioonide autorid ja pealkirjad. Nimetatud teabematerjal eeliseks referaatakirjade ees on nende kiirem ilmumine. Ka bülläänide rubrikatsioon on üksikasjalikum. Ilmumissagedus on 2 numbrit kuus, seega 24 numbrit aastas.

Bioloogidele pakub enim huvi seeria «Биология». Sellest seeriast on meile raamatukogu infoosakond tellinud 14 nimetust, näiteks «Общая микробиология», «Молекулярная биология. Молекулярная генетика» jt.

Pillidealade — blokeemia ja blofüüskateadustöötajatele pakuvad erilast informatsiooni seerlad «Химия» ja «Атоматика и радиоэлектроника». Esmimest saria bülläänne on tellitud 20 ja teist 5 nimetust.

ВНИТИ materjalidest saabuvad meile osakonda veel referaatakirjad (12 numbrit aastas), mis sisaldavad bibliograafia ja referaadi aakirjast artiklist, kogumikust või monograafiast. Referaadid korvavad küll referaatakirjades avaldatud materjale, kuid et nad on kaardilised, siis on neist võimalik kartoteiki koostada. Referaatakirjade osakonda tellitud 7 eri seerlat.

Referaatakirjade osakonda on kokku 23 temaatilist annet, näit. «Бактерийные препараты», «Иммунологические методы» jt.

«Olellidulise teaduslik-tehnillise informatsioonikeskuse (ВНИИТ) infomaterjalidest tulevad osakonda teaduslike uurimistööde registreerimisbülläänid ja nende referaate kogumikud. Need on perioodilised väljaanded, millest esimestes avaldatakse uurimisasutuste

plaanilised uurimisteemad, teised tutvustavad lähemalt juba valmis teaduslikke uurimusi või töde iseseisvaid etappe, samuti doktori- ja kandidaadidissertatsioone.

Infoosakond saab NSVL Riiklikust Raamatupalatist trükikaarte, mis osakonnas läbi vaadatakse, süstematiseeritakse ja millest koostatakse vastavalt valikteadistuse teemadele kartoteid.

1979. aastast alates tulevad meile osakonda ka samas väljaantavad bioloogia-, geoloogia- ja geograafiateaduskonna «Летопись журнальных статей» ja «Книжная летопись», mis ilmuvad kord kuus.

Geoloogidele pakuvad huvi ekspressinformatsiooni bülläänid, ülevaated ja referaate kogumikud.

Kilreimaks informeerimise vormiks on operatiivne signaalinformatsioon, kserokoopid erialaajakirjade sisukordadest. Sisukordi saab tellida vastavate tellimiskataloogide alusel meile osakonnas.

Peale selle saab infoosakond ENSV TA teadusraamatukogu poolt valmistatud mikrofilmide aakirjast «Current Contents». Bioloogia-geograafia ja geoloogide huvitab selle seeria «Life Sciences».

Samast saadetakse infolehed, mis tutvustavad raamatukokku saabuvalt väliskirjandust.

Osakond koostab väliskirjanduse ja -perioodika bülläänid ja saab komplekteerimisosakonnast koostatud autoreferaatide nimekirju.

Olanimetatud infomaterjalidega saab tutvuda TRU TR infoosakonnas. Kateedritesse laenuvatav infomaterjal saadab osakond aga oma referentide vahendusel.

SIRJE MIKELSAAR,
vanemraamatukoguhoidja

uudis O sport o uudis

● Nädalavahetusel mängiti Tartus ära Eesti kõrgkoolide vahelise korvpalliturniiri viimased kohtumised. Naiste hulgas päris võidu TRU arstiteaduskond, kes oli parem nii TRU majandusteaduskonnast (2. koht) 68:16 kui TPI keemioteaduskonnast (3. koht) 63:51. Kuueandaks jäi ülikooli matemaatikateaduskond. Meeste võit läks TPI majandusteaduskonnale (2. tulnud EPA metsanduse ja maaparanduse teaduskonda võideti 96:90). Meie arstid olid neljandad, juuraüliõpilased kuueandad.

● Sillamäel käis Eesti meistri-võistluse jätkamas ülikooli värvipallimeeskond. Võideti Tallinna Viineri- ja Mõõblikombinaati 31:25 ning «Noorust» 34:16, kaotati Tallinna Liha- ja Konservikombinaadile 33:34, viigistati Eesti tugevaima, Kirovi nim. kalurikolhoosiga 26:26. Pärast seitset kohtumist

(Tartu turniir lõpetati täisedu, 3 võiduga) ollakse esikolmikus.

● Tugevamaid selgitasid üle-eelmisel nädalavahetusel üliõpilastest vabamaadlajad. Tallinnas toimunud võistlustel osalesid täiearvuliste võistkondadega TPI, TRU ja EPA. Nimetatud järjestuses võistlus ka lõpetati. Meie üliõpilastest saavutasid ENSV 1979. aasta kõrgkoolide vabamaadluse meistri nimetuse Raivo Laats (füüsika I k.), Ain Niineste (KKT IV k.) ja Jaan Kannes (KKT III k.).

● Detsembri alguses mängisid Moskvas sealsete kolleegidega korv- ja võrkpalli TRU õppejõud. Esimesel päeval mõlemad mängud kaotati (72:79 ja 0:3), teisel saadi revanš (80:48 ja 3:2).

TONU SIKKUT
PRIIT JOGI

Üliõpilased osalesid murdevõistluses

Lõppenud Emakeele Seltsi 1979. aasta murdevõistluse eesmärk oli koguda pädevate asjaarmastajate kaasabil aineistikku rahvakeele kohta.

Emakeele Seltsi ning Keele ja Kirjanduse Instituudi murdekogud kasvasid seekord üle 20 000 sõna-sedeli ja paarisaja tekstilehekülje võrra. Suur osa sellest on vana paikkondlik murdeainestik, sealhulgas rahvakeelne oskussõnavara ja kohanimed.

Zürri hindas eraldi suuremaid (üle 400 sedeli) ja väiksemaid töid. Teiste hulgas olid auhinnaaajateks ka meie eesti filoloogid üliõpilased, kes esitasid võistlusele kolm tööd.

Suuremate töde rühmas hinnati III auhinna «Pudemelise murde-

ainestikku Karuselt ja Varblast» (551 sed.). Selle kogu koostajateks olid III kursuse eesti filoloogid Tiina Püüa, Heili Pannel, Merike Velling, Kauno Kõima, Hillar Peet, Irina Rüütel ja Mailis Kukk. Töö kasvas välja suvisest murdepraktikast, kus omapärane sõnavara vormistati eraldi Tallinna sõnavarakogude tarvis.

Väiksemate töde rühmas pälvis II auhinna V kursuse eesti filooloogi Mari Lühiste töö «Naiste käsitööga seotud sõnavara Tõstamaa murrakus» (367 sed.). Kogu koostaja on vastava probleemiga tegelnud dots. A. Valmeti juhendamisel juba mitu aastat, seega on kodumurdest kogutud materjal süsteemne ja usaldatav.

Samas rühmas hinnati III auhinna IV kursuse eesti filooloogi Eha Tammo kogutud «Setu murdesõnu». Töö ulatus on suhteliselt väike (165 sed.), kuid kodumurdest kirja pandud sugulusalane sõnavara pakub Keele ja Kirjanduse Instituudi selgeleale aineistikule arvestatavat lisa.

Sel aastal suutsid TRU üliõpilased anda meie rahvuslikku murdekogusse üle tuhande sedeli, lisaks veel murdepraktikal kogutud morfoloogiline materjal, mida säilitatakse TRU eesti keele kateedris.

Loodame, et tänavustele auhinna-saajatele leidub järgijaid ka tulevikuks.

SIRJE RAMMO

Noorteõhtu noortemajas «Sõprus»

See oli kunagi oktoobris, kui lugesin «Edasist», et noortemaja «Sõprus» kohvikus tuleb kunstiülikooli loeng. Teemat polnud märgitud, oli vaid esineja nimi: Viljo Saldre. Lõpus seisis veel sõna «disko». «Tänu» sellele oli üritusele tulnud ka noori, keda huvitas ainult see viimane.

Õhtu algas esineja tutvustamisega (seda legi noor kultuuritöötaja). Järgnev vestlus oli esialgu küll ühepoolne. Varsti tuli V. Saldret provotseeriv küsimus: «Miks te siia üldse tulnud olete?» Mina läksin uudishimust. Tahtsin näha näitlejat lektori rollis. Olin kindel, et juttu tuleb ka teatrist, mis mind väga huvitab.

Oli tunda külalise üleolevat suhtumist publikusse, sest tal puudus vestluspartner või küsija. Suhtumine muutus alles siis, kui leidis küsija, kes tõesti midagi ka küsida

oskas. Vestluse sekkusid veel paar-kolm julgemat. Diskor püüdes aga järjekindlalt V. Saldret rääkima meelitada diskodest ja muusikast üldse. See õnnestus. Siis püüdis külaline jälle asja paika panna ütlusega: «Räägime nüüd natuke teatrist kah.» Seda me siis natuke ka tegime, kuid varsti tuldi jälle disko-teksta-probleemidega. Külalise jutust jäi nagu kõlama mõte, et kui tema noor oli, oli kõik ikka parem.

Väga rumalasti kukkus välja õhtu lõpetamine. Seesama noor kultuuritöötaja, kes õhtu sisse juhatas, tuli äkki, roosid käes, ja katkestas vestluse põhjendusega, et noortemaja tarvis ettenähtud ajal sulgeda. Seda oleks saanud teha ju hoopis teisiti!

Kõige eelnevaga seoses tekkis mitmeid küsimusi.

Mis on üldse selliste õhtute ees-

märk? On neil seda üldse? Kus on noored, miks ei külasta nad selliseid üritusi? Kas tõesti on huvitava restoranis konjakipitsi taga istuda? Kas õhtuga võis rahule jääda? Kindlasti mitte, liiga palju oli viiperusi. Aga kõikidel nendel, kes seal olid, kas neil oli huvitav? Neil, kes terve õhtu suitsu pahoist ja kellel ei tekkinud vajadust ainsatki küsimust esitada, neil küll vaevalt. Need aga, kes külalisega elavas vestluses olid, jäid rahule. Ka mina ei kahetsenud. Kui kaugel (või kui lähedal) on aeg, kui punaraamatuse kantakse huvidena ja aktiivne noor trimeene? Võidaks ju küsida, mida otsib tudeng «Sõprusest» (aga õhtul ei olnud tõesti ühtegi puberteedikut — kõik olid tudengid).

LIINA OJA,
saksa fil. III k.

Rahvastepall 1979

FILOLOGIA II KURSUSE MEISTRIVÕISTLUSED

toimusid kolmapäeval, 12. detsembril Kingissepa tänava võimlas. Peale kindra heitnud «inglaste» oli kohal veel kolm «rahvast» — «eestlaste», «prantslaste» ja «sakslaste» — ning žurnalistid. Vene filoloogid ei andnud vähesed arvu tõttu (5 võistlejat) mõõtu välja ja sellepärast ei saanud nad võidu eest peetavas heitluses sõna sekka öelda, kuigi üks kohaletulnud neiu näitas väljakul, et nendegi seas ütlejaid on. Platsis olid ka Priit ja Hiie kohtunikuvilega ning Signe pliiaisi ja paberiga.

Alustasid «eestlased» ja «sakslased». Kuigi võitlus oli vihane, elusid siiski mängu ei pandud. Mängiti punktide peale, 2 korda 5 minutit. Võitsid «sakslased» 20:10. Järgnenud mängus «eestlaste» ja žurnalistide vahel kaldus vaekausse kohe alguses «eestlaste» poole. Et kapten Einari käed kärmelt käisid, siis sinna see ka jäi. Lõpptulemus 26:6.

Kolmandas mängus said muutunud koosseisuga žurnalistid kokku «sakslastega». Žurnalistid võitlesid visalt. Kiiduväärne vaprust näitas Külli, kes pärast pallile julgelt näkku vaatamist siiski võitlustandrit maha ei jätanud. Esimene poolaeg žurnalistide kahjuks — 4:6. Kuigi vastastel jätkus inimlikkust, et haavatust mitte laipa teha, jätkus neil ka võidutahet — 14:6. Tasavägisem oli järgnenud «eestlaste» ja «inglaste» heitlus — poolajad 7:5 ja 15:12 «eestlaste» kasuks.

Žurnalistid olid vahepeal haavu ravinud ja tulid taas väljakule, sedakorda «inglaste» vastu. Pingeline esimene poolaeg lõppes viigiga — 8:8. Veel pingelisemal teisel poolajal läks žurnalistide kapteni Väinu ja Marika koostöö üha ladusamalt ja vaatamata «inglaste» tugevama poole Hillari jõuliste rammimistele ei jäänud tulemata ka võit — 19:12.

Järgnevast mängust meessoos esindajad osa ei võtnud ja õblukesed «inglannad» jäid «sakslannade» meelevalla alla — 9:25.

Pärast kuueandat mängu tulid väljakule «prantslased». Tasavägine ja väga vihane võitlus «eestlastega». Rohelises särgis «prantslanna» Liina klammerdus temperamentselt palli külge, pillamata maha ka raskelt saadud võitu — 7:6. Tanner jäi võitjatele, vastu tulid «sakslased». Küllap nakatas «prantslannade» temperament ka uusi vastaseid, sest üle piiri lennanud palli püüdes haaras üks tarmukas «sakslanna» kaasa ka pealtvaatajate pingil istunud neiu priidid. Aga sportlikule ülekaalule jäi temperament siiski alla — 14:3 «sakslaste» kasuks. Järgnenud mängus «inglaste» vastu said «prantslased» niisama vähe punkte kui eelmises mängus, aga et vastased said veelgi vähem, siis võideti 3:2.

Viimases mängus olid vastasteks žurnalistid, kes võtsid «prantslastele» üle traditsioonilise kolm punkti. «Prantslased» ise oma traditsioonist enam suurt ei hoolinud ja ägeda pallilohingu tulemus oli 8:3 nende kasuks. Sellega oli pingeline võistluspäev lõppenud ja võitjaloorberid läksid «sakslastele», kes ei kaotanud ühtki mängu. Neljast võimalikust kolme võiduga «prantslased» tulid teisele, kahe võiduga «eestlaste» kolmandale kohale. Ühe võiduga žurnalistid olid neljandad ja neile alla jäänud «inglastel» tuli sellega leppida.

13. detsembril toimus keemiahoone ringauditooriumis pidulik autastamine. Hiie andis «ülivägevatele» «sakslastele», «väga vägevatele» «prantslastele» ja «vägevatele» «eestlastele» jõuhinnangu FIDELIS ET FORTIS diplomid, Signel olid materiaalsed stiimulid kõigile osavõtjale. «Sakslased», «prantslased» ja «eestlased» said plastloomad õnneleikeks omanikeks, žurnalistidele ergutuseks ja «inglastele» lohutuseks oli karp vitamiine — et oleks aasta otsa kröbistamist ja et tuleval aastal rohkem jaksu jätkuks. Sest sellest osakondadevahelisest pallimängust on plaanis teha traditsioon.

REIN

AJAKIRJU MIKROKAARTIDEL

Teadusraamatukogu lugemissaalis Toomel on võimalik tutvuda mitmete välismaa ajakirjadega mikrokaartidel. Minis-ifti muudab loetavaks spetsiaalne lugemispäraat. Seal on saadunud üksikud ajakirjade numbrid, tellitud on täielikud aastakäigud alates 1979. aastast. Millised ajakirjad on tellitud, saab teada perioodika lugemissaalis asuvas nimekirjast.

Silani mikrokaarte saadunud näiteks järgmistest ajakirjadest: «American Journal of Mathematics», «American Journal of Physiology», «Applied Physics Letters», «Biochemistry», «Journal of Molecular Biology», «Nature», «Review of Scientific Instruments», «Zeitschrift für Naturforschung» jnt.

Enamik mikrokaartidel tellitud ajakirjade varasemad aastakäike on raamatukogus originaalidena.

LEIDA ALVER,
pearaamatukoguhoidja

Uusi trükiseid

English in Pharmacy for 3-rd and 4-th Year Students. Compiled by Saima Peiker. Tartu 1979, 84 lk., 500 eks., 15 kop. Exercises for Correspondence Students. Second Year. Part II. Compiled by H. Susi. Tartu 1979, 72 lk., 300 eks., 15 kop.

Koolimatemaatika VI. Metoodilisi materjale matemaatikaüliõpilastele ja õpetajatele. Tartu 1979, 56 lk., 400 eks., 10 kop.

Matemaatilise analüüsi praktikum I. Neljas, ümbertõetatud trükk. Tartu 1979, 230 lk., 750 eks., 50 kop.

Sisehaiguste diagnostika alused. III osa. Hingamis- ja südamehaiguste diagnostika. Koostanud J. Riiu. Kolmas, parandatud trükk. Tartu 1979, 160 lk., 1000 eks., 30 kop.

J. Tehver, O. Hussar. Suuõõne ja hammaste histoloogia. Neljas, parandatud ja täiendatud trükk. Tartu 1979, 66 lk., 1000 eks., 30 kop.

Õidmõõtmiste praktikumi tööjuhendid II. Koostanud E. Tamm. Tartu 1979, 102 lk., 500 eks., 20 kop.

Klubi üritused

Leningradi mnt. 25 kohvikus Laupäeval, 22. detsembril ja pühapäeval, 23. detsembril kl. 20 puhkeõhtu. Reedel, 28. detsembril kl. 20 näärishov.

Leningradi mnt. 27 kohvikus Pühapäeval, 23. detsembril kl. 19 õhemeõhtu Lembit Uifsa kiga.

NBI PUHKPILLIMANGIJADI Ootame teid klubisse teispäeval, 25. detsembril kl. 19 seoses eeloleva peaprooviga.

NB!

NBI Selle aasta viimane leht ilmub reedel, 28. detsembril. Toimetus palub kõik selle lehe materjalid ära tuua hiljemalt esmaspäeva, 24. detsembri hommikuks, sest teispäeval juba küündima trükkikoja lehte. Uuel aastal ilmub meie ajalehe esimene number reedel, 11. jaanuaril.

Toimetaja V. SOOTAK

Kontrollsempel

Aastapäev

KÕIGI MAADE
PROLETAARLASED, ÜHINEGE!

tartu
riiklik
ülikool

EKP TRÜ komitee, TRÜ rektoraadi, ELKNÜ TRÜ komitee ja TRÜ ametiühingukomitee häälkandja

Nr. 38

Reedel, 28. detsembril 1979

XXXII aastakäik

AASTAKAJA PILT JA SÕNA

(vaata sedasama lehekülge ja loe 3. lehekülge)

TUJUKÜLLAST AASTAVAHAETUST!

Dotsent Linda Eringson

Lõppeva aasta viimasel päeval tähistab oma teist juubelit NSV Liidu ajaloo kateedri dotsent ajalookandidaat Linda Eringson. Omandanud ajaloolase erihariduse Leningradi ja Tartu ülikoolis, asus juubilar 1948. a. tööle meie suurtöökoolis. Esialgu töötas ta rektoradiis ning õppeosakonnas, 1950. aastal sai temast NSV Liidu ajaloo kateedri õppejõud, nii et meil on täielik alus ära märkida ühtaegu juubeliga ka Linda Eringsoni viljakat kolmekümneaastast tegevust ajaloolaste uue põlvkonna koollitamisel ja kasvatamisel, seda mitte üksnes õppejõuna vaid ka nõudliku prodekaanina ja kogunud kursusejuhenda-

jana. Seda tööd on juubilar teinud märkimisväärselt suure õppekoormuse kõrvalt, mis paljudel aastatel on ületanud 1000 tunni piiri. Dotsent Linda Eringson on pikema aja jooksul õpetanud NSV Liidu ajaloo XIX sajandi ja XX sajandi alguse põhikursust, pöörates erilist tähelepanu vabandusliikumise ja revolutsioonilise liikumise probleemidega seotud teemadele. Siit on välja kasvanud mitmeid sisukaid erikursusi, mis käsitlesid dekabraste, revolutsioonilisi narodnikuid kui ka sajandivahetuse revolutsioonilist tööliikumist. Nende ja teistegi teemade valdkonnast on juubilar juhendanud arvukalt kursuse- ja diplomitöid.

Juubilari teadusliku töö raskuspunkt on koondunud meie ülikooli ajaloo uurimisele XIX sajandi 2. poolel ja XX sajandi alguses. Sellest valdkonnast pärineb ka L. Eringsoni kandidaadiväitekirja, milles analüüsitakse Tartu ülikooli 1905.—1907. aastate revolutsiooni perioodil. Ka praegu on juubilaril käsil ulatuslikud osad meie ülikooli ajaloo tarvis.

Kommunist Linda Eringson on laialdaselt tuntud ühiskondliku töö aktivistina, kes ei hõia kokku jõudu ja energiat talle usaldatud ülesannete lahendamisel. Korduvalt on teda valitud nii ajaloo-keeleteaduskonna kui ajaloo-õpetuskonna parteiorganisatsiooni etteotsa. Ta on olnud linnanõukogu saadik, juhtides seal alalist hariduskomisjoni,

tegutseb praegugi rahvakohtu kaasistujana, pidanud sadu loenguid ühingu «Teadus» lektorina, juhtinud arvukaid ekskursioone nii Tartu linnas kui meie ülikoolis, olnud lektor õpetajate suvekursustel, asendamatu aktivist valimiste ettevalmistamisel ja läbiviimisel jne. Kõige selle eest on juubilar pälvinud korduvalt tunnustust ning kiitust nii kõrgemaisvate organite kui ülikooli juhtkonna poolt.

Ajaloo-õpetuskonna kollektiiv õnnitleb südamest dotsent Linda Eringsoni tema tähtpäeva puhul ja soovib raugematut jõudu edasiseks kõigil tööaladel meie ülikooli, teaduskonna ja ajaloo-osakonna hüvanguks.

Kolleegid ajaloo-osakonnast

Dotsent Viiv Sillastu

Arstiteaduskonna patoanatomia ja kohtuarstiteaduse kateedri dotsent Viiv Sillastu on põline tartlane. Sündinud 28. detsembril 1929, õppinud kohalikus 2. keskkoolis, lõpetanud arstiteaduskonna kiitusega, töötanud patoanatomia kateedri assistendi ja dotsendina. Kandidaadiväitekirja kaitses 1960. Teaduslikke publikatsioone on poolsada. Need käsitlevad enamasti regeneratsiooniga seotud küsimusi eksperimentaalsel materjalil.

Dots. V. Sillastu on õpetanud patoanatomiat paljudele üliõpilastele, siinhulgas viimase kümmeaastase aasta jooksul järjepidevalt tulevastele pediatritele. Väljapaistvalt

heade tulemustega juhendab ta üliõpilaste teadustöid ja tegeleb initsiatiivikalt õppemetoodiliste küsimustega. Kuulub ENSV Tervishoiuministeeriumi meditsiinterminoloogiakomisjoni, jätkates oma isa prof. A. Valdese sellesuunalist tööd. Ühtlasi on tänapäev juubilar Tartu Patoanatomia Seltsi sekretär ning kuulub ka samanimelise vabariikliku seltsi juhatusse.

Ühe oma tütre kaudu on Viiv Sillastu juba saavutanud õnneliku vanaema seisundi.

Hindame dots. V. Sillastut kui kultuurset, erialal tugevat ja distiplioneeritud kolleegi. Tal on kades-

tusväärne oskus igasugustel puhkedel, olgu tegemist erialaste või üldinimilikkude küsimustega, jääda ohukorra kõrgusele või tõusta üle selle.

Soovime parimat jätkuvateks aastateks.

Kaastöötajate nimel

UNO PODAR

*

Küsimatagi võib teada Viiv Sillastu vastust: «Kõige suuremat rahuldust viimase aja töös tunnen meditsiiniseaduse valmimisest.» Täna on ammu oodatud raamat jõudnud meie kodulinna

trükkikotta. Väga asjatundlikult toimetab seda prof. Paul Alvre, kellela Valdese ja Veski suurteos ehk veel praegugi käsikirjas seisaks.

Ja edasi? V. S.: «Jätkame uute mõistete vaatlust. Neid tuleb järjest juurde.» Selle kuu esimesel päeval, Albert Valdese 95. sünniaastapäeval, sai meditsiinterminoloogiakomisjon kaheaastaseks, pidades oma kümnenda koosoleku. Nendest võtab komisjoni liikmena osa ka Viiv vend, Eesti NSV peapatoloog Vello Valdes.

Jätka keelenärvile!

HELJU VALS

Jüri Ristkok

sai 26. detsembril kuuekümneseks. Teenekas loodusteadlane ja staažikas pedagoog, ihtüoloog ja hüdrobioloog Jüri Ristkok astus pärast Nõukogude armeest demobiliseerumist 1946. aastal Tartu ülikooli bioloogiaosakonda. Professor H. Riikoja juhendamisel pühendus ta kalateaduse saladustesse. Juba IV kursusel valmis auhinnatöö Emajõe kalanduse kohta ja 1951. aastal diplomitöö samal teemal. 1955. aastal kaitses Jüri Ristkok kandidaadiväitekirja, mis käsitleb kalade noorjärkude kasvu ja mis avaldati monograafiana. Pärast aspirantuuri lõpetamist 1954. aastal

asus ta tööle zooloogiakateedri õppejõuna.

Kahekümne viie aastase pedagoogitöö jooksul on Jüri Ristkok lugenud 18 aastat selgrootute zooloogiat esimese kursuse bioloogidele, 13 aastat üldbioloogiat arstiteaduskonna üliõpilastele ja mitmeid ihtüoloogilisi ning hüdrobioloogilisi erikursusi.

Eesti kalamaanduse spetsialistide ettevalmistamiseks on tal tulnud juhendada arvukaid kursustöid, 43 diplomitööd ja 2 kandidaadiväitekirja. See töö on eriti intensiivistunud viimasel aastakümnel seoses erialaste õpperühmade (sanitaar-

hüdrobioloogia, kalakasvatavad, ihtüoloogid) väljaõpetamisega.

Juubilari sulest on ilmunud «Selgrootute loomade süsteem» ja käsikirjas «Eriihtüoloogia» konspekt. Peale selle üle pooleaja artikli. Jüri Ristkoki algatusel loodi originaalne uurimissuund — ihtüofenoloogia. 1951. aastaks haaras vaatelehte võrk kogu Eesti territooriumi. Vaatelehte arv kasvas 81 inimeseni. Vaatluste tulemused on kuni 1970. aastani avaldatud viies brošüüris kogumahuga 540 lehekülge. Juubilari teaduslikku tegevust iseloomustab teemade avarus ja majanduslik suunitlus. Peale kalade morfoloogia ja bioloogia on ta pööranud tähelepanu ka nende toidudubaasi, eriti põhjaloomastiku uuri-

misele, kalakaitseseaduste väljatöötamisele, kalade eestikeelsete nimetuste korraastamisele ja kalavarude taastumist takistavate tegurite analüüsile.

Rohkesti aega ja vaeva on nõudnud ka organisatoritegevus. 1956. aastast alates on Jüri Ristkok olnud Eesti Loodusuurijate Seltsi järvekomisjoni ja fenoloogiakomisjoni esimees. Sellele lisanduvad rahvakontrolli ja parteitöö juhtimine teaduskonnas, osavõtt mitmesugustest komisjonidest ja nõukogudest. Jüri Ristkokki on autasustatud viie medaliga.

Südamlikud õnnitlused juubilarile. Kolleegide ja õpilaste nimel

HANS REMM

Heigo Miidla

29. detsembril saab 60-aastaseks taimefüsioloogia ja -biokeemia kateedri juhataja, esimene ENSV taimefüsioloogia professor ja ka bioloogia-geograafiateaduskonna esimene dekaan Heigo Miidla. Juubilari sünnikohaks on Kloostri vald Harjumaal, seal käis ta ka algkoolis. Arvatavasti sellest koolist ongi pärit huvi bioloogia vastu, sest hoolimata Nõmme humanitaargümnaasiumi lõpetamisest (1940) viis edasine haridustee ülikooli põllumajandusteaduskonda.

Esimene töökoht, mida Heigo Miidla senini sooja sõnaga meenutab, oli ENSV TA Polli katsebaasi puuviljanduse sektor (1946). Edasine teaduslik töö jätkus õppejõuna TRU-s ning oli seotud mitmeaastaste viljapuude ja -põõsaste aklimatiseerumise füsioloogia uurimisega. Kandidaadidissertatsiooni

kaitses Heigo Miidla 1959. aastal. 1960. aastast on Heigo Miidla uurimisvaldkond olnud fenoolsete ühendite metabolism ja funktsioonid kõrgemates taimedes. Kõigepealt tuli välja töötada meetodika fenoolkarboksüülhapete sisalduse ning puudu lignifikatsioonist määramiseks. Täna on seda originaalset meetodit kateedris omandamas käinud üle paarikümne teiste liiduvabariikide teadustöötaja. Doktoriväitekirja «Ounapuuvõrsete fenoolsed ühendid ja lignifikatsioon seoses mineraalse toitumise ja veerežiimiga» kaitses juubilar 1970. aastal Kiievi ülikoolis. Ka praegu jätkub Heigo Miidla teaduslik töö samas valdkonnas uurimisprobleemi «Sekundaarainevahetuse füsioloogia ja biokeemia taimedes» juhendajana, kuid fenoolsete ühendite on lisandunud muud

taimede kasvu ja arengut reguleerivad ühendid (auksiinid, tsütokiinid ja gibberelliinid) ning omakorda nende sisaldust reguleerivad ensüümid.

Märkimata ei saa jätta H. Miidla kirjutatud arvukaid taimefüsioloogiaalaseid populaarteaduslikke kirjutisi. Viimane selline — jällegi juubilari meelilalalt taimekasvust — ilmus alles sel kuul «Eesti Looduses».

Teaduse kõrval on Heigo Miidla palju aega ja jõudu pühendanud pedagoogitööle. Ta on lugenud üliõpilastele taimefüsioloogia ja taimekasvatuse üldkursusi, erianetest aga taimede ökofüsioloogiat, kasvu ja arengu füsioloogiat, taimede külmakindlust ning taimede mineraalset toitumist, juhendanud praktikume, kursuse- ja diplomitööde koostamist ning ka ühe aspirandi väitekirja. Valmimisjärku on jõudnud taimefüsioloogia õpiku käsikirja.

Juubilari õlgadel lasub hulka teadus- ja pedagoogitööga seotud ühiskondlikke ameteid: vabariikliku taimefüsioloogia ja -biokeemia probleemnõukogu liige, bioloogia-geograafiateaduskonna väitekirjade kaitsmise nõukogu liige, bioloogiaosakonna filosoofilise seminari juhataja, ajakirja «Вдохимия и физиология культурных растений» retsensent ja palju muudki. Igatahes näitas mõõdund kuul teaduskonna nõukogus esitatud kokkuvõtte, et H. Miidla on oma seitsme ühiskondliku ametiga teaduskonna vanade ja noorte töötajate seas esikohal.

Juubilari õnnitlevad tema õpilased, kolleegid taimefüsioloogia ja -biokeemia kateedrist ning soovivad jõudu edaspidiseks tulemusrikkaks tööks teadusevallas ja jätkuvat indu noorte taimefüsioloogide koolitamisel.

Mõtteline intervjuu Heino Siiguriga

Ära pane pahaks kallid kolleegid, et ma seekord natuke omavolitsen. Oleme veerand sajandi vältel tallanud ühist rada. 1957. aastast peale teeme seda päris kõlg külje kõrval. Arvan Sind tundvat nii võrd, kui võrd üks keeruline natuur teistele üldse avatav on. Tean, et juubeljuutu Sa ei talu ning asjakohast intervjuud ka ei annaks. Seepärast luba, et koostan Sinu eest.

Kes Sa oled? 1954. aastal anti sulle juristi diplom, 1961. aastal õiguskandidaadi kraad, 1966. aastal dotsendi kutse rahanduse ja krediidi erialal. Oled oma mees juristide ja majandusteadlaste hulgas, üks vähestest, kelle arvamusel on tõsine kaal mõlemal pool. Kas see kasulik kahestamine ei ole mitte alguse saanud ühest meie ühisest eelkäijast — akadeemik J. Vaabelist. Sinule on ta edastanud kauaaegse õpetaja ja nõuandja dots. J. Mälli kaudu.

Mis veetles Sind taotlema juristi elukutset? Kas see, et nimetatud

elukutse on üks vanemaid ja auväärsemaid? Teades Sinu vastunäidustatust igasuguste «kolinate» suhtes, olen arvamusel, et seda põhjustas Sinule omane suur kohusetunne ja sisemine püüdlus õigluse poole. Kui kõik maailma asjad oleksid Sinu teha, siis õiguskorra rikujatel meie maailmal küll asu ei oleks. Kas mitte see pole määratud mõneti ka Sinu peamist töösuunda — tegelemist tööõiguslike, eriti töötasustamise probleemidega. On ju sellel suunal tõhus mõju õigusrikkumiste ennetamisele, siin põimuvad omavahel tihedasti läbi õigus ja majandus.

Ma teeksin suure vea, kui Sinu kutsevaliku motiivide hulgas unustaksin ära oskuse sõnu seada, olgu siis suuliselt või paberil. Mõlemaks pakub praegune amet sulle suurepärasteid võimalusi, mida Sa ka edukalt kasutad. «Pärisjuristide»

perele on Sinu näol aga kaduma läinud võimekas advokaat.

Mida Sa oled korda saatnud? Töö kiidab tegijat. Sinu tööd ja tegevused on kõik toimunud meie vanas alma mater'is. Oled olnud üliõpilane, vanemlaborant, vanemõpetaja kolmes erinevas kateedris, lühikest aega isegi õppeosakonna ülem, oled meie rahanduse ja krediidi kateedri asutajaliige ja dotsent. Võõrad pole sulle ka kateedri juhatamine ja prodekaani amet. Opetatavate ainete loetelu ulatub kümneni. Teaduslikke töid on peaaegu kaks korda rohkem kui eluastaid, nende hulgas kümme aastat töist monograafiat.

Sellele loetelule tuleks lisada arvukad tööõiguselased konsultatsioonid ja loengud praktikas ning veel marksismi-leninismi ülikoolis, sisukas töö kursusejuhendajana, ENSV töökoodeksi koostajana, mit-

mete nõukogude ja komisjonide liikmena TRU-s ja väljaspool seda. Nagu näeme, ei taha loetelu lõppeda. Kuid sellele tuleb kindlasti lisada, et kõikjal oled Sa asja juures südame ja mõistusega.

Silt koorubki uus küsimus, kuidas Sa kõike seda jõuad? Mida teed vabal ajal? Viimasele küsimusele võin kindlalt vastata, et vabal ajal teed Sa valdavalt igapäevast tööd. Kuulud nende hulka, kes algul andis sõrme ja pärast iseenda. Tean omast käest, et kerge see ei ole. Jõudu annab sulle kuulmine USV (loe: Uno Sahva võimlemisrühm) kauaaegsete tegevliikmete perre.

Jõudu ja edu edaspidiseks soovib sulle kõigi kolleegide nimel

RAIMUND HAGELBERG

NB! See mõtteline intervjuu sai teoks sellepärast, et dotsent Heino Siigur saab 2. jaanuaril viie-kümneseks.

AASTAKAJA SÕNA

Missuguse hinnangu anna-

te lõppevale aastale, mida tõi see aasta Teile isiklikult?

Toimetuse pöördus aasta lõpu eel nende küsimustega rektori, parteisekretäri, komsomolisekretäri, ühe dekaani, teadussekretäri, aspirantuuriosakonna juhataja, interklubi presidendi ja ühe diplomandi poole.

Prof. Arnold Koop, ülikooli rektor: on kombeks, et kui aasta hakkab lõpule jõudma, heidame pilgu tagasi ja vaatame, mis aasta jooksul on toimunud. Sündmusi ülikooli elus on olnud palju ja kogu meie kollektiivi töö on olnud tulemusrikas.

Möödunud õppeaasta mõlemad sessioonid olid head, kogu ülikooli ajaloo jooksul olid need näitajad kõige paremad. See on hea tunnus. Seejuures on nihked nii kvalitatiivset kui kvantitatiivset laadi. Kõik õppeprotsessi kvaliteeti iseloomustavad näitajad (ainult viitele, neljale ja viitele õppijad jne.) kõnelevad sellest, et tubli tööga on saavutatud edu kõikides lõikudes. Teiseks küljeks on üliõpilasteadus, mis näitab samuti kvaliteeti. Üleliidulises konkurentsis ei ole me saanud veel kunagi varem 6 medali ja 3 diplomit. See on erakordselt tubli saavutus ülikoolile ja iseloomulik, sest meie suurkooli üks peamisi tunnuseid on teadusliku potentsiaali kasv üldse ja üliõpilaste osalemine teaduslikus uurimistöös.

Õppejõudude ja teaduslike asutuste töid iseloomustab ka see, et on laienenud teaduslike asutuste võrk, on sündinud uusi teadusliku uurimise instituute — üld- ja molekulaarpatoloogia instituut. Laboratooriumides on loodud uusi uurimisgrupe, mis on vastuseks NLKP Keskkomitee ja Ministrite Nõukogu määrusele, mille alusel meid juhtivaks kõrgkooliks tunnustati.

Tänavu on ka ehitustegevus edenenud. Tõsi küll, see võiks olla kiirem, kui on olnud, eriti teadusraamatukogu ehitusel.

See aasta on olnud ka ülikooli juubeli ettevalmistamise esimene aasta. Vastavad ülikoolisisesed komisjonid on juba tööd alustanud.

Sisurikas lõppev aasta on loomud eeldused järgmise aasta tulemusrikkaks tööks. Seda on teinud nii õppejõudude ja teenistujate kollektiiv kui ka üliõpilased. Niipalju otseselt ülikooliga seotud probleemidest.

Kõrvuti ülikooli juhtimisega on mul tulnud osaleda teaduslikus uurimistöös ja täita ühiskondlikke ülesandeid, eelkõige NSV Liidu Ülemnõukogu saadikuna kolmandat aastat järjest. Olen alalise plaani- ja eelarvekomisjoni sekretär. Sügisel istungjärgu eel võtsin osa peaaegu terve kuu kestnud rahvamajanduse ja sotsiaalse arengu ajutiise, ettevalmistuskomisjoni tööst Moskvas. Saadikuna tuleb mul kohutada valijatega, vastata nende küsimustele suuliselt ja kirjalikult, lahendada nende muresid, osaleda kohalike nõukogude istungjärgudel. Ühiskondlikku tööd on rohkesti, olen veel EKP Keskkomitee büroo liige, KKEH Ministeriumi kollektiivide liige ja Vabariikliku Rektori Nõukogu esimees. Selles ühiskondlikus töös oleme püüdnud lahendada kõrgkoole puudutavaid probleeme. Tööd jätkub, püüan kõigeaeg toime tulla.

Täna kogu ülikooliperet tehtud tubli töö eest ja soovin järgmiseks aastaks edu ja kordaminekuid õppejõududele, teenistujatele ja üliõpilastele.

Head uut aastat!

Dots. Advig Kiris, parteikomitee sekretär: lahkuv aasta on ülikooli parteiorganisatsioonil moodunud ideoloogiatöö osatähtsuse suurenemise tähe all. Sellele on suuna andnud NLKP Keskkomitee otsus «Ideoloogiatöö ja poliitilise kasvatustöö edasisest parendamisest». Otsuse tähtsust on ka meie ülikoolis sellealane tegevus muutunud märgatavalt süsteemikindlamaks, kõikihõlmavaks ja tulemusrikkamaks.

Rõõmustab ka sel aastal jätkunud õppeaduse tõusutendents. Usun, et selles peegeldub ühelt poolt õppija, tudengi tõsisem suhtumine oma töösse, teiselt poolt aga ka õppejõu tegevus, õpetamisprotsessi täiustamine. Sellest aspektist on eriti hea tõdeda, et enam kui pooled meie üliõpilastest õpivad kas ainult väga headele või väga headele ja headele hinnetele. See viitab meie õppetöö kõrgele kvaliteedile, samuti nagu seegi, et ainult rahuldavale hindetele sooritab oma eksamid üksnes 1% üliõpilastest.

Meie üliõpilased pole olnud tubli mitte ainult õppimises. Üleliidulistelt üliõpilaste tööde konkurssidel saadud 6 medali kiidavad ise ilmekalt meie üliõpilaste arenguid ja nende juhendajaid. Enam kui 1000 üliõpilast töötas suvel EOE-s ja TRÜ suvemajas. Olulise panuse andsid üliõpilased ja õppejõud ka sügisel saagikoristusel. Ja kui aasta viimastel päevadel valmivad uue teadusraamatukogu hooldid, mis tähistab kogu hoone järkjärgulise valmimise algust, siis võivad selle üle uhkust tunda mitte ainult päriselised, vaid ka need üliõpilased ja teenistujad-õppejõud, kes selle aasta jooksul on raamatukogu ehitusel töötanud ligi 5000 tööpäeva.

Meie kollektiivi 1978. aasta tulemusi hinnati rändpunalipuga ja esimese rahalise preemiaga üleliidulises sotsialistlikus võistluses. Tahaks, et 1979. aasta kokkuvõtte oleksid meie kollektiivile niisama edukad.

Madis Kallion, ülikooli komsomollikomitee sekretär: ja saabki läbi see järjekordne aastaring — lasteaasta. Nende 365 päeva sees oli ebatavaliselt kordumatuid, kuid ka üksluisi argipäevi. Sügise tegevused, toimetamised on kõige värskemalt mees. Juubelikonverents rõõvis palju aja- ja närvikulu, kuid nagu näitas eespidine, polnud vaev asjata. Üliõpilaspäevadele elu sissepuhmine tõestas üle hulga aastate, et vabariigi üliõpilaskonna ärksam osa on siiski Tartus. Uued noored mehed tulid oma ideedega ja viisid need ka ellu.

Oli rahvusvaheline lasteaasta, meie lastele kindlasti väga tore aasta. Kuid muret hakkab tegema see, et eriti just nooremate kursuste tudengite arusaamad elust pole veel mitte täiskasvanud inimestele omased. Oige pole siin läheneda printsibil «kui meie noored olime...» Kõik need nähtused on ju tingitud meid ümbritsevast elust enesest ja tuleb leida üles see õige niidiots, mida probleemidekerast harutama hakata. Pole ju tähtis niipalju see, kas mingit probleemi lahendada õigesti või valesti, vaid see, et lahendada üldse õiget probleemi.

Isiklikult oli see *alma mater*'i lõpetamise aasta ja noore spetsialisti esimene tööaasta. Küll tahaks tagasi tudengiaastaid, sest tööinimese elu on kaugel sellest romantikast ja muretusest.

Uuel aastal loodaks palju lund, kuid mitte selliseid pakasepäevi nagu mullu. Ja kõigile tahaks soovi, et uus aasta — olümpia-aasta oleks tõesti uus, millegagi erinev lõppevast. Rohkem kui viiele tuhandele tarkuse taganõtjale aga head põrumist sessil!

Dots. Valner Krinal, majandusteaduskonna dekaan: majandusteaduskonnale oli lõppev aasta töö, rõõmude ja muredorohke. Mured on seotud eelkõige õppedistsipliini ja -edukusega. Ikka pole me suutnud veel kõigile üliõpilastele selgeks teha, et nad ei õpi õppejõudude tarvis. Rõõmu tegid aga nende üliõpilaste eksamivastused, kes polnud

piirdunud ainult loenguil või seminaridel kuulduga, vaid olid iseseisvalt raamatukogudest lisa nõutunud.

Rõõmustav on kõrgkoolidele ikka enam osutatud tähelepanu, mis väljendub eelkõige määruses «Kõrgkooli edasiarendamisest ja spetsialistide ettevalmistuse kvaliteedi tõstmisest». Majandusteadlastele ja majandusteaduskonnale lisandub veel teinegi määrus, nimelt «Planeerimise parandamisest ning majandusmehhanismi mõju tugevdamisest tootmise efektiivsuse ja töö kvaliteedi tõstmisele» (12. juulist 1979). Viimane ei nõua meilt ainult töö parandamist teaduskonnasiseselt, vaid küllalt suurt panust ka väljapoole, oma eriala teadmiste levitamist töötajate hulgas. Sama nõuab meilt ka otsus ideoloogiatöö parandamiseks.

Rõõmu teeb aktiivsuse tõus teaduses. Koos ülikooli poliitilise ökonoomia kateedriga korraldasime mais üleliidulise konverentsi teaduslik-tehnilise progressi majanduslike stiimulite kohta. See õnnestus, meie õppejõududel tekkis ka palju uusi ideid. Hästi võeti osa ka teiste korraldatud konverentsidest. Rahanduse ja krediidi modelleerimisel oleme meie praegu pioneereid kogu Liidu ulatuses. Samast valdkonnast tuli rõõmusõnum ka ÜTÜ kaudu: meie lõpetaja Viktor Arhipov sai üleliidulise medali töö eest «Koondise finantside automatiseeritud juhtimine (koondise «Talleks» näidetel)». Tööd juhendas rahanduse ja krediidi kateedri dotsent Arno Susi. See on rahanduse ja krediidi eriala lõpetajatel juba teine medal (esimese sai Kersti Kanepi 1976. aastal). Teadusliku tööga on haaratud ka teiste erialade üliõpilased.

Isiklikus elus oli 1979. aasta samuti mainimist väärt: nimelt tehti mind teist korda vanaisaks ja mulle on antud kindel lubadus, et mind võetakse vastu 50-aastaste poiste klubisse. Ka need tingimused on nüüd täidetud.

Uueks aastaks kolleegidele ja üliõpilastele palju töö- ning leidmisrõõmu!

Irene Maaroo, ülikooli teadussekretär: TRÜ erialanõukogudes kaitsi sel aastal 35 väitekirja, neist 6 oli ülikooli inimestelt. Esimesena kaitses aasta algul Keele ja Kirjanduse Instituudi vanemteadur Arvo Laanest doktoriväitekirja «Isuri keele ajalooline foneetika ja morfoloogia» (oponendid olid filoloogiadoktor P. Alvre ja meil, T. Dubrovina Leningradist ja G. Kert Petrozavodskist). Filoloogiadoktori kraad kinnitati juba 14. septembril.

Tänavused viimased kaitsjad olid ülikoolist: arstiteaduskonna sisehaiguste erialanõukogus kaitses teaduskonnasisehaiguste kateedri mittestatsionaarne aspirant Ulvi Vald ja oma kandidaaditööd «Kroonilise gastriidi sagedus ja isearasused maovähi- ja kroonilise gastriidi haigete veresugulastel (töö valmis meditsiinidoktor prof. V. Salupere juhendamisel) ja füüsika-keemia-teaduskonna optika erialanõukogus teoreetilise füüsika kateedri vanemõpetaja Lembit Sossi dissertatsiooni «Interferentskilede sünteesi uus teooria» (juhendas füüsika-matemaatikadoktor prof. Paul Kard). L. Sossi kandidaaditöö tulemused ei ole praktikasse rakendatavad mitte ainult Nõukogude Liidus, vaid on pärilnud tähelepanu ka USA-s. Kolme viimase kaitsja hulgas oli ka Vilniuse Pedagoogilise Instituudi vanemõpetaja A. Kiveris. Lõpuks nimetaksin ülikooli kõik tänavuaastased väitekirjade kaitsjad. Doktoriväitekirja kaitsesid Lembit Pung (Tartus) ja Koit Ester (Moskvas), kandidaadiväitekirja Tõnu Kollo, Kalle Kaarli, Uno Kaljulaid, Peep Miidla, Toivo Leiger, Inda Rajasalu, Leili Möldre, Talis Bachmann, Igor Gräzin, Alar Läänelaid, Tõnis Matsin, Toivo Jürimäe, Enn Hansberg, Sulev Ulp, Jaan Eha, Andres Metspalu, Aurelie All, Mart Ustav, Ülle Planken ning juba eespool mainitud Lembit Sossi.

Soovin kõigile järgmistele väitekirjade esitanuile edukat kaitsmist ning peatset kraadi kinnitamist.

Salme Laar, aspirantuuriosakonna juhataja: aspirantuur hakkab «noorenema» (11 tänavust lõpetajat as-

tus aspirantuuri, mullu oli neid 5). Hea meel on selle üle, et kõik nad olid väga hea õppeadusega, osalesid edukalt ÜTÜ töös ja neil on juba teadusliku töö pagas. Nime-taksin nendest Eero Vasarat, Lembit Rago, Peeter Teeäär ja Virginus Brilist arstiteaduskonnast. Jüri Põldu ja Jaan Ginterit õigusteaduskonnast, Urmas Petersoni bioloogia-geografiateaduskonnast, Ülle Toomet ajalooteaduskonnast jt.

Eriti tahaksin kiita Eero Vasarat — üliõpilase joudis ta kirjutada 8 võistlustööd ja hulga teaduslikke artikleid. Kõrvuti riigeksami-tega õppis ta viimasel ülikooliaastal ka aspirantuuriksamiiks ning sügisel tegi edukalt kõik kolm kandidaadiksamiit (seda on tehtud haruharva). Kommunistina osales ta ka aktiivselt ühiskonnatöös, kasvatas pisipoega. Ei teki kahtlustki, väitekirja kaitsmiseks tähtjaks.

Rõõmustas seegi, et enamik ka-teedreid suure tähelepanu ja hoole-ga suhtub teadlaskaadri ja tulevaste õppejõudude ettevalmistamisse, et neil on olemas aspirandikandi-daatide reserv. Tavaliselt ei jäeta planeeritud aspirantuurikohti täit-mata ega tehta seda aasta lõpul üle-peakaela.

Kuid sel aastal ei tulnud peaaegu pooled aspirantuuri lõpetajatest oma ülesannetega toime. Osa väitekirju on tähtjaks esitamata. Veel kevadel olid need aspirandid ja teadus-likud juhendajad täis optimisimi ja lubadusi. Aga ometi ei jõutud tööd valmis.

Järelikult ei jätku osal aspiranti-dest ja kateedritest pidevalt seda täit vastutustunnet ega teadmist, et iga aspirant peab oma ülesandega toime tulema, et juba enne aspi-rantuuri astumist peavad sihid sel-gede olema.

Minu suurim uusaasta soov on, et eranditult kõik aspirandid töö-taksid ainult hästi, et kõik vana-mad kolleegid, juhendajad, kogu kateedri kollektiiv neid senisest pa-remini abistaksid, julgustaksid, õpe-taksid, et kõik aspirandid tunneksid piiritut kohusetunnet ja vastutust oma töö eest, et neil kõigil oleks hea tervis ja väga palju isiklikku õnne ja loomerõõmu.

Airi Pöder, arstiteaduskonna VI k. üliõpilane, interklubi president: tänavu sai interklubil 10-aastaseks, aga kui juurde arvata aeg meie eel-käija, rahvaste sõpruse ringi asu-tamisest 1960. aastal, siis võime tä-histada ka poole suuremat juubelit. Seda teemegi tuleva aasta märtsi-kuus mitmete üritustega.

Sellel kooliaastal tegutseb inter-klubi põlvkondade järjepidevuse säilitamise nimel, sest kevadel lah-ku ülikoolist meie liikmete põhi-tuumik (vanem generatsioon), kes on siin tegutsenud juba 4—5 aast-tat. Asemale peab astuma uus va-hetus. Nii töötamegi praegu kahe generatsiooniga. Nooremale, n.-õ. rebaste koosseisule oleme korralda-nud üht-teist, nagu õhtu komsomo-lisekretäri Madis Kallioni Sri Lanka reisi muljetega või ühisüritust koos orientalistikaringiga Kagu-Aasia teemadel.

Tore oli tänavu kevadel maikuu-s 15-päevane reis Bakuusse, Tbilisi, Jerevani, kus kohtusime oma am-muste sõpradega. Sügisel käisid meie nooremad TPI interklubi aast-tapäevaüritustel, TPEDI-s on tule-mas ühine näärripidu. Lõppeva aas-ta tippüritusi oli rahvaste sõpruse päevade raames interklubi korral-datud külalisdelegatsioonide vastu-võtt vanas kohvikus. Niipalju siis möödunud. Uuel aastal ootavad meid aga juubeliüritused, kus loo-dame kohtuda endiste aktiivsete liikmetega ja presidentidega ning sõpruskõrgkoolide esindajatega, va-rakevadel tahame hakkama saada ka seminarlaagriga.

Oleg Kostandi, vene filoloogia V k.: vana-aasta viib paratamatult midagi ära, uus toob midagi ase-mele. Minult võtab ta ära viimase loengu ülikoolis (see oli neljapäe-val), vähendab tudengitunnet. Uus toob ennekõige diplomitööd, viis aast-tat kestnud õpingute lõppemise, uusi sõpru ja tuttavaid, uusi kontakte. Viienda kursuse tudeng suhtub kahtlemata praktikasse täiskasva-nulikumalt kui temast nooremad. Ei osanud varem aimatagi kõiki et-tetulevaid raskusi, kasvõi sedagi, et mitte kõigi üheteistkümnenda klas-

si õpilastega ei saa suhelda kui täiskasvanud inimestega.

Sel aastal puutusin esimest kor-da lähemalt kokku ajakirjandusega, õigemini ajalehe tegemisega. Oleme nüüd kokku pannud juba kaks vene-keelse ajalehe numbrit. Tahaksin, et ajalehega ei oleks seotud ainult kits-sas inimeste ring, vaid et selle koostamisest võtaks rohkem vene osakondade üliõpilasi osa. Leht peab muutuma probleemikaks, nii-suguseks, mis tõesti aitaks üliõpi-last.

Esmaspäev on 31. detsember

Üliõpilane — see kõlab uhkelt!
Meil ei ole kollektiivisustunnet!
Meie ei austa kedagi! Mina austan ennast. Meie oleme intelligendid!
Meie oskame imehästi teile kätte keerata. Meil on geniaalsed mõt-ted!
Meie õpime Tartu Riiklikus Ülikoolis! Meie ei kavatsegi kedagi ära kuulata! Teil pole meile midagi öelda. Meie sülitame! Meie loome endale uue maailma ja uued jumalad!
... aga kuidas seda tehakse?

Mine sinna, mille sa veel oled endale alles jättnud, ainukese — mine koju. Kut ehk sedagi sa pole ennallikult varem teinud tallanud? Ja ikka — mustavate metsade keskel, tänavate asfaltitoimuse, ikka ooda-takse igäält meist. Ootab ema. Sa pole kuude kaupa kirjutanud. Ootab uks, mis sind alati rõõmudes ja mu-re-des vastu võtab. Ja olekti seal. Ja sul pole midagi rääkida. Silma-nurgas pisar. «Sa oled nii suureks kasvanud.» Ohmad midagi vastu-seks. Kuusel kustumas küünlad. Näärvana ei ole tellitud. «Me ar-vasime, et sa ei tule — teil seal Tartuski tegemist.» Ometigi tulid. Ta peas on halli. Sa oleksid nagu kodus.

Ja taastärkanud mõtteis meenub sulle, et Jaani juures pidid õhtul üks vägev uusaastalabrunni tulema. Ja lähed: «Eks ma hommikul tule.»

Ikka müürime, ikka tallame, müü-rime kinni koduuksed. Paneme ku-hugi tule räästasse. Aastate möö-duides nutame sõestunud palkide keskel. Küünlad kuusel on ammu kustunud.
REIN SIKK

Kui vana aasta viimase lehe lah-ti lõda, otsid selles ikka midagi erilist, mis loob aastavahetustun-net, paneb hetkeks mõtisklema, ai-tab tunnetada seda «jõnksu», kui üks aastaring täis saab ja teine peale hakkab. Kui see «midagi hinge-le» lehes ei ole, siis oled nä-gu pettunud. Kuigi lehetegijal oli võib-olla mustuhat muud asja teha ja mustuhat muud asja lehte panna, nii et sinu hingekele jaoks lihtsalt aega ei jäänud... Su endagi elu on ju nagu Browni liikumi-ne, mille põhimõtted sulle füüsi-kaõpetaja juba seitsemendas klassis ära seletas: kaootiline liikumine, mis on tingitud keskkonna molekule mõjust Browni osakestele. Ilus oleks, kui see oleks üksnes pealt-näha Browni liikumine, kui mõllevatel Browni osakestel oleks kusa-gil siiski üks punkt, kuhu nad kõl-gi füüsikaseaduste vastaselt ja vaa-tamata näiliselt kaootiliselt liikumi-sele ikkagi välja jõuavad. Um-bes nii nagu porgandiseemnest kasvab ikka porgand, mingu sel-leks aega palju tahes ja tehku ta läbi mis tahes metamorfoose. Ning kasvõi kordki aastas, näiteks uusaastaõöl, võiks vähemalt endagi jaoks Browni liikumise hoopis seis-mata panna. Et mõelda sellele punk-tile, kuhu sa keskkonna mõistmatu-te molekulide mõjust hoolimata välja pead jõudma. Sest lõppede lõpuks pole me ilma sündinud sel-leks, et öelda: «Mullaauku läheme nagunii kõik!» ja füüsikaseadustele järele andes kaootiliselt sinnapoole liikudagi.

Tahaksingi kõigile soovida üht ilusat, «jõnksuga» aastavahetust. Et oleks igeline näarritunne, et oleks ilus lumine talveilm, et iga-üks oleks uusaastaõöl just seal, kuhu ta hing kõige rohkem igat-seb, et esimene uusaastanõnesoo- tules sellelt intimeselt, kellelt seda kõige rohkem ootad. Ja et võiksid väikese varbanõ õnnelik olla ning tunda, kuidas aeg voolab. Sinust läbi, mitte mööda.
RIINA MAASING

ÜTÜ-aasta pidulikult lõpetamiselt

Möödunud reedel kogunesid kõikide vabariigi kõrgkoolide selle aasta parimad üliõpilastele EPA aulasse, kus medalid ja diplomid kätte jagati. Pidulikult aktust avades ütles EPA rektor N. Kozlov, et teaduslikku tööd ei tehta üliõpilaskonnas mitte ainult teadustöö enda pärast, vaid eesmärgiks on eelkõige tõsta oma erialaseid teadmisi, valmistada end ette heaks spetsialistiks. Laureaatide konverentsi teadusettekande pidas Metsanduse ja Looduskaitse TUI asedirektor I. Etverk teemal «Metsandus tänapäeva ühiskonnas». Rääkinud metsade suurest osatähtsusest tänapäeva elus, rõhutas ettekanne suurt vajadust teadusuuringute järele selles valdkonnas ja metsandustudengite teadustöö eripära (arvestades kasvõi katsetamiseks kuluva aja pikkust).

Väga suure tähelepanuga kuulati UTÜ vabariikliku nõukogu esimehe dots. J. Tammeoru ettekannet üliõpilastele 1979. aasta tulemustest. Vabariiklikule konkursile esitatavate tööde arv ja tase kasvab pidevalt. Tänavu loeti läbi ja hinnati 920 võistlustööd. Rõõmustab ka nooremate kursuste tugev osavõtt võistlustest. Parimad nende hulgas konkureerivad edukalt vanemate kursuste üliõpilastega. Meile teeb eriti rõõmu bioloogiaüliõpilase Toivo Maimetsa edu, kes oma III kursuse tööga saavutas diplomi koguni üleliidulisel konkursil, kus kõiki töid hinnatakse ühel alusel.

Eriti edukas oli Eesti üliõpilaste esinemine üleliidulisel konkursil. 12 medalit ja 29 diplomit tähendab, et iga neljas Eestist konkursile saadetud töö sai auhinna. Üleliiduline keskmine on üks auhind iga 17 töö kohta. Üleliidulise tähelepanu pälvis meie ülikool 6 medali ja

3 diplomiga oleme Nõukogude Liidus kolmandal kohal Moskva ja Novosibirski ülikooli järel. Arvestades aga nende kõrgkoolide üliõpilaste arvu, on meil põhjust oma saavutustega igati rahul olla. Oma laureaatide pika nimekirja (nii üleliiduliselt kui vabariiklikult konkurssil) avaldasime eelmises ajatehes.

Medalid ja diplomid andis kätte ENSV kõrg- ja keskerihariduse ministri I asetäitja H. Peremees. Laureaatide õnnitledes ütles ta: «Loodan, et tänased autasud ei jää teile viimasteks ei teaduses ega tulevases tööpõllul. Kogemused näitavad, et need, kes üliõpilasaastatel on tegelnud teadusega, on hiljem ka spetsialistidena tublid.» Tänuõnu õeldi juhendajatele, üleliidulisel konkursil äramärgitud tööde juhendajatele anti ministriumi aukirjad.

Omapoolseid preemiaid jagas ka ühing «Teadus». Auhinnati üliõpilasi, kes on oma parimaid töid loengute näol ka avalikkusele tutvustanud. Meie ülikoolist said ühingu «Teadus» preemia Urve Jakovleva ja Tiina Tamm.

Laureaatide poolt võttis sõna meie inglise filoloogilise lõpetanu Krista Poolakene. Tänuõnu ministriumile, vabariiklikule UTÜ nõukogule, kõrgkoolidele, juhendajatele toetuse, abi ja loodud võimaluste eest. Aga elu ei koosne ainult teadusetegemisest, tuletas meelde K. Poolakene. Sinna mahub ka palju muud, mida me samuti ei tohi unustada. Seda kinnitas ka tujuküllane õhtune pidu «Kaunases», kus sugugi ainult teadusest ei räägitud.

REET KASIK,

UTÜ vabariikliku nõukogu propaganda- ja agitatsioonisektsiooni juhataja

Õpi südamest ja põru pehmelt!

Mis eesmärk on Sinu tööilgul?
Kõlab ehk kuriooselt, aga sektori ülesandeks pole keegi suutnud ammendavalt defineerida. Sellegipoolest teeme oma tööd.

Age täpsemalt, millisest sektorigist jutt käib?

Komsomolikomitee õppeosast. Kuidas saab sektor õppeosast mõjutada?

Ohelt poolt tudengite üldise hoiaku kujundamisega. Aktsioon on, et loengutel on tarvis käia.

Teiselt poolt mõjutab edukust õppejõudude poolt pakutava.

Meie võimuses on torkida tagant, et oleks rohkem õppevahendeid. Et brošüüride trükkimine üllatit ei veniks.

Õppeosast on see organ, mis saab ja suudab kursuste igasuguste õppetööde suutavate soovidele ja küsimustele anda konkreetse jõe. Praegu tudengid seda ei tunneta. Ainsa vastupidise näitena saab tuua rakendusmatemaatika ve-

ne osakonna I kursuse soovi saada juurde täiendavaid inglise keele tunde. Püüame leida sideme kõikide kursustega, et me ei eksisteeriks kui asi iseeneses, vaid kui asi tudengite jaoks. Sellega on ehk ka eesmärgid paika pandud.

Milllega on õppeosast aasta jooksul tegehnud?

Sügisel seisime tõsiasja ees, et sektori koosseis uuenes täielikult. Põhiülesanne oli viia uued inimesed tööga kurssi. Nüüd on asjaosalistel oma kohustustest pilt kujunenud ja asi liigub. Taotleme seda, et sektori liikmete kaudu teki sisuline side kursuste ja õppeosast vahel.

Sektor korraldab tööd keskkooli-õpilastega. Arstiteaduskonnas töötab noorte meedikute klubi. Opilaste aineringid on ka keemikutel ja bioloogidel-geograafidel.

Meie korraldada on ühiskonnateaduste päevad ning ülikooli tutvustamine koolides.

Arutanud olme võlgnike õppe-tööd. Mõned käisid oma pattudest koosolekul aru andmas.

Palun kommenteeri ühiskonnateaduste päevade tulemusi.

Käegakatsutatav tulemus on otus, mis suurendab tudengite õigusi. Selle elluviimiseks on vaja teaduskondade ja komsomolibüroode suuremat aktiivsust. Otsuse üks punkt ütleb, et kursuse komsomoliteerimine oleks see, kes suunaks tudengi kontrollitöö tegema või vastaks sellest. See suurendaks kontrollitöö stimuleerivat toimet.

Kaalukas õigus on seegi, et nüüdsest hakkab ka tudengite esindaja kuuluma teadusliku komisjoni riigieksamite komisjoni.

Missugune on side nimeliste stipendiumide saajatega?

23 nimelise stipendiumi saajat on käinud koos neli korda. Muuseas, see töövorm on ainulaadne. Igatahes pole mujal Eestis millestki niisugusest kuulda olnud. Kokku

saama ajendas ennekõike vajadus tutvustada, et rektori vastuvõtul tundmatust ei segaks sisulisi probleeme arutamast.

Need üliõpilased on tutvustanud ka ülikooli. Sõna on palnud Andres-Aare Tooming (matemaatika IV k.), Ene Talvist (psühhol. V k.), Karmen Kurvits (keemia V k.), Margus Viigla (arstitead. IV k.), Karin Lippus (ajaloo V k.) ja Tiina Ksenofontova (biol. V k.).

Mis numbriga Sa hindad sektori tegevust?

Eelmiste aastatega võrreldes võib panna «väga hea», aga ideaalidega kõrvutades «rahuldavalt hea».

Sa tahad nagu midagi veel teha?

Jah, pehmet põrumist kõlgile!

Juttu ajasid komsomolikomitee õppe- ja teadustöö asesekretär SERGEI NAZARENKO ja REET RIHVK

Repliik

Kaks ratsi, õnnetuseks kooskõlastamata

Vaatamata tagasihoidlikule reklaamile (kuulutust märkasid sama päeva hommikul) sattusin eelmisel reedel noortemajja «Sõprus». Üliõpilaste jaoks korraldatud olümpia-õhtule.

Esimesed poolteist tundi kuluisid, tõi küll, baaris jäähoki vaatamisele (enne kui taibati teler välja lülitada). Siis aga järgnes programm. Nägime olümpiarajatisi tutvustavaid slaidid. Mati Eliste rääkis meelelahutuste osast olümpia-üritustes. Kaks seltsimeest «Olümpia-80» organiseerimiskomiteest olid nõus küsimustele vastama. Pime ja publiku arvu kohta pisut avar saal ilmselt ei soodustanud vestlusõhkkonna tekkimist. Esitati ainult üks küsimus ja ettepanek jätkata vastamist all kohvikus. Pärast pausi (neid oli õhtul teisigi!) demonstreeris oma võimeid joogi Madis Kivi. Läbi õnnetust viia ka temaatiline mälumäng. Parim selgus (KKT III kursuse nelik), kõik õiged vastused mitte. Züriil vist kadusid need ära. Mõned õhtust osavõtjad, kel meoles ürituse alguses antud filmi näitamise lubadus, ootasid seda. Ei tulnud. Disko tuli küll. Kokkuvõttes oli kah.

Õhtu täiest ulatusest sain ülevaate tänu laupäevasele «Noorte Häalele». Kusagil toimustid veel sportlikud üritused, keegi kutsus tudengeid aktiivselt osalema olümpiate teatejooksu konkursil, demonstreeriti olümpiatele kandja vormirõivastust ja näidati spordifilme.

Mida lisada? Kui ehk, siis tunda kaasa kahe nii efektselt mõeldud ratsionaliseerimise (veel ühel olümpiaüritusel linnuke taga; vabariiklikus lehes ülioperatiivne info toimumust) läbikukkumismaiguga lõpptulemusele. Seda kõike tühise kooskõlastamata pärast.

AIN NIINESTE

Repliik

(ja sellest sammu võrra edasi)

Vajadustest ja neist tulenevatest dialektidest järeldusist teame (ülikooli) õpingute kaudu. Möödunud reedel tuubikumis (loe: õpperaamatukogus) vilbides tekkis minul ka vajadus. Pärast harilik, inimlik vajadus. Tõusin laua tagant, läksin trepist alla ja suundusin otsustavalt rihdehoiu vastas asuva vaskpöörde ukse poole. Paraku... paraku silmasin sellel knopkadega kinnitatud paberilehte kirjaga «AVARII». Seda sama silti, olin samal uksele varemgi märganud. Et asi ei kannatanud ootamist, otsustasin peahoone vastavasse asutusse kirjutada. Seda märkas ka rihdehoitjad, kes omakasupüüdmatult oma abi pakkus: «Minge parempöörsele tualettruumi, ma valvan seni, et keegi teid segama ei tuleks». Soovitatud uksest ma siiski ei sisenedud, küll aga kuulasin ära tädi järgneva murejutu: Selle meeste tualetiga on meil alalõpmata häda olnud. Remondimehed küll tulevad, parandavad, mõne aja pärast aga kas vett üldse ei ole või on seda illella. Teisipäeval käisid ka mehed. Kell pool neli läksid ära. Õhtesid, et korras. Poole seitse paiku läksin vaatama. Põrand ujus jälle. Sellest ajast ukse kinni panema pidimegi. Oleks nüüd keegi, kes lehte paneks. Meie oma jõududega ei saa kuidagi! Saanud teada, et mul toimetusega sidemed on, palus ta et, kui ikka vahelgi võimalik, kirjutada. Lubasin. Repliikmaterjal oli nähtu-kuuldu põhjal olemas.

Peahoonesse hetkeks sisse põigand (eks ikka tollesama vajaduse pärast), otsustasin veel tolsamal

Kui tekib vajadus

õhtupoolikul teavet juurde hankida. Raamatukogutöötaja Elviira Brik rääkis järgmist: «Peale tualettruumi tilkus toru ka all raamatuhoidlas. Jää või õõvalvesse. Muidu uputab haruldased dissertatsioonid ära. Siiski ei jäänud. Panime suure nõu alla. Hommikuks oli pisut üle ääre tulnud. Remondimehi kutsusime välja juba möödunud nädalal. Siis sain haldusproktoriga kokku. Lubas. Selle nädala alguses käis remondimeeste ülem Sergei Oleinikov ise kohal. Ütles, et vaja torustikule kapitaalremont teha. Seda oleme meie aga juba viis aastat taotlenud. Seni pole tehtud. Veel arvas S. Oleinikov, et meie ehk kannatame, mujal on pakilisemaid töid. Käigu üliõpilased peahoones. Kolmapäeval parandasid mehed hoidlas tilkuvat toru ära. Tualettruum jäi aga suletuks.»

Et tööpäeva lõpuni oli veel pool tundi, läksin remondimeeste juurde. S. Oleinikov ja veel üks töömees olid minuga koos nõus otse objektile (tualettruumi) tulema. Kohapeal selgem selgitusi anda. Algul näis, et raamatukogutöötajad on veerkaani ja ukse ilmaasjata sulge-

nud. Kraani lahti keerates vesi jooksis ja ujukisüsteemi (raamatukogu inimesed arvasid, et see on korras) töötas. Tilkus küll ülemine ujuki juurde viiv toru (selle vahetamine on keeruline töö, selgitas Oleinikov), selle all asuvat ämbrist aeg-ajalt tühjaks kallates oleks asutust võinud siiski kasutada. Sealsamas tualettruumi rääkisid mehed mulle oma mitte vähem reaalselt eksisteerivatest muredest. Materjale ja varuosid (eriti ujukeid, tihendeid ja kraanide ning dušiseadeldiste juurde kuuluvaid häda-vajalikke segisteid-jagajaid) nad

praktiliselt laost ei saa. Oeldakse, et pole ja kuni olümpiamängude lõppemiseni ei saavatki. Eks siis katsutakse oma käe peal siit-sealt hankida. (Kurioosnel Apteegist ostetakse klistiiripritse ja kohandatakse need ujukiteks!) Nõnda kaua ei remondi. Pealegi kui suurem osa ülikooli hoonete ja ühiselamute torustikest on läbi roostetanud. Töömeeste nappusest rääkimata. Ka teeb parandamise raskeks see, et torude ja muude detailide vahetamiseks tuleb sulgeda veevõrk korraga mitmes majas. (S. Oleinikov:

«Mõistlik oleks, et igal majal oleks oma eraldi sulgemisventiil. Praegu on üks mitme maja peale. Selle töö saaks ära teha suvel. Kui muidugi materjalidega varustamine otsestaval paraneb.» Näiteks selleks, et ära remontida hoidlaruumi toru, tuli tunniks ajaks veeta jätta peahoone ruumid (ka kohvik ja söökla), kehakultuurimaja, töökoja oma kallamaja. Sulgemise taotlemiseks kulus 2(1) päeva. Tualettruumi toru vahetamiseks tuleks aga veidi ära võtta terveks päevaks. Eelnevat kogemust arvestades kulaks selle taotlemiseks äkki 20 päeva. Endamisi mõeldes, võib-olla töömehe toruvahetamist sellepärast seni ette polegi võtnud.

Kell sai viis ja mehed läksid ära. Mina lubasin esmaspäeval haldusproktorigil saavutada sulgemistaotluse aja võimaluste piires lühendamist ja raamatukogutöötajatele selgitada, et toruvahetamiseni võiks tualeti sliski avada. Ent! Kui E. Brikiga sündmuskohale veel kord tagasi tulime, oli põrandate jälle tublisti vett voolanud. Brik jäi asja uurima, mina jooksin õue pealt remondimeest püüdma. Seejärel selgus, et Brik oli jäbijooksukoha avastanud (asjatundjad teisi-päeval mitte!). Töömees tunnistas avastatu õigeks ja lubas esmaspä-

eval ära korraldada.

Nii need asjad minust reede õhtul maha jäid. Ehk on lehe ilmumise ajaks (selle loo tõln toimetuse ära esmaspäeva hommikuks) otsene, tualeti kasutamist takistav veejooks suletud ja mitte nii pakiline vee sulgemist nõudev ülemine torugi vahetatud. Ehk. See on remondimeeste (osalt ka administratsiooni — vee sulgemise kokkulepe) teha. Hoopis tõsisemad vead aga jäävad.

J ä h b:

● remondimeeste kaardirappus, ● materjalide ja varuosade defitsiit,

● küsimus, miks torustikul (kogu ülikoolis) on üldse niisuguse staadiumi lastud jõuda (läbi roostetanud koha saab küll parandada, kõrvate tuleb aga üsna peaaegu),

● üliõpilaste ebaparemehelik suhtumine (S. Oleinikov), mille tõttu on lõhutud (eriti ühiselamutes) künne kraanid ja dušiseadmed.

Kuidas neid vigu kõrvaldada? Remondimeeste, raamatukogutöötajate, ka mitte allkirjutanu võimuses see pole. Kui aga loo lugejate hulgas on keegi, kel jõud asjast üle käib, tulgu aidaku.

PRIIT JOGI

Tuusikud

Ametiühingukomitee on 1980. aasta I kvartaliks alljärgnevad sanatooriumide ja puhkekodu tuusikud:

Zeleznovodsk «Elbrus»	22. 03.—14. 04. — seedeelundite h.	— 48.— rbl.
Pjalgorsk «Lestotška»	6. 03.—1. 04. — liigesteh.	— 38.— "
Jessentuki «Kommunist»	29. 02.—23. 03. — diabeet	— 45.— "
Sotši «Kavkaz»	9. 02.—3. 03. — südame-vereringeh.	— 38.— "
Krim «Livadija»	21. 03.—13. 04. — " "	— 34.50 "
Feodosija «Voshod»	16. 01.—8. 02. — " "	— 34.50 "
Valgevene V. I. Lenini nim.	1. 02.—24. 02. — seedeelundite h.	— 36.— "
Valgevene «Pridneprovski»	22. 03.—14. 04. — reuma	— 40.— "
Boržomi «Likani»	17. 01.—9. 02. — seedeelundite h.	— 43.50 "
Tsaltubo «Sahtjor»	23. 01.—11. 02. — liigesteh.	— 42.— "
Druskininkai «Draugiate»	4. 03.—27. 03. — südame-vereringeh.	— 38.— "
Läti «Mestsiems»	26. 01.—20. 02. — " "	— 33.— "

Petrodvorets	26. 01.—18. 02. — seedeelundite h.	— 36.— "
Pärnu «Estonia»	30. 01.—22. 02. — närvisüsteemi h.	— 34.50 "
" "	21. 03.—11. 04. — " "	— 34.50 "
" "	24. 02.—18. 03. — liigesteh.	— 34.50 "
" «Rahu»	1. 02.—24. 02. — seedeelundite h.	— 48.— "
Sotši «Lazarevskoje» (ambul.)	19. 02.—13. 03. — südame-vereringeh.	— 30.00 "
Jessentuki (ambul.)	16. 03.—8. 04. — seedeelundite h.	— 36.— "

Puhkekodudesse:		
Pühajärve	21. 01.—1. 02. — 11 tuusikut	— 8 7.90 "
" "	22. 01.—2. 02. — 20 tuusikut	" "
" "	2. 02.—13. 02. — 2 tuusikut	" "
Täirollisil pans.	26. 01.—6. 02. — 2 tuusikut	— 8 13.20 "

Turismituusikud:		
Elbruse suusatuusik «Azau»	23. 01.—6. 02. — 2 tuusikut	— 8 80.00 "

Tuusikute soovijail esitada avaldused ametiühingukomiteesse hiljemalt 4. jaanuariks 1980.

ÕOMUUSIKAT

teeb 30. detsembril kell 21 aulasaal Paul Mägi kammeransambel. Pääsmad müügil peahoones 1 tund enne kontserdi algust.

NB!

Selle aasta viimase numbriga ilmub ka venekeelne lisaleht nr. 38. Järgmine «TRU» tuleb trükitud reedel, 11. jaanuaril 1980.

Toimetaja V. SOOTAK

Ajaloh «TRU» toimetuse aadress: 202400 Tartu, Ülikooli t. 18, TRÜ, ruum 303, tel. 341-21/253. Hans Heidemanni nim. trükihoja trükk. Tartu, Ülikooli 17/19. 111. Õsknumbri hind 2 kop. Tellim. nr. 4961. MB-06280.

«TRU» «Тарту Рийвалд Юлйкоол» («Тартуский государственный университет»). Орган парткома, ректората, комитета ЛКСМ и профкома Тартуского государственного университета, г. Тарту, Эстонской ССР.